

**T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**19 NUMARALI SİVAS TAHRİR DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRMESİ**

**Hazırlayan
İnan DEMİRTAŞ**

**Tarih Ana Bilim Dalı
Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Alpaslan Demir**

TOKAT – 2011

**T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**19 NUMARALI SİVAS TAHRİR DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRMESİ**

**Hazırlayan
İnan DEMİRTAŞ**

**Tarih Ana Bilim Dalı
Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Alpaslan Demir**

TOKAT – 2011

19 NUMARALI SİVAS TAHRİR DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 14. /12/ 2011

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Prof. Dr. Ali AÇIKEL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Alpaslan DEMİR

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ali Osman SOLMAZ

İmzası

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 14.../12.../2011. tarih ve 52/05 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ali AÇIKEL

Mühür

İmza

ETİK SÖZLEŞME

T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçlara atıf yaptığımı ve kaynağımı gösterdiğimi beyan ederim.

14 / 12 / 2011

İnan DEMİRTAŞ

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın planlanması, transkripsiyonu ve yazımı esnasındaki bütün aşamalarda benden, zamanını, bilgisini ve emeğini esirgemeyen danışman hocam Yard. Doç. Dr. Alpaslan DEMİR'e teşekkürü bir borç bilirim.

Yine bu tezin hazırlanması sırasında benden yardımlarını esirgemeyen ve tezin şekillenmesine katkı sağlayan saygıdeğer hocalarım başta Prof. Dr. Ali Açıkkel ve Yrd. Doç. Dr. Samettin Başol'a, fikir ve materyal konusunda yardımlarına ihtiyaç duyduğum saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Adnan Gürbüz ve Öğretim Görevlisi Sevilay Özer'e şükranlarımı sunarım. Ayrıca çalışmalarına katkıda bulunan ve desteklerini esirgemeyen saygıdeğer arkadaşlarım Gökhan FİL, Aytaç ANAK, Emel YAZICI ve Zafer ÖZTÜRK'e sevgi ve saygılarımı sunarım.

İnan DEMİRTAŞ
TOKAT - 2011

Hayatım boyunca varlıklarının bana en büyük güven verdiği, sevgili aileme...

ÖZET

Bu tez çalışmasında, M.1485 (H. 890) yılına ait 19 Numaralı Tapu Tahrir Defteri'nin Sivas Kazası kısmının transkripsiyonu yapılarak, defterde yer alan bilgiler doğrultusunda söz konusu dönem içerisinde Sivas kazası dahilinde bulunan yerleşmelerinin idari, sosyal ve ekonomik yapısı açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmamız giriş kısmının dışında dört bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında konunun seçimi amaç, kapsam ve metot hakkında bilgiler verilip araştırma ve kaynaklar tanıtıldıktan sonra tahrir çalışmaları ile ilgili olarak genel bilgiler verilmiştir. Ardından Sivas ile ilgili genel bilgiler verilip Sivas'ın tarihi süreci hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Birinci bölümde, idari teşkilat ana başlığı altında Osmanlı idari teşkilatı hakkında genel bilgiler verildikten sonra bahsi geçen dönem içerisinde Sivas kazasının idari taksimatı ele alınmıştır.

İkinci bölümde, yerleşme ve nüfus başlığı altında Sivas kazası şehir merkezi ve kırsal yapı olmak üzere iki bölümde incelenmiş, şehirdeki merkezindeki mahalleler ve o dönem içinde Sivas'a bağlı olan Sivas, Havik ve Hargün nahiyelerine bağlı olan köy ve mezra yerleşim birimleri üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde Sivas kazasındaki iktisadi yapı ele alınmış, Sivas kazasında toprak tasarrufu, zirai üretim ve vergiler gibi konular üzerinde durularak dönemin iktisadi yapısı açıklanmaya çalışılmıştır.

Dördüncü bölümde ise 19 numaralı Sivas tahrir defterinin, 1485 tarihine göre Sivas kazasını içeren bölümlerinin transkripsiyon metnine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sivas, Tahrir, Kaza, Vergi

ABSTRACT

In this study of thesis, after making the transcription of the part of Sivas District of the number 19 Deed Record Book dated the year 1485 A.D (H. 890), it was tried to be explained the administrative, social and economic structures of the settlements located in the city of Sivas during that period in accordance with the information in that book.

Our study is composed of four chapters in except of introduction part. In the introduction part, general information relating to recording works was given after introducing the research and literature and giving some information about the selection of subject, its aim, scope and methods. And then, explanations about the historical process of Sivas were made after giving general information about Sivas.

In the first chapter, it was dealt with the administrative division of Sivas District during the mentioned period after giving general information about the administrative organization of the Ottomans under the title of administrative organization.

In the second chapter, under the title of settlement and population, the district of Sivas was examined in two parts as city center and countryside structures, the quarters in the city center and settlement units of village and hamlets attached to the sub-districts of Sivas, Hafik and Hargün in that period were also emphasized.

In the third chapter, the economical structure in the district of Sivas was handled, the economic structure of the period was tried to be explained by emphasizing such subjects as land usage, agricultural production and taxes in the district of Sivas.

In the fourth chapter, the parts including Sivas district of 19 Sivas Record Book dated the year of 1485 were transcribed.

Keywords: Sivas, Record, District, Tax

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....	i
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO LİSTESİ.....	x
GRAFİK LİSTESİ	xi
HARİTA LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1
1. Amaç -Kapsam - Metod.....	1
2. Araştırmalar ve Kaynaklar.....	2
2.1 Araştırmalar	2
2.2. Kaynaklar	5
3. Tahrir ve Tahrir Defterleri	6
3.1. Tahrir Nedir ?	6
3.2. Tahririn Tarihçesi.....	9
3.3. Tahrirlerin Önemi.....	10
3.4. Tahrirlerin Uygulanma Süreci.....	12
4. Sivas Adının Anlamı ve Kökeni.....	14
5. Coğrafi Konum ve İklim	16
6. Sivas Şehrinin Tarihi	18
6.1. İlk Çağlardan Türk Hakimiyeti Dönemi'ne Kadar Sivas.....	18
6.2. Türk Hakimiyeti Döneminde Sivas	22
6.3. Osmanlı İdaresi Altında Sivas	27
1. İDARİ TEŞKİLAT	31
1.1. Osmanlı İdari Teşkilatı	31
1.2. Sivas'ın Osmanlı İdari Teşkilatındaki Yeri.....	35
1.3. 1485 Tarihine Göre Sivas Kazasının İdari Taksimatı	36
2. SİVAS KAZASI'NDA YERLEŞME VE NÜFUS	38
2.1. Sivas Şehri.....	40
2.1.1. Sivas Şehrinin Mahalleleri	41
2.1.1.1. Müslüman Mahalleler	44
2.1.1.2. Gayrimüslim Mahalleler.....	47
2.1.2. Şehir Nüfusu	49
2.1.3. Şehir Görevlileri.....	51
2.1.4. Meslek Grupları	53
2.1.5. Göçmenler	58
2.1.6. Zaviyeler	61
2.2. Kırsal Yapı.....	64
2.2.1.Sivas Kazasına Bağlı Köyler	64
2.2.1.1 Sivas Nahiyesi'ne Bağlı Köyler ve Nüfus Yapısı	70
2.2.1.1.1. Müslümanların Yaşadığı Köyler	71
2.2.1.1.2. Gayrimüslimlerin Yaşadığı Köyler	73
2.2.1.1.3. İki Unsurun Bir Arada Bulunduğu Köyler.....	74
2.2.1.1.4. Nefer Barındırmayan Köyler	75
2.2.1.1.5. Görevliler	77
2.2.1.1.6. Meslek Grupları	78
2.2.1.1.7. Göçmenler	79

2.2.1.2. <i>Havik Nahiyesi'ne Bağlı Köyler ve Nüfus Yapısı</i>	81
2.2.1.3. <i>Hargün Nahiyesi'ne Bağlı Köyler ve Nüfus Yapısı</i>	81
2.2.2. <i>Sivas Kazasına Bağlı Mezralar</i>	82
2.2.3. <i>Cemaatler</i>	89
3. İKTİSADİ YAPI	93
3.1. Osmanlı Devleti'nde Toprak İdaresi	93
3.2. Sivas Kazası'nda Toprak Tasarrufu	96
3.3. Zirai Üretim ve Vergiler	99
3.3.1. <i>Hububat Üretimi ve Vergiler</i>	101
3.3.1.1. <i>Buğday Vergisi</i>	103
3.3.1.2. <i>Arpa Vergisi</i>	104
3.3.2. <i>Şahsa Bağlı Vergiler</i>	105
3.3.2.1. <i>Çift Resmi</i>	106
3.3.2.2. <i>Nim Resmi</i>	106
3.3.2.3. <i>Bennâk Resmi</i>	107
3.3.2.4. <i>Caba Resmi</i>	107
3.3.2.5. <i>Cizye Resmi</i>	109
3.3.3. <i>Hayvancılık ve Arıcılık ile İlgili Vergiler</i>	110
3.3.3.1. <i>Hayvancılık Vergisi</i>	110
3.3.3.2. <i>Arıcılık Vergisi</i>	111
3.3.4. <i>Maktû Vergiler ve Mukâta'alar</i>	112
3.3.4.1. <i>Maktu Vergiler</i>	112
3.3.4.1.1. <i>Resm-i Asiyâb</i>	112
3.3.4.2. <i>Mukâta'alar</i>	114
3.3.4.2.1. <i>Boyahâne Mukâta'ası</i>	114
3.3.5. <i>Arızî Vergiler</i>	115
3.3.5.1. <i>Bâd-ı Hevâ</i>	115
3.3.5.2. <i>Niyâbet Vergisi</i>	115
3.3.6. <i>Çiftlikler</i>	116
3.3.7. <i>Zeminler</i>	117
3.3.8. <i>Memlehâ (Tuzlalar)</i>	119
3.3.9. <i>Müşterek Toprak Tasarrufu</i>	120
4. 19 NUMARALI TAPU TAHRİR DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ	122
5. BULGULAR	264
6. SONUÇ	266
7. KAYNAKLAR	268
ÖZGEÇMİŞ	275

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. 1485 Tahririne Göre Sivas Mahalleleri ve Nefer Sayıları	42
Tablo 2. 1485 Tarihinde Sivas Şehrinde Nefer Sayısı	49
Tablo 3. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Ashâb-ı Efdine Nefer Sayısı	50
Tablo 4. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Şehir Görevlileri	51
Tablo 5. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Şehir Görevlilerinin Mahalleler Bünyesinde Dağılımı.	52
Tablo 6. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Meslek Grupları	53
Tablo 7. Nefs-i Sivas'ta Meslek Gruplarının Mahalleler Bünyesinde Dağılımı	55
Tablo 8. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Göçmen Grupları	58
Tablo 9. Nefs-i Sivas'ta Göçmen Gruplarının Mahalle Bünyesinde Dağılımı	60
Tablo 10. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Zaviyeler	63
Tablo 11. 1485 Tahririne Göre Sivas'a Bağlı Kır Yerleşim Birimleri Sayıları	69
Tablo 12. 1485 Tahririne Göre Nahiye-i Sivas'a Bağlı Kır Yerleşim Birimleri Nefer Sayıları.	70
Tablo 13. Sivas Nahiyesindeki Müslüman Nefer Barındıran Köyler	71
Tablo 14. Sivas Nahiyesi Gayrimüslimlerin Yaşadığı Köyler	74
Tablo 15. Sivas Nahiyesi Müslim ve Gayrimüslim Unsurların Bir Arada Olduğu Köyler	75
Tablo 16. Nefer Barındırmayan Köyler	75
Tablo 17. Nahiye-i Sivas Nüfus Barındıran Yerleşim Birimleri	77
Tablo 18. Nahiye-i Sivas'ta Görevlilerin Köylerdeki Dağılımı	77
Tablo 19. Nahiye-i Sivas'ta Meslek Gruplarının Köylerdeki Dağılımı	78
Tablo 20. Nahiye-i Sivas'ta Göçmenlerin Köylerdeki Dağılımı	80
Tablo 21. Havik Nahiyesine Bağlı Yerleşim Birimleri	81
Tablo 22. Hargün Nahiyesine Bağlı Yerleşim Birimleri	82
Tablo 23. Nahiye-i Sivas Mezraları	83
Tablo 24. Nüfus Barındıran Mezralar	88
Tablo 25. Sivas Kazası'nda Bulunan Cemaatler ve Nefer Sayıları	90
Tablo 26. Sivas Kazası'nda Bulunan Cemaatlerden Alınan Vergi Miktarı	91
Tablo 27. Sivas Kazasında Neferlerin Hane Mücerred Oranı	91
Tablo 28. Sivas Kazası Müslim-Gayrimüslim Nefer Sayıları	92
Tablo 29. Sivas Kazası'nda Toprak Tasarrufu	97
Tablo 30. Sivas Kazası'ndaki Nahiyelerde Toprak Tasarrufu	98
Tablo 31. Sivas Kazası Buğday Üretimi ve Alınan Vergi Tutarı	104
Tablo 32. Sivas Kazası Arpa Üretimi ve Alınan Vergi Tutarı	104
Tablo 33. Sivas Kazası Çift Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı	106
Tablo 34. Sivas Kazası Nim Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı	107
Tablo 35. Sivas Kazası Bennâk Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı	107
Tablo 36. Sivas Kazası Caba Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı	108
Tablo 37. Sivas Kazası Nefer Sayıları ve Alınan Vergiler	108
Tablo 38. Sivas Kazasında Alınan Cizye Vergisi	110
Tablo 39. Sivas Kazasında Bulunan Değirmenler ve Vergi Tutarı	113
Tablo 40. Niyâbet Vergisi ve Alt Birimleri	116
Tablo 41. Sivas Nahiye Kayıtlarına Göre Tasarruf Edilen Çiftlikler	117
Tablo 42. 1485 Tarihinde Şehir Merkezindeki Zemin Kayıtları	118
Tablo 43. Sivas Kazasında Tuzlalar ve Alınan Vergi Miktarı	119
Tablo 44. Sivas Kazasında Müşterek Toprak Tasarrufu Kayıtları	120
Tablo 45. Sivas Kazası'nda Tahsil Edilen Toplam Vergi Miktarı	121

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1. Nefs-i Sivas'ta Müslim - Gayrimüslim Nefer Oranları.....	49
Grafik 2. Nefs-i Sivas'ta Müslim - G Müslim Hane - Mücerred Oranları	50
Grafik 3. Nefs-i Sivas'ta Şehir Görevlilerini Gösteren Grafik	51
Grafik 4. Nefs-i Sivas'ta Meslek Gruplarında Müslim - Gayrimüslim Oranları	54
Grafik 5. Nefs-i Sivas'ta Göçmen Grupların Müslim – Gayrimüslim Oranları	59
Grafik 6. Nefs-i Sivas'ta Göçmen Gruplarını Gösterir Grafik	60
Grafik 7. Sivas Kazasında Kır Yerleşim Birimleri- Köy- Mezra Dağılımı	69
Grafik 8. Sivas Kazası Yerleşim Birimlerinin Nahiyelere Dağılımı	70
Grafik 9. Sivas Kazasında Müslim-Gayrimüslim Oranı.....	92
Grafik 10. Sivas Kazası'nda Toprak Tasarrufu	97
Grafik 11. Toprak Tasarrufunda Müslim- Gayrimüslim Oranı	99
Grafik 12. Sivas Kazası Hınta - Şa'ir Üretimi	105
Grafik 13. Sivas Kazası'nda Alınan vergi Miktarı ve Dağılımı	108

HARİTA LİSTESİ

Harita 1. 1454-1455 Tarihleri Arasında Sivas Mahallelerini Gösteren Harita	43
--	----

KISALTMALAR

BOA:	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Bkz.:	Bakınız
C.:	Cilt
Çev.:	Çeviren
der.:	Derleyen
Ed.:	Editör
Geb.:	Gebrân
s.:	sayı
müc.:	Mücerred
M.:	Müslim
G.M.:	Gayri Müslim
TTK:	Türk Tarih Kurumu
TDVİA:	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
OTAM:	Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi.
OSAV:	Osmanlı Araştırmaları Vakfı
İA.:	İslam Ansiklopedisi
İFM :	İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası

GİRİŞ

1. Amaç -Kapsam - Metod

Osmanlı Devleti'nin sosyal ve ekonomik yapısını ortaya koymak açısından tahrir defterleri önemli arşiv kaynakları arasında yer almaktadırlar. Tahrir defterlerinin ilk olarak Ömer Lütfi Barkan tarafından kullanılmasının ardından bu alanda pek çok detaylı çalışmalar yapılmaya başlanmış, Osmanlı sınırları dahilinde bulunmuş olan bir çok merkez sancak, kaza ve nahiye bazında incelenmiştir.

Bu tez çalışmasında, 1454 ve 1572 yılları arasında yapılmış olan 5 tahrirden 2. si olan 1485 tarihli tahrir çalışması konu edilmiştir. Sivas tarihi ile ilgili olarak yapılan çalışmalar daha çok şerhiye sicilleri temel alınarak yapıldığı için, 1485 tarihli tahrir defterini konu alan bu çalışma Sivas tarihine farklı açılardan yaklaşımlar getirebilir. Bu çalışmada Sivas tahrir defterlerinden 1485 tarihli 19 numaralı deftere göre, o tarihte Sivas'a bağlı olan yerleşim merkezleri incelenmiştir. 19 numaralı defter içinde bulunan yerlerden; sayfa 491'den itibaren başlayan Komanat Nahiyesi, sayfa 503'den itibaren başlayan Kafirni Nahiyesi, sayfa 531'den itibaren başlayan Gelmuğad Nahiyesi, sayfa 540'tan itibaren başlayan Bozatlı Nahiyesi ve sayfa 559'dan itibaren başlayan Yılduz Nahiyesi, 1520 yılı tahririnde Tokat Kazası'na tabi olmaları sebebiyle kapsam dışı bırakılmıştır.

Bu çalışmanın kaynağı olan 19 numaralı mufassal tahrir defteri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden temin edilmiştir. Tahrir kavramının ne olduğu, hangi amaçlarla yapıldığı ve içeriğinin açıklanması için kaynaklar temin edilmiştir. Sivas bölgesinin tarihi ve genel özellikleri hakkında kaynakların toplanmasının ardından, çalışmanın temelini oluşturan 19 numaralı tahrir defterinin Sivas Kazası bölümü transkribe edilmiştir. 1485 tarihinde Sivas'a bağlı olan yerleşmelerin idari, iktisadi ve demografik

durumu hakkında ortaya çıkan veriler, oluşturulan tablolar ve grafiklerle desteklenerek açıklanmaya çalışılmıştır.

2. Araştırmalar ve Kaynaklar

2.1 Araştırmalar

Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin uygulandığı bölgelerin sosyal, ekonomik ve kültürel yönlerine ışık tutan tahrir defteri, birçok tarihçi ve araştırmacının çalışmalarına konu olmuştur. Bu çalışma, başta Ömer Lütfi Barkan olmak üzere tahrir alanında çalışmaları bulunan tarihçilerin çalışmaları incelenerek oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu kaynaklardan bir kaçına değinmek gerekirse:

Bu çalışmaların başında Ömer Lütfi Barkan'ın "Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri" adlı eseri gelmektedir. Eserde Osmanlı Devleti'nde nüfus ve vergi sayımları, sayımların hangi amaçlarla yapıldığı, tahrir çalışmalarının içeriği, geçmişi, nasıl yapıldığı gibi konuların yanında, tımar sistemi hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir (Barkan, 1988: 3-66).

Halil İncalcık tarafından "Belleten" dergisinde yayımlanan "Osmanlılar'da Raiyyet Rûsûmu" adlı çalışmada "Çift Resmi Sistemi" başlığı adı altında reayâdan alınan çift, caba, bennâk vergileri ve sadece Hıristiyan halktan alınan İspence vergisine değinilmiştir (İncalcık, 1959: 575- 608). Yine Halil İncalcık'ın "Devlet-i 'Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-1" adlı eserinde "Merkeziyetçi Bürokrasi ve Tahrir Defteri Sistemi" bölümünde tahrirlerin yapılış süreci hakkında, toplumsal yapı bölümünde de çift-hane sistemi hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir (İncalcık, 2009: 217-255)

Halil Cin'in "Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması" adlı eserinde "Osmanlı toprak düzeni" ana başlığı adı altında, Osmanlı devletinde arazi hukukunun uygulanışı, arazi çeşitleri gibi konuların yanında, miri arazi ve dirlik sistemi, miri

arazinin çiftçiye dağıtılması ve yine tarım topraklarının taksimatı ve toprak sisteminin hukuki içeriğine dair önemli bilgiler yer almaktadır (Cin, 1985: 11-240).

Yusuf Halaçoğlu'nun "XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı" adlı eserinde Toprak idaresi başlığı altında arazi taksimatı, toprakların gelir yönünden dağılımına dair detaylı bilgilere yer vermiştir (Halaçoğlu, 2003: 88-100).

Ahmet Akgündüz tarafından hazırlanan "Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri" adlı eserin 1. cildinde Osmanlı hukuk sistemi ve kapsamı, padişahın yetki ve görevleri, kanunnâmeler, mirî arazi rejimi, malikâne-divani sistem ile vergi sistemi hakkında önemli bilgilere yer verilmiştir (Akgündüz, 1990: 41-194).

Alpaslan Demir'in "XVI. Yüzyılda Samsun-Ayıntab Hattı Boyunca Yerleşme Nüfus ve Ekonomik Yapı" adlı doktora tezinde, tahrir defterleri kullanılarak geniş bir hat boyunca bölgelerin yerleşim birimleri, nüfus ve ekonomik yapısı hakkında elde edilen bilgiler karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir (Demir, 2007: 59-248).

Yılmaz Kurt'un "Çukurova Tarihinin Kaynakları I 1525 Tarihli Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri" adlı eserinde Adana Sancağı'ndaki Müslim ve Gayrimüslim nüfusa, köy, şehir yerleşim birimlerine, kaleler, cemaatler gibi konulara değinilmiştir. Yine bu eserde Adana sancağının o dönemdeki ekonomik yapısı içinde para ve ölçü birimlerine, vergilere, tarım, hayvancılık, sanayi ve ticaret gibi konulara yer verilmiştir (Kurt, 2004: XXIII-LII). Bu eserle birlikte yine Yılmaz Kurt'un "Sivas Sancağındaki Kişi Adları" isimli makalesi çalışmamızın transkripsiyon aşamasına katkı sağlamıştır (Kurt, 1993: 274- 290).

Adnan Gürbüz'ün "Toprak-Vakıf İlişkileri Çerçevesinde XVI. Yüzyılda Amasya Sancağı" adlı doktora tezinde, Amasya Sancağı'ndaki idari teşkilatlanma, şehir ve kasabalar ile köyler ve mezralara, Amasya sancağındaki idarecilere, iktisadi yapı

kapsamında ziraat alanları ve toprak tasarrufu, malikane-divâni sistem ve vergiler gibi konular incelenmiştir (Gürbüz, 1993: 73-198).

Refet Yinanç ve Mesut Elibüyük tarafından hazırlanan “Kayseri İli Tahrir Defterleri, I. Cilt, ” adlı eserde Defter-i Mufassal-ı Liva-ı Kayseriyye 1 adlı bölümde Kayseri Kazası, şehir merkezi ve nahiyeleri ile ilgili veriler transkribe edilmiştir. Özellikle tezimizdeki yabancı isimlerin okunuşu esnasında benzerliklerden yararlanılmıştır (Yinanç-Elibüyük, 2009: 9-13).

Mehmet Ali Ünal’ın “Osmanlı Müesseseleri Tarihi” adlı eserinde Osmanlı devlet teşkilatı, Osmanlı klasik dönemi, tımar sistemi ve taşra teşkilatı ile tahrir sistemi hakkında kıymetli bilgiler verilmiştir. Bu çalışmada özellikle Osmanlı tımar sistemi ve vergi düzeni başlığı altında verilmiş olan bölümlerden yararlanılmıştır (Ünal: 2002: 148-209).

Fatma Acun’un “Osmanlı Tarihi Araştırmalarının genişleyen Sınırları: Defteroloji” adlı çalışmasında tahrir süreci üzerinde durularak, tahrir defterlerine metin olarak, nüfus sayımı, vergi ve vergilendirilebilir nüfus kayıtları gibi açılardan, farklı yaklaşımlarda bulunulmuştur (Acun, 2000: 319-331).

Mehmet Öz’ün “Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler” adlı çalışmasında, tahrir defterleri hakkında genel bilgilere yer verilmiş ve defter incelemelerinde sayısal verilerin kullanımı başlığı altında, demografik veriler ve tarım üretimi verilerinin değerlendirilmesi hususlarına değinilmiştir (Öz, 2000: 17-25).

Üçler Bulduk’un “16. Yüzyılda Çorum Sancağı- II (Dirlikler)” isimli çalışmasında Çorum mufassal tahrir defterleri esas alınarak, bölgede tesbit edilen vergi gelirlerinin bölgedeki idarecilere nasıl taksim edildiği, yani bir ölçüde sancağın “gider” kalemleri ortaya konmuştur (Bulduk, 1995: 39-50).

Said Öztürk'ün “Osmanlı Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı ve Tarihi Gelişimi” (Öztürk, 1996: 66-74), ve Dündar Günday'ın “Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı Özellikleri ve Divan Rakamları” (Günday, 1989: 7-19) isimli eserleri bu çalışmanın transkripsiyonunda, özellikle rakamların okunması hususunda baş vurulan kaynaklar arasında yer almıştır.

2.2. Kaynaklar

Başbakanlık Osmanlı Arşivi 19 Numaralı (Hicri: Şevval 890) Miladi: Ekim 1485 tarihli mufassal Tapu tahrir defteri.

1485 tarihli Sivas tahrir defteri Başbakanlık Osmanlı Arşivi tapu-tahrir kataloğunda 19 numarada kayıtlıdır. Bu defter bir fihristle başlamaktadır. Fihrist'ten sonra Tokat vilayetinin dökümüne geçmeden önce kısa ve çoğu Arapça ve Farsça ibarelerin bulunduğu bir mukaddime bulunmaktadır. Mukaddimedede Şevval 890 / Ekim 1485¹ tarihinde tamamlandığı belirtilen tahririn sultan II. Bayezid'in emri ile yapıldığı anlaşılmaktadır. Yine mukaddimededen anlaşıldığı üzere Tahrir'in eminliğini Taceddin Bey, katipliğini ise Muhyeddin Bey yapmıştır (Şimşirgil, 1990: 12). Toplamda 569 sahifeden oluşan defterin bu çalışmaya konu olan bölümü 399 ila 490. sayfalar arasındaki kısımdır. Defterin 399-410 sayfaları arasında Sivas şehrindeki mahallelerin kayıtları yer almaktadır. Yine şehir merkezi kayıtları arasında zaviye, zemin, memleha gibi farklı hususlara değinilmektedir. 411 numaralı sayfada çiftliklere ait veriler yer almaktadır. 412-483 numaralı sayfalar arasında “Nahiye-i Sivas” adı altında Sivas'a bağlı yerleşmeler bulunmaktadır. 484 numaralı boş sayfadan sonra 485 numaralı sayfada aynı dönemde Sivas'a bağlı olan Havik Nahiyesi'ne ait veriler yer almaktadır. 486 numaralı sayfada yine aynı dönem içinde Sivas'a bağlı olan Hargün Nahiyesi'ne ait bilgiler bulunmaktadır. 487- 489 sayfaları arasında “Müstahfizân-ı kal'a-i Hargün”

¹ “Fî evâhir-i şehri-i mübârek-i Şevvâl min şuhûr sene tis'un ve semâni mie”, BOA.TD. 19, s. 3.

adıla Hargün kalesi görevlileri ve “Tetimme-i nâhiye-i Sivas” başlığı altında Sivas nahiyesinin devamına ait kayıtlar bulunmaktadır. 553 - 558 numaralı sayfalar arasında ise “Etrakiye-i Sivas” başlıklı bölüm yer almaktadır.

İncelenen defterde Sivas mahallelerinde bulunan şahıslar genel olarak baba isimleri ile birlikte yazılmıştır. Bazı şahıslar ise “birâder-i” ya da “dâmâd-ı” gibi ifadelerle kaydedilmişlerdir. İsimlerin sonunda mahalledeki toplam neferin ne kadar olduğu yazılmıştır. Sivas şehrindeki mahallelerin ardından merkeze bağlı çiftlikler yer almaktadır. Şehir merkezinden sonra Sivas’a bağlı köyler ve mezralara yer verilmiştir.

3. Tahrir ve Tahrir Defterleri

3.1. *Tahrir Nedir ?*

Sözlük anlamı olarak tahrir, yazma, yazılmayı ifade eder. Bu genel anlamı dışında Osmanlı mâli-idari yapısı içerisinde daha kapsamlı bir anlam kazanmıştır. Tahrir, ilk olarak nüfus ve arazi gibi umûmî olarak yapılan yazımları kapsamaktadır (Akkoyun, 1992: 1). Tahrirler Siyakat² adı verilen bir yazı türü ile tutulur. Siyakat yazısı, arşiv belgelerinde kullanılan yazı çeşitleri içerisinde anlaşılması ve okunması en zor yazı stilidir (Öztürk, 1996: 18). Tahrir Defterleri’nin transkripsiyon yayını konusundaki çalışmalardan bahsedilirse, bu alanda ilk denemeyi Macar âlimi L. Fekete yapmıştır. L. Fekete’nin Macarca’ya tercüme ettiği “Mufassal Estergon Sancağı Tahrir Defteri” 1943 yılında Budapeşte’de yayımlanmıştır. Bu yayını C.C Djikia’nın 1947’de Tiflis’te yayımladığı “Defter-i mufassal-ı vilayet-i Gürcistan” ile Prof. Dr. Halil İnalçık

² Said Öztürk “Osmanlı Arsiv Belgelerinde Siyakat Yazısı ve Tarihi Gelisimi” adlı eserinde Siyakat’la ilgili olarak “Siyak” kelimesinin; sözü gelışı, tarz-ı ifadesi, sözde geliş üslubu, manaları taşıdığına, “Siyakat” kelimesinin ise: Sevk; öne katıp sürme, ileri götürme, hayvanı gütmeye, ardından yürütme, takib etme, manalarına geldiğine değinir. Yine siyakat yazısının Osmanlı Devleti’ne gelinceye kadar bir çok İslam Devletinde uzun seneler muhasebe kayıtlarında kullanıldığı için, bir ilim dalı olarak telakki edildiğine ve muhasebe ilmine de “İlm-i Siyakat” denmeye başlandığı ifade edilir. Siyakat yazısını: Okunmasının ciddi bir ihtisas gerektirdiği, yazılışı, kelimelerin ve makamın icabına tâbi, yazanında kalemi kullanımındaki insiyatifinin etkili olduğundan bahseder. Dündar Günday ise: “Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı Özellikleri ve Divan Rakamları” adlı eserinde: Siyakat yazı ve rakamlarının Maliye, Defterhane ve Vakıf dairelerinde kullanılmış bir yazı olduğunu belirtir. Siyakat’ın Irak’ ta Abbasiler tarafından icat edildiğinin Anadolu’ya da Selçuklular zamanında geldiğinden ve Osmanlılar’a da değişik bir şekilde Selçuklulardan intikal ettiğine değinir.

tarafından hazırlanan ve Türk Tarih Kurumu'nda 1954'te basılan "Suret-i Defter-i Sancağ-ı Arvanid" takib eder (Yinanç, Elibüyük, 2009: IX).

Sanayi öncesi tarım toplumuna dayalı çeşitli devlet ve imparatorluklarda ülkenin mâli ve nüfus potansiyelini tespit için çeşitli sayımların yapıldığı bilinmektedir. Bu yöntem Osmanlı ile aynı dönemdeki farklı devletler ve toplumlarda da görülmüştür. Osmanlı Devleti'nde hangi tarihte bu sayımlara başlandığına dair kesin veriler bulunmamakla birlikte günümüze ulaşan 1431 tarihli "Arvanid Sancağı" defteri ile diğer bazı belgeler ışığında defter usulünün 14. yüzyılda var olduğu bilinmektedir (Öz, 2000: 1).

Tahrir çalışmalarının başlangıcı gibi, en son yapılan tahrir çalışmaları konusunda da eldeki veriler kesinlik arz etmemektedir. Nitekim umumi tahrirlerin III. Selimden itibaren bir daha yapılmadığı ifade edilmektedir. Fakat III. Selim zamanına kadar hemen her padişah dönemine ait tahrirlerin bulunması ve III. Murad Devrine ait çalışmaların bulunması III. Murad devrine kadar hemen her padişah dönemine tekrar edilmek suretiyle birçok defa tahrir çalışmalarının icra edildiğini ortaya koymaktadır (Akkoyun, 1992:2). Osmanlı Devleti fethettiği sahayı, doğrudan doğruya idare olunan bir Türk eyaleti haline getirdiğinde ilk olarak bu eyaleti askeri açıdan güvenlik altına almış ve sonra da bu bölgeden iktisadi kazanımlar sağlamak amacıyla düzenli vergiler koyarak belirli bir sistem içerisinde sürekliliği sağlamayı amaç edinmiştir (L. Fekete, 1947: 299).

Tahrirler, Tımar sistemi uygulanan eyaletlerde nüfus ve vergilendirilebilir gelir kaynaklarının tespiti için yapılan sayımlardır. Devlet tarafından görevlendirilen tahrir eminleri vasıtasıyla yapılan sayımlar esnasında kayıtların işlendiği deftere de Tahrir Defteri adı verilmektedir. Tahrir yapmaktaki temel amaç öncelikle eyaletlerdeki nüfus ve vergilendirilebilir gelir kaynaklarını tespit ederek bunların çeşitli devlet

görevlilerine, şahıslara, vakıflara, hizmetleri karşılığında maaş gelir ve mülk olarak tahsis etmektir (Acun, 2000: 320-321). Tahrirler sonucunda elde edilen fazla gelirler bir araya getirilerek yeni tımarlar kuruluyor veya Padişah haslarına katılarak devlet gelirlerinin artması sağlanıyordu (Afyoncu, 1999: 311). Osmanlı imparatorluğunda yeni fethedilen memleketlerin genel vaziyeti önceki Türk- İslam devletlerinden kalan usul ve kaideler fethedilen bölgedeki uygulanması düşünülen teşkilat esasları çerçevesinde tespit edilirdi. Tahrir kavramıyla nitelenen bu hususlar içerisinde, tahrir sırasında köy, mezra gibi yerleşim alanlarının, tarım yapılan bölgeler yaylaklar, kışlaklar gibi mâli olarak değerlendirilebilecek alanların hukuki statülerinin tespiti ve tasarruf şekillerinin belirlenmesi gibi hususlar yer almaktaydı (Ünal, 1992: 101). Osmanlı Devleti açısından büyük öneme sahip olan tahrirlerin devletin ilk dönemlerinden itibaren yapıldığı bilinmektedir. Tahrirler, Osmanlı Devleti'nin idari mali teşkilatının getirmiş olduğu bir zorunluluk olarak Türk-İslam geleneğine uygunluğu ve Osmanlı Devleti'nin bu işin her bakımdan ileriye taşınması açısından üstlenmiş olduğu görev itibarı ile tahrirlerin Osmanlı devleti için taşıdığı önemi açık bir şekilde ortaya koymaktadır (Barkan, 1988: 10). Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinden itibaren yapıldığı bilinen tahrirlerin hangi zaman aralığında yapıldığına dair kesin veriler bulunmamaktadır. Tahrir yapılması için bir bölgenin Osmanlı toprağına katılması dışında hükümdar cülusunun da vesile olduğu bilinmektedir. Tahrirler bazı dönemlerde 25-30 yıllık aralıklarla yapılırken bazı dönemlerde de daha kısa aralıklarla yapılmıştır (Öz, 2000: 2). Osmanlı Devleti döneminde yapılan tahrir çalışmalarında göze çarpan bir diğer husus, tahrir kayıtlarının devletin güçlü olduğu dönemlerde oldukça düzenli bir şekilde tutulmasıdır. XVIII. yüzyıldan itibaren devlet yapısında meydana gelen bozulmalar kendini tahrir kayıtlarının yazım ve tekniğinde de hissettirmiş, tahrir kayıtlarında ciddiyyetten uzaklaşmıştır (Akkoyun, 1992: 2).

3.2. Tahririn Tarihçesi

Osmanlı Devleti'nde tımar sistemin uygulandığı eyaletlerde nüfus ve vergilendirilebilir vergi kaynaklarının tespiti için yapılan tahrir çalışmalarının menşei çok eskilere M. Ö 2500-3000 yıllarına kadar dayanmaktadır. Eski dönemlerde yapılan tahrirlerde daha ziyade vergi ve asker toplamak gibi ameli gayeler amaçlandığından, önem verilen hususa göre de defterlerin tutuluş şekilleri farklılık göstermiştir. Öteden beri bu gibi ameli gayelerle yapılan nüfus, arazi ve mal sayımları önemli devlet ve siyasi toplulukların var olduğu coğrafyalarda her zaman düzenli ve ayrıntılı bir şekilde yapıldığı söylenebilir (Barkan, 1988: 7). Bu nedenle Osmanlı Devleti'nde yapılmış olan tahrirler çok eski bir geleneğin Osmanlı Devleti'ne sirayeti olarak değerlendirilebilir. Tahrir çalışmaları ile ilgili ilk örneklere daha ilk sülaleler devrinden itibaren Mısır'da rastlanmakta ve yine o dönem içinde en mükemmel tahrirlere Romalıların ulaşabildiği bilinmektedir. Mısır halkı için ehemmiyeti çok büyük olan bu tahrirler, çok defa seneleri saymak ve zamanı tayin etmek üzere "kaçıncı tahrirden evvel veya sonra" gibi ifadelerle tarih yıllarının sayılarına bir başlangıç olarak kullanılmakta idi. Nüfus ve vergi sayımlarında ileri bir konuma ulaşan bir diğer uygarlık da Romalılar olmuştur. Roma tahrirlerinde her Romalı Censor'ların önüne gelip ismini, babasının adını, aile efradını, vergiye tabi servetini, arazisini, kölelerini ve diğer mallarını ve bunların değerlerini haber vermeye ve bu beyanlarını tasdike mecburdu. Yine Ortaçağ Avrupasında da çeşitli devletlerin tahrir olarak nitelendirilebilecek farklı çalışmaları olduğu bilinmektedir (Barkan, 1988: 7). Osmanlı Devleti'nden önceki diğer Türk-İslam devletlerinde de büyük nüfus ve arazi tahrirleri yapılmakta idi. Araplar Mısırda ve İspanya'da, Selçuklular İran'da, İlhanlılar İran ve Hint'te tahrirler yaptırmışlardı (Barkan, 1988: 7-8).

Özellikle Selçuklu Devleti döneminde tahrir defterlerinin³ büyük ciddiyetle tutulduğu bilinmektedir. Öyle ki Selçuklu ülkesinde “defterden dışarı kalmış, yazılmamış bir çiftlik yer yoktu” denilmekteydi (Akkoyun, 1992: 3). Anadolu’da Selçuklu hakimiyetinin son bulmasının ardından bölgeye hakim olan Osmanlılar bu coğrafyada başta Selçuklar olmak üzere diğer Türk-İslam devletlerinden almış olduğu tahrir geleneğine bir takım usuller ekleyerek daha da geliştirmiştir (Elibüyük, 1990: 13). Şimdiye kadar Osmanlı’dan günümüze ulaşan en eski tarihli tahrir defteri Halil İnalçık tarafından neşredilen 1431 tarihli Arvanid Sancağı tahrir defteridir (Öz, 2000: 1). Elde kesin veriler olmamasına rağmen 1431 tarihli defterden hareketle tahrirlerin 15. yüzyıl gibi erken bir zamanda yapılmaya başlandığı söylenebilir (Acun, 2000: 321). Osmanlıdaki tapu tahrir defterleri Kanunî Sultan Süleyman ve III. Selim dönemlerinde en muazzam yapılarına kavuşmuştur (Akkoyun, 1992: 3). Osmanlı tahrir geleneğinin tarihi süreci 17. yüzyılın başlarına kadar sürmüştür.

3.3. Tahrirlerin Önemi

Tahrir defterleri, ait oldukları döneme ilişkin devletin genel durumunu birçok açıdan detaylı olarak açıklayabilen kaynaklar olması nedeni ile Osmanlı idari, iktisadi ve sosyal tarihi açısından çok büyük öneme sahiptir. Osmanlı merkezîyetçi bürokratik bir devletti ve devletin merkez bürolarında, Defterhane’de ayrıntılı tahrir arşivler oluşturmak, çok geniş sınırlara sahip olan Osmanlı Devleti’nin merkezîyetçi yapısının gereği idi (İnalçık, 2009: 218). Nüfus ve arazi tahrirlerinin yapılması devletin idari ve mâli teşkilatı açısından zaruri olarak görülmekteydi (Akkoyun, 1992: 3). Osmanlı Devleti’nde tahrirlerin yapılma sebepleri olarak bahsedilebilecek hususlar şöyle özetlenebilir: Fethedilerek Osmanlı toprağına katılan bölgelerin tespiti, bu yeni yerlerin

---

³ Ömer Lütfi Barkan Hüdavendigâr Livası Sayım Defteri adlı eserinde, Selçukluların tahrir defterlerini Farsça tuttuğunu, Osmanlıların ise bu defter kayıtlarında Türkçe kullandığından bahsetmektedir. Barkan eserinde Osmanlı tahrirlerindeki Farisi formüllerin ve divani denilen rakam sisteminin kullanılmasında Osmanlı tahrirlerinin Selçuklu tahrir geleneği ile olan ilişkisine vurgu yapmıştır (Barkan, 1988: 8).

nüfus ve askeri açıdan sahip oldukları kapasitenin belirlenmesi konusunda tahrirler devlet teşkilatı için muazzam öneme sahipti. Fethedilen topraklarla birlikte devletin bünyesine katılan yeni ve yabancı unsurların tespiti bu unsurların devlet ve toplum mekanizmasına uyumluluklarının belirlenerek adaptasyonunun sağlanması önemli bir faktördü. Tahrirlerde bu farklılık ve yeniliklerin belirlenip uyumsuzlukların giderilmesi için, temel unsurların da göz önünde tutularak alt yapının hazırlanması manasında değerlendirilebilir. Osmanlılarda bir yörenin fethinin hemen akabinde olmak üzere çeşitli vesilelerle tahrirler yapılmaktaydı (Öz, 2000: 18). Padişahın tahta çıkışı ülke genelinde bir tahrir çalışmasının yapılmasını zorunlu kılmaktaydı. Çünkü padişahın başa geçtiği andan itibaren ülke yönetimime tam olarak hakim olabilmesi için ülke kaynaklarını durumu ile, askeri, ekonomik ve nüfus yapısını tanıması ancak başa geçtikten sonra yaptığı tahrirlerle mümkün olabiliyordu (Akkoyun, 1992: 4). Her padişah değişikliğinde hak, makam ve berat sahiplerinin ellerindeki beratlar, vakıfnâme ve mülknâme gibi belgeleri yeniden onaylatarak yeni sultandan mukarrernâme almaları gerektiğinden; berat yenilemelerinin devlete ciddi anlamda gelir getirmesine vesile olacağı ve ilgililerin durumlarının yerinde tespiti için tahrirlerin saptanarak deftere geçirilmesine gerek duyulmuştur (Barkan, 1988: 14). Yeni padişahın tahta çıkması ve genel olarak meydana gelen bazı değişiklikler nedeniyle fetihten sonra yapılan ilk tahriri müteakip yeni bir tahrir yapılırdı. Bu durumda ilk tahririn sonuçlarını ihtiva eden deftere “Defter-i Atik” yeni yapılan tahrir sonucunda elde edilen verileri içeren deftere ise “Defter-i Cedit” adı verilirdi. Şayet bu iki tahririn dışında üçüncü bir tahrir söz konusu olursa o zaman ilk deftere “Defter-i köhne”, ikincisine “Defter-i Atik” ve en son yapılan tahrir defterine de “Defter-i Cedit” denirdi (Ünal, 1992: 101). Kaynaklarda tahrirlerin hangi zaman aralığı içinde yapıldığına dair veriler kesinlik göstermemesine rağmen klasik dönemde bazı yerlerin tahrirleri 25-30 yıllık aralarla bazı yerlerde ise

daha kısa dönemler arasında yapılması, tahrirlerin yapılışında merkezi hükümetin insiyatifinin ön planda olduğu düşüncesini öne çıkarmaktadır (Öz, 2000: 18). Osmanlı sınırları içerisinde zamanla meydana gelen değışiklikler, usulsüzlükler, vergi gelirlerindeki aksamalar, memleketi yeniden düzene sokma ihtiyacı ve en önemlisi de defter dışında kalan gelirleri deftere sokmak gayesi tahrirlerin yapılmasında bir diğer önemli gerekçe olarak karşımıza çıkmaktadır (Akkoyun, 1992: 5). Osmanlı İdari yapısı içerisinde istatistikî bir bilgi sistematiği içerisinde hazırlanan tahrir defterlerinde her köy ve kasabada bulunan erkek nüfusun kendi ve babalarının adları, ellerindeki toprak miktarı, vergi yükümlülükleri, yapılan hayvancılığın çeşidi ve miktarı, buldukları köyün kimin tımarı, mülkü veya vakfi olduğu belirtilmektedir. Tahrir defterlerinde derbendci, madenci, çeltikçi, tuzcu, köprücü gibi görevli ve hizmetlilerin yanı sıra, görev ve sorumlulukları itibarı ile vergiden muaf tutulan imtiyazlı sınıf diyebileceğimiz ümerâ ve askerler, kale muhafızları, imam, hatib, müezzin, müderris gibi dini görevliler yine sağlık durumları göz önünde tutulduğunda, kör, topal gibi farklı özelliklere sahip şahıslar defterlerde belirtilmekteydi (Gürbüz, 1993: 2). Tahrir defterlerinde nüfus ve toplum yapısı ile ilgili verilerin dışında sahada bulunan şehirler, kasabalar, köyler, mezralar, çiftlikler, yaylaklar ve kışlaklar ve bu yerlerde yaşamakta olan vergi nüfusu, bunların işlettikleri topraklarda yetişen ürünler ve ürünlerin üretim miktarları ile ticaret ve ulaşım ile ilgili bilgiler de yer almaktaydı (Elibüyük, 1990: 14). Bu defterlerdeki veriler neticesinde ülkenin sosyal ve ekonomik profilinin ortaya çıkarılması sağlanabilmektedir.

3.4. Tahrirlerin Uygulanma Süreci

Bilindiği üzere Osmanlı Devleti tarafından fethedilen topraklar coğrafî, sosyal ve ekonomik yönleriyle farklı özelliklere sahipti. Osmanlı Devleti'nde her livanın coğrafî, sosyal ve ekonomik yapısı düşünülerek o sahaya uygun kanunlar yapılmıştır.

Bu kanunlar hemen her defterin ilk sayfalarında görülebilir (Elibüyük, 1990: 14). Tahrirlerin yapılış süreci ilk olarak tahrir eminlerine gönderilen talimatname ile başlamakta ve bu talimatnamede tahrir işlerine memur edilecek emin ve katibin sahip olması lazım gelen yetenekler açıklanmakta ve mahallin kadıları ile birlikte bu zatların teftişe nasıl başlayacakları belirtilmekteydi (Barkan, 1988: 19). Tahririn ilk aşaması; bölgede mevcut tımar, vakıf ve mülk sahipleri ile padişah haslarının temsilcileri ve her türlü muafiyet ve görev erbabının bahis konusu olan tahrir komisyonunun huzuruna çıkarak, kendilerine ait türlü hak ve görevleri tayin eden berat, vakıfname, mülknâme gibi belgeleri ve dirlik⁴ sahiplerine tahsis edilmiş olan gelir kaynaklarının miktar ve türlerine ait defter suretlerini, bahsi geçen komisyona teslim etmesi ile başlıyordu (Barkan, 1988: 19). Bu şekilde tahririn yasal prosedürü tamamlandıktan sonra fiili olarak tahririn ilk aşaması olan mevcut gelir kaynaklarının tespit etmek ve gerekirse yeni gelir kaynakların ortaya çıkarılması için ilk olarak bir “Tahrir Emini” tayin edilirdi. Tahrir eminine padişahça verilen yetki beratında tahririn nasıl yapılacağı hususu ayrıntılı bir biçimde anlatılmıştır (İnalçık, 2009: 220). Tahrir emininin yanına kayıt işlemlerini yürütmesi için bir “Katip” tayin edilirdi. Merkezden gerekli olan talimatları alan tahrir heyeti tahrir yapılacak eyalete gitmek üzere yola çıkar ve gerek görülürse tahrir heyetinin güvenliğini sağlamak amacıyla heyete silahlı koruyucular da katılırdı (Acun, 2000: 322). 1578/985 yılında Arnavutluk’un bazı bölgelerinde yapılacak sayımlar için sancak beyleri ve kal’a dizdarlarına gönderilen emirlerde il yazıcısına “reaya ihzarında ve sâir tahrir’e müte‘allik vâki‘ olan umurda mu‘avenet için adam lazım oldukça hisar-erenlerinden ve gayriden kifayet miktarı adam koşulması ” emredilmektedir (Barkan, 1988: 19). Tahrir emini tahrire memur olduğu vilayette o yerin kadısı ve tımar erlerini toplar ve teftişi daima birlikte yaparlardı. Buradaki göze

⁴ Halil Cin, “Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması” adlı eserinde dirlik kavramını “ dirlik ve tımar devletin miri araziden muayen bir kısmın yıllık gelirinin tamamını veya bir kısmını, belli hizmetler mukabilinde bir şahsa tevcih etmesi” şeklinde tarif eder (Cin, 1985: 53).

çarpan durum ise kadıların hiçbir gelir kaynağının dışarıda kalmamasını sağlamada eminler üzerinde yardım yanında bir bakıma hazine namına denetim görevi de üstlenmiş olmalarıdır (İnalcık, 2009: 220). Tahrir başlangıcında tahrir heyeti ilk olarak tahriri yapılacak eyaletin idari merkezine uğrar daha sonra bu eyalete bağlı diğer idari birimlere giderdi (Acun, 2000: 322). Tahrir yapmak üzere sayım bölgelerine giden bahsi geçen görevliler gittikleri yörede kadıyı, tımar yöneticileri olan sipahileri ve köylüleri bir araya getirerek sayım işlemine başlardı (Soysal, 1988: 169). Yapılan tahrirden sonra elde edilen veriler “mufassal” ve “icmal” adı altında iki ayrı deftere kaydedilirdi. Mufassal defterlerde nüfus ve toprak bilgileri, vergi gelirleri ile idari yapıyı belirten kapsamlı veriler kaydedilirdi. “İcmal” defterlerinde ise mufassal defterlerde belirtilen sancak gelirlerinin sipahi, zaim ve diğer yöneticiler arasında nasıl pay edileceği belirtilirdi (Bulduk, 1995: 39). Tahrir yapmak için görevlendirilen tahrir emini ve katip, tahrir ettikleri her haneden ikişer akçe alırlardı. Tahrir işini muvaffakiyet ile bitirmiş olan emin ve katibin tımarları artırılır ayrıca nakit para da verilirdi. Tahrir’e yardım etmiş olan diğer görevlilerden katip, şakird ve tımarlı sipahilere de “*terakki*”, “*katip*” ve “*şakird gediği ihsanı*” gibi mükafatlar verilirdi (Afyoncu, 1999: 313). Tahrir işi bittikten sonra kapsamlı olan mufassal defterlerin bir tanesi tuğralı olarak eyalet merkezine gönderilir diğeri ise korunmak üzere icmal defteri ile birlikte defterhaneye gönderilirdi (Akkoyun, 1992: 6). Elde edilen yeni verileri içeren bu tahrir defterleri bundan sonra yeni bir tahrire kadar tımar işlemlerinde esas tutulurdu (İnalcık, 2009: 222).

4. Sivas Adının Anlamı ve Kökeni

Anadolu coğrafyasının merkezinde bulunan, tarihi Bizans, Roma ve Hititler’e kadar uzanan bir geçmişe sahip olan Sivas şehri isminin kökeni hakkındaki bilgiler içerisinde; özellikle Sivas yöresinin Türk hakimiyeti altına girişi ile başlayan

dönemdeki bilgiler daha sahih bir yapı arz etmektedir. Sivas isminin eski Hitit kavimlerinden *Sibasip*'lerden geldiği iddia edildiği gibi Şehrin adının “üç değirmen” manasındaki Farsça kökenli olan *Sebast* kelimesinden geldiği ve Selçuklular döneminde de Sivas adını aldığı rivayet edilmektedir (Ceylan, 1988: 2).

Romalılardan önce Sivas'ın bulunduğu yerde önce Kabeira adında bir kale bulunmakta idi. VI. Mithridates bu yere bir saray yaptırmıŐtır. Daha sonra ise bu bölgede aynı adla bir Şehir kurulmuştur. Roma komutanı Pompeius, Mithridates'i yenilgiye uğratarak bu bölgede Roma hakimiyetini kurunca, Őehre “Tanrı Şehri” anlamına gelen “Diopolis” veya “Diospolis” adını vermiştir. Bundan sonra Sivas'ın Pontus hakimiyetinde olduğu bir dönemde Pontus kralı Polemon'un ölümü üzerine dul kalan eşi Pythodoris Roma himayesini kabul etmiş ve Roma imparatoru Augustus'a ithafen Diospolis Şehrinin ismini eski Yunancada “Augustus” Şehri anlamına gelen “Sebasteia” adıyla değiştirmiştir (Sönmez, 2007: 11). Şehrin bugünkü adının Sevast sözcüğünün Türkçe fonetik yapıya uyum sağlamasıyla günümüzdeki ismi olan Sivas Őekline dönüştüğü de söylenmektedir (Mahiroğulları, 2003: 6). M.S. 17'de Sivas, Roma imparatoru Tiberius tarafından Roma topraklarına katılmış ve bu dönemde halk ağır vergiler altında ezilmiŐtir. M.S. 18'de Roma tarafından yeni bir vali atanmıŐ ve Şehirde imar faaliyetleri başlamıştır. Sivas kalesi yeniden onarılmıŐ, Şehrin ismi de Diapolis olarak deđiŐtirilmiŐtir. Romalılar Pont Krallığı'nı egemenlikleri altına aldıktan sonra Sivas'ı Pont Krallığı'nın emrine vermişlerdir. Pont kralının hanımı bunun üzerine Şükran ifadesi olarak Şehrin “Diapolis” olan adını “Sebaste” olarak değiştirmiştir (Yasak, 1994: 10).

Türklerin eline geçtikten sonra Sivas için bir süre “Danismend İli”, Küçük Rumeli Eyaleti anlamına gelen “Eyâlet-i Rumiye-i Suğra” ve “yücelikler Şehri” anlamına gelen “Darü'l-Ala” da denilmiŐtir (Mahiroğulları, 2003: 6; Yurt

Ansiklopedisi, 1981: 6851). Sivas şehrinin isminin şükür, minnet ve şevkât pınarları manasında “üç göz” olarak da kullanılmakta olduğu şeklinde bir rivayette Kerim Yund’un “Sivas Adı ve Ötesi” adlı eserinde dile getirilmektedir (Yund, 1973: 4). Şehrin adının Bizanslılar tarafından Sebasteia olarak kullanıldığı ve İbni Bibi de aynı biçimde yazılmış olduğunu teyit eden Wittek, Sebasteia’nın Sivas’a telaffuz gereği vokallerin aşınması ile dönüşmüş olabileceğini ileri sürer (Yurt Ansiklopedisi, 1981: 6851).

Sonuç olarak Sivas ismi, şehrin Türklerin hakimiyeti altına girmeden önceki dönemde kullanılan Sebasteia kelimesinin Türkçe telaffuza uygun olarak Sivas kelimesine dönüştüğü bir çok kaynakta ortak nokta olarak ön plana çıkmaktadır. 11. yüzyıl öncesinden başlayarak 1059’da büyük bir Türkmen kitesinin Sivas önlerine gelerek Sivas’ı kısa süreliğine de olsa Bizans’tan almasıyla başlayan Türk hakimiyeti süreci başlamıştır (Yurt Ansiklopedisi, 1981: 6854). Bu sürecin devamında Danişmendliler, Selçuklular, Anadolu Selçukluları ve Osmanlı hakimiyetinden günümüze kadar Sivas isminin değişikliğe uğramadan şu anki haliyle kullanılmaya devam ettiği söylenebilir.

5. Coğrafi Konum ve İklim

Sivas, Orta Anadolu’da Kızılırmak havzasının denizden uzak bir yaylası olan *Meraküm Yaylası*⁵ üzerinde, yaklaşık 1275 metre yüksekliktedir. Meraküm yaylası eteğinden itibaren hafif bir meyil ile alçalan zemin üzerinde ve nehre 3 km. uzaklıkta kurulmuştur. Meraküm yaylası ve dağından gelen Murdar ve Kale Irmak ile şehrin bir bakıma doğu sınırını oluşturan Mısmıl Irmak arasında kalan bölge, şehrin asıl kuruluş sahasını teşkil eder (Demirel, 2006: 37). Doğudan gelen Mısmıl Irmak- Temiz ırmak, batıdan Kale ırmağı ve Murdar Irmak sûretinden ikiye ayrılan Tavra Deresi - Tavra çayı veya Murdar Su şehrin güneyinden Kızılırmak’a dökülür (Darkot, 1988: 569). Şehri

⁵ Bazı kaynaklarda Meraküm platosu ya da Meraküm yaylası olarak geçen bölge Memduh Ahmet Mahiroğullarının “Sivas İli” adlı eserinde; “Sivas il merkezinin kuzeybatı kesiminde denizden yüksekliği bin beş yüz metrenin üzerinde olan geniş düzlüklere ilk çağlardan beri Meraküm platosu denir” şeklinde geçmektedir (Mahiroğulları, 2003: 8).

çevreleyen akarsular şehrin doğal sınırlarını oluşturmaktadır. Bazı kaynaklarda, Sivas şehrinin şu anki konumundan 18 km daha doğuda Kızılırmak'a yakın bir konumdaki Gavraz köyünün bulunduğu yerde kurulmuş olduğu ileri sürülmektedir. Bununla birlikte Sebasteia'nın şimdiki Sivas'ın yerinde kurulmuş olduğu da kabul edilmektedir. Ayrıca şehrin şimdiki bulunduğu konumu, hem Kızılırmak sularının taşmasıyla oluşacak su baskınlarından korunmaya, hem de bir iç kale yapılmasına elverişli bir mevkide olması şehir yerleşimi açısından öne çıkan bir özelliktir (Darkot, 1988: 570).

Topraklarının bir bölümü Yukarı Kızılırmak, bir bölümü de Yeşilirmak ve Fırat havzasında yer alan Sivas 35.50-38.14 doğu boylamları ile 38.32 - 40.16 Kuzey enlemleri arasında bulunmaktadır (Mahiroğulları, 2003: 6). Merkez ilçenin yüzölçümü 2857 kilometre kare ve bütün ilçelerle birlikte 24.488 kilometre karelik çok geniş yüz ölçümü ile Türkiye'de Konya'dan sonra ikinci büyük ildir (Sönmez, 2007: 12). Ortalama 1000 metre yükseltiyle yüksek bir ova niteliğine sahip Sivas ili dağlık bir yapı arz etmektedir. Özellikle kuzey ve güneyinde dağ sıralarının arasında bulunan Sivas'ta en önemli yeryüzü şekillerini dağlar, dağlar arasında bulunan vadiler ve yüksek platolar oluşturmaktadır. Sivas'ta platolar kapladıkları alan bakımından en önemli yeryüzü şekilleridir. İl alanı içinde platolar % 47.6, dağlar % 46.2, ovalar ise % 6.2 orana sahiptir. Sivas'ta iklim yazları sıcaklık değerlerinin normal seviyede seyrettiği kurak bir yapı gösterir. Kışları ise aşırı soğukların etkili olduğu orta kuşak karasal iklim hüküm sürerken kuzey kesimlerde daha yumuşak yapıdaki Karadeniz iklimi hakimdir. Doğusunda ise daha sert yapıdaki karasal iklim görülmektedir. Yaz sıcaklıklarına ve yağışa bağlı olarak bozkır bitki örtüsüne sahip olan Sivas'ta buna bağlı olarak da küçükbaş hayvancılık gelişmiştir. İlin Yeşilirmak havzasında bulunan Koyulhisar topraklarının büyük kısmı çam ormanlarıyla kaplıdır. Şuşehri'nin kuzey taraflarındaki

Tatar Ormanları, Zara'ya bağı Şerefiye beldesindeki Çanakçı Ormanları da yine ilin bitki örtüsü içinde önemli bir yere sahiptir (Mahiroğulları, 2003: 12).

6. Sivas Şehrinin Tarihi

6.1. İlk Çağlardan Türk Hakimiyeti Dönemi'ne Kadar Sivas

Sivas'ın tarih öncesi dönemini aydınlatan ilk bulgular 1927 yılından sonra Chicago Üniversitesi'nden Vonder Osten'in yaptığı araştırmalar neticesinde bulunan höyükler ile 1945 yılında Kılıç Kökten ve Şevket Aziz Kansu'nun başkanlığında yapılan, aynı tür araştırmalar neticesinde bulunan 22 mağara, düz yerleşme yerleri ve çeşitli dönemlerden kalma araç gereçlerdir. Bu buluntulardan anlaşıldığı kadarıyla yöredeki ilk yerleşimlerin Neolitik döneme aittir. Neolitik dönemin ardından Sivas'ta iskân faaliyetleri Kalkolitik dönemle (Maden taş devri M.Ö. 5000–3500) devam etmiştir. Kangal ilçesindeki Çukurtarla Kavak bucağındaki Höyük Değirmeni, Tödürge Gölü kıyılarındaki Kültepe, Tepecik Höyükleri de Kalkolitik döneme ait buluntulardır. Kalkolitik Çağın ardından yerleşme Bakırçağ olarak adlandırılan ilk Tunç Çağ'la (Tunç Devri M.Ö. 3000–1500) devam etmiştir. İlk Tunç Çağı'na ait ilk yerleşme Sivas'ın 5 km batısındaki Maltepe Höyüğü'nün bulunduğu ovada Aşağı Kent ya da Alt Kent olarak adlandırılan mevkidir (Yurt ansiklopedisi, 1981: 6581). Günümüze gelebilen bütün bu tarih öncesi kalıntılar Sivas şehrinin tarih öncesi dönemde sahip olduğu önemi ortaya çıkarmaktadır.

Hititlerden Osmanlıya dünya üzerinde bulunan birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Anadolu coğrafyasında önemli bir konuma sahip olan Sivas ve yöresinin tarihi, yazılı kaynaklara göre Hititlerle başlamaktadır. Özellikle tarihte büyük öneme sahip olan “Kral Yolu” olarak bilinen tarihin en eski ticaret yolunun şimdiki Samsun, Tokat ve Sivas istikametinden geçmesi bu bölgenin önemini daha da artırmıştır (Ünalın, 2004: 38). M.Ö 2. bin yılında Hititlerce iskân edilen Sivas (Topraktepe) ve çevresi

Hititlerin yıkılış tarihi olan M.Ö 1200'lere kadar Hititlere ait bir yerleşim birimidir (Sönmez, 2007: 14). Hititlerin yıkılmasının ardından bu bölgede Hititlerin devamı niteliğindeki Geç Hitit Devleti hüküm sürmüştür. Birer prenslik özelliği taşıyan Geç Hitit Devleti'nin M.Ö. VII. yüzyıl sonunda Asurlular'ın hâkimiyeti altına girmesi ile Hitit Dönemi son bulmuştur. Bu dönemden sonra bu bölge Kimmer ve İskit akınlarına maruz kalmış ve daha sonra da Med hâkimiyetine girmiştir. Kısa Süren Med hâkimiyetinin ardından M.Ö. 547 yılında Pers hâkimiyetine giren Sivas'ta 200 yıla yakın hüküm süren Persler'in ardından M.Ö. 334'te Büyük İskender Pers hakimiyetine son vermişse de M.Ö 332'de yine bir Pers yöneticisinin hakimiyetinde kurulan Kapadokya Krallığı'nın hakimiyetine girmiştir. M.Ö 1. yüzyılın başlarında Pontus Krallığı topraklarına dahil olan Sivas daha sonra Roma hakimiyeti altına girmiştir.

M.Ö. 334 yılında Büyük İskender Anadolu'daki Pers hakimiyetine son vermişse de M.Ö. 332 'de Pers yöneticilerinden I. Ariarates Kapadokya Krallığını kurmuş ve Sivas uzun bir süre bu krallığın hakimiyeti altında kalmıştır. Roma Komutanı Pompeus tarafından Roma İmparatorluğu'na bağlanan Sivas, Roma hakimiyetinin ilk dönemlerinde Bağımsız Pont krallığına bağlı bir şehir iken daha sonraki dönemde Roma eyaletlerinden ilk önce Galatia ve sonrasında Provincia Cappadocia'ya bağlı bir yerleşim birimi olmuştur (Demir, 1996: 92). Kapadokya kralı Arkhelaos, Roma nüfuzu altında sahip olduğu toprakları genişletmek amacıyla vefat eden Pontus kralı Polemon'un eşi kraliçe Pythodoris ile evlenmiş ve böylece Anadolu'nun kuzey bölgelerini hakimiyeti altına almıştır (Mahiroğulları, 2003: 15). Kraliçe Pythodoris'ten sonra tahta geçen II. Polemon, Part saldırılarına karşı koyamayarak krallığını M.S 65'te Roma İmparatoru Neron'a bırakmak zorunda kalmıştır. Romalılar, Part saldırılarına karşı koymaya çalışmış fakat başarılı olamamışlar ve bu yöre kısa süreliğine de olsa Part yönetimi altına girmiştir. M. Ö. 1.

yüzyılın başlarında bir süre Pontus Krallığı hakimiyetinde kalan Sivas daha sonra Roma İmparatorluğu yönetimine girmiş ve Kapadokya yöresinin Roma'ya bağlı bir eyaleti olarak ilan edildiği M.S. 17 yılından İmparatorluğun ikiye ayrıldığı 395 yılına kadar Roma imparatorluğu hakimiyeti altında kalmıştır (Sönmez, 2007: 14-15).

Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasının ardından Sivas Doğu Roma Devleti (Bizans) sınırları içinde kaldı (Yurt Ansiklopedisi, 1981: 6854). Sivas'ta Bizans hâkimiyeti ile birlikte Türklerin etkisinin kuvvetli bir şekilde hissedilmeye başlandığı sürece girilmiş oldu. Bizans Devleti Anadolu coğrafyasını "Thema" denilen on dört idari birime ayırmıştı. Bizans yönetimi bu themalar içinde en büyüğüne "Anadolu" adını verdiği gibi bu on dört themanın toplamına da aynı isim olan "Anadolu" ismini vermiştir (Demir, 1996: 92). Herakleios dönemine denk düşen bu uygulama süresinde Armeniakon Theması Sivas yöresini bütünüyle içermekteydi. X. yüzyılda Armeniakon teması ikiye ayrıldı ve kuzeyde Şebinkarahisar, Koyulhisar ve Şuşehrini de içine alan "Koloneia Theması" adını aldı ve böylece Sivas toprakları her iki thema içinde yer aldı. X. yüzyıl sonunda ise bugünkü Sivas yöresini içine alan Sebasteia teması kuruldu (Yurt Ansiklopedisi, 1981: 6854).

Sivas, 1021-1080 arasında Ermeniler tarafından iskan edilerek Küçük Ermenistan krallarının yönetiminde görülüyorsa da idari olarak bu dönemde de Bizans devletine bağlı bir themalık yapısını sürdürmekteydi (Demir, 1996: 93).

Bizans döneminde Sivas, zaman zaman doğudan Sasani güneyden de Emevi saldırılarına maruz kalmıştır (Mahiroğulları, 2003: 16). Emeviler ve Abbasiler döneminde düzenlenen bazı Anadolu seferleri sırasında Sivas yöresi bazı dönemler Müslümanların eline geçmişse de Müslümanların hakimiyeti kısa süreli olmuştur. Emevi halifesi Abdulmelik bin Mervan zamanında Bizans topraklarına sefer düzenlenmiş, Emevi ordusu II. Justinyen komutasındaki Bizans ordusunu yenmiş ancak

Sivas Müslümanların eline geçmemiştir. Hişam bin Abdülmelik döneminde Halifenin oğlu Muaviye bin Hişam komutasındaki ordu Amasya'yı fethettikten sonra Sivas yöresini ele geçirmişti. Bu bölge, sefer sırasında büyük kahramanlık gösteren Abdullah El-Battal ve Abdülvehhab b. Buht' a (Abdülvehhab Gazi) verilmişti. Ancak bu hakimiyette kısa sürmüş şehir ertesi yıl Bizans tarafından tekrar ele geçirilmiştir. Yine 781 yılında Abbasiler'in Anadolu seferi sırasında Sivas Bizanslılar'dan yine kısa süreli olarak alınmıştır (Demirel: 2009: 278).

Sivas, XI. yüzyılın ilk çeyreğine doğru nadir görülen bir "Şehir Takası" olayı yaşamıştır. Sivas şehri 1021 yılında Ermenilerin ikamet ettiği Vaspuragan (Van) şehriyle takas edilmiştir. XI. yüzyılın başlarında batıya doğru yönelen Türk akınları Anadolu kapılarını zorlamaya başlamıştır. Türkler bu akınları sırasında Kuzeyde Ermeni Krallığı'nın başkenti Ani'ye güneyde de Van-Ahlat'a kadar ilerlemişlerdir. Kuzeyden Güneye inen bu hatta o dönemde Ermeniler yaşamaktaydı. Bu hat Bizans tarafından Türk akınlarından korunmak için bilinçli olarak kurulmuş bir tampon bölge niteliği taşımaktaydı. Türk akınlarına karşı koyamayan Ermeni kralı "Senekerim" 1021'de Bizans kralı II. Basil'e başvurmuş ve Van gölü yöresindeki krallığına ait Vaspuragan'ı Türk tehlikesi geçene kadar coğrafi olarak daha güvenli bir bölgede olan Sivas ile takas etmek istediğini bildirmiştir. II. Basil bu isteği kabul etmiş ve Vaspuragan'a karşılık Sivas yöresi ikamet etmek için Ermenilere verilmiştir. Kral Senekerim, Hanedanı ve 14.000 civarındaki Ermeni ahalisi ile Sivas yöresine yerleşmişlerdir. Takas olayından kısa süre sonra Kral Senekerim Bağımsızlığını ilan ederek Sivas'ı Küçük Ermenistan'ın başkenti yapmıştır. Ermeniler bağımsızlıklarını tek taraflı ilan etmeleri ve ayrıca Ortadoks Bizanslıların içinde Gregoryan mezhebinde olmaları nedeniyle bu bölgede Bizanslılarla anlaşmazlık yaşamışlardır (Mahiroğulları, 2003: 16-17). Bizanslılar Ermenileri mezhep değiştirmeye zorlamışlardır. Bağımsızlıklarını ilan edip ayrıca

mezhep değiştirmekte de direnen Ermenilere kızan Bizans imparatoru IV. Romanos Diogenes 1071’de Malazgirt savaşına giderken bu bölgeye saldırıp yağmalamış ve birçok Ermeni’yi katletmiştir (Demirel, 2009: 278). Katliamdan kaçan Ermenilerin bazıları Anadolu’ya bazıları da Akdeniz’de ki Klikya’ya kaçmışlardır. Bizanslılar şehri terk ettikten sonra Senekerim’in oğulları Ebusehl ve Adom idaresinde geri dnmüşlerse de Türk baskınlarına karşı direnç göstermemeleri hatta bazen Türklerle işbirliğine girdikleri gerekçesi ile tekrar dağıtılmışlar ve daha sonra şehir yeniden Bizans’ın eline geçmiştir. 1071 Malazgirt Zaferi’nin ardından şehri ele geçiren Emir Danişmend ile birlikte Sivas’ta Türklerin hakimiyeti başlamıştır.

6.2. Türk Hakimiyeti Döneminde Sivas

Sivas’ın Türkleşme sürecinin “Malazgirt Zaferi” ile başladığı kabul edilmektedir. Her ne kadar Malazgirt savaşından önce bazı dönemler Türk hakimiyeti sağlanmışsa da kısa süreli olmuş ve Sivas bölgesi yeniden Bizans’ın eline geçmiştir. Malazgirt Zaferi ile birlikte bölgenin Türkleşmesi ile ilgili olarak en büyük adım atılmıştır.

Sivas’ta kurulan ilk Türk Devleti Danişmendli Beyliği olmuştur (Yasak, 1994: 7). 26 Ağustos 1071 de Bizans İmparatoru Romanos Diogenes ile Selçuklu sultanı Alpaslan arasında Malazgirt ovasında geçen büyük savaşla Bizans ordusu büyük bir yenilgiye uğratılmış ve İmparator Diogenes’in esir alınmasıyla sonuçlanan bu savaşın ardından Anadolu’nun kapıları ardına kadar Türklerle açılmıştır (Aslanoğlu, 1964: 6). Malazgirt zaferinin ardından kendisine karşı koyacak kuvvet kalmayan Alpaslan kumandanlarını Anadolu’nun fethi için görevlendirdi (Demirel, 2009: 278). Sivas şehrinin fetih tarihi ile ilgili kesin bir bilgi yoktur.⁶ Sultan Alpaslan’ın yaptığı

⁶ mer Demirel İslam ansiklopedisinde yayımlanan “Sivas” maddesinde bazı araştırmacılara göre bölgenin 1076-1077’de tamamen alındığı Sivas’ın ise 1080’de fethedildiğini belirtilir. İbrahim Aslanoğlu “Her Yönden Sivas” adlı kitabında Sivas’ın alınmasının 1084 yılından sonra olduğunu, Memduh Ahmet Mahiroğulları ise “İlkçağlardan Günümüze Sivas İli” adlı kitabında bu tarihi 1085 olarak belirtmiştir (Demirel, 2009:278; Aslanoğlu, 1964: 6; Mahiroğulları, 2003: 8).

görevlendirme neticesinde Sivas bölgesi komutanlardan Danişmend Gazi ve yeğeni Kutalmışoğlu Süleyman Şah'a düştü. Hazırlıklarını tamamlayan Danişmend Gazi düzenlediği akınla Sivas'ı ele geçirdi ve ilerleyerek sınırlarını genişletti. Sultan Alparslan tarafından beğenilen ve takdir edilen Danişmend Gazi'ye bölgenin yönetimi bırakıldı. Danişmend Gazi de böylece Sivas'ı başkent yaparak 1075'te Danişmendli Beyliği'ni kurdu (Yasak, 1994: 12). Daha sonraki yıllarda Tokat, Amasya, Çorum, Çankırı, Malatya ve Kastamonu gibi şehirlerde alınarak Danişmendli Beyliği'nin sınırları daha da genişletilmiştir (Mahiroğulları, 2003: 18). Danişmend Gazi 1142'de vefat edince yerine oğlu Melik Gazi geçmiştir. Melik Gazi dönemi Bizans ve Haçlılarla yapılan savaşlarla geçmiştir. Melik Gazi 1124'te Malatya'yı almış ve 1129 da Ermenileri vergiye bağlamıştır. Melik Gazi'nin ardından tahta geçen oğlu Muhammed Gazi döneminde de yine Bizans ve Haçlılarla savaşlar yapılmıştır.

1142'de Muhammed Gazi'nin ölümünün ardından yerine geçen oğlu Zünnun ile amcası Yağıbasan arasında taht kavgası başlamış ve beylik kargaşa ortamına sürüklenmiştir. Belli bir süre sonra zayıflayan Danişmendli Beyliği 1142 yılından itibaren Sivas ve Malatya olmak üzere iki kola ayrılmıştır. Sivas kolunun başına Melik Gazi'nin oğlu Yağıbasan geçmiştir. Sivas kolu tahminen 1174, Malatya kolu ise 1177 tarihine kadar varlığını sürdürmüştür (Mahiroğulları, 2003: 18). Danişmendliler döneminin savaşlar ve taht mücadeleleri ile geçmesinin ardından Selçuklu sultanı II. Kılıçarslan tarafından 1174 tarihinde Danişmenliler yıkılmış ve Sivas Selçuklu idaresi altına girmiştir (Yasak, 1994: 12). Danişmendli hakimiyetin son bulmasıyla Sivas yöresinde Selçuklu hakimiyeti başlamıştır.

Sivas, Anadolu Selçuklu Devleti hakimiyeti altında iken idari, askeri ve ticari olarak bir merkez konumunda idi. Sivas yöresini kendi ülkesine katan Kılıçarslan ülkesini on bir oğlu arasında paylaştırdı. Sivas ve Aksaray bölgesini büyük oğlu

Kudbettin Melikşah'a verdi ama Melikşah buna razı olmadı. Bu nedenle babası ile arası açıldı ve kardeşler arasında uzun sürecek olan bir taht mücadelesi başladı (Aslanoğlu, 1964: 9). Kudbettin Melikşah'ın ardından Sivas sırasıyla II. Süleyman Şah, I. İzzettin Keykâvus ve 1220'de Sivas'ta hükümdar ilan edilen I. Alaeddin Keykubat'ın idaresi altında kalmıştır (Demirel, 2009: 278). 1210 yılında Selçuklu sultanı olan I. İzzeddin Keykavus payitahtını Konya yerine Sivas'a taşımış ve bu dönemde Sivas'ta imar faaliyetleri hız kazanmıştır. Döneminin en önemli tıp merkezi olarak kabul edilen Sivas "Darü'ş-Şifa"sı I. İzzeddin Keykavus döneminde yaptırılmıştır. Sivas Selçuklular dönemindeki görkemini, sadece sanat eserleriyle değil, Anadolu'nun en önemli ticaret merkezi olma özelliğiyle de kazanmıştır. Orta Asyalı tüccarlar Sivas'a gelince burada konaklıyorlardı. Sivas'ta tüccarların kervanları birikiyor ve buradan değişik kollara ayrılarak şu güzergahları takib ediyordu.

1. Sivas – Erzincan – Mama Hatun – Erzurum
2. Sivas – Tokat – Amasya – Sinop – Samsun
3. Sivas – Kayseri – Nevşehir – Aksaray – Konya – Beyşehir – Eğridir – Isparta – Burdur üzerinden Antalya ve Alanya'ya (Keleş, 2001: 32).

Selçuklular döneminde yurtdışı bağlantılı transit ticaretten pay almak için Cenevizliler gibi bazı Avrupa devletleri Sivas'ta elçilikler açtılar (Mahiroğulları, 2003: 18-19). Sivas en görkemli ve parlak dönemini Anadolu birliğini sağlayan Alaeddin Keykubat döneminde yaşamıştır. Bu dönem Sivas'ta gerek ilim, gerekse bayındırlık faaliyetleri açısından önemli gelişmelerin yaşandığı dönemdir. Sivas imar yönünden ikinci gelişme dönemini Anadolu Selçuklu devletinin dağılma döneminde yapmıştır. Buruciye, Çifte Minare ve Gökmedrese gibi şaheserler III. Gıyaseddin Keyhüsrev saltanatı döneminde yapılmıştır. Bu dönemde bir çok bayındırlık hizmetinin yanında yapılan en önemli hizmetlerden birisi Sivas Kalesinin Moğol tehlikesine karşı yeniden

onarılmasıdır (Yasak, 1994: 12-13). 1231 yılındaki ilk Moğol saldırısını Alaeddin Keykubat durdurdu. Alaeddin Keykubat'tan sonra yerine oğlu II. Gıyaseddin Keyhüsrev geçti. 1243 yılında büyük bir Moğol ordusu Sivas'a doğru ilerleyince devlet adamları Moğol ordusunun Sivas'ta karşılanması gerektiği fikrini ileri sürdüler (Aslanoğlu, 1964: 9). Ancak, Gıyaseddin Keyhüsrev Moğolları 1243 Temmuz'unda Sivas'ın Zara-Şuşehri arasındaki Köseadağ mevkiinde karşılamış ve Türk tarihi açısından belki de en büyük hezimetlerden biri olarak kabul edilen "Köseadağ Savaşı" sonunda Selçuklular ağır bir yenilgi alarak dağılma sürecine girmişlerdir (Mahiroğulları, 2003: 19). Sivas kadısı Kırşehirli Necmeddin, Moğol kumandanı Baycu Noyan'a müracaat ederek şehri tahripten ve halkı kılıçtan geçirmekten kurtardı ise de Moğollar şehri üç gün boyunca yağmalamışlardır. Muzaffer komutanın emri üzerine şehrin bütün kapıları kapatılmış sadece Erzincan kapısı açık bırakılmıştır. Daha sonra Moğollar bu kapıdan çıkıp gitmişlerdir (Darkot, 1993: 571). Moğolların Anadolu'daki nüfuzu giderek artınca kardeşler arasındaki tahta kavgaları artmış ve Selçuklular bir daha toparlanamamıştır.

Anadolu'daki İlhanlı hakimiyetin XIV. yüzyılın ikinci yarısında zayıflaması Sivas'ta yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Beylikler dönemi olarak adlandırılan bu dönemde arka arkaya bağımsızlıklarını ilan ederek devletler kuran bu beylikler döneminde şehir önce Alaeddin Eretna daha sonra onun veziri Kadı Burhaneddin tarafından merkez yapıldı (Demirel, 2009: 279).

İlhanlıların Anadolu umumi valisi Emir Eretna, Uygur Türklerin'den olup, *Noyan* ünvanı ile kısa sürede ikinci derece bir emirlikten doğruluğu, cesareti, adaleti ve akıllı siyaseti sayesinde birinci derece emirliğe yükseltilmiş ve Türkmen Beyleri arasında merkez seçtiği Sivas'ta siyasi bir otorite olarak kabul görmüştür (Göde, 2005: 39). Moğol hakimiyetinin sürdüğü Sivas'ta 1314 yılında Ebu Said Bahadır Han *İlhan* olunca

Emir Çoban'ı Anadolu'ya yeni vali olarak göndermişti. Emir Çoban aynı yıl geri dönerken yerine oğlu Timurtaş Noyan'ı nâibi olarak bırakmıştı. Timurtaş'ın nâibliği 1318 yılında Anadolu valiliğine dönüştürüldü. Babası Emir Çoban'ın öldürülmesi üzerine Timurtaş artık Anadolu'da kalmasının tehlikeli olacağını düşünerek 1328 yılında Memluk sultanına sığınarak, kayın biraderi Alaeddin Eratna'yı Anadolu'da yerine vekil olarak bırakmıştı (Sönmez, 2007: 32). Timurtaş'ın 1328'de idam edilmesi üzerine Eratna Bey Sivas'ın İlhanlılara bağlı valisi olmuştur. Alaeddin Eratna 1343'te Moğol ordusunu mağlup ederek Sivas başkent olmak üzere bağımsızlığını ilan etmiştir (Mahiroğulları, 2003: 20). Kayseri, Amasya, Tokat, Çorum, Niğde, Aksaray, ve Erzincan'ın bir kısmını iç karışıklıklardan yaralanarak almış ve sınırlarını genişletmiştir (Yasak, 1994: 15). Eratna 1352 de ölünce yerine genç yaştaki oğlu Gıyaseddin Mehmed Bey geçti. Devlet yönetimi ise bütünüyle Vezir Ali Şah'ın elinde idi. 1364'te ayaklanan Ali Şah Kayseri üzerine yürüdü. Yenilgiye uğrayan Mehmed, Bey Memlük Sultanı'nın yardımı ile Ali Şah'ı yenerek öldürttü. Bunun üzerine Amasya Emiri Hacı Şadgeldi Paşa ve ileri gelen devlet adamları aralarında anlaşıp Mehmed Bey'i öldürerek ve yerine çocuk yaştaki oğlu Alaeddin Ali Bey'i geçirdiler. Ülke devlet adamları arasında paylaştırıldı ve Sivas Ali Şah'ın oğlu Hacı İbrahim'e verildi. Böylece Eratnal Beyliği büyük bir darbe alarak bir daha da toparlanamadı. Bu dönemde Amasya'ya Hacı Şadgeldi Paşa, Tokat'a ise Şeyh Necip hakimdi (Yurt ansiklopedisi, 1981: 6856). Eratna Beyliği'nin bu şekilde parçalanışından sonra 1381'de Kadı Burhaneddin'in hükümdarlığını ilan etmesiyle Eratna Beyliği tarihe karışmış oldu.

Eratna Beyliği'nin yıkılışının ardından bölgeye hakim olan Kadı Burhaneddin 1381 senesinde saltanatını ilan ederek bölgeye hakim olmuştur (Darkot, 1960: 572). Kadı Burhaneddin, Eratna Beyliği'nde kadılık, vezirlik ve nâiplik görevleri yaparak büyük tecrübe edinmiş olduğu beyliğin yönetimini ele geçirmiştir. Kendi adı ile anılan

beyliği kurmuş, komşu beyliklere elçi göndermiş ve kendi adına para bastırıp, hutbe okutmuştur (Yasak, 1994: 15). Hükümdarlığı sürekli savaşlarla geçen Kadı Burhaneddin, Mısır'a bağlı Malatya emiri Mintaş'ı desteklemesi üzerine, Halep Emiri ile savaşmıştır. Bu fırsattan yararlanarak Sivas'ı ele geçirmek isteyen Amasya emirini geri püskürtmüştür. Erzurum'a gelen Timur'un Sivas'ı teslim almak isteğini büyük bir cesaretle reddederek Timur'un Sivas istilasını önlemiştir. Bunun üzerine Timur Sivas üzerine yapacağı seferden vazgeçerek Gürcistan üzerine yürümüştür (Yasak, 1994: 15).

Kadı Burhaneddin 1398 yılında Akkoyunlu reisi Kara Yülük Osman Bey tarafından öldürülmüştür. Bunun üzerine Sivas ileri gelenleri ve beyleri Kadı Burhaneddin'in Kayseri valisi olan 14 yaşındaki oğlu Alaeddin Ali Bey'i hükümdar ilan ettiler (Sönmez, 2007: 35). Bu sırada Timur tehlikesi yeniden baş gösterince Sivas ileri gelenleri aralarında bir durum değerlendirmesi yaptılar. Sivas'ın kime verilmesi konusunda farklı düşünceler vardı. Bir kesim Karamanoğullarına, bir kesim Memlükler'e bir kesim de Osmanlılara verilmesi yönünde görüş bildirmişti. Sonuçta Sivas'ın Osmanlılar'a teslimi konusunda karar verildi. Yıldırım Bayezid, Süleyman Çelebi'yi Sivas'a vali olarak gönderdi. Tahttan çekilen Alaeddin Ali Bey Dulkadiroğulları'nın yanına gitti (Yurt Ansiklopedisi, 1981: 6857). Böylece Sivas'ta Beylikler dönemi dediğimiz Eretna Beyliği ile ardından gelen Kadı Burhaneddin Beyliği dönemi son bulmuş ve Sivas Osmanlı hakimiyetine girmiştir.

6.3. Osmanlı İdaresi Altında Sivas

1398'de Kadı Burhaneddin Devleti'nin son bulmasının ardından aynı yıl içinde Yıldırım Bayezid Sivas'a gelerek şehri Osmanlı toprakları arasına katmıştır. Yıldırım Bayezid Sivas'a ilk olarak Kutlu Paşa'yı vali olarak atadı. Ancak daha sonra buranın bir hudut şehri olması nedeniyle bir şehzadenin kalmasını uygun gördüğü için, oğlu Süleyman Çelebi'yi buraya tayin etmiştir (Yasak, 1994: 16).

Osmanlıların Sivas üzerindeki ilk hakimiyeti kısa sürmüştür. 1400 yılında Anadolu'ya gelen Timur, Kara Yülük Osman Bey ve Erzincan Emiri Mutahharten'in kışkırtmaları ile Sivas üzerine yürüyerek şehri kuşatmıştır (Sönmez, 2007: 36). Sivas'ı elindeki sınırlı kuvvetle savunamayacağını anlayan Süleyman Çelebi, Malkoçoğlu Mustafa Bey'i yerine komutan olarak bıraktıktan sonra geri çekilmiştir. Timur'un kuşatması sırasında kentteki az sayıda Osmanlı askeri 18 gün dayanabilmiştir. Bayezid Sivas'ı kurtarmak için Çelebi Mehmed ve Anadolu Beylerbeyi Timurtaş Paşa'yı büyük bir ordu ile Sivas'a gönderdi. Bunu daha önceden haber alan Timur, bu orduyu Kayseri önlerinde karşıladı ve Osmanlı ordusunu ağır bir yenilgiye uğrattı. Osmanlı yardımını engelleyen Timur kale surlarının altına tüneller kazarak büyük kuleleri bir bir çökertti. Kurulan mancınıklarlada şehrin içerisine ağır güller yağdırdı (Yasak, 1994: 16). Daha fazla direnmenin bir yararı olmayacağını anlayan Malkoçoğlu Mustafa Bey, kimsenin canına dokunulmaması koşulu ile şehri Timur'a teslim etti. Ancak Timur sözünde durmamış ve Sivas belki de tarihinde görmediği büyük bir yıkıma uğramıştır. Timur tarafından ele geçirilen Anadolu şehirleri içinde en büyük hasara uğrayan şehir Sivas olmuştur. Şehri teslim alan Timur, 4000 muhafızı canlı olarak toprağa gömmüş, şehri yağmalamış, halkı kılıçtan geçirmiş ve şehrin surlarını da yıkmıştır.

Yıldırım Bayezid ve Timur arasında yapılan 1402 tarihindeki "Ankara Savaşı" sonucunda Osmanlı Devleti dağılma tehlikesi geçirmiş ve yenilen Yıldırım Bayezid'in oğulları arasında taht kavgaları çıkarak 11 yıl sürecek olan Fetret Devri başlamıştır. Bu karışıklık sırasında Kadı Burhanedin'in damadı olduğu sanılan Mezid Bey'in kısa süreli de olsa Sivas'ı ele geçirdiği bilinmektedir. Mezid Bey'in ne kadar hüküm sürdüğü bilinmiyor ancak 1418 tarihinde Sivas kale surlarının Çelebi Mehmed tarafından onarılması, bu tarihte Sivas'ta Osmanlı hakimiyetinin sağlandığını göstermektedir (Uzunçarşılı- Nafiz, 1992: 163-164). 1413 yılında Osmanlı tahtına geçen Çelebi

Mehmet, Osmanlı birliğini yeniden tesis etmek için çalışmış ve başarılı olmuştur. Anadolu'da yeniden Osmanlı hakimiyeti sağlandıktan sonra Osmanlı Devleti, Anadolu topraklarında güçlü rakipleri tarafından desteklenen bir çok isyan hareketi ile uğraşmak zorunda kalmıştır. 15. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bölgede Akkoyunlu Uzun Hasan'ın etkinliğinin artması Osmanlı ve Akkoyunlular arasında sınır olan Sivas şehrini de olumsuz etkilemiştir (Demirel, 1998: 9). Sivas 1472 yılında Yusuf Mirza komutasındaki Akkoyunlu ordusunun saldırısına uğrayarak yağmalanmıştır. Fatih Sultan Mehmed Erzurum ve Erzincan'ı ele geçiren Akkoyunlular'a karşı 1473 tarihinde 190.000 kişilik döneminin en donanımlı ordusuyla Sivas üzerinden geçerek harp sahasına ulaşmıştır. 1473 Otlukbeli savaşında Akkoyunlular, Osmanlılar tarafından yenilgiye uğratılmış ve böylece Sivas doğudan gelecek tehlikelere karşı güvence altına alınmıştır (Sönmez, 2007: 37).

16. yüzyıl Sivas bölgesi, karışıklıkların yaşandığı bir dönem olarak ön plana çıkmaktadır. Bu dönemde Anadolu'da büyük tahribata sebep olan birçok ayaklanma çıkmıştır. II. Bayezid döneminde çıkan "Şahkulu" isyanı Antalya'dan Sivas' a kadar bölgeyi etkileyerek 50 bin kişinin ölümüne neden olmuştur (Savaş, 2002, 918).

Yine 16. yüzyılda "Şah İsmail" liderliğindeki Safeviler'in Sivas bölgesinde önemli derecede yıkıcı etkinlikleri olmuştur. Safeviye tarikatının kurucusu Şeyh Safiyüddin'den itibaren bu tarikatın, Anadolu'daki göçebe Türkmen kitleleri arasında yayılmaya başladığı, özellikle Şeyh Cüneyd'in tarikatın başına geçmesi ile birlikte Anadolu'ya yönelik propagandaların arttığı bilinmekte ve Osmanlı merkezîyetçi politikasının ve Sünnî yapısının bu kesimleri etkilediği anlaşılmaktadır (Savaş, 2002: 131). *Halife* olarak adlandırılan Safevi propagandacılarının Sivas bölgesinde etkili olmasında bölgede bulunan gayri-sünnî tarikatlara mensup zaviyelerin varlığının etkili olduğu ileri sürülmektedir (Sönmez, 2007: 37). Yavuz Sultan Selim Anadolu'daki

Safevi etkinliğini yok etmek için 20 Mart 1514' te Edirne'den yola çıktı ve 20 bin kişilik kuvvetini 27 Mayıs'ta Akşehir'den Sivas'a gönderdi. 2 Temmuz'da Sivas'ta ordu yoklaması yapıldıktan sonra 23 Ağustos 1514'te yapılan "Çaldıran Savaşı" ile Anadolu'daki Safevi etkinliğine son verilmiş oldu. Çaldıran Savaşı'nı kazanan Yavuz 1515'te Kemah kalesini almış ve buradan tekrar Sivas'a geri dönmüştür (Demirel, 1998: 10-11). Bu süreç içinde Yavuz'un Mısır seferi sırasında bazı tımarlı sipahilerin ellerindeki dirlikleri alması ve Kanuni'nin tahta çıktığı dönemdeki yaptırdığı tahrirde vergilerin artırılması gibi nedenlerle adına "Celali isyanları" adı verilen büyük halk isyanları baş göstermiştir. Anadolu'yu kasıp kavuran bu isyanlar sonucunda Sivas'ın içinde bulunduğu bölge büyük zararlar görmüştür (Yasak, 1994: 18). İsyancılardan Celal ve adamlarının saldırıları karşısında önem kazanan Sivas, Rum vilayetinin merkezi oldu ve Amasya Sivas'a bağlandı (Aslanoğlu, 1964. 17). Bölgede Osmanlı Devleti egemen olduktan sonra Rum eyaletini çekirdeği olan Sivas, Tokat, Amasya havalileri, coğrafi olarak "İklim-i Rum"un bütün Anadolu'yu ifade etmesinden dolayı ayrı bir ifade olarak "Rumiye-yi Suğrâ" olarak adlandırıldılar. Osmanlı Devleti döneminde Rum Eyaleti, Sivas'taki beylerbeylik merkezine bağlı olarak Sivas (Paşa Sancağı), Amasya, Çorum, Bozok, Divriği, Canik ve Arapgir sancaklarından oluşuyordu (Demir, 1996: 102). İsyancılar üzerine gönderilen Osmanlı kuvvetleri ilk başlarda başarısız oldularsa da daha sonraki süreçte özellikle Kızıroğlu Mustafa ve Karayazıcı üzerine gönderilen kuvvetler 1601 yılında isyancıları bozguna uğratmış ve isyancılardan 20.000' i öldürülmüştür (Sönmez, 2007: 39). Sivas özellikle Selçuklular ve Osmanlılar döneminde stratejik olarak çok önemli konumda idi. Sivas topraklarının güçlü komşularla sınır teşkil eden bir konumda olması sürekli olarak savaşlara sahne olmasına neden olmuştur.

1. İDARİ TEŞKİLAT

1.1. Osmanlı İdari Teşkilatı

Eyalet, kelime manası olarak “iyale” yani hükmetmek, idare etmek anlamına gelmekte olup ve Selçuklular’dan bu yana kullanılmaya gelmiştir (Akkoyun, 1992: 17). Osmanlılardan önce Anadolu topraklarında hüküm süren Selçuklular döneminde eyaletler, sultanın *melik* ünvanı taşıyan yarı bağımsız oğulları arasında bölüşülürdü. Uc (serhad) eyaletleri, beylerbeyi ünvanı taşıyan “*uc emirleri*”nin idaresi altında bulunmaktaydı (İnalçık, 2006: 108). Selçukluların ardından Anadolu’ya hakim olan Osmanlı Devleti, idari bakımdan “merkez” ve “taşra” teşkilatı olmak üzere iki esas yapıdan müteşekkildi. Osmanlı taşra teşkilatının askerî, mülkî, iktisadî ve sosyal hayatının esasını teşkil eden bu sistemin en üstünde “eyalet” ve eyalete bağlı “sancaklar” yer almaktaydı. Eyaletlere bağlı olan sancaklar “kaza” ve “nahiye” gibi alt birimlere ayrılmaktaydı. Türk-İslam devletlerinde eyalette taşra kuvvetlerinin komutanlığı ve beylerin umumî emirliği anlamında hem askeri hem de idari âmir olarak kabul edilen ve padişah’ın merkez dışındaki temsilcisi olarak görülen “Beylerbeyilik” müessesesi, Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan itibaren devletin en önemli mevkilerinden biri olarak kabul görmüştür (Gürbüz, 1997: 87). Osmanlı Devleti’nin ilk dönemlerinde genelde Osmanlı topraklarının bütünü, özelde ise Amasya, Tokat, Sivas bölgeleri için “Rum” tabiri kullanılmıştır (Şimşirgil, 1989: 289). I. Murat 1362’de tahta çıkmak üzere Bursa’ya hareket ettiği zaman, güvendiği Lala’sı Şahin’i bu göreve atayarak Rumeli’de ilk Beylerbeyiliğini kurmuştur. Rumeli Beylerbeyiliği’nin ardından I. Murad daha sonra oğlu Bayezid’i doğuda yeni fethedilen bölgelerin valisi olarak Kütahya’ya yerleştirdi. Bayezid, 1393’te Rumeli’ye geçtiğinde başkenti Kütahya olan ve bütün Batı Anadolu’yu kapsayan “Anadolu Beylerbeyiliğini” kurmuştur (İnalçık,

2006: 108). 1413 yılında Anadolu ve Rumeli Beylerbeyiliğinin ardından üçüncü idari birim olan “Rum Beylerbeyliği” kurulmuştur (Şimşirgil, 1989: 290). Rum Beylerbeyliği ile ilgili olarak: “Rum” kelimesi bölge, memleket manasında kullanılmakta olup, Roma İmparatorluğu döneminde bazen Anadolu topraklarını içine alan bölgeyi ifade etmek için kullanılırdı (Şimşirgil, 1989: 289). Anadolu’nun Türkler tarafından fethedilme sürecinde Danişmenliler’in hakimiyet sahasında bulunan Sivas, Amasya ve Tokat bölgesi, Danişmenliler’in Anadolu Selçukluları hakimiyetine geçmesinden sonra Kayseri- Kastamonu hattının doğusunda kalan ve Sivas’ın merkez olduğu geniş saha Danişmend vilayeti olarak adlandırılmıştır. XIII. yüzyılın ikinci yarısında meydana gelen Moğol istilasından sonra Moğollar bazı bölgelerde bağımsız beylikler halinde; Sivas, Kayseri Tokat, Amasya ve Çorum çevrelerini “Rum vilayeti” olarak adlandırarak bu bölgeyi umumi valilerce yönetmişlerdir (Gürbüz, 1997: 87). Osmanlılar zamanında Rum kelimesinin, Anadolu’nun daha geniş bir kısmını “İklîm-i Rûm”, “Memleket-i Rum” gibi ifadelerle eşdeğer kullanılmasından dolayı Rum vilayetinin çekirdeğini oluşturan Tokat, Sivas, Amasya bölgesini ayırmak için çok defa “Eyalet-i Rumiye-i Suğra” adı ile anılmış ve bölgede idari teşkilat kurulunca da Eyalet-i Rumiye-i Suğra diye tanınmıştır (Şimşirgil, 1989: 289). Bu eyaletler 15. yüzyılın ortasına kadar Osmanlı İmparatorluğunun omurgasını oluşturan üç Beylerbeyilik olarak kalmıştır (İnalçık, 2006: 109). Beylerbeyi ya da “Mîr-i Mîrân” olarak adlandırılan idareciler tarafından yönetilen eyaletlerde Beylerbeyi, tasarrufu altında bulunan topraklarda padişahın tam yetkili vekili konumundaydı (Gürbüz, 1997: 87). Sancaklardan meydana gelen eyaletlerin başında buluna Beylerbeyi “Paşa Sancağı” olarak adlandırılan Eyalet merkezinde otururdu. Başlangıçta Beylerbeyinin askeri gücü idari gücünden daha etkili iken bu durum XVI. yüzyıldan itibaren değişmeye başlamıştır. XVI. yüzyılın ortalarından itibaren beylerbeyi, komutan vasfından ziyade,

eyalet sınırları içinde istikrarı sağlamak, askeri zümrenin problemlerini çözmek, tımarlı sipahilerin atanması gibi görevleri üstlenir konuma gelmiştir (Akkoyun, 1992: 17-18).

Osmanlı taşra teşkilatında askeri, mülki, iktisadi, sosyal hayatın esasını teşkil eden eyalet sistemi içinde eyaletten sonra gelen en önemli idari merkezden biri de sancaklardı. Sancaklar bu sistem içinde kaza ve nahiye olarak daha alt birimlere ayrılmaktaydı. Osmanlı İdari yapısı içinde “nahiye” temel idari birim olmasına rağmen kadı'nın bulunduğu yer manasına gelen “kaza” terimi ile aynı anlamda kullanıldığı da olmuştur. Kaza ve nahiyeler, sancakların veya XVI. yüzyıl boyunca kullanıldığı üzere “Liva” olarak adlandırılan daha büyük idari birimlerin parçaları idi. İşte eyaletler bu küçük idari birimlerden oluşmaktaydı (Gürbüz, 1997: 89). Sancaklar doğrudan merkez tarafından gönderilen “Sancakbeyleri” tarafından yönetilirdi. Sancak Beyleri “Ehl-i örf” zümresinden biri olarak, sancakta padişah'ın en önemli temsilcisi konumundaydı (Akkoyun, 1992: 18). Sancaklarda yaşayan nüfusun mal ve can güvenliğinin sağlanması, adaletin kadı eliyle tesis ettirilmesi, şer'e ve örf'e aykırı olan durumların önüne geçilmesi, suçluların cezalandırılması, sancaktaki tımar topraklarının düzeninin sağlanması gibi çeşitli konular, sancak beyinin idarî görevleri arasında bulunmakta idi. Tahrir defterlerine göre, sancak beyleri bu hizmetleri karşılığında, sancağa bağlı kazalardaki tımarların serbest vergileri olarak adlandırılan ”rüsûm-ı serbest” adı altındaki “cürm ve cinayet”, “yava”, “mâl-ı gaib ve mâl-ı mevkûd”, “beytü'l-mâl” ve sair “bâd-ı hevâ” gibi niyâbet olarak nitelendirilen vergilerin nısfını yani yarısını alırlardı (Gürbüz, 2001: 37). Sancakların oluşumunda coğrafi, tarihi ve etnik faktörler önemli rol oynamıştır. Sancağın arazi olarak kapladığı alanın büyüklüğü ve jeopolitik konumu da sancağın idari birim olarak ortaya çıkmasında önemli hususlar olarak ön plana çıkmaktadır (Ünal, 1989: 30).

Osmanlı Devleti'nde sancaklardan sonra gelen idari birim kazalardır. Osmanlı Devleti geniş topraklarının idaresini kolaylaştırmak için toprakları üzerinde belirli idâri-kazâî örgütler kurmuştur. Her kaza kültürel ve ticari üstünlüğü ile kendini belli eden kasaba ve şehirler ile bunların çevrelediği köylerden müteşekkil idari birliği ifade etmekteydi (Akkoyun, 1992: 18-19). Kaza'da idari örgütün başı olarak kadının bulunması nedeniyle "Kadılık Mıntıkası" olarak anılmaktaydı. Kazadaki en büyük idari amir olan kadıdan bahsedecek olursak: Kadı, kelime olarak "hükmeden", "yerine getiren" manalarına gelmekte olup, Osmanlılarda şer'i ve hukuki hükümleri tatbik eden, ayrıca devlet emirlerini yerine getiren bir işleve sahipti (Halaçoğlu, 2003: 124). Kadılık, İslam hukuk tarihinin merkezinde yer alan bir memuriyet olarak kabul görmektedir. Osmanlı Devleti'nde ise kadı, genişleyen görevleri ile son Osmanlı çağına kadar en önemli mülki amir ve yargıçtır (Ortaylı, 1994: 7). Osmanlı İmparatorluğunda kadılar padişah berat'ı ile tayin edilirdi. Kadı tayin edebilmek bir takım niteliklere sahip olmak kadar, belirli bir tahsil düzeyi ve hiyerarşik geçiş işlemine dayanmaktaydı. Bu nedenle Osmanlı ülkesinde, adliye silki, klasik İslam devletlerine göre daha gelişmiş esaslara dayanan bir sistem, başlı başına bir meslek olarak görülmekteydi. Osmanlı Devleti'nde ilmiye sınıfı üç kategoride görevlendirilmekteydi. Bu kategoriye giren her grup belli fonksiyonları üstlenmiştir. Müderrisler öğretimle, müfti'ler ifta yani fetva göreviyle, kadı'lar ise kaza (yargı) göreviyle yükümlüydüler (Ortaylı, 1994: 12-13). Kadılar kazaların merkezi olan şehirlerde otururlar ve çoğunlukla buralar kadıların oturdukları yer ile anılırlardı. Hukukî, askerî, örfî ve belediye hizmetler gibi bütün önemli işler kadı denetimi altında yürütülmekteydi.

1.2. Sivas'ın Osmanlı İdari Teşkilatındaki Yeri

Anadolu'nun fethiyle birlikte Sivas, Türkler için önemli merkezler arasında kabul görmüştür. Selçuklu ve İlhanlı döneminde bölgenin önemli şehirlerinden biri olan Sivas, 1398 yılında Yıldırım Bayezid tarafından Osmanlı hakimiyeti altına alındıktan sonra, büyük gelişme göstermiştir. Sivas, Osmanlı topraklarına dahil olduğu zamanlarda sancak konumunda idi. 1413 yılında Amasya, Tokat ve Sivas'tan oluşan bölgede Amasya merkez olmak üzere Rum Beylerbeyliği kurulmuştur (Sönmez, 2007: 40). Sivas'ın Rum eyaletinin günümüze gelebilen en eski tarihli tahrir defteri olan 1454 tarihli tahrir defterine göre Sivas için “nahiye” terimi kullanılmaktadır. Fakat bu defterde Tokat, Turhal, Zile, Karahisar-ı Behramşah gibi büyük idari birimlerin yanında Cincite, Erkilet, Kuştaş gibi daha küçük idari birimler de nahiye olarak geçmektedir. Bunların yanı sıra Komanat, Yıldız, Hüseyinova, Kâfirni gibi yerleşim birimleri de “vilayet” terimi ile kullanılmaktadır. Bu durumda bir sancak birliğini ifade eden büyük yerleşmelerle, daha küçük yerleşmelerin aynı isimlerle ifade edilmelerinin sebebini, başlarında bulunun idari veya askeri görevlinin tasarrufu altında bulunan belli miktardaki zeamet ya da tımar mıntikasından kaynaklanabileceği düşünülebilir (Gürbüz, 1997: 89). 1454 tahririnde nahiye olarak geçen Sivas 1482 tarihindeki Rum eyaletinin tahrirlerinde Vilayet, Liva ve Serasker terimleri ile ifade edilmiştir. Buradan hareketle Sivas için tahrir defterlerinde terminolojik terimlerin farklılık gösterdiği söylenebilir (Gürbüz, 1997: 89). Amasya, Tokat, Sivas'tan oluşan Rum Eyaleti'ne II. Murad döneminin sonlarında Canik, Çorum ve Karahisar-i Şarkî de katılmış ve Rum eyaletinin merkez toprakları olan Sivas, Tokat ve Amasya önemli konumları itibariyle Eyâlet-i Rumiye-i Suğrâ olarak adlandırılmıştır (Beşirli, 2005: 12). Daha sonra Eyâlet-i Rum'a Trabzon, Malatya, Divriği, Kemah ve Bayburt'ta katılmıştır. Bu yeni katılan bölgeler “Vilayet-i Rum-ı Hadîs” olarak adlandırılmışlardır. Sivas bölgesi 16. yüzyıl tahrirlerinde “Vilayet-i Rûm-ı Kadim” olarak geçmektedir. 1530 tarihinde hazırlanan

bir icmal defterinde beylerbeyliğinin merkezi olarak Sivas gösterilerek ve Sivas için “Paşa Sancağıdır” ibaresi konulmuştur (Sönmez, 2007: 40).

Osmanlı idari yapısında eyaletler birkaç sancağın birleşmesinden meydana gelmekte ve “Beylerbeyi” tarafından idare edilmekteydiler. Daha sonraki süreçte Eyalet yöneticilerine “Vali” denmeye başlanmıştır. Vali’nin olmadığı durumlarda idari görevleri “mütesellim”ler yerine getirmişlerdir. 18. yüzyılın sonlarında Anadolu’da; Karaman, Diyarbakır, Sivas, Adana, Trabzon, Erzurum, Çıldır, Van, Kars, Maraş eyalet merkezi olan şehirlerdi. III. Selim döneminde Osmanlı Devleti içinde 28 tane eyalet bulunmakta idi. 19 yüzyıl başlarında da Sivas idari açıdan eyalet olarak tanımlanmakta ve Amasya, Bozok, Çorum, Divriği ve Arapkir olmak üzere yedi sancaktan oluşmaktaydı. Sivas eyaleti, 1850’li yıllarda idari olarak daraltılarak önce Sivas, Amasya, Çorum ve Yeniil’den oluşan dört sancağa, daha sonra Yeniil sancağının da eyalet kapsamından çıkarılması ile üç sancaklı bir yapıyı içerir konuma dönüştürülmüştür (Açıkel, 2003: 254). Yirminci yüzyılın başlarında bu sancaklara Tokat’ta eklenmiş ve bu yapı Cumhuriyet dönemine kadar devam etmiştir. Sivas vilayeti 1926 sonlarına kadar Sivas, Koçhisar, Yıldızeli, Darende, Kangal, Aziziye, Şarkışla, Divriği, Gürün ve Zara kazalarından oluşmuş, daha sonra Aziziye Kayseri’ye bağlanmıştır (Sönmez, 2007: 40).

1.3. 1485 Tarihine Göre Sivas Kazasının İdari Taksimatı

Osmanlı Devleti taşra teşkilatına göre karye olarak adlandırılan köylerin birleşmesinden nahiyeler, nahiyelerin birleşmesinden kazalar, kazaların birleşmesinden sancaklar, sancakların birleşmesinden de eyaletler oluşmaktadır (Demir, 2007: 39). 1485 tarihli tahrir defterine göre Sivas kazası şehir merkezi dışında, nahiyeler olarak adlandırılan toplam üç merkezden müteşekkildi. Bunlar Nahiye-i Sivas, Nahiye-i Havik ve Nahiye-i Hargün olarak adlandırılan idari birimlerdi. Sivas kazası dahilinde Sivas,

Havik ve Hargün nahiyeleri kapsamında 234 köy ve 149 mezra, toplamda 383 yerleşim birimi bulunmaktadır. Detaylandırılacak olursak:

Nahiye-i Sivas: 1485 tarihli tahrir defterine göre Nahiye-i Sivas'ta 226 köy ve 148 mezra'dan oluşan toplam 374 yerleşim birimi bulunmaktadır.

Nahiye-i Havik: 1485 tahririne göre Nahiye-i Havik'te "Karye-i nefis-i Havik" ve "Karye-i Yardubaşı-ı Diğer" olarak olmak üzere 2 tane köy yerleşim birimi bulunmaktadır.

Nahiye-i Hargün: 1485 tahririne göre Nahiye-i Hargün'de 6 köy ve 1 mezra'dan oluşan toplam 7 yerleşim birimi bulunmaktadır.

2. SİVAS KAZASI'NDA YERLEŞME VE NÜFUS

Türkiye’de yerleşmelerin dolayısı ile şehirlerin gelişmesi hakkında Vakıf kayıtları, Tapu defterleri, Şeriye kayıtları ve Tahrir defterleri gibi birçok değerli kaynak bulunmaktadır. Bunlardan elde edilen bilgiler şehir yapısının çeşitli yönlerden incelenip arkeolojik araştırmalarla birleştirilmesi neticesinde, şehirlerin gelişimi hakkında daha doğru bilgiler elde edilebilecektir (Kuban, 1968: 66). Genel olarak coğrafyanın özelde ise beşeri coğrafyanın konusu dahilinde olan yerleşmeler kırsal ve şehir yerleşmeleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Bir bölgenin merkezi olarak kabul edilen ve farklı bilim adamları tarafından çeşitli tanımlarla ifade edilen konumuz dahilinde daha ayrıntılı olarak ele alınacak şehir yerleşmesinin yanında, geçici (mezra, yaylak, kışlak, kom vs..) ve sürekli (köy, kasaba) olarak tasnif edilen kırsal yerleşmeleri, yerleşme kavramının temel unsurları olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Kırsal ve şehir yerleşmelerini birbirinden ayıran en önemli fark yerleşme alanı ve ekonomik faaliyet alanıdır. Şehirlerde ekonomik faaliyetlerin yapıldığı alanlar daha az yer kaplarken, yerleşme alanı daha fazla yer kaplamaktadır. Kırsal yerleşmelerinde ise yerleşme alanı az yer kaplarken ekonomik faaliyetlere ayrılan alanlar daha geniş yer kaplamaktadır (Demir, 2007: 69).

Sınırları belli bir alanda, belirli bir tarihte yaşayan insan sayısına “nüfus” denilmektedir. Nüfusun bilinmesi gereken özellikleri arasında; nüfusun gelişimi (doğumlar, ölümler ve göçlerin nüfus oranına etkisi), nüfusun dağılışı, nüfus hareketleri, nüfusun cinsiyet ve yaş özellikleri, eğitim durumu, nüfusun dinî ve etnik özellikleri, nüfusun medeni durumu, ekonomik özellikleri gibi unsurlardır. Bu unsurların doğru bilinmesi o coğrafya üzerinde yaşamış ya da yaşamakta olan toplumun

siyasi, sosyal ve iktisadi yapısının ortaya konulması açısından gerekli görülmektedir (Demir, 2007: 135).

Osmanlı Devleti ile ilgili yapılan nüfus çalışmalarda en güvenilir verileri tahrir defterlerindeki hane rakamları vermektedir. Zira Osmanlı Devleti'nin bu sayımlardaki amacı, tahririn yapıldığı dönemdeki nüfusu belirlemekten ziyade vergi verebilecek nüfusun tespitini yapmaktı (Yalçinkaya, 2006: 57). Osmanlı Devleti'nde vergiye bağlı nüfus, mali işlerin yürütülebilmesi için ayrıntılı olarak tahrir defterlerine kaydedilmiştir. Bu defterler sayesinde halkın ekonomik ve sosyal durumu belirlenir ve devletin vatandaşla ilgili mali politikası bu esaslara göre tanzim edilirdi.

Osmanlı tahrir geleneğinde esas unsur vergi mükellefi olan nüfusun tespit edilmesi ve buna göre vergi tarh edilmesi idi. Bunun içinde öncelikler vergi verebilecek nüfusun ekonomik durumlarının ayrıntılı bir şekilde belirlenmesi gerekiyordu (Altun, 2007: 25). Vergi verebilecek nüfusun belirlenmesinin yanında bir yandan da nüfus sayımı olarak kabul edilen tahrir defterlerinde kayıt altına alınan nüfusla ilgili olarak belirleyici ifadeler bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi hane kavramıdır. Hane'den kastedilenin aynı çatı altında oturanlardan ziyade, bağımsız olarak belirli bir gelire sahip evli çiftler olduğunu belirtmek gerekir. Dolayısı ile aynı evde kalan fakat bağımsız bir gelir kaynağına sahip evli erkek ayrı bir hane olarak kabul edilir (Demir, 2007: 138). Nüfusun belirlenmesinde haneler büyük önem taşımaktadır. Ancak sadece erkek nüfusun sayıldığı ve hanedeki diğer bireyler hakkında bilgilerin bulunmadığı tahrir defterlerinden elde edilen verilerle, gerçek nüfus rakamlarına ulaşmak mümkün olmasa da, kullanılan belli formüllerle tahmini rakamlara ulaşılabilir. Tahmini nüfusla ilgili olarak Ömer Lütfi Barkan, bir haneyi 5 kişi kabul etmekle birlikte ileri sürdüğü rakamın ilmi usullerle bulunmuş bir rakam olmadığına ve bu rakamın bölgelere göre farklılık gösterebileceğini belirtmiştir. Barkan her haneyi tahmini olarak

5 kişi olarak ($Hane \times 5$) değerlendirmesine rağmen bu formüle çoğunlukla bekar olup mücerred ($Hane \times 5 + Mücerred$) olarak adlandırılan nüfusta eklenmektedir (Barkan, 1953: 12). Alpaslan Demir “XVI, Yüzyılda Samsun - Ayıntab Hattı Boyunca Yerleşme, Nüfus ve Ekonomik Yapı” adlı çalışmasının nüfus bölümünde bazı araştırmacıların bu hesaplama mücerredleri dahil ederken bazılarının ise dahil etmediğini ifade eder. J. Russel’in 12-14 yaş üstü erkeklerin kaydedildiği varsayımından hareketle $nefer \times 3$ formülünün daha uygun olduğundan Mc. Gowan’ın ise incelediği dört sancaktaki mücerred oranların dikkate alarak her bölgede farklı bir hesaplama yaptığından bahseder. Bütün bunlara rağmen 15- 16. yüzyıllarda bir ailenin ortalama kaç kişiden oluştuğu, çekirdek ailenin mi yoksa geniş ailenin mi daha yaygın olduğu gibi hususlarda değerlendirme yapmak imkânından yoksun olduğumuza değinir (Demir, 2007: 139). Bu çalışmada sadece kayıtlı olan neferler baz alınarak değerlendirmeler yapılmıştır.

2.1. Sivas Şehri

Bir bölgenin merkezi olarak kabul edilen şehrin, farklı tanımlarla belirli özellikleri ortaya konarak açıklanmaya çalışılmıştır. Toynbee şehri tanımlarken, “temel besin ihtiyaçlarının oturdukları yerde karşılanmadığı bir iskan birimi” şeklinde tanımlamaktadır (Demir, 2007: 69). Ünlü sosyolog Weber’e göre şehir kavramı beş temel özellik üzerine bina edilmektedir. Bunlar: bir istihkâm ve kalesi, bir pazarı, kendisine ait bir mahkeme ya da kısmen de olsa özerk bir kanunu bulunmalıdır. Buna uygun kısmen özerk bir toplumsal ilişki biçimi olmalıdır. Son olarak da kısmen özerk kendine yetebilen dolayısı ile şehirlilerin katıldığı bir seçimle gelen bir otorite tarafından yönetilme keyfiyetine sahip olabilmelidir (Armağan, 1999: 536). Ömer Düzbakar, “Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri” adlı makalesinde şehir kavramını; idarede kadı ve subaşından başka, ticaret ve sanat ehli ile bir iş hayatı olan,

çeşitli gurupların bulunduğu birim olarak tarif eder ve mahallenin Osmanlı vesikalarında “Bazar durur, Cuma kılınur” yer olarak geçtiğine değinir (Düzbakar, 2003: 98). Hilmi Karaboran’a göre ise şehir, küçük bir sahada büyük bir nüfus kitlesinin birarada bulunduğu ve geçimini temin ettiği yerleşim birimi olup, “şehirlerin çevrelerinden soyutlanmış yerleşmeler olmadığını, aksine çevreleri ile iktisadi ve kültürel ilişkileri bulunan insanların bir arada bulunduğu yapılar” olarak tarif etmektedir (Demir, 2007: 70).

2.1.1. Sivas Şehrinin Mahalleleri

“Mahalle” kelimesi, Arapça “mahall” kelimesi ile aynı kökten gelen ve başlangıçta “konaklanan yer” manasına gelen kelime sonradan mahalle, hususi olarak, şehrin bir semti manasını almış ve bu manada Türkçeye geçmiştir (Kramers, 1954: 144). Osmanlı şehir yapılanmasının en önemli unsurunu oluşturan mahalle kavramı üzerine çeşitli tanımlamalarda bulunulmuştur. Osmanlı kentinin temel birimi olan mahalle ya bir dini yapının etrafında toplanma ya da aynı meslekten olan zenaatkârların bir araya gelmeleri veya aynı ırk, din ve mezhepten olan kişilerin bir arada yaşama arzusu sonucunda teşekkül etmekte ve şehrin fiziki yapısını belirlemekteydi (Beşirli, 2005: 299). Ömer Demirel’ göre ise sadece fiziki bir mekân olmaktan öte, birbirini tanıyan, bir ölçüde birbirinin davranışlarından sorumlu, sosyal, kültürel, ekonomik, dini ve hatta siyasi dayanışma içerisinde bulunan kişilerden oluşan bir topluluğu ifade etmektedir (Demirel, 2000: 16). Devletin vergi, asker yükümlülüğü ile taşradaki sancak giderlerinin karşılanması gibi konularda mahalleler ve mahallede bulunan hane sayıları esas alınmaktaydı. Osmanlı Devleti’nde mahallenin başında kadı tarafından atanan mahalle mescidinin imamı bulunmaktaydı (Atlı, 2008: 14). Mahallelerde bulunan medrese, cami, mescid gibi kurumlar insanların eğitim, dinî ve diğer sosyal ihtiyaçlarını karşılamaktaydı. Bu yapılar içinde halka namaz kıldırın ve dini vecibelerin yerine

getirilmesinde ön plana çıkan imam ve müezzinlerin yanında mahallede bulunan medreselerdeki müderrisler, zaviyelerdeki zaviyedar ve diğer görevliler de sosyal hayatın organizasyonunda görev almaktaydı (Beşirli, 2005: 299).

1485 tahririne göre, Sivas merkezinde 12'si Müslim ve 9'u Gayrimüslim olmak üzere 21 mahalle bulunmaktadır (Bkz: Tablo 1).

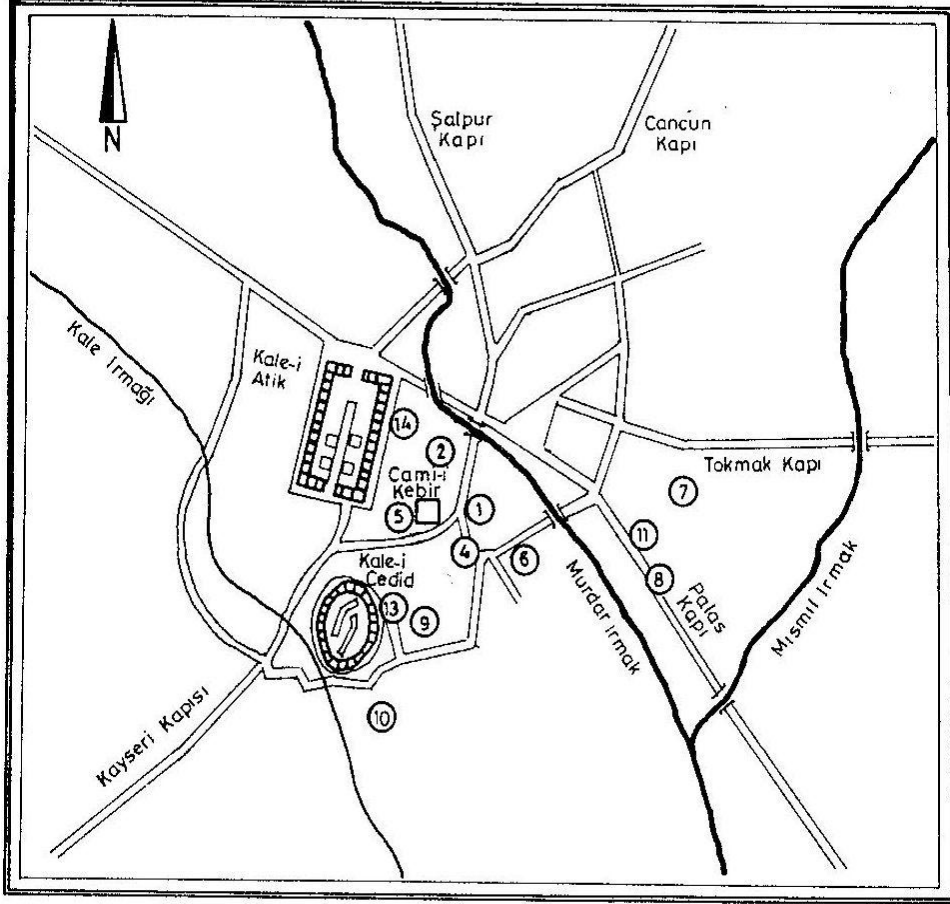
Tablo 1. 1485 Tahririne Göre Sivas Mahalleleri ve Nefer Sayıları

Sıra	Mahalle Adı	Toplam Nefer	M. Nefer	Hane	Müc.	G.M. Nefer	Hane	Müc.
1	Palaslu	36	36	31	5	0	0	0
2	Cami	27	27	20	7	0	0	0
3	Billur Mescid	36	36	36	0	0	0	0
4	Ulu Bey	31	31	31	0	0	0	0
5	Hoca İmam	42	42	42	0	0	0	0
6	Billur Depesi	21	21	21	0	0	0	0
7	Mescid-i Hoca Hüseyin	29	29	28	1	0	0	0
8	Paşa Bey	24	24	24	0	0	0	0
9	Kasap Abdi	12	12	12	0	0	0	0
10	Mescid-i Bazar	2	2	2	0	0	0	0
11	Medrese-i Sahibiye	13	13	11	2	0	0	0
12	Şeyh Çoban	45	45	45	0	0	0	0
13	Hisar nam-ı diğer Baronvard	34	0	0	0	34	34	0
14	Çubuk	52	0	0	0	52	52	0
15	Çukur	51	0	0	0	51	51	0
16	Ornis ve Sultan Şah	49	0	0	0	49	49	0
17	Toros Keşiş	49	0	0	0	49	49	0
18	Bazar Kapusu	43	0	0	0	43	43	0
19	Zilger	96	0	0	0	96	96	0
20	Palas	87	0	0	0	87	87	0
21	Kal'a Ardı	77	0	0	0	77	77	0
TOPLAM		856	318	303	15	538	538	0

Mahallelerin Sivas şehir yerleşkesi içinde dağılımı için, Ömer Demirel'in "Osmanlı Vakıf- Şehir İlişkisine Bir Örnek: Sivas Şehir Hayatında Vakıfların Rolü" isimli kitabının sonunda vermiş olduğu 1454-1455 tarihleri arasında⁷ Sivas mahallelerini gösteren haritadan yararlanılabilir. Aşağıda verilen haritada 1485 tarihinden bir önceki tahrir döneminde yer alan mahalleler bulunduğu için bu çalışmada geçen bütün mahalleler haritada gösterilmemiştir.

⁷ Mescid-i Hacı Emir Mahmud, Meliksat Keşiş, Keşiş Mahtar ve Keşiş Nurmuş mahalleleri harita üzerinde gösterilmemiştir

1454-1455 Tarihleri Arasında Sivas Mahallelerini Gösteren Harita

1. Mescid-i Hoca Ulu Bey
2. Mescid-i Hoca İmam
3. Mescid-i Hacı Emir Mahmud
4. Mescid-i Paşa Bey
5. Mescid-i Cami'
6. Tokmak
7. Mescid-i Hoca Hüseyin
8. Mescid-i Palaslu
9. Mescid-i Medrese

10. Şeyh Çoban
11. Palas
12. Meliksat Keşiş
13. Zilkar
14. Bazar Kapusu
15. Keşiş Mahtar
16. Keşiş Nurmuş

Bu çalışmada geçen Ulu Bey, Hoca İmam, Paşa Bey, Cami, Hoca Hüseyin, Palaslu, Medrese (Medrese-i Sahibiyye olarak geçen), Şeyh Çoban, Palas, Zilkar (Zilger olarak geçen), Bazar Kapusu isimli mahallelerin 1485 tarihinde de varlıklarını sürdürdüklerini görmekteyiz. Ancak 1454-1455 tarihleri arasında var olan Hacı Emir Mahmud, Tokmak, Meliksat Keşiş, Keşiş Mahtar ve Keşiş Nurmuş isimli mahalle kayıtları 1485 tarihli tahrir defterinde yer almamaktadır.

2.1.1.1. Müslüman Mahalleler

Palaslu (Pelaslu) Mahallesi: 1485 tahririne göre bu mahallede 5'i mücerred ve 31'i hane olmak üzere toplam 36 nefer bulunmaktadır. Palaslu mahallesinde "1 İmam", "1 Hayyat", "1 Cüllah" ve "1 Garib" kaydedilmiştir. Ayrıca isimlerin sonunda "Dolab-ı Hızır Fakih Cemal Kara yeri dimekle ma'rûf olan yer mezkûrun tasarrufundadır" açıklaması bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 399).

Cami Mahallesi: Bu mahallede 7'si mücerred 20'si hane olmak üzere toplam 27 nefer kaydedilmiştir. Cami mahallesinde "1 İmam", yine şehirde meslek gurupları içerisinde kaydedilen "1 Hizmetkar", şehir görevlileri arasında kaydedilen "2 Müderriszâde" ve göç verisi olarak alınan "1 Kürt" kaydı bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 399).

Billur Mescid Mahallesi: Bu mahallede bulunan 36 neferin tamamı hane olarak geçmektedir. Ayrıca bu mahallede “2 İmam”, meslek gurubu dahilinde “2 Hallac”, “1 Cüllahdüz” ve göç verisi olarak da “1 Kemahi” ve “2 Karamani” bulunmaktadır. İsimlerin sonunda “An evlâd-ı Şeyh Merzifon duacılarıdır, Abdullah ve Yusuf” açıklaması bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 399 - 400).

Ulu Bey Mahallesi: Bu mahallede bulunan 31 neferin tamamı hane olarak geçmektedir. Ayrıca bu mahallede 1 İmam, meslek grubu kapsamında 1 Hallacî, 1 Hamamcı ve 2 Köhne-düz bulunmaktadır. Mahalle-i Ulu Bey’de göç verisi olarak değerlendirilebilecek 2 Garip ve 1 Kürt yer almaktadır (BOA. TD 19, s. 399).

Hoca İmam Mahallesi: Bu mahallede bulunan 42 neferin tamamı hane olarak yazılmıştır. Hoca İmam mahallesinde şehir görevlisi olarak 1 İmam, 2 Hâfız-ı Câmî bulunmaktadır. Yine şehirdeki meslek grubu içinde değerlendirilebilecek 2 Aşçı, 1 Boyacı, 1 Hallac, 1 Keçeci, 1 Dellal kaydı bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 400).

Billur Depesi Mahallesi: Billur Depesi mahallesinde kaydedilen 21 neferin tamamı hane olarak geçmektedir. Mahallede 1 İmam ve meslek grubu içinde değerlendirilebilecek 1 Cüllah, 1 Debbağ bulunmaktadır. Bu mahallede göçmen olarak ele alınabilecek 1 Kemahi, 1 Karakoyunlu kaydı yer almaktadır (BOA. TD 19, s. 401).

Mescid-i Hoca Hüseyin Mahallesi: 1485 tahririne göre Mescid-i Hoca Hüseyin mahallesinde 1’i mücerred 28’i hane olmak üzere toplamda 29 nefer kaydedilmiştir. Bu mahallede 2 İmam ve meslek grubu içinde değerlendirilebilecek 1 Hayyat, 1 Kavvas, 1 Palandüz ve 1 Hizmetkar bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 401).

Paşa Bey Mahallesi: Paşa Bey mahallesinde bulunan 24 neferin tamamı hane olarak kaydedilmiştir. Bu mahallede 1 İmam ile meslek grubu içinde değerlendirilebilecek 1 Tabbah, 1 Külahdüz, 1 Deveci, 1 Dellal, 1 Sarrac, 1 Derzi

bulunmaktadır. Yine bu mahallede göç verisi olarak değerlendirilebilecek 2 Karakoyunlu bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 401).

Kasap Abdi Mahallesi: 1485 tahririne göre 12 nefer'e sahip olan Kasap Abdi mahallesindeki neferlerin tamamı hane olarak kaydedilmiştir. Bu mahallede şehir görevlisi olarak ele alınan 1 İmam ile meslek grubu içinde değerlendirilebilecek 1 Börekçi ve 1 Hayyat bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 402).

Mescid-i Bazar Mahallesi: 1485 tahririne göre Mescid-i Bazar mahallesi Müslüman mahalleleri ve toplamda bütün Sivas mahalleleri içinde 2 nefer ile en az nüfusa sahip mahalle olarak ön plana çıkmaktadır. Bu mahallede 1 İmam ve meslek grubu içinde değerlendirilebilecek 1 Hallac bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 402).

Medrese-i Sahibiye Mahallesi: 1485 tahririne göre bu mahallede 2'si mücerred 11'i hane olmak üzere toplam 13 nefer kaydedilmiştir. Bu mahallede şehir görevlisi olarak değerlendirilen ve "Müezzin-i Medrese" olarak geçen 1 Müezzin ile yine meslek grubu içinde gösterilen 1 Kefşger bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 402s).

Şeyh Çoban Mahallesi: Müslüman mahalleleri içinde en kalabalık nüfusa sahip olan Şeyh Çoban mahallesinde bulunan toplam 45 neferin tamamı hane olarak kaydedilmiştir. Bu mahallede şehir görevlileri içerisinde kabul edilen 2 Hizmetkâr-ı Kal'a ve 1 Müezzin-i Medrese kaydı bulunmaktadır. Meslek grubu içinde değerlendirilen 2 Seyyaf, 1 Benna, 1 Kefşger, 1 Kasab, 1 Bakkal, 1 Keçeci, 1 Çerağ, 1 Debbağ bulunmaktadır. Meslek grubu içinde değerlendirilen 1 Benna ve 1 Seyyaf "*Mahmud Seyyaf, Hizmetkâr-ı Kal'a; Halil Benna, Hizmetkâr-ı Kal'a*" şeklinde kaydedilerek aynı zamanda hizmetkâr-ı Kal'a oldukları ifade edilmiştir. Göçmen olarak değerlendirilebilecek 1 Tokatî, 1 Acem ve 1 Yılduzi bulunmaktadır. Ancak bunların akrabalık durumları göz önüne alındığında, toplamda 3 Tokati (*Seydi Tokati; Ahmed veled-i o; Vatan birâder-i o*, şeklinde ifade edilmiş) olup genel toplamda 5 nefer

göçmen mevcuttur. Yine isimlerin sonunda “*Çiftlik-i Eyne Bey der tasarrûf-ı veled-i mezkûr. Mezkûr iki öküzlük yer ki mukayyeddür. Mahsulü Şeyh Çoban zaviyesine Sarf olunur*” şeklinde bir açıklama yer almaktadır (BOA. TD 19, s. 402).

2.1.1.2. Gayrimüslim Mahalleler

Hisar nam-ı diğer Baronvard Mahallesi: 1485 tahririne göre bu mahallede bulunan toplam 34 neferin tamamı hane olarak kaydedilmiştir. Bu mahallede meslek grubu içinde değerlendirilebilecek 1 Hayyat, 1 Rençber, 1 Kasab, 1 Hallac bulunmaktadır. Göçmen olarak değerlendirilebilecek 1 Garib, 1 Darendeli ve akraba olan 4 nefer Erzincani ile birlikte toplamda 6 nefer göçmene rastlanmaktadır (BOA. TD 19, s. 404).

Çubik Mahallesi: Toplamda 52 neferin bulunduğu bu mahallede neferlerin tamamı hane olarak kaydedilmiştir. Bu mahallede meslek grubu içinde değerlendirilen 2 Hayyat, 2 Külahdüz, 1 Hallac, 1 Boyacı, 1 Madenci, 1 Rençber ve 1 Değirmenci bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 404-405).

Çukur Mahallesi: Toplamda 51 neferin bulunduğu ve tamamının hane olarak kaydedildiği bu mahallede meslek grubu dahilinde 2 Kasab, 2 Değirmenci, 1 Aşçı, 1 Hayyat ve 1 Dürger bulunmaktadır. Göçmen olarak da 1 Garib, 1 Kemahi ve 4 Erzincani ile birlikte 6 nefer göçmen bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 405).

Ornis ve Sultan Şah Mahallesi: 1485 tahrir defterine göre bu mahallede toplamda 49 nefer bulunmakta olup tamamı hane olarak kaydedilmiştir. Meslek grubu olarak 2 Değirmenci, 1 Hayyat, 1 Ekmekçi (Habbâz), 1 Rençber, 1 Hallac, 1 Kasab ve 1 Benna bulunmaktadır. Göç verisi olarak ise 2 Garib ve 4 Rum ile toplamda 6 nefer göçmen vardır. Ayrıca bu mahallede özür durumuna göre 1 nefer “A’ma” kaydı bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 405-406).

Toros Keşiş Mahallesi: Toplamda 49 neferin bulunduğu ve tamamının hane olarak kaydedildiği bu mahallede meslek grubu olarak 2 Gazur (Kasar), 1 Değirmenci, 1 Neccar (Durger) ve 1 Hizmetkâr bulunmaktadır. Göç verisi olarak ele alınabilecek 2 Erzincani, 1 Darendevi, 1 Garib ve 2 Karamani ile birlikte toplamda 6 nefer göçmen bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 406).

Bazar Kapsu Mahallesi: Toplamda 43 neferin bulunduğu ve tamamının hane olarak kaydedildiği Bazar Kapsu mahallesinde meslek grubu olarak 2 Boyacı, 2 Kasab, 1 Derzi, 1 Habbaz, 1 Bakkal ve 1 Hayyat bulunmaktadır. Ayrıca mahallede 3 Erzincani, 3 Kemahi ve 2 nefer de Darendelü olmak üzere toplamda 8 nefer göçmen bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 406- 407).

Zilger Mahallesi: 1485 tahririne göre Sivas mahalleleri içinde 96 nefer ile en kalabalık nüfusa sahip mahalle olarak ön plana çıkmaktadır. Bütün neferlerin hane olarak kaydedildiği Zilger mahallesinde meslek grubu dahilinde; 3 Cüllah, 2 Kasab, 2 Paspan, 2 Boyacı, 1 Hayyat, 1 Bıçakçı, 1 Debbağ, 1 Çerçi, 1 Palani, 1 Börekçi ve 1 Kirişçi bulunmaktadır. Zilger mahallesinde göç verisi olarak değerlendirilebilecek 8 Garib, 4 Erzincani, 1 Darendelü, 1 nefer'de Frenk bulunmaktadır. Yine mahallede 1 nefer "A'ma" kaydı vardır (BOA. TD 19, s. 407-408).

Palas Mahallesi: 1485 tahririne göre Sivas mahalleri içerisinde 87 nefer ile en kalabalık ikinci mahalledir. 87 neferin tamamının hane olarak kaydedildiği mahallede meslek gurubu içinde değerlendirilebilecek 2 Boyacı, 1 Yayı, 1 Buzağucu, 1 kirpakî, 1 Börekçi, 1 Haddad ve 1 Kasab bulunmaktadır. Palas mahallesinde göç verisi olarak değerlendirilebilecek 11 Erzincani, 3 Kemahi, 3 Darendelü ve 1 nefer de Sislü olmak üzere toplamda 18 nefer göçmen bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 408).

Kal'a Ardı Mahallesi: Toplam da 77 nefer'in kaydedildiği "Kal'a Ardı" mahallesinde neferlerin tamamı hane olarak kaydedilmiştir. Bu mahallede meslek

grubu içinde değerlendirilebilecek 3 Hayyat, 2 Cüllah, 2 Eskici ve 1 Değirmenci bulunmaktadır. Yine mahallede göç verisi olarak değerlendirilebilecek 5 Kemahi, 3 Erzincani, 3 Karamani, 1 Akşehirli ve 3 Garib olmak üzere 15 nefer göçmen bulunmaktadır (BOA. TD 19, s. 409).

2.1.2. Şehir Nüfusu

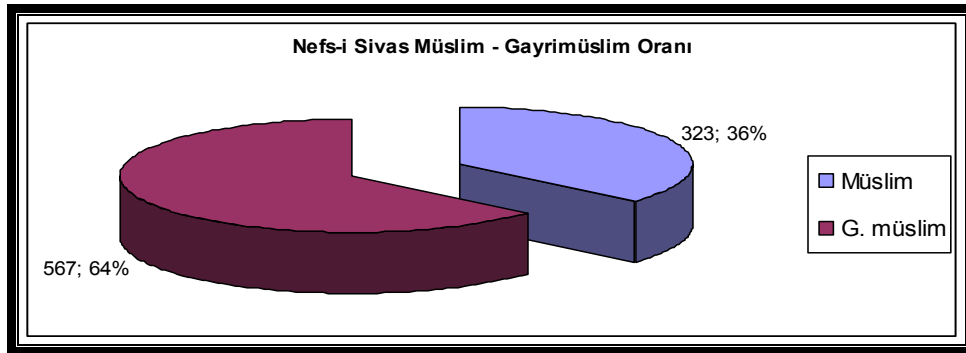
1455 tarihli tahrir defterine göre Sivas şehir merkezinde toplam 890 nefer bulunmaktadır (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2. 1485 Tarihinde Sivas Şehrinde Nefer Sayısı

TOPLAM NEFER			Müslim Nefer			Gayrimüslim Nefer		
Hane	Müc.	Toplam	Hane	Müc.	Toplam	Hane	Müc.	Toplam
875	15	890	308	15	323	567	0	567

Toplam 890 nefer içerisinde 323 nefer ile Müslüman oranı % 36'ya, 567 nefer ile Gayrimüslim oranı ise % 64'e denk gelmektedir (Bkz. Grafik 1).

Grafik 1. Nefs-i Sivas'ta Müslim - Gayrimüslim Nefer Oranları

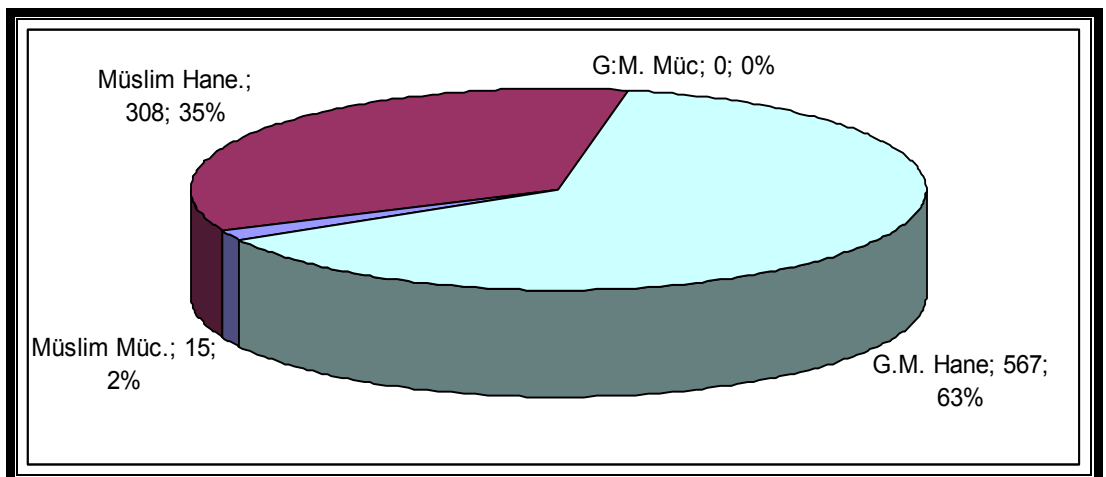
Defterde Müslim ve Gayrimüslim mahallelere ait nüfusdan ayrı olarak şehir bünyesinde "Ashâb-ı efdine" kayıtları bulunmaktadır. Ashâb-ı efdine olarak geçen şahıslar; mahalle bünyesinde nim, ya da çift büyüklüğündeki toprak tasarruf eden kişilerdir. Ashâb-ı efdine olarak geçen 5'i Müslim 29'u Gayrimüslim toplam 34 nefer bulunmaktadır (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Ashâb-ı Efdine Nefer Sayısı

ASHÂB-I EFDİNE	Toplam Nefer	M. Nefer	G. M. Nefer
Ashab-ı Efdine an Müsellemân	5	5	0
Ashab-ı Efdine an Gebrân	29	0	29
TOPLAM	34	5	29

Ashâb-ı efdine sayısı mahalle nefer toplamından çıkarıldığında ortalama olarak mahalle başına 40 nefer düşmektedir. Şehir merkezinde bulunan 21 mahallede 856 nefer içerisinde 15 “mücerred” bulunmakta, geriye kalan 841 nefer ise Hane kapsamında değerlendirilmektedir (Bkz. Tablo 2). Aytaç a Mücerred ve hane oranını Müslim ve Gayrimüslim unsurlar açısından değerlendirecek olursak; hane olarak kaydedilen toplam 875 nefer içerisinde toplam 308 nefer müslim bulunmakta ve bunların oranı % 35'e denk gelmekte, Gayrimüslim hane oranı ise % 63'e denk gelmektedir. % 98'lik oran ile haneler şehir nüfus içinde önemli bir oranı teşkil etmektedirler. Mücerredlerin şehir nüfusu içindeki oranı ise % 2 gibi düşük bir orandadır. 15 nefer ile % 2' ye denk gelen mücerredlerin tamamının Müslim mahallelerde bulunduğunu, Gayrimüslim mahallelerde mücerred kaydı bulunmadığı görülmektedir (Bkz. Grafik 2).

Grafik 2. Nefs-i Sivas'ta Müslim - G Müslim Hane - Mücerred Oranları

2.1.3. Şehir Görevlileri

Osmanlı Devleti'nde ehl-i ilm ve ehl-i seyf denilen bilim adamları ile askerler ve bu grup dahilindeki kişiler, yaptıkları işin niteliğine göre kimi zaman bütün vergilerden kimi zaman da bir kısım vergilerden mu'âf tutulmaktaydı (Kurt, 2004: XXVI).

1485 tarihli tahrir defterine göre Sivas şehrinde şehir görevlisi ya da muaf olarak ön plana çıkan şahıslar beş grupta değerlendirilebilir. Bunlar “İmam, Müezzin-i Medrese, Müderriszâde, Hâfız-ı câmi, Hizmetkâr-ı Kal'a"dır (Bkz. Tablo 4).

Tablo 4. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Şehir Görevlileri

ŞEHİR GÖREVLİLERİ	Toplam	Hane	Mücerred
İmam	12	12	0
Müezzin-i Medrese	1	1	0
Müderriszâde	2	2	0
Hâfız-ı câmi	2	2	0
Hizmetkâr-ı Kal'a	2	2	0
TOPLAM	19	19	0

Toplam 19 nefer'in bulunduğu görevliler arasında en büyük oranı 12 nefer ile İmamlar oluşturmaktadır. 12 imamın yanında 1 Müezzin-i Medrese, 2 Müderriszâde, 2 Hâfız-ı câmi, 2 Hizmetkâr-ı Kal'a bulunmaktadır (Bkz. Grafik. 3).

Grafik 3. Nefs-i Sivas'ta Şehir Görevlilerini Gösteren Grafik

2.1.4. Meslek Grupları

1485 tarihli tahrir defterine göre Sivas şehir merkezinde 39 farklı meslek grubu içinde 40'ı Müslüman 76'sı Gayrimüslim olmak üzere toplam 116 meslek erbabı bulunmaktadır (Bkz. Tablo 6).

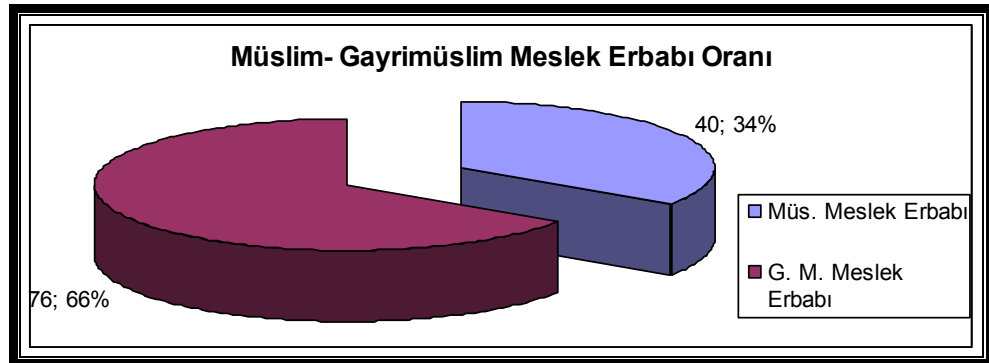
Tablo 6. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Meslek Grupları

Sıra	MESLEK ADI	Toplam Nefer	Müs. Meslek Erbabı	G. M. Meslek Erbabı
1	Aşçı-Tabbah	4	3	1
2	Bakkal	2	1	1
3	Bennâ	2	1	1
4	Boyacı	8	1	7
5	Börekçi	3	1	2
6	Buzağucu	1	0	1
7	Bıçakçı	1	0	1
8	Cüllah-Cüllahdüz	8	3	5
9	Çerağ	1	1	0
10	Çerçi	1	0	1
11	Debbağ	3	2	1
12	Değirmenci	7	0	7
13	Dellal	2	2	0
14	Deveci	1	1	0
15	Habbâz-Ekmekçi	2	0	2
16	Eskici	2	0	2
17	Haddad-Ahenger	1	0	1
18	Hızmetkar-Huddam	3	2	1
19	Hallâc-Hallâcî	8	5	3
20	Hamamcı	1	1	0
21	Hayyât-Derzi	15	4	11
22	Kassâb	10	1	9
23	Kassar-Gazur	2	0	2
24	Kavvas	1	1	0
25	Kazancı - Kazgani	2	0	2
26	Keçeci	2	2	0
27	Kefşker	1	1	0
28	Kirişçi	1	0	1
29	Kirpaki-Kirpasi	1	0	1

30	Köhne-düz	3	2	1
31	Külahî-Külah-düz	3	1	2
32	Madenci	1	0	1
33	Neccar-Durger	2	0	2
34	Palanî-Palandüz	2	1	1
35	Paspan	2	0	2
36	Rençper	3	0	3
37	Sarraç	1	1	0
38	Seyyaf	2	2	0
39	Yaycı	1	0	1
TOPLAM		116	40	76

Meslek erbabının Müslim-Gayrimüslim oranları da şehir nüfusuna paralel bir yapı göstermektedir. Bu meslek grupları içerisinde Müslüman meslek erbabı oranı % 34'e denk gelmektedir (Bkz. Grafik 4).

Grafik 4. Nefs-i Sivas'ta Meslek Gruplarında Müslim - Gayrimüslim Oranları

Şehir nüfusu içinde bu kadar çeşitli meslek gruplarının bulunması şehirdeki sanayinin gelişmişliğin yanında, ekonomik faaliyetlerdeki hareketliliğin göstergesi olabilir. Meslek grupları içerisinde en fazla öne çıkan meslek dalları 4'ü Müslim 11'i Gayrimüslim olmak üzere 15' kişi ile hayat yani terziler ve 1'i Müslim ve 9'u Gayrimüslim olmak üzere 10 nefer ile kasaplardır. Bütün meslek dallarının anlamlarına değinilmeye çalışılmıştır ancak, başka çalışmalarda da geçen, fakat anlamlarını bulamadığımız meslek grupları ise soru işareti ile belirtilmiştir.

19 numaralı tahrir defterinde şehirde farklı alanlarda faaliyet gösteren meslek gruplarının mahalleler içindeki dağılımını gösteren tabloya (Bkz. Tablo 7) “ashâb-ı efdine” kayıtları içinde yer alan meslek grupları da eklenmiştir.

Tablo 7. Nefs-i Sivas'ta Meslek Gruplarının Mahalleler Bünyesinde Dağılımı

Sıra	MESLEK ADI	MAHALLE İSİMLERİ																		TOPLAM NEFER				
		Palaslu	Cami	Billur Mescid	Ulu Bey	Hoca İmam	Billur Depesi	Mescid-i Hoca Hüseyin	Paşa Bey	Kesap Abdi	Mescid-i Bazar	Medrese-i Sahibiye	Şeyh Çoban	Hisar nam-ı diğer Baronvard	Çubuk	Çukur	Ornis ve Sultan Şah	Toros Keşiş	Bazar Kapsu		Zilger	Palas	Kalfa Ardi	Ashâb-ı Efdine *
1	Aşçı-Tabbah	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
2	Bakkal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
3	Bennâ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
4	Boyacı	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	2	2	0	0	0	8
5	Börekçi	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3
6	Buzâğucu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
7	Bıçakçı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
8	Cüllah-Cüllahdüz	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	0	8
9	Çerağ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
10	Çerçi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
11	Debbağ	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
12	Değirmenci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	1	0	0	0	1	0	0	7
13	Dellal	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
14	Deveci	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
15	Habbâz-Ekmekçi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
16	Eskici	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
17	Haddad-Ahenger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
18	Hizmetkar-Huddam	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3
19	Hallâc-Hallâcî	0	0	2	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	8
20	Hamamcı	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
21	Hayyât-Derzi	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	2	1	1	0	2	1	0	3	0	5
22	Kassâb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	1	0	2	2	1	0	0	0	1
23	Kassar-Gazur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
24	Kavvas	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
25	Kazancı - Kazgani *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
26	Keçeci	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
27	Kefşker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
28	Kirişçi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

29	Kirpaki-Kirpasi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
30	Köhne-düz	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
31	Külahî-Külah-düz	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3
32	Madenci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
33	Neccar-Durger	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
34	Palani-Palandüz	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
35	Paspan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
36	Rençper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	3
37	Sarraç	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
38	Seyyaf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
39	Yaycı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1

Bu meslek gruplarının anlamlarına değinecek olursak:

- 1- Aşçı-Tabbah: Aşçı
- 2- Bakkal
- 3- Bennâ: Yapı yapan, mimar, kalfa, dülger.⁸
- 4- Boyacı
- 5- Börekçi
- 6- Buzağucu
- 7- Bıçakçı
- 8- Cüllah-Cüllahdüz: Çul dokuyan, çulha
- 9- Çerağ: Çerâğ; fitil, mum.
- 10- Çerçi: Ufak tefek şeyler satan
- 11- Debbâğ: Tabak serpici, deri terbiye eden kimse
- 12- Değirmenci
- 13- Dellal : (delâlet'den) Tellâl satılacak şeyi satan - Alıcı ile satıcı arasında vasıta olan kimse
- 14- Deveci: Deveci/Devegüden
- 15- Habbâz-Ekmekçi

⁸ Mesleklerin anlamlarında Ferit Devellioğlu'nun hazırlamış olduğu Osmanlıca- Türkçe sözlükten yararlanılmıştır.

- 16- Eskici
- 17- Haddad-Ahenger: Demirci
- 18- Hizmetkar-Huddam: Hadim, hizmet'den, hadem, hademe, huddâm. Hizmet eden.
- 19- Hallâc-Hallâcî: Pamuk, yatak, yorgan satan kimse
- 20- Hamamcı
- 21- Hayyât- Derzi: Terzi
- 22- Kassâb
- 23- Kassar - Gazur: Yıkayıcı, leke temizleyici - (halı kilim gibi şeyler için) çırpıcı dövücü, silkeliyici.
- 24- Kavvas: Kavs'den: Oklu asker - Ok yapan okçu- Banka konsoloshane sefarethane gibi yerlerde kapıcılık bekçilik yapan kimse
- 25- Kazancı - Kazgani
- 26- Keçeci
- 27- Kefşker: Ayakkabıcı, eskici, köşker
- 28- Kirişçi/ Kiriş: Bazı sazlarda kullanılan hayvan bağırsağı yada sinirlerinden yapılmış tel yada ok yayının iki ucu arasına gerilen esnek bağ.
- 29- Kirpaki-Kirpasi ?⁹
- 30- Köhne-düz: Yamacı, ayakkabı tamircisi
- 31- Külâhî-Külâh-düz: Külâh diken
- 32- Madenci
- 33- Neccar - Durger: Dülger, bir binanın tahta olan kısımlarını yapan usta, dürûger.
- 34- Palanî - Palandüz: Palan: semer ya da eğer. Palan yapan ya da diken palan ustası
- 35- Paspan – Bekçi veya gözcü, Paspan pazvand da denir

⁹ Serpil Sönmez'in "15 - 16. Yüzyıllarda Nefs-i Sivas" adlı çalışmasında meslek grupları dahilinde bulunmaktadır.

- 36- Rençper: Rençper, ırgat, “renc; sıkıntı – ber; çeken = sıkıntı çeken, meşakkatli, ağır işlerde bulunan”.
- 37- Sarraç: Eyer ve koşum takımı yapan.
- 38- Seyyaf: Kılıç yapan, kılıççı, kılıçlı
- 39- Yaycı: ?

2.1.5. Göçmenler

Göç kavramı kişi ya da grupların bir başka mekanda sürekli ikamet etmek için anavatanı terk ederek ulaşılmak istenen yere hareket etmeleri olarak tanımlanmaktadır. Göç tanımı içinde hareket, yer, mesafe, zaman, kalıcılık gibi unsurlar ön plana çıkmaktadır (Demir, 2007: 198). Göç hareketini etkileyen unsurlar arasında yangınlar, seller, kıtlık gibi doğal afetler gösterilebileceği gibi savaşlar, dini ve siyasi etkiler de göç hareketini tetikleyen nedenler olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁰. Özellikle istikrar konusu bir şehrin göç alıp vermesinde çok önemlidir. İstikrar olan bölgelerde güvenlik endişesinin azlığı ve buna bağlı olarak da ekonomik olarak uygun şartların sağlanması o bölgeyi bir cazibe merkezi haline getirmektedir.

Çağlar boyunca göç hareketlerinin merkezinde olan Anadolu coğrafyasında bulunan Sivas'ta 1485 tarihine göre toplam 14 farklı yerden göçmen unsuruna rastlanmaktadır. Bunlar Acem, Akşehri, Darendeli, Erzincani, Frenk, Garib, Karakoyunlu, Karamani, Kürd, Kemahi, Rum, Sislü, Tokati, Yılduzi'dir. Toplam 97 neferin göçmen olarak bulunduğu şehir merkezinde neferlerin tamamı hane olarak kaydedilmiştir (Bkz. Tablo 8).

Tablo 8. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Göçmen Grupları

¹⁰ Alpaslan Demir, “XVI. Yüzyılda Samsun - Ayıntab Hattı Boyunca Yerleşme, Nüfus ve Ekonomik Yapı” adlı eserinde göç hareketlerinin sebeplerine dair: 16. yüzyılın ikinci yarısında taşra idarecilerinin emri altındaki askerlerin vergi toplama ve soyguncuları cezalandırma bahanesi ile Anadolu kırsalında dolaşarak köylülere maddi manevi zararlar verdiğine ve yine 16. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu'da iç isyanlar çıkması nedeniyle devlet yönetiminin göç hareketlerini engellemeye çalıştığına değinir (Demir, 2007: 231).

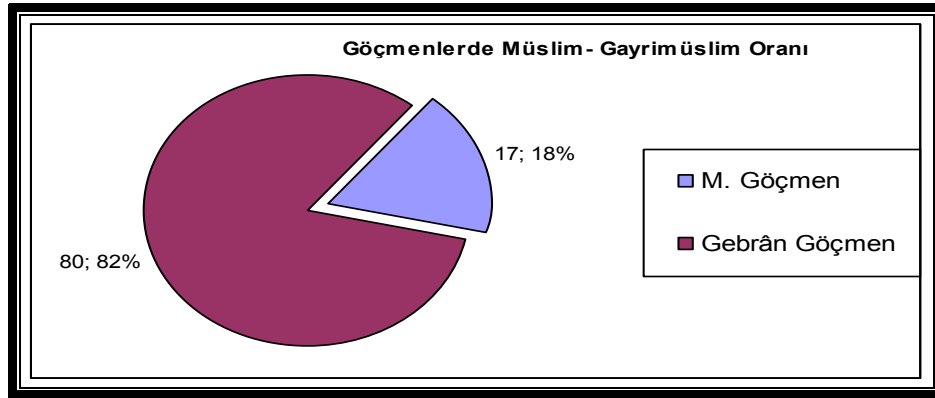
Sıra	GÖÇMEN ADI	Toplam Nefer	Toplam Hane	Toplam Müc.	M. Nefer	M. Hane	M. Müc.	Geb. Nefer	Geb. Hane	Geb. Müc.
1	Acem	1	1	0	1	1	0	0	0	0
2	Akşehirli	1	1	0	0	0	0	1	1	0
3	Darendeli	8	8	0	0	0	0	8	8	0
4	Erzincanlı	31	31	0	0	0	0	31	31	0
5	Frenk	1	1	0	0	0	0	1	1	0
6	Garib	19	19	0	3	3	0	16	16	0
7	Karakoyunlu	3	3	0	3	3	0	0	0	0
8	Karamanlı	7	7	0	2	2	0	5	5	0
9	Kürd	2	2	0	2	2	0	0	0	0
10	Kemahlı	15	15	0	2	2	0	13	13	0
11	Rum	4	4	0	0	0	0	4	4	0
12	Sislü	1	1	0	0	0	0	1	1	0
13	Tokatlı	3	3	0	3	3	0	0	0	0
14	Yılduzlular	1	1	0	1	1	0	0	0	0
TOPLAM		97	97	0	17	17	0	80	80	0

Kısaltmalar: M: Müslim; Geb: Gebrân (Gayrimüslim)

Bu 97 nefer içinde Müslümanların oranı 17 nefer ile % 18'e denk gelmektedir

(Bkz. Grafik 5).

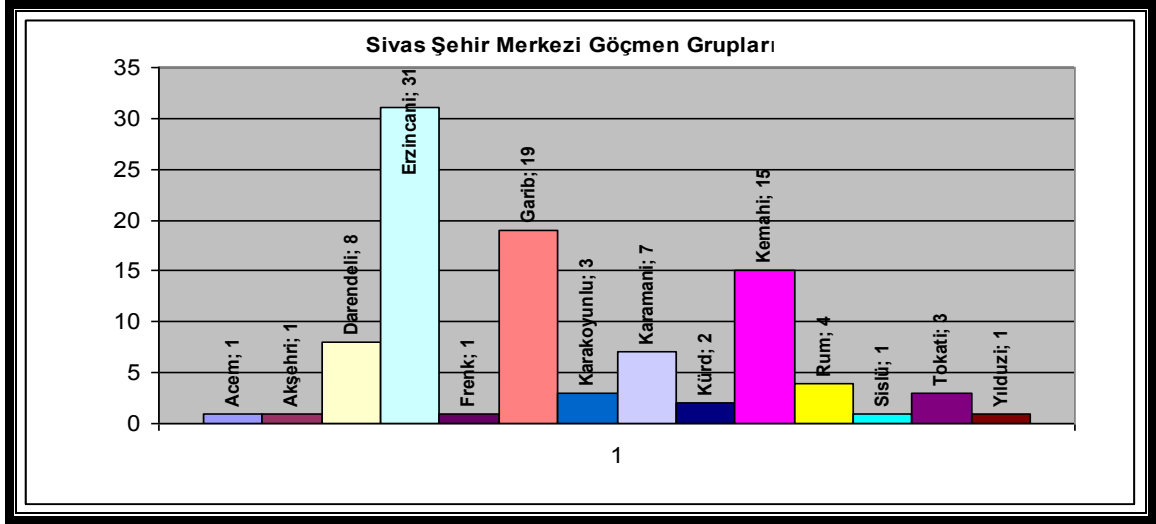
Grafik 5. Nefs-i Sivas'ta Göçmen Grupların Müslim – Gayrimüslim Oranları

Göçmenler içinde en büyük oranı 31 nefer ile Erzincanlı göçmenler oluşturmaktadır. İkinci sırada 19 nefer ile bu çalışmada göç verisi olarak ele alınan Garibler ve üçüncü sırada ise 15 nefer ile Kemahlılar yer almaktadır. 1485 tarihinde nefis-i Sivas'taki göçmen sayıları Grafik 6'da verilmiştir. Serpil Sönmez "15 - 16. Yüzyıllarda Nefs-i Sivas" adlı eserinde 1485 tarihinden önce yapılmış olan 1454 tarihli deftere göre 210 nefer göçmen bulunduğuna değinmiştir (Sönmez, 2007: 166). Buradan

hareketle bir sonraki tahrirde göçmen sayısında büyük oranda bir düşüş olduğu görülmektedir.

Grafik 6. Nefs-i Sivas'ta Göçmen Gruplarını Gösterir Grafik

1485 tarihine göre nefis-i Sivas'ta 17'si Müslim 80'i Gayrimüslim olmak üzere toplam 97 nefer göçmen bulunmaktadır. Bu göçmen unsurların tüm mahallelere göre dağılımı toplamda 96 nefer olup, bir nefer göç kaydı da gebrân ashâb-ı efdine kayıtları içinde "Mardıros *Kemahi*"¹¹ şeklinde geçmektedir. Bu kayıtla birlikte toplamda 97 nefer göçmen kaydı bulunmaktadır. 96 nefer göçmen kaydı şehirdeki toplam 21 mahalleden 15'inde yer almaktadır (Bkz. Tablo 9).

Tablo 9. Nefs-i Sivas'ta Göçmen Gruplarının Mahalle Bünyesinde Dağılımı

GÖÇMEN GRUPLARI	
-----------------	--

¹¹ (BOA. TD 19, s. 409).

MAHALLE İSİMLERİ	Acem	Akşehri	Darendeli	Erzincanî	Frenk	Garib	Karakoyunlu	Karamanî	Kürd	Kemahî	Rum	Sislü	Tokafî	Yılduzî
Palaslu	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Cami	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Billur Mescid	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Ulu Bey	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0
Billur Depesi	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0
Paşa Bey	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Şeyh Çoban	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1
Hisar nam-ı diğer Baronvard	0	0	1	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Çukur	0	0	0	4	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Ornis ve Sultan Şah	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	4	0	0	0
Toros Keşiş	0	0	1	2	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0
Bazar Kapusu	0	0	2	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0
Zilger	0	0	1	4	1	8	0	0	0	0	0	0	0	0
Palas	0	0	3	11	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0
Kal'a Ardı	0	1	0	3	0	3	0	3	0	5	0	0	0	0
TOPLAM	1	1	8	31	1	19	3	7	2	14	4	1	3	1
GENEL TOPLAM	96													

2.1.6. Zaviyeler

Zaviye, herhangi bir tarikata mensup olan dervişlerin bir şeyhin idaresinde topluca yaşadıkları ve gelip geçen yolculara karşılıksız olarak yiyecek içecek ve yatacak yer temin eden yerleşim merkezlerinde ya da yol üzerindeki binâ ya da bina topluluğunu ifade etmektedir (Ocak, Faruki, 1993: 468). Zaviye, dini tasavvufi hüviyete sahip gönüllüler topluluğunun sosyal ve dini hizmet sundukları yer olarak da tarif edilebilir (Demirel, 2000: 148). Ayrıca zaviyeler Osmanlı fetih politikasının bir gereği olarak bir bölgenin fethine katılan şeyhler ve dervişler tarafından çevrelerinde teşekkül eden köylerin bir tarikat ve kültür merkezi olmasında önemli rol üstleniyorlardı (Reyhan, 2009: 40).

Zaviye için “hankâh”, “hangâh”, “ribat”, “tekye”, “tekke” ve “dergâh” gibi tabirler muhtelif zamanlarda İslam coğrafyasında kullanılmıştır. Şeyh, zâviyedar, dervişler ve bunların aileleri zâviye halkını oluşturmaktaydılar. Mimari açıdan bakılacak olursa teşkilatlı bir zâviyede genel olarak mescid (Sünni tarikatlara ait olanlarda), tevhîdhâne (zikir ve semah yeri), türbe, mezarlık, derviş ve misafir odaları, kütüphane, mutfak ve erzak anbarları, hamam ve ahırlar gibi kısımlar bulunmaktadır (Açikel, 2001: 230). Osmanlı döneminde bütün zaviyeler için geçerli olmasa da zaviyelerde mütevellî, cihet-i nezâret (denetleyici), cihet-i kitabet (kâtib), cihet-i cibâyet (tahsildâr), türbedar, tabbâh (aşçı), ferrâş (temizlikçi), meremmetçi (tamirci), hizmetkâr, imam, hatib, müezzin, derviş, şeyh vb. görevliler bulunmaktaydı. Bu görevlilerin maaşları zaviyenin gelirleri ile ödenmekte ve yine bu gelirden zaviyenin mutfak masrafları karşılanmaktaydı. Yine bu gelirden zaviye çalışanları yolcular ve ihtiyaç sahipleri için yemek çıkarılmaktaydı (Demir, 2006: 129). Zaviyelerde düzenli olarak dini törenler yapılmaktaydı. Bu törenlere sürekli olarak zaviyede kalan şeyh ve dervişlerin yanısıra, zaviye çevresindeki köy ve kasabalarda yaşayıp geçimin tarım ve esnaflıkla sürdüren bir takım gruplar da katılmışlardır (Açikel, 2001: 230). Zaviyeler ilk dönemlerde tarıma elverişli olmayan yerleri tarım alanı haline getirmek sureti ile ya da hayvan ve tohum gibi diğer önemli malları dervişlerle ortaklaşa kullanmak sureti ile gelirlerini temin eder ve kısmen de hayırsever Müslümanların verdikleri sadakalarla yaşamlarını idame ettirirlerdi. Daha sonraki süreçte sadaka almanın sofiyane bir yaşantı için İslam’da doğru bulunmaması nedeniyle zaviyeler artık kendi gelirlerini oluşturmaya başlamışlardır (Akis, 2008: 87). Zaviyeler devlet tarafından desteklenmişlerdir. Nitekim Osmanlı Devleti’nde tekke ve zaviyelerde hizmet edip ayende ve revendenin (gelip-geçenlerin) iâşesini temin eden görevliler bu hizmetleri karşılığında bazı vergilerden muaf tutulmuşlardır. Yine boş toprakları şenlendirmek

amacıyla zaviyeler teşkil edildiği zaman zaviye etrafında yerleşen reaya da bazı vergilerden muaf tutulmuştur (Ocak, Faruki, 1993: 472). Zaviyelere özellikle emir ve Padişahlar mal ve mülk vakfetmişlerdir. Bu vakıflar bazen terkedilmiş arazilerin vakfedilmesi olduğu gibi devletin toplayacağı vergilerin zaviyelere vakfedilmesi şeklinde zaviyelere gelir temininin sağlanması, uygulanan yöntemlerden biri olmuştur (Akis, 2008: 87- 88). Zaviyeler ekonomik bütünlüğün yanı sıra bir diğer birleştirici rolü de farklı bir ibadet anlayışı ile toplanan merkez olmasıdır. Belli bir tarikat merkezi konumundaki zaviyelerde tarikat mensuplarının kendine has ibadet anlayışını yaşadıkları açıktır (Demirel, 2000: 149). Osmanlı tahrir defterlerinde zaviyelerin mâli kayıtları yazılırken o zaviyenin hangi tarikata bağlı olduğu yazılmamaktaydı. Bu nedenle herhangi bir zaviyenin Nakşibendi, Rifai veya Kadiri vs. olduğu bu defterler üzerinden ayırt edilememektedir. Bu durum tarikatların henüz 16. yüzyılda Anadolu’da gelişme ve yayılma sürecinde olduklarını göstermektedir. Anadolu’da daha eski geçmişe sahip olan Mevlevilik ve Bektaşilik gibi tarikatlar ise bu defterlerden kolaylıkla ayırt edilebilmektedirler (Akis, 2008: 89). Cami, mescid ve medreselerin şehirde; zaviyelerin ise köy yaşamında dini hayat üzerinde daha etkili oldukları anlaşılmaktadır (Yılmaz, 2010: 101). Osmanlı toplumu içerisinde zaviyeler ve halk kesimleri arasında sıkı bağlar bulunmaktaydı. Kırsal kesimde yaşayan göçebe halkın zaviyelerle olan bağı yerleşik hayat yaşayan şehirli ve köylülere göre daha fazla idi. Bunun temel nedeni göçebe unsurların hayat tarzlarından kaynaklanan kültürel özelliklerinin “abdal” adı verilen Osmanlı’dan önceki dönemlerden beri Anadolu’da göçebe gruplara dini yaşantıyı telkin eden kişilerle uyumlu bir yapı göstermesidir (Akis, 2008: 88). 19 numaralı tahrir defterine göre Sivas şehir merkezinde 13 tane zaviye bulunmaktadır (Bkz. Tablo. 10).

Tablo 10. 1485 Tahririne Göre Nefs-i Sivas'ta Zaviyeler

NEFS-İ SİVAS ZAVİYELERİ				
Sıra	ADI	Açıklama	Çift	Nim
1	Ahmed Çelebi	Meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Hüseyin	1	0
2	Külahdüz	Meşihât der tasarrûf-ı Ahi Ali Çelebi, Çiftlik	1	0
3	Abdulvahhab Gazi	Meşihât der tasarrûf-ı Derviş birâdereş, Çiftlik	1	0
4	Şeyh Erzurum	Meşihât der tasarrûf-ı Derviş Ali, Çiftlik	1	0
5	Hoca Arasta	Meşihât der tasarrûf-ı Derviş İsa	0	0
6	Mahmud Çelebi veled-i Abdulvahhab nam-ı diğer Daru'r-rahata	Meşihât der tasarrûf-ı Derviş Aykud, Çiftlik-i zaviye	1	0
7	Hacı Ahi Carullah	Meşihât der tasarrûf-ı Ahi Ali veled-i mezkûr	0	0
8	Melik Acem	Meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Hüseyin Gülabi, Çiftlik-i zaviye	0	1
9	Hacı Şahin	Der tasarrûf-ı Derviş Mehmed Çiftlik-i Zaviye,	1	0
10	Hacı Arif	Meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Hüseyin Gülabi bi-hûkm-i şerif-i âlişan, Çiftlik-i zaviye,	1	0
11	Hacı Abdurrahman	Der tasarrûf-ı Seyyid Muhyiddin, Çiftlik-i zaviye	1	0
12	Tokmak		0	0
13	Şeyh Çoban	Meşihât der tasarrûf-ı Nazar Çelebi ve ma'lûm Çelebi, Çiftlik-i zaviye	2	0

2.2. Kırsal Yapı

2.2.1. Sivas Kazasına Bağlı Köyler

Kırsal yapının temel unsurlarından biri olan köy yerleşim birimlerinden bahsetmeden önce Osmanlı toprak siteminin temeli olan tımar sistemi ve bahsi geçen dönem içinde Sivas bölgesinde uygulanan malikane-divani sistem hakkında bilgi vermek faydalı olacaktır.

Osmanlı devletinde uygulanan dirlik sistemi içinde köy halkı bütünü ile bir tarım toplumu özelliğine sahip bulunmaktaydı. Reaya dediğimiz köylüler oturduğu köyün çevresinde bulunan arazinin büyüklüğüne ve verimine göre değişen "çiftlikleri" ekip biçer, ürünün beşte birini öşür olarak devlete veya sipahiye öderlerdi. (Akkoyun, 1992: 32-33). Osmanlı imparatorluğunda, mirî arazi rejiminin icaplarına uygun olarak, memleket arazisinin büyük bir kısmı, müstakil bir köylü işletmesine yetecek büyüklükte olmak üzere, her yerin hususiyetine göre ayrıca hesap edilerek, reaya çiftlikleri halinde birtakım parçalara bölünür ve bu çiftlikler onları işleyebilecek olan

çiftçilere tapu bedeli denilen peşin bir kira ile alınıp, daimi ve ırsî bir nevî kiracılık sözleşmesi ile bütün olarak terk edilirdi (Barkan, 1945: 392).

Tımar sistemi, Osmanlı devletinin en temel müesseselerinden birisidir. Eyalet idaresi esas itibarı ile tımar sistemine dayanır. Ayrıca devletin ekonomik ve sosyal politikası ile askeri teşkilatı ve vergi düzeni de tımar sistemi ile iç içedir (Ünal: 2002: 133). Osmanlı tarih terminolojisinde tımar sahiplerine “Sahib-i Arz” adı verilmekteydi. Sahib-i arz öldüğü ya da herhangi bir sebeple tımarı boş kaldığı takdirde o tımar bir başkasına ya da eli silah tutabilecek bir oğlu varsa ona verilirdi. Herhangi bir sebeple toprağını terk eden köylü, tımar sahibi tarafından yakalanır ve eski yerine yerleştirilirdi. Sipahi, yerini terk eden reâyâdan on yılı geçirmemiş olanları yerleştikleri yerden kaldırarak eski yerlerine geri getirir ve araziye boş bıraktıkları için kendilerinden “çiftbozan” adı ile bir vergi alırlardı. Ancak sipahi ve köylü arasındaki münasebet sadece sipahi lehinde değildi ve kanunlar çerçevesinde hareket edilirdi¹²(Halaçoğlu, 2003: 97-98).

Osmanlı Devleti’nde toprak tasarruf şekillerinden birisi de Rum Eyâletine bağlı olan Amasya, Sivas çevresindeki bazı arazilerin tasarruf tarzı olarak karşımıza çıkan mâlikane-divanî sistemidir. Ahmet Akgündüz “Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri” adlı eserinin birinci cildinde bu sistemi şu şekilde tarif etmektedir: Fetih esnasında bu bölgenin ahalisi yerlerinde bırakılmış ve diğer Anadolu arazisi gibi haraci arazi statüsünde mirî arazi kabul edilmiştir. Rakabesi beytûlmala ait olan bu arazi, sonradan ba‘zı a‘yana temlik olunmuş ve ancak hem harâc-ı muvazzafını¹³ ve hem de

¹² Yusuf Halaçoğlu “XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı” adlı eserinde Bozok kanunnamesinde: “Haksız yere sipahiye el kaldıran raiyyet’den on altın alınması ve buna karşı raiyyet’i inciten sipahi dövülürse reaya’dan ceza alınmasını ve sipahinin emir almadan köylüden ulak beygiri isteyerek davar boğazlatması sonucu dövülmesi halinde dövenin suçlu sayılmaması” gibi hükümleri köylü sipahi münasebetlerinde adaletin gözetildiğine örnek olarak verir (Halaçoğlu, 2003: 97-98).

¹³ Harâcî arazinin alanı esas alınarak ve maktû bir şekilde dönüm başına senede belli bir miktar da akçe olarak alınan vergidir (Akgündüz, 1990: 169).

harâc-ı mukâsemelerini¹⁴ beytûlmala vermeleri şart koşulmuştur. Yani normal olarak bu araziyi, kendilerine temlik olunan a‘yan işletse de resm-i çift adıyla harâc-ı muvazzafını ve öşür adıyla harac-ı mukasemesini beytûlmale vereceklerdi. Ancak bu böyle olmamış, a‘yan, kendilerine temlik olunan araziyi bizzat işletmedikleri için, herkes kendi arazisini işletmek üzere ahaliden işletebilecek olanlara kiraya vermişlerdir. Bu durumda araziyi işleten mutasarrıfların iki malî mükellefiyeti ortaya çıkmıştır. Birincisi, arazinin harâc-ı mukaseme ve muvazzafını a‘yan adına sipahiye vermektir ki, bunun harâc-ı mukaseme kısmına “öşr-i divanî” adı verilmiştir. İkincisi ise elde ettikleri gelir ve ürünlerin öşrünü de “ıcar-ı arz” yani arazinin kira bedeli olarak maliklerine vermektir ki, buna da “öşr-i mâlikâne” denmiştir. Yoksa bu bölge ahalisinden çok verimli olması hasebiyle iki öşür yani hums alınıyor anlamına gelmemektedir. İlk fetih yıllarında yapılan bu akitler daha sonra da “malikane-divani sistem” adıyla devam etmiş ve bu çeşit arazi “iki başlı” diye anılır olmuştur (Akgündüz, 1990: 147).

Miri topraklarda toprağı devlet namına kiraya veren sipahiyle köylü arasında akdedildiğı zımnen kabul edilmekte olan kira mukavelesinde bir nevi peşin kira (icâre-i muacele) teşkil eden tapu resminini tetkik ettiğimiz toprak rejiminde, yani malikane-divani sistemde; malikane sahibi tarafından alınmayıp Divâna ait diğer rüsumla birlikte sipahiye tahsis edilmiş bulunması da, devletin bu husustaki kontrol hakkını kendi memurları vasıtası ile icra etmek arzusundan ileri gelmiş kabul edilebilir. Aksi takdirde tapu resmini mantıken toprak sahibinin alması lazım gelirdi. Nitekim, diğer tip vakıflarda da bu hak vakfin mütevellisine aittir. Bu durumda malikane sahibiyle köylü yekdiğerine şahsi bir kira mukavelesiyle değil, belki şekillerinin detayları kanunlarla tayin edilmiş bir toprak kiracılığının mükellefiyetleriyle bağılı bulunmaktaydı. Toprak,

---

¹⁴ Harâcî araziden elde edilen zirâî ürün ve meyvelerden arazinin verimliliğine göre, 1/10'den ½'ye kadar alınabilen vergiye denir (Akgündüz, 1990: 170).

malikane sahibinin mülkü addedildiği halde, onu çiftçiye kiralayanlar bu malikane hisselerine sahip olan kimseler olmayıp, devletin temsilcisi konumundaki sipahilerdi. Bu nedenle tapu resmi defterlerde sipahiye ait divanî hisselerini teşkil eden diğer rüsumla birlikte hesap edilmekte ve “rüsum-ı örfiye” olarak kaydedilmiş bulunmaktadır (Barkan, 1980: 156-157)

Coğrafyanın tabii olarak sınırladığı bir bölgede bulunan köylerin birleşmesi ile oluşan idari birime “nahiye” denilmektedir. Nahiye mıntıkası birkaç köyden oluşabileceği gibi bu köylerin sayısı yüzlerle ifade edilen rakamlara da ulaşabilir (Atlı, 2008: 14). Osmanlı idari teşkilatı içinde nahiyelerden sonra bir alt birim olarak telakki edilen köyler, tahrir defterlerinde “karye” terimi ile ifade edilmektedir. Köy terimi toplumsal bünyesi kademesiz olarak tarım ile uğraşan ve yaşayış itibarı ile benzerlik gösteren çiftçi ailelerinden müteşekkil bir yapı olarak tanımlanabilir (Akkoyun, 1992: 31). Yine başka bir şekilde ifade edildiğinde Osmanlı Devleti’nde köy tabiriyle kır iskân birimlerinden ziraatle uğraşılan ve toprak mahsulleri yetiştirilen küçük ölçekli yerleşim birimi anlaşılmaktadır (Atlı, 2008: 19). Osmanlı beyliğinin devlet haline geliş sürecinde ilk yerleşik cemiyetlerin, idareciler, dini liderler, ulema, esnaf grupları dışında asıl geniş kitlesini yani sessiz tabanını şehirde üretim faaliyetlerine katılan şehirliler ve köy denilen şehirlerden ayrı bir statüye sahip olan yerleşim birimlerinde ikamet eden çiftçi-köylüler teşkil etmekteydi. Genel olarak ziraatle uğraşan çiftçi-köylü “reaya” olarak adlandırılıyordu. Reaya tabiri “askeri” denilen idareciler, çeşitli devlet görevlileri, dini zümreye mensup olan şahıslar ve devlet tarafından keline özel statü tanınmış gruplar dışında kalanlar için söylenen etnik ve dinî ayırım söz konusu olmaksızın kullanılan genel bir adlandırmaydı (Emecen, 1999, 91-92). Köylerde zaman ve ortama göre görünüş ve nüfuslarında bazı değişmeler olsa da temel ekonomik fonksiyonlarından olan tarım ve hayvancılık genelde değişmemiştir (Demir, 2007: 100).

Bir yerleşim biriminin köy kabul edilmesi için belli başlı kriter bulunması gerekmiyordu. Bir yerin köy olarak sayılması için bir ya da birkaç vergi mükellefinin bulunması yeterli idi (Akkoyun, 1992: 32). Köylerde yaşayan yerleşik zümreler Anadolu'daki nüfusun büyük bir kısmını oluşturuyordu. Ticaret yolları ile büyük şehir ve kasabaların etrafında, maden ocakları civarında köy hayatı daha fazla gelişmişti (Tabakoğlu, 2008: 99). Köylülerin çoğunun ziraatle meşgul olduğu klasik Osmanlı toplum yapısı içinde çiftçi-köylü statüsünün bu yapının ana unsuru olduğu bilinmektedir. Ziraî kriterin ağır bastığı köy kesiminde “köylü” denilen üreticinin tarifi esas itibari ile diğer ülkelerdekinden çok farklı değildir. Aile sahibi olan köylü, kendi küçük ziraî işletmesini kurup ona hakim olan kişidir. Osmanlı kanunnamelerinde aile reisi hane sahibi olarak nitelendirilmiştir. Her şey hane birimi üzerinden tesbit ve hesap edilirdi (Emecen, 1999: 94). Köyler idari açıdan bakıldıklarında bağlı buldukları kaza merkezinin kadısına tâbidir. Köylerde idari güç imamların elinde toplanmıştır. Güvenlik işleri ise köy subaşlarının yönetimi altındaki sekbanlar tarafından sağlanırdı. Köyde bağ-bahçe yetiştirmek, hububat üretimi ya da hayvancılık yapmak gibi işleri devlet mülkü konumundaki topraklarda yürüten köylüler arasında eşitlik söz konusu idi. Köyde öne çıkan diğer şahsiyetler olarak da şeyh, papaz, yiğitbaşı gibi şahsiyetleri saymak mümkündür. Ancak şer'i ve örfi hukuk karşısında bütün köy halkı eşit statüye sahipti (Akkoyun, 1992: 33-34).

Osmanlı ictimai yapısı XVI. yüzyıl sonralarına doğru ortaya çıkan “Celali isyanları” sırasında alt üst olmuştur. Anadoludaki köylerin çoğu boşalmış, ziraat sektörü ve ona bağlı olan tımar sistemi çökmüştür. Güvensiz ortam nedeni ile şehir ve kasabalara göçler artmıştır. Bu büyük karışıklık 17. yüzyılın ikinci yarısında yatıştırılmış ise de köy cemiyetinin eski görünümünü değiştirmiştir. Daha önce tımarlı

sipahi ya da mültezim¹⁵ olarak adlandırılan devlet görevlileri ile muhatab olan köylüler yeni güç odakları ile karşı karşıya kalmışlardır. Köylerde üretim sürdüyse de vergi mercii olarak karşılıklarına “âyân”, “eşraf” denilen mahalli nüfuz sahipleri çıkmıştır (Emecen, 1999: 97).

Köy ve reaya hakkındaki genel açıklamalardan sonra 1485 tarihine göre, Sivas kazasına bağlı yerleşmeler ve nüfus yapıları hakkında değerlendirmeler yapılabilir.

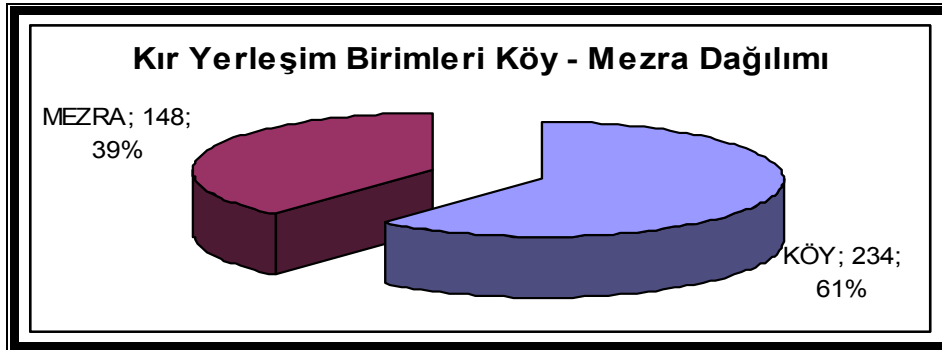
Sivas kazası dahilinde bulunan nahiye-i Sivas, nahiye-i Havik ve nahiye-i Hargün’de toplamda 382 adet yerleşim birimi bulunmaktaydı (Bkz. Tablo 11). Bu toplamın 234’ü köyler 148’i mezralardan oluşmaktaydı.

Tablo 11. 1485 Tahririne Göre Sivas’a Bağlı Kır Yerleşim Birimleri Sayıları

Sivas Kır Yerleşim Birimleri		
Nahiye Adı	KÖY	MEZRA
<i>Nahiye-i SİVAS</i>	226	147
<i>Nahiye-i HAVİK</i>	2	0
<i>Nahiye-i HARGÜN</i>	6	1
Toplam	234	148

Kır yerleşmelerinin oransal dağılımına bakılacak olursa (Bkz. grafik 7), köylerin oranı % 61, mezraların ise % 39 civarında idi.

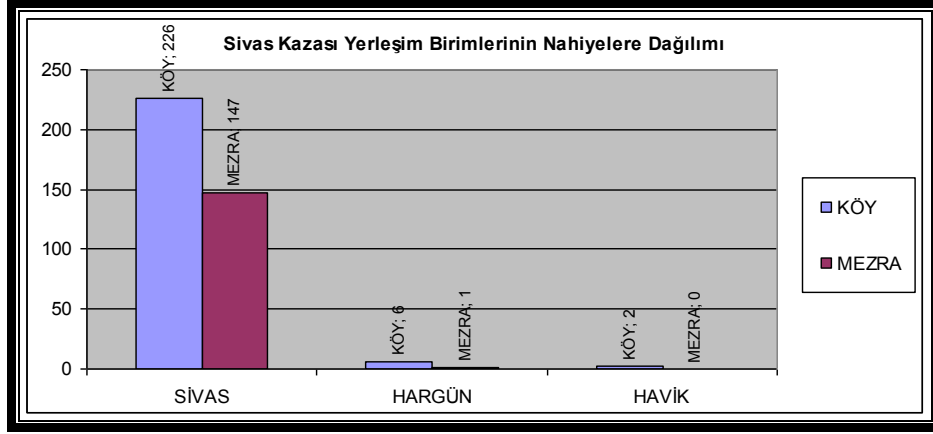
Grafik 7. Sivas Kazasında Kır Yerleşim Birimleri- Köy- Mezra Dağılımı

¹⁵ Tımar sistemindeki bozulmalar neticesinde köyde tımarlı sipahi tarafından toplanan verginin mültezim denenen kişilerin peşin ödedikleri bedel karşılığında yıllık olarak kiraya verilmesidir.

Sivas kazasına bağlı nahiyeler içinde 226 köy ve 147 mezra ile toplamda en büyük yekûnu nahiye-i Sivas almaktadır (Bkz. Grafik 8).

Grafik 8. Sivas Kazası Yerleşim Birimlerinin Nahiyelere Dağılımı

2.2.1.1 Sivas Nahiyesi'ne Bağlı Köyler ve Nüfus Yapısı

1485 tarihli tahrir defterine göre Nahiye-i Sivas dahilinde yerleşim birimi olarak 226'sı köy 147'si mezra olmak üzere toplam 373 yerleşim birimi bulunmaktadır. 1485 tarihli tahrir defterine göre Nahiye-i Sivas'ta mezralar dışarıda tutulduğu takdirde toplam 2352 nefer kaydı bulunmaktadır. Bu 2352 nefer'in 1890'ı hane olarak 462'si ise mücerred olarak kaydedilmiştir. Sivas nahiyesinde bulunan 226 köyün 70 tanesinde nefer kaydı bulunmamaktadır (Bkz. Tablo. 12).

Tablo 12. 1485 Tahririne Göre Nahiye-i Sivas'a Bağlı Kır Yerleşim Birimleri Nefer Sayıları.

KÖYLER	Köy Sayısı	Toplam Nefer	Hane	Mücerred
Müslüman Köyler	129	910	783	127
Gayrimüslim Köyler	25	1357	1036	321
Karışık Köyler	2	85	71	14
Nefer Barındırmayan Köyler	70	0	0	0
TOPLAM	226	2352	1890	462

Nahiye-i Sivas köylerini dört grup içinde değerlendirmek daha doğru olacaktır. Bunlar: Müslüman, Gayrimüslim, her iki unsurun bir arada bulunduğu köyler ve nefer barındırmayan köylerdir.

2.2.1.1.1. Müslümanların Yaşadığı Köyler

1485 tarihli tahrir defterine göre nahiye-i Sivas dahilinde 129 adet Müslüman nefer barındıran köy bulunmaktadır. Bu 129 köy toplam 910 nefer barındırmaktadır. Bu 910 neferin 783'ü hane 127'si ise mücerred olarak kaydedilmiştir. Nefer kayıtlarının bulunduğu 129 köy baz alındığında ortalama olarak köy başına 7 nefer düştüğü görülmektedir. Müslüman köyler ortalama olarak 7 nefer barındırmasına rağmen, 12 mücerred ve 37 hane ile toplamda 49 kaydın bulunduğu "Adis Köyü"(BOA. TD 19, s. 418), 27 nefer kaydının bulunduğu "Banas köyü" (BOA. TD 19, s. 421) ve 21 neferin kaydedilmiş olduğu "Ala Kilise köyü" (BOA. TD 19, s. 425) en kalabalık nüfusa sahip köyler olarak karşımıza çıkmaktadır (Bkz. Tablo 13).

Tablo 13. Sivas Nahiyesindeki Müslüman Nefer Barındıran Köyler

Defter No	Nahiye	Sıra	Sayfa	Karye Adı	Müs. Nefer	Müs. Hane	Müs. Mücerred
19	Sivas	1	418	Adis	49	37	12
19	Sivas	2	420	Kutlapa	6	5	1
19	Sivas	3	421	Ala Hacı	15	8	7
19	Sivas	4	421	Çelebi Deresi	12	11	1
19	Sivas	5	421-422	Banas	27	25	2
19	Sivas	6	422	Öyük	15	13	2
19	Sivas	7	423	Ağrı Karaca	2	2	0
19	Sivas	8	423	Andirun-ı Salur	4	3	1
19	Sivas	9	423	Yava	8	6	2
19	Sivas	10	424	Kürtler	6	6	0
19	Sivas	11	424	Uzun	2	2	0
19	Sivas	12	425	Seyfük	19	17	2
19	Sivas	13	425-426	Ala Kilise	21	12	9
19	Sivas	14	427	Ömercik	2	2	0
19	Sivas	15	427	Başı Büyük	5	5	0
19	Sivas	16	427-428	Yam (Bam)	19	17	2
19	Sivas	17	428	Oğlakçı	18	13	5
19	Sivas	18	428-429	Koz Viran Ma'a Mezra-i Senir Viran	16	13	3
19	Sivas	19	430	Acı Pınar	1	0	1
19	Sivas	20	430	Ağva	5	5	0

19	Sivas	21	432	Çat Kürd	5	5	0
19	Sivas	22	432	Kara Bostan	4	2	2
19	Sivas	23	433	Latif Han	14	14	0
19	Sivas	24	433	Çöplü	1	1	0
19	Sivas	25	434	Murdar Ağaç	5	5	0
19	Sivas	26	434	Kızılca Kışla	2	2	0
19	Sivas	27	434	Okurcuk	4	4	0
19	Sivas	28	434	Kuzugöl	3	3	0
19	Sivas	29	435	Karaviran = Bandığın	3	3	0
19	Sivas	30	435	Kızılca Viran = Demircik	3	3	0
19	Sivas	31	435	Todus	2	1	1
19	Sivas	32	435-436	Olbarid	16	12	4
19	Sivas	33	436	Sertler	17	9	8
19	Sivas	34	438	Kıcı	10	9	1
19	Sivas	35	438	Kavak	8	8	0
19	Sivas	36	438	Badi Hacı	9	9	0
19	Sivas	37	439	Salur	4	4	0
19	Sivas	38	439	Hayış	11	11	0
19	Sivas	39	440-441	Ali Bey Viranı	7	7	0
19	Sivas	40	441	Hatun Künbed	10	10	0
19	Sivas	41	441	Büker	2	2	0
19	Sivas	42	442	Hasan Kuşçu	4	3	1
19	Sivas	43	442	Karkın	1	1	0
19	Sivas	44	444	Kan Başı	15	14	1
19	Sivas	45	445-446	Arugaz	19	18	1
19	Sivas	46	447	Taş Yürek	5	5	0
19	Sivas	47	447	Çoban Viranı	5	5	0
19	Sivas	48	449	Mescid Keman ve Doğan	7	7	0
19	Sivas	49	449	Emir Yusuf	9	8	1
19	Sivas	50	449	Yarım Öyük	10	9	1
19	Sivas	51	450	Emre	12	11	1
19	Sivas	52	451	Kızıl	6	5	1
19	Sivas	53	452	Milet	2	2	0
19	Sivas	54	453	Kömür	9	8	1
19	Sivas	55	454	Esendiğin	10	7	3
19	Sivas	56	454-455	Olukman	13	8	5
19	Sivas	57	455	Ceranın	18	17	1
19	Sivas	58	455	Karaca Burun	4	3	1
19	Sivas	59	455	Emre	8	7	1
19	Sivas	60	456	Kankırı	7	7	0
19	Sivas	61	457	Batak	2	2	0
19	Sivas	62	457	Kınık	1	1	0
19	Sivas	63	457	Orduyu Geriç ma'a Saraycık	1	1	0
19	Sivas	64	457	Kıran	3	3	0
19	Sivas	65	458	Velüyiddin = İncesu	11	10	1
19	Sivas	66	458	Gergeri	2	2	0
19	Sivas	67	458	Fırındar	10	10	0
19	Sivas	68	459	Kötni	2	2	0
19	Sivas	69	459	Özmüş	10	10	0
19	Sivas	70	460	Gerdek Kaya	3	3	0
19	Sivas	71	460	Espinik	13	12	1
19	Sivas	72	461	Fazlun	3	3	0
19	Sivas	73	461	Karlu	13	12	1
19	Sivas	74	461	Hoş Öyük	1	1	0
19	Sivas	75	461	İkindü	2	2	0
19	Sivas	76	462	Aziz	16	14	2
19	Sivas	77	462	Molus	6	6	0
19	Sivas	78	463	Karaca Hisar	1	1	0
19	Sivas	79	463	Şeyh Merzuban	9	7	2
19	Sivas	80	464	Kemeriz	4	4	0
19	Sivas	81	464-465	İshakçı	10	8	2
19	Sivas	82	465	Karacahisar	3	2	1

19	Sivas	83	465	Gazi	7	5	2
19	Sivas	84	465	Öyük	13	10	3
19	Sivas	85	466	Karaca	3	3	0
19	Sivas	86	466	Tokuş	6	6	0
19	Sivas	87	466	Perslik	7	1	6
19	Sivas	88	467	Boğaç Kubbe	1	1	0
19	Sivas	89	467	Sovuk Çermik	2	2	0
19	Sivas	90	467	Venk-i Şeyh Musa	3	3	0
19	Sivas	91	468	Baba	4	4	0
19	Sivas	92	468	Yaylacık	1	1	0
19	Sivas	93	468	Esen Çermik	2	2	0
19	Sivas	94	469	Kalın Değirmen	10	10	0
19	Sivas	95	469	Alp Kara ma'a Köşrelik	3	3	0
19	Sivas	96	469	Hatun-ı Selçuk	3	3	0
19	Sivas	97	470	Küpecik	8	8	0
19	Sivas	98	470	Fazluncuk	3	2	1
19	Sivas	99	471	Pencerelü Kınık	2	2	0
19	Sivas	100	471	Beş Tepe	6	5	1
19	Sivas	101	471	Mamuğa	1	1	0
19	Sivas	102	472	Saru Kaya	1	1	0
19	Sivas	103	472	Gündüz	2	2	0
19	Sivas	104	472-473	Eymir Han	14	10	4
19	Sivas	105	473	Filindon	8	6	2
19	Sivas	106	473-474	Kavraz-ı Nev	6	6	0
19	Sivas	107	474	Derbend	2	2	0
19	Sivas	108	474	Kara Öyük	7	7	0
19	Sivas	109	474	Toros	3	2	1
19	Sivas	110	474-475	Ayas Hatun	7	7	0
19	Sivas	111	475	Kürtler	1	1	0
19	Sivas	112	475	İbibük İli	4	3	1
19	Sivas	113	475	Karaca Viran	3	3	0
19	Sivas	114	476	Yar Ağıl	8	7	1
19	Sivas	115	476	Adem Fakih	1	0	1
19	Sivas	116	477	Esbil	1	1	0
19	Sivas	117	478	Cimünü ve Kemküni	20	19	1
19	Sivas	118	478	Hızır Niyal	4	3	1
19	Sivas	119	478	Pağnik	3	3	0
19	Sivas	120	480	Haküne	10	7	3
19	Sivas	121	480	Salvan	5	5	0
19	Sivas	122	480	Ağur	4	3	1
19	Sivas	123	481	Kayır Bey	5	3	2
19	Sivas	124	482	Çeltik	3	2	1
19	Sivas	125	483	Boşanlıca Eymür	2	2	0
19	Sivas	126	483	Bingöl	8	8	0
19	Sivas	127	487	Bolan Koçac	8	8	0
19	Sivas	128	487	Bayat	2	2	0
19	Sivas	129	489	Kavakluca	1	1	0
TOPLAM					910	783	127

2.2.1.1.2. Gayrimüslimlerin Yaşadığı Köyler

Nahiye-i Sivas dahilinde toplam 25 gayrimüslim köyde 1357 nefer bulunmaktadır (Bkz. Tablo 14). Müslüman nefer barındıran köylerde her köyde ortalama olarak 7 nefer bulunurken, gayrimüslim köy başına 54 nefer düşmektedir. Bu

neferlerin 1036'sı hane kapsamında 321 nefer ise mücerred olarak kaydedilmiştir. Gayrimüslim köyler içinde en büyük nüfusa sahip olan 25 mücerred ve 110 hane ile toplamda 135 neferin bulunduğu Todurga köyüdür (BOA. TD 19, s. 401). En az nüfusa sahip olan köy ise 4 mücerred ve 8 hane ile toplam 12 nefer barındıran Venk köyüdür.

Tablo 14. Sivas Nahiyesi Gayrimüslimlerin Yaşadığı Köyler

Nahiye-i Sivas Gayrimüslim Nüfus Barındıran Köyler					
Sıra	Sayfa	Adı	Neferen	Geb. Hane	Geb.Müc.
1	450	Ağavir	51	38	13
2	440	Ağiki	15	11	4
3	417-418	Cancin	62	48	14
4	429	Divetse	73	63	10
5	444-445	Ganem	63	43	20
6	444	Gevre	22	16	6
7	443	Göbedun	38	27	11
8	437	Haldi(Çaldi)	17	14	3
9	426-427	Horhun	74	54	20
10	415	İmaret	41	32	9
11	446	Kahkik(Keklik)	48	32	16
12	442-443	Kamis	80	63	17
13	451-452	Koç Hisar	64	47	17
14	448	Pirepürd	35	28	7
15	412	Pikrik	76	56	20
16	440	Sevindik	22	16	6
17	437	Şinkürek	21	15	6
18	413	Tavra	42	29	13
19	416-417	Todurga	135	110	25
20	439	Venk	12	8	4
21	419-420	Yarhisar	120	95	25
22	424-425	Yeni Çepni	42	26	16
23	452-453	Yenice İshanbatlos	60	43	17
24	447-448	Yenice İstanos	43	36	7
25	414	Zara	101	86	15
TOPLAM			1357	1036	321

2.2.1.1.3. İki Unsurun Bir Arada Bulunduğu Köyler

Nahiye-i Sivas'ta her iki unsurun bir arada olduğu sadece iki köy bulunmaktadır (Bkz. Tablo 15). Bunlar, 71 nefer gayrimüslim ve 1 nefer Müslümanın bulunduğu "Tuz Hisar" (BOA. TD 19, s. 430) köyü ile 80 Gayrimüslim ve 5 Müslüman neferin bir arada bulunduğu "Hızır" (BOA. TD 19, s. 433) köyüdür.

Tablo 15. Sivas Nahiyesi Müslim ve Gayrimüslim Unsurların Bir Arada Olduğu Köyler

Nahiye-i Sivas Müslüman ve Gayrimüslim Nüfus Barındıran Köyler									
Sıra	Sayfa	Adı	Neferen	M. Nefer	M. Hane	M. Müc	Geb. Nefer	Geb. Hane	Geb. Müc.
1	430-431	Tuz Hisar	72	1	1	0	71	59	12
2	433	Hızar	13	4	4	0	9	7	2
TOPLAM			85	5	5	0	80	66	14

2.2.1.1.4. Nefer Barındırmayan Köyler

1485 tarihinde Sivas Kazası dahilinde vergi mükellefi nüfus barındırmayan toplam 70 köy bulunmaktadır (Bkz. Tablo 16).

Tablo 16. Nefer Barındırmayan Köyler

Defter No	Nahiye	Sıra	Sayfa	Karye Adı
19	Sivas	1	403	Nur Palar
19	Sivas	2	403	Yassı Taş
19	Sivas	3	434	Bağariç
19	Sivas	4	435	Marçin
19	Sivas	5	441	Cancincik
19	Sivas	6	451	Tutar
19	Sivas	7	451	Kervansaray
19	Sivas	8	454	Öyük
19	Sivas	9	456	Korkudan
19	Sivas	10	456	Saru Kaya
19	Sivas	11	460	Arpa Viranı ve Yusuf Viranı
19	Sivas	12	462	Mil Kal'a
19	Sivas	13	463	Gelendak
19	Sivas	14	463	Boğa Viranı
19	Sivas	15	464	Çakri
19	Sivas	16	464	Tuzlacık
19	Sivas	17	464	Kolamaç = Yeni İl
19	Sivas	18	466	Değirmenlüce
19	Sivas	19	467	Ak Kervansaray
19	Sivas	20	467	Aydiğin
19	Sivas	21	467	Karavi Hisar
19	Sivas	22	468	Tüccar
19	Sivas	23	470	Boynuz Özü
19	Sivas	24	470	Canı Çok
19	Sivas	25	470	Gazi-i Ulya
19	Sivas	26	470	Ağıllık Viranı

19	Sivas	27	472	Koz
19	Sivas	28	472	Armutlu
19	Sivas	29	472	Hoca Yakub
19	Sivas	30	472	Küpçük
19	Sivas	31	472	Bedel
19	Sivas	32	473	Kavraz-ı Köhne
19	Sivas	33	473	Peçenek
19	Sivas	34	475	Venk-i Yar Hisar
19	Sivas	35	475	Saru Hacı
19	Sivas	36	476	İzzet
19	Sivas	37	476	Kız Oğlu
19	Sivas	38	476	Kafdi
19	Sivas	39	477	Çepnicik
19	Sivas	40	477	Yassıca Viran
19	Sivas	41	478	Öküz ma'a Kozağacı
19	Sivas	42	479	Sohuncuk
19	Sivas	43	479	Çat Viranı
19	Sivas	44	479	Ak Viran
19	Sivas	45	479	Öyük
19	Sivas	46	479	Kervansaray
19	Sivas	47	480	Gulam
19	Sivas	48	481	Mihmad Hacı
19	Sivas	49	481	Kara Ağıl
19	Sivas	50	481	Erüklü Geçüdü
19	Sivas	51	482	Demircilik
19	Sivas	52	482	Öyük
19	Sivas	53	482	Çiftlik
19	Sivas	54	482	Tuzlacık
19	Sivas	55	482	Asgari
19	Sivas	56	483	Koçac
19	Sivas	57	488	Saru Emin
19	Sivas	58	488	Karataş
19	Sivas	59	488	Valavid
19	Sivas	60	488	Hacılar
19	Sivas	61	488	Kızılyük
19	Sivas	62	488	Kızıl
19	Sivas	63	488	Bağce
19	Sivas	64	488	Akpınar
19	Sivas	65	488	Acı Pınar
19	Sivas	66	488	Horşine
19	Sivas	67	488	Bayram Viranı
19	Sivas	68	488	Öyük
19	Sivas	69	488	Geriçukur ma'a Mal Deresi
19	Sivas	70	488	Turtak

Nefer sayısı açısından bakılacak olursa, Nahiye-i Sivas'ta Müslüman köylerin sayısı Gayrimüslim köylerden fazla olmasına rağmen gayrimüslim nefer sayısı daha fazladır (Bkz. Tablo 17).

15	Sivas	Karye	Kıcı	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
16	Sivas	Karye	Kavak	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
17	Sivas	Karye	Badi Hacı	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
18	Sivas	Karye	Salur	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
19	Sivas	Karye	Hayış	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
20	Sivas	Karye	Ali Bey Vıranı	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
21	Sivas	Karye	Hatun Künbed	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
22	Sivas	Karye	Kamis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
23	Sivas	Karye	Kan Başı	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
24	Sivas	Karye	Arugaz	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
25	Sivas	Karye	Kahkik(Keklik)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
26	Sivas	Karye	Pirepürd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
27	Sivas	Karye	Emir Yusuf	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0
28	Sivas	Karye	Esendiğin	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
29	Sivas	Karye	Olukman	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
30	Sivas	Karye	Ceranin	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
31	Sivas	Karye	Emre	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
32	Sivas	Mez	Sofular	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
33	Sivas	Karye	Kıran	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
34	Sivas	Karye	Fırındar	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
35	Sivas	Karye	Fazlun	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
36	Sivas	Karye	Karlu	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
37	Sivas	Karye	Aziz	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
38	Sivas	Karye	Molus	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
39	Sivas	Karye	Şeyh Merzuban	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
40	Sivas	Karye	Kemeriz	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
41	Sivas	Karye	Öyük	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
42	Sivas	Karye	Baba	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
43	Sivas	Karye	Kalın Değirmen	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
44	Sivas	Karye	Küpecik	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
45	Sivas	Karye	Eymir Han	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
46	Sivas	Karye	Yar Ağıl	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
47	Sivas	Karye	Cimünü ve Kemküni	6	0	0	0	0	0	0	1	0	0
48	Sivas	Karye	Haküne	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
49	Sivas	Karye	Kayır Bey	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
50	Sivas	Karye	Bingöl	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0
TOPLAM				6	3	3	1	1	1	1	41	4	6
GENEL TOPLAM				67									

2.2.1.1.6. Meslek Grupları

1485 tarihli tahrir defterine göre nahiye-i Sivas dahilinde toplam 25 nefer meslek erbabı bulunmaktadır. Toplam 25 neferin 17'si Gayrimüslim 8'i ise Müslüman köylerde bulunmaktadır. 25 neferlik meslek grubu içinde en fazla sayıyı ikişer neferlik sayılar ile “derzi” ve “gelebanlar” oluşturmaktadır (Bkz. Tablo 19).

Tablo 19. Nahiye-i Sivas'ta Meslek Gruplarının Köylerdeki Dağılımı

	MÜSLÜMAN	GAYRİMÜSLİM
--	----------	-------------

Sıra	Nahiye	İdari-Birim	ADI	Cülal	Dellaki	Geleban	Hallac	Hayyat	Kirişçi	Boyacı	Börekcçi	Cülal	Çerçi	Derzi	Geleban	Eskici	Hallac	Hayyat	Kürekcçi
1	Sivas	Karye	Tavra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
2	Sivas	Karye	İmaret	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
3	Sivas	Karye	Todurga	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
4	Sivas	Karye	Cancin	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sivas	Karye	Adis	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Sivas	Karye	Kutlapa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
7	Sivas	Karye	Ala Hacı	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Sivas	Karye	Banas	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Sivas	Karye	Yeni Çepni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
10	Sivas	Karye	Horhun	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0
11	Sivas	Karye	Yam(Bam)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Sivas	Karye	Divetse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
13	Sivas	Karye	Şinkürek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
14	Sivas	Karye	Badi Hacı	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Sivas	Karye	Kamis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
16	Sivas	Karye	Gerve	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Sivas	Karye	Yenice İshanbatlos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
18	Sivas	Karye	Öyük	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Sivas	Karye	Cimünü ve Kemküni	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM				2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	4	4	1	2	1	1
GENEL TOPLAM				25															

2.2.1.1.7. Göçmenler

19 numaralı tahrir defterine göre nahiye-i Sivas dahilinde toplam 181 nefer göçmen kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlardaki hesaplamalar neferlerin akrabalık durumlarını belirten “veled-i, birâder-i, dâmâd-ı” gibi terimler göz önünde tutularak yapılmıştır. Bu 181 neferin 160’ı Gayrimüslim iken geriye kalan 21 nefer ise Müslümandır.

40	Filindon	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Ayas Hatun	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Yar Ağıl	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Salvan	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Bolan Koçac	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM		1	1	3	10	2	1	1	1	1	24	1	13	16	8	38	2	2	43	13
GENEL TOPLAM		181																		

2.2.1.2. Havik Nahiyesi'ne Bağlı Köyler ve Nüfus Yapısı

1485 tahririne göre Sivas'a bağlı nahiyeler arasında bulunan Naiye-i Havik'te "Karye-i Nefs-i Havik" ve "Karye-i Yardubaş-ı Diğer" adında iki köy bulunmaktadır (Bkz. Tablo 21.) Havik nahiyesinde bulunan iki köyden yalnızca Nefs-i Havik köyünde nüfus bulunmaktadır. Toplam 12 Müslüman nefer'in bulunduğu nefis-i Havik köyünde neferlerden 2'si mücerred 10'u hane olarak kaydedilmiştir. Nef-i Havik köyünde 1 imam ve göçmen olarak değerlendirilebilecek 1 nefer "Tokati" bulunmaktadır.

Tablo 21. Havik Nahiyesine Bağlı Yerleşim Birimleri

Sıra	Sayfa	Adı	Neferen	Nefer	Hane	Müc.	İmam	Tokati
1	485	Nefs-i Havik	12	12	10	2	1	1
2	485	Yardubaş-ı Diğer	0	0	0	0	0	0

2.2.1.3. Hargün Nahiyesi'ne Bağlı Köyler ve Nüfus Yapısı

1485 tahririne göre Sivas kazasına bağlı Nahiye-i Hargünde 6'sı köy ve 1'i mezra olmak üzere 7 yerleşim birimi bulunmaktadır (Bkz. Tablo 22). Bu 7 yerleşim birimi içinde "Eriklü", "Tuz Özü" ve "Taşdığın" köylerinde nüfus kaydı bulunmakta iken, "Botam", "Erdem", "Karagedik" köyleri ile "Karadereler" mezrası harab konumdadır. 19 numaralı tahrir defterine göre; mücerred kaydının bulunmadığı Nahiye-i Hargün'de toplam 16 nefer hane kaydedilmiştir. Hargün köylerinden Tuz Özü köyünde 1 nefer "İmam" ve göç verisi olarak değerlendirilebilecek 1 nefer "Kemahî" bulunmaktadır.

Hargün nahiyesindeki köy kayıtlarının ardından yazılan “Müstahfizan Kal’a-i Hargün” başlığı altında 1’i Müslim 24’ü gebrân olmak üzere toplam 25 nefer kale muhafızı kaydı vardır. 25 nefer kale muhafızı içinde meslek grubu dahilinde değerlendirilebilecek 2 nefer “Paspan” yer almaktadır.

Tablo 22. Hargün Nahiyesine Bağlı Yerleşim Birimleri

Sıra	Sayfa	İdari-Birim	Adı		Neferen	Hane	Müc	İmam	Kemahi
1	486	Karye	Eriklü		8	8	0	0	0
2	486	Karye	Tuz Özü		6	6	0	1	1
3	486	Karye	Taşdığın		2	2	0	0	0
4	486	Karye	Botam	Harab	0	0	0	0	0
5	486	Karye	Erdem	Harab	0	0	0	0	0
6	486	Karye	Karagedik	Harab	0	0	0	0	0
7	486	Mezra	Karadereler	Harab	0	0	0	0	0
			TOPLAM		16	16	0	1	1

2.2.2. Sivas Kazasına Bağlı Mezralar

Mezra kelimesi günümüzde coğrafi olarak “köy altı yerleşme birimi” ya da “kır iskân birimi” olarak tanımlanmasına rağmen Osmanlı tahrir kayıtlarında daha çok “ziraat yapılan yer”, daha açık bir ifade ile bir köyün bağlantısı olarak “tarım faaliyetlerinin tamamlayıcısı” şeklinde geçmektedir (Demir 2007: 120). Tahrir defterlerinde “mezra” ya da “ekinlik” sözcüğü, dönemsel bir yerleşim yeri ya da terk edilmiş bir köy anlamında da kullanılmaktadır. Öte yandan beşeri coğrafyacılar açısından mezra, dönemsel yerleşimlerin ya da köylerin ya da köy olma yolundaki küçük kırsal yerleşmelerin bir türü olarak ifade edilmektedir. Kanunnamelere göre bir arazinin mezra olarak kabul edilmesi için üzerinde harab köy kalıntısının, kendi su kaynağının ve mezarlığının bulunup bulunmadığına bakmak gerekirdi (Ural, 2006: 19). Mezraların genelde köylere bağlı olarak yazılması Osmanlı yönetimi tarafından mezraların köy ekonomisinin bölünmez bir parçası olarak görülmesi ve köylü için köy sınırları içinde yeterli olmayan tarım topraklarına ek olarak tarım yapılabilecek küçük

arazi gözü ile bakılmasından ileri gelmektedir (Demir 2007: 120). Mezralar hakkında genellikle “evvelden köy olup, şimdi nüfusu dağılmış ve tarlaları boş bırakılmıştır” şeklinde kayıtlar düşülmekteydi. En yaygın şekilde kullanılan mezra tabirinin anlamı ise ekilebilir durumda olan, civar köylerde oturanlar, gezici köylüler, göçerler vb. tarafından bilfiil ekilip biçilen tarım toprakları olmasıdır (Ural, 2006: 19).

Anadolunun siyasi ve sosyal şartlarının sıkıntılı olduğu dönemlerde iskan yerleşmeleri savunması kolay olan yüksek yerlerde kurulmuş olmasına karşın ziraat yerleri ovalarda ve vadilerde kalmıştır. Köylerde bulunan çiftçiler mezralara sadece ekip biçme zamanlarında gitmektedirler. Mezraların isimlerinin yanında sıklıkla geçen “viran”, “virancık”, “ören” ve “höyük” gibi ifadeler bu mezraların daha önce yerleşim birimi olduklarını göstermektedir (Demir 2007: 120). Mezralarda çoğu zaman miri arazinin bir parçası konumunda olup tasarruf eden sipahinin gelirleri arasında kaydedildiği gibi, vakıf ya da mülk olarak da tahsis edilebilmekteydi. Mezralarda ziraati yapılan ürünler arasında çeşitlilik olmadığı göze çarpmakta ve genelde arpa ve buğday gibi hububat ürünleri yetiştirilmekteydi (Yetkin, 2007: 24-25)

1485 tarihli 19 numaralı Sivas tahrir defterine göre nahiye-i Sivas dahilinde tablo içinde (*) işareti ile gösterilen 7’si harab durumda bulunan toplam 147 mezra bulunmaktadır (Bkz. Tablo 23).

Tablo 23. Nahiye-i Sivas Mezraları

Sıra	Sayfa	İdari-Birim	ADI	Açıklama	Neferen	Müs. Nefer	Müs. Hane	Müs. Mücerred
1	403	Mezra	Doğanlar Süfla	tamam mâlikâne ma'a zemin-i asiyâb	0	0	0	0
2	403	Mezra	Kara Yakub	mâlikâne tamam vakf-ı ebnâ	0	0	0	0
3	403	Mezra	Elüm Ağaç	tâbi'-i Sivas nisf mâlikâne vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa	0	0	0	0
4	403	Mezra	Akçe Viran	tâbi'-i mezkûr nisf mâlikâne vakf-ı mezkûr ebnâ	0	0	0	0
5	403	Mezra	Derecik	tabi'i o tamam mâlikâne vakf-ı ebnâ-i mezkûr	0	0	0	0
6	404	Mezra	Çaluklu	tâbi'-i Sivas nisf mâlikâne vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa	0	0	0	0
7	404	Mezra	Pirincek	tamam	0	0	0	0

8	412	Mezra	Pağnik	rub' mâlikâne vakf-ı zaviye-i Hacı Arif meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Mahmud bi-hükm-i şerif, ve süls er-bağ mülk-i verese-i Selman Ağa, ve divânî hassa-i mirlivâ.	0	0	0	0
9	413	Mezra	Zimirsek	mâlikâne vakf-ı zaviye-i Hacı Arif meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Mahmud bi-hükm-i şerif-i Pâdişâhî	0	0	0	0
10	413	Mezra	Boyaluca Han	divânî hassa-i mirlivâ, ve malikâne timâr-ı Ahmed veled-i İbrahim. Mezkûr kurâ halkı zirâ'at ederler	0	0	0	0
11	413	Mezra	Kabudi	Malikâne-i vakf-ı çeşme ve mescid-i Hoca Ulu Bey der Sivas divânî timâr-ı İsa ve Şükrullah *	0	0	0	0
12	415	Mezra	Akviran	tâbi'-i mezkûre malikâne der tasarrûf-ı İbrahim ve Halis ve Kaya	0	0	0	0
13	415	Mezra	Kınık	tâbi'-i Sivas malikâne der tasarrûf-ı İbrahim ve Halis ve Kaya	0	0	0	0
14	415	Mezra	Kakani	tâbi'-i Sivas malikâne der tasarrûf-ı Velid veled-i Pir Ahmed Ağa	0	0	0	0
15	415	Mezra	Yanköy	tâbi'-i Sivas malikâne der tasarrûf-ı Velid veled-i Pir Ahmed Ağa el-mezbûr	0	0	0	0
16	415	Mezra	Dereköy	malikâne-i vakf-ı zaviye-i Akbaş der Sivas meşihât der tasarrûf-ı Hacı Gavs Abdal bi-hükm-i şerif	0	0	0	0
17	419	Mezra	Söğüdü	tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas	0	0	0	0
18	420	Mezra	Köte	tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i ve malikâne der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim	0	0	0	0
19	420	Mezra	Kızıoğlu	karye-i mezkûre halkı ekerler	0	0	0	0
20	422	Mezra	Hacı Ömer	der nezd-i karye-i mezkûre mezkûr mâlikâne-i vakf-ı medrese-i Hacı Ömer der nefsi Toka	0	0	0	0
21	423	Mezra	Karaca Viran ve Deveci viran	tâbi'-i Sivas Malikâne mülk evlâd-ı Selman ve divânî tamam timâr-ı Mahmud veled-i Budak.	0	0	0	0
22	425	Mezra	Venk	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Karaman veled-i Çavuş Mezûd nisf malikâne mülk-i Üveys ve Ömer ve Ebulhayr nisf-ı aher an mâlikâne verese-i Simsar.	0	0	0	0
23	430	Mezra	Boni		0	0	0	0
24	430	Mezra	Kızıl Oyrak		0	0	0	0
25	430	Mezra	Ulu Yazır		0	0	0	0
26	430	Mezra	Taşlı Kilise		0	0	0	0
27	430	Mezra	İkiz		0	0	0	0
28	430	Mezra	Küçük Yazır		0	0	0	0
29	430	Mezra	Badırgah Viranı		0	0	0	0
30	430	Mezra	Kuyucak	tâbi'-i Sivas divani tâbi'-i karye-i mezkûre malikâne mülk-i Selman ve Halimi ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal	0	0	0	0
31	431	Mezra	Zaire	tâbi'-i karye-i mezkûre divânî an mâlikâne yedi sehîmden bir sehîmi mülk-i evlâdı Selman ve altı sehîmi mülk evlâd-ı İbrahim Paşa.	0	0	0	0
32	431	Mezra	Armudluca	tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî tâbi'-i karye-i mezkûre.	0	0	0	0
33	432	Mezra	Rumiler Viranı	tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî timâr Yakub Sofu veled-i Seyyid Hacı.	2	2	2	0
34	432	Mezra	Yavi	divânî tamam timâr-ı Asayiş veled-i Bin Hasan ve Himmet ve Alçak Hasan Müşterek ,,,, mâlikâne-i vakf-ı evlâd-ı Hacı Arduç.	2	2	1	1
35	432	Mezra	Salarod	tâbi'-i Sivas haricden ekerler nisf-ı divânî timâr-ı Hasan veled-i Seydi ve nisf-ı aheri timâr-ı Alparslan Çelebi ve nisf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr ve nisf-ı aher mülk-i verese-i Simsar.	0	0	0	0
36	433	Mezra	Ala Hacı ve Koz Ağacı	tâbi'-i Sivas divânî tamam Karaman ve Pir Ahmed mâlikâne vakf-ı Halimi ve Süleyman ve Hüsam ve evlâd-ı Hacı Kemal.	0	0	0	0
37	435	Mezra	Elaziz	tâbi'-i karye-i mezkûre divânî timâr-ı Mehmed mezkûr.	0	0	0	0

38	436	Mezra	Hoca Bey	tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Hacı Arduç divânî timâr-ı Hüseyin ve Seyyid Ahmed ve İbrahim	2	2	2	0
39	438	Mezra	Konmaz	mâlikâne ve divani tâbi'-i karye-i mezkûre.	0	0	0	0
40	439	Mezra	Enamlar(İmamlar)	malikâne ve divani tâbi'-i karye-i mezkûre.	0	0	0	0
41	441	Mezra	Ak Viran	tâbi'-i Sivas divani tamam timâr-i Şeyh Ahmed Ağa malikane tamam mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa.	2	2	2	0
42	446	Mezra	Tahtun	tâbi'-i Sivas nisf mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Sinan Ağa ve Ahmed Ağa divânî timâr Hüseyin ve Demgeldi.	0	0	0	0
43	447	Mezra	Nazır Bey	Kahkik cema'at zirâ'at eder divan-i Kahkik tâbidir mâlikâne mülk-i Tatar Çelebi ve Ali Şeker ve Kadim Hatun bi-tarikî'l-istihsâb.	0	0	0	0
44	448	Mezra	Göçeri	tâbi'-i Sivas divânî tâbi'-i karye-i mezkûr mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Mahmud Çelebi Yıldızlı.	0	0	0	0
45	449	Mezra	Kızılca Kışla	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr.	0	0	0	0
46	451	Mezra	Turadik	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Yusuf veled-i Hamza nisf mâlikâne vakf-ı zaviye-i Baba Şahin der nefsi-i Sivas.	4	4	4	0
47	451	Mezra	Sol Köy	mâlikâne ve divânî tâbi'-i karye-i mezkûre beş	0	0	0	0
48	453-454	Mezra	İki Kelit	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Abdulgani veled-i Seydi Ahmed mâlikâne tamam timâr-ı Ali veled-i İbrahim Bey Tozani.	4	4	4	0
49	454	Mezra	Bayat Kulu	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Seydi İbrahim veled-i İhsan mâlikâne tamam Melik Veled ve Sülmen an evlâd-ı Gür.	0	0	0	0
50	456	Mezra	Tiz Erük	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Abdulgani veled-i Seyyid Ahmed, Haricden zirâ'at olunur.	0	0	0	0
51	456	Mezra	Akdam	tâbi'-i mezkûr divânî tamam timâr-ı mezkûr.	0	0	0	0
52	456	Mezra	Sofular	divânî tamam timâr Hamid ve Seyyid Ahmed müştereklerdir be-nevbet.	1	1	1	0
53	457	Mezra	İlbizim	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı mezkûrân.	0	0	0	0
54	457	Mezra	Yenice Viran	tâbi'-i mezkûr divânî tamam timâr-ı mezkûr.	0	0	0	0
55	459	Mezra	Cebrail	tâbi'-i karye-i mezkûr Yar Hisarlu, haricden ekerler.	0	0	0	0
56	459	Mezra	Hisarcık Alemdar	tâbi'-i Sivas divânî tamam Ahmed ve Yusuf ve Pir Ahmed mâlikâne tamam vakf-ı avlad-ı Bayat Ağa ve Ahmed Ağa.	0	0	0	0
57	459	Mezra	Zengi	tâbi'-i karye-i mezkûre	0	0	0	0
58	459	Mezra	Kara Bayrak		0	0	0	0
59	459	Mezra	Gerdek Hisar	tâbi'-i Sivas divani timâr-ı Yunus veled-i Mehmed malikane mülk-i Selman ve Halimi ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal bi-tarikî'l-istihsal.	5	5	5	0
60	459	Mezra	Barda Taş	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Pir Budak mâlikâne mülk-i evlâd-ı Selman Bey.	2	2	2	0
61	460	Mezra	Hayırmak	tâbi'-i Sivas timâr-ı Şeyhi ve Yürür nam kimesneler şenletmeye iltizam gösterdikleri sebepten üzerlerine kayd olundu.	0	0	0	0
62	460	Mezra	Çakri	tâbi'-i o divânî timâr-ı Şeyh ve Yürür şenletmeyi iltizam gösterdikleri sebepten üzerlerine kayd olundu.	0	0	0	0
63	460	Mezra	Beylik Kışlası	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mehmed veled-i Muhyiddin mâlikâne mülk-i Dolana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.	2	2	2	0
64	462	Mezra	Süvari	tâbi'-i Sivas mezkûre karyenin ekünlüğüdür timâr-ı Tur Ali veled-i Seydi Ali mâlikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey an evlâd'ül zaviye der nefsi-i Tokat.	0	0	0	0
65	462	Mezra	Bay Mihmad	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Tur Ali veled-i Seydi Ali.	0	0	0	0
66	462	Mezra	Çayriz	tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî der tasarrûf-ı Mevlana Hüseyin veled-i Ali bervech-i kadimlik bi-hüküm-i şerif-i padişahi.	0	0	0	0

67	463	Mezra	Göllü Billur ve Sadaka Viranı ve Yusuf Viranı ve Çömleği Viranı	malikane ve divanı tâbi'-i karye-i mezkûre.	0	0	0	0
68	463	Mezra	Bedir	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ali Fakih.	0	0	0	0
69	464	Mezra	İlgazi *	tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam vakf-ı darü'l-rahne der Sivas an kabli Emir Hatab ve İvaz ve Fakih ve Hücet-i Kadı, harabedir.	0	0	0	0
70	464	Mezra	Sündük	tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i Hoca Ömer bin Hacı İbrahim ve divânî timâr İvaz veled-i Yusuf, Hariçden zirâ'at olunur.	0	0	0	0
71	464	Mezra	Ayas Derbendi	tâbi'-i Sivas divânî timâr-i İbrahim.	0	0	0	0
72	464	Mezra	Kiplevend *	ma'a tevabihâ tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Carullah der nefsi Sivas ve divânî hassa mirlivâ-i Sivas, harabedir.	0	0	0	0
73	464	Mezra	Şehristan *	tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı imaret-i Şeyh Hasan Bey meşihât der tasarrûf-ı Mevlana Abdullah ve divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas, harabedir.	0	0	0	0
74	464	Mezra	Çeklörü	tâbi'-i Sivas mâlikâne mülk-i Sofu Ahmed ve divânî mevkûf Hacı Alaeddin.	0	0	0	0
75	466	Mezra	Arap viranı	mâlikâne ve divânî tâbi'-i karye-i mezkûre.	0	0	0	0
76	466	Mezra	Baş Viranı	tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas.	2	2	2	0
77	467	Mezra	Çağlak	tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî timâr-ı Bünyad veled-i Mehmed Kösem.	0	0	0	0
78	467	Mezra	Mihmadik	mâlikâne ve divânî timâr-ı Yakub veled-i Seydi Hacı.	0	0	0	0
79	467	Mezra	Göç Oğlu Viranı	tâbi'-i karye-i mezkûr divânî timâr-ı mezkûr.	0	0	0	0
80	468	Mezra	Danişmenlü	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ahmed veled-i İbrahim nisf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr nisf-ı aher mâlikâne mülk-i verse-i Simsar.	0	0	0	0
81	468	Mezra	Todurga	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ulaş veled-i Kutlu Bey.	2	2	2	0
82	469	Mezra	Bude Hacı *	tâbi'-i Sivas ,harabedir, timâr-ı Budak ve Çırak ve Seyyid Ali ve Mehmed mâlikâne mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.	0	0	0	0
83	469	Mezra	Balık Hisar *	tâbi'-i Sivas, harabedir, timâr-ı Bahşayış ve Hamza ve Ahmed.	0	0	0	0
84	469	Mezra	Endim	tâbi'-i karye-i mezkûr mâlikâne ve divânî der tasarrûf-ı mezkûr.	0	0	0	0
85	471	Mezra	Kesir	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hoca Ali ve Hacı Ahmed ve İnam el müsterekân mâlikâne-i mülk-i evlâd-ı Selman Bey.	0	0	0	0
86	471	Mezra	Haberlü	tâbi'-i karye-i mezkûre divânî timâr-ı mezkûr.	0	0	0	0
87	471	Mezra	İnegazi	divânî ve mâlikâne ifthar'ül .... Derviş Mehmed tasarrûfunda harab olub şenledüb imaret etmeye ve ayende ve revande'ye hizmet etmeyi iltizam gösterdiği cihetten şehzâde tale bekauhu hükmi-şerif virdüğü sebepten kayd olundu.	1	1	1	0
88	471	Mezra	Dükkan ve Sofular	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hüseyin veled-i Abdullah Kethüda-i kal'a-i Sivas.	0	0	0	0
89	471	Mezra	Borazid	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mustafa veled-i Arnavud Süleyman mâlikâne üç sehimden bir sehimdir der tasarrûf-ı Hacı Mehmed ve üç sehim vakf-ı evlâd-ı Seydi Ahmed.	0	0	0	0
90	472	Mezra	Direklü Hisar	tâbi'-i Sivas an mâlikâne beş sehimden üç sehim vakf-ı evlâd-ı Mihmad Bey.	0	0	0	0
91	473	Mezra	Kızılca Pınar	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mahmud ve Alp Kara ve Hasan ve mâlikâne der tasarrûf-ı mezkûreyn.	0	0	0	0
92	474	Mezra	Çardiğin	tâbi'-i Sivas divânî ve mâlikâne der tasarrûf-ı Seyyid-üs saadat Seyyid Hüseyin ve binti Nesim ve binti Fatma bi-hükmi-şerif-i Şahi.	0	0	0	0

93	476	Mezra	Kafir Viranı	tâbi'-i Sivas divânî hass-ı mirivâ-i Sivas.	0	0	0	0
94	477	Mezra	Setin	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Sultan veled-i Himmet mâlikâne tamam vakf-ı zaviye-i Şeyh Çoban eleyhü'rahman ve'l gufran.	0	0	0	0
95	477	Mezra	Kahkik(Keklik)	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Kuran ve Saadet Paşa an mâlikâne nisf vakf-ı Mevlana Halimi ve nisf-ı aher ve vakf-ı zaviye-i Abdulrahman.	1	1	1	0
96	477	Mezra	Şeyh Damı	tâbi'-i Sivas divânî-ı hassa mirivâ-i Sivas nisf mâlikâne vakf-ı Mevlana Halimi.	0	0	0	0
97	477	Mezra	Reyhan	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Pir Hasan ve Pir Sultan ve Piri mâlikâne vakf-ı zaviye-i Hacı Arif.	0	0	0	0
98	477	Mezra	Danişmendlü ve Aluçlu	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Aykud mâlikâne tamam mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.	0	0	0	0
99	478	Mezra	Senk	tâbi'-i Sivas mâlikâne mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal divânî timâr-ı Siddik ve Kozan <i>be-nevbet eşerler</i> .	0	0	0	0
100	479	Mezra	Pir Köprü	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Cafi Ağa.	0	0	0	0
101	479	Mezra	Çakır	tâbi'-i mezkûre.	0	0	0	0
102	479	Mezra	Bozdoan	tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.	0	0	0	0
103	479	Mezra	Yersini	tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.	0	0	0	0
104	479	Mezra	Haydar	tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.	0	0	0	0
105	479	Mezra	Mikail Viranı	mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.	0	0	0	0
106	479	Mezra	Kozlavuk Viranı	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
107	479	Mezra	Nim Sivir	tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
108	479	Mezra	Karaca Viran	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
109	479	Mezra	Öksüz Depe	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
110	479	Mezra	Gök Kaya	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
111	479	Mezra	Eski Köy	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
112	479	Mezra	Şeyh Hızır	mâlikâne evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
113	479	Mezra	Fank Viranı	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
114	479	Mezra	Ak Pınar	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
115	479	Mezra	Yassıca Viran	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
116	479	Mezra	Bulak	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
117	479	Mezra	Çerşenlü Viran	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
118	479	Mezra	Karaca Viran	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.	0	0	0	0
119	479	Mezra	Köylü Hacib	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Arduç.	0	0	0	0
120	479	Mezra	Hoca Bey	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Arduç.	0	0	0	0
121	479	Mezra	Yahuda	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Arduç.	0	0	0	0
122	479	Mezra	Sorguncuk	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Arduç.	0	0	0	0
123	479	Mezra	Karaca Hisar-ı Taş Kesen	mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Arduç.	0	0	0	0
124	479	Mezra	Nurdik	mâlikâne vakf-ı zaviye-i Emir Ahmed der Sivas.	0	0	0	0
125	479	Mezra	Oluklu	tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Mehmed der Sivas.	0	0	0	0
126	479	Mezra	İmelik	mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.	0	0	0	0
127	479	Mezra	Mezardıraht	mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.	0	0	0	0
128	479	Mezra	Çölmekçi	mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.	0	0	0	0
129	479	Mezra	Harnik	tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.	0	0	0	0
130	479	Mezra	Cemhanı	mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.	0	0	0	0

131	479	Mezra	Sivas Hücet	nısf mâlikânenin kırk iki sehımden on sehımi mülk-i verese-i Kemal Bey.	0	0	0	0
132	479	Mezra	Baş Çepni *	nısf-ı mâlikâne mülk-i Mehmed Çelebi ve Seydi Çelebi ..... (harab)	0	0	0	0
133	480	Mezra	Senir	gayr ez-kabl ..... nısf-ı mâlikâne mülk-i Veli Çelebi bin Abdulvahhab	0	0	0	0
134	481	Mezra	Göl Viran	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Himmet ve Birsın ve Güvendik.	0	0	0	0
135	481	Mezra	Beydüz	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Hoca Ahmed.	0	0	0	0
136	481	Mezra	Sungur Divanı	timâr-ı Şah Ali veled-i İbrahim mâlikâne mülk-i Tatar Çelebi bin Hacı Paşa Bey.	0	0	0	0
137	482	Mezra	Kasım	tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirivâ mâlikâne tamam timâr-ı Mehmed Divane.	0	0	0	0
138	482	Mezra	Çırak	tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirivâ-i Sivas mâlikâne mülk-i evlâd-ı İlbizim.	0	0	0	0
139	483	Mezra	Süne	tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirivâ-i Sivas mâlikâne mülk-i Piri Bey veled-i Hacı Muhammed.	0	0	0	0
140	483	Mezra	Çiğil Viranı	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Hamza veled-i Kutlu Bey.	0	0	0	0
141	483	Mezra	Odlu Taş	tâbi'-i Sivas divânî Himmet ve Ahmed.	0	0	0	0
142	487	Mezra	Çamtor	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mihmad veled-i Menteş.	5	5	4	1
143	489	Mezra	Erbeyi	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Eyne Bey.	0	0	0	0
144	489	Mezra	Yaraş	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şeyh Mahmud.	0	0	0	0
145	489	Mezra	Çağlak	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şeyh Mahmud veled-i Eymir.	0	0	0	0
146	489	Mezra	Gökçe Viran	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şah Ali veled-i Paşa Bey mâlikânenin yedi sehımden altı sehımi mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa.	0	0	0	0
147	489	Mezra	Yenipınar*	tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam ve divânî tamam vakf-ı zaviye-i Şeyh Çoban eleyhü'r-rahman ve'l-gufrân (harab)	0	0	0	0

1485 tarihli tahrir defterine göre 147 mezra içinde nüfus barındıran mezraların bulunduğu görülmektedir. Genelde tahrir defterlerinde mezralarda nefer kayıtları bulunmamaktadır. Ancak bu defterde Sivas nahiyesi kapsamında bulunan 15 mezrada 35'i hane ve 2'si mücerred olmak üzere 37 nefer kaydı bulunmaktadır (Bkz. Tablo 24).

Tablo 24. Nüfus Barındıran Mezralar

Sıra	Sayfa	İdari-Birim	ADI	Açıklama	Müs. Nefer	Müs. Hane	Müs. Mücerred
1	432	Mezra	Rumiler Viranı	tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî timâr Yakub Sofu veled-i Seyyid Hacı.	2	2	0
2	432	Mezra	Yavi	divânî tamam timâr-ı Asayış veled-i Bin Hasan ve Himmet ve Alçak Hasan Müşterek ..., mâlikâne-i vakf-ı evlâd-ı Hacı Arduç.	2	1	1
3	436	Mezra	Hoca Bey	tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Hacı Arduç divânî timâr-ı Hüseyin ve Seyyid Ahmed ve İbrahim	2	2	0
5	441	Mezra	Ak Viran	tâbi'-i Sivas divanı tamam timâr-ı Şeyh Ahmed Ağa malikane tamam mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa.	2	2	0

5	451	Mezra	Turadik	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Yusuf veled-i Hamza nisf mâlikâne vakf-ı zaviye-i Baba Şahin der nefsi-i Sivas.	4	4	0
6	453-454	Mezra	İki Kelit	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Abdulgani veled-i Seydi Ahmed mâlikâne tamam timâr-ı Ali veled-i İbrahim Bey Tozani.	4	4	0
7	456	Mezra	Sofular	divânî tamam timâr Hamid ve Seyyid Ahmed müştereklerdir be-nevbet.	1	1	0
8	459	Mezra	Gerdek Hisar	tâbi'-i Sivas divani timâr-ı Yunus veled-i Mehmed malikane mülk-i Selman ve Halimi ve Hüsâm ve İnam Hacı Kemal bi-tariki'l-istihsal.	5	5	0
9	459	Mezra	Barda Taş	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Pir Budak mâlikâne mülk-i evlâd-ı Selman Bey.	2	2	0
10	460	Mezra	Beylik Kışlası	tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mehmed veled-i Muhyiddin mâlikâne mülk-i Dolana Halimi ve Selman ve Hüsâm ve İnam Hacı Kemal.	2	2	0
11	466	Mezra	Baş Viranı	tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas.	2	2	0
12	468	Mezra	Todurga	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ulaş veled-i Kutlu Bey.	2	2	0
13	471	Mezra	İnegazi	divânî ve mâlikâne iftihar'ül .... Derviş Mehmed tasarrûfunda harab olub şenledüb imaret etmeye ve ayende ve revande'ye hıdmet etmeyi iltizam gösterdiği cihetten şehzâde tale bekauhu hükm-i şerif virdüğü sebepten kayd olundu.	1	1	0
14	477	Mezra	Kahkik(Keklik)	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Kuran ve Saadet Paşa an mâlikâne nisf vakf-ı Mevlana Halimi ve nisf-ı aher ve vakf-ı zaviye-i Abdulrahman.	1	1	0
15	487	Mezra	Çamtör	tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mihmad veled-i Menteş.	5	4	1
				TOPLAM	37	35	2

1485 tarihine göre Sivas kazası dahilinde bulunan diğer nahiyelerden Havik nahiyesinde mezra kaydı bulunmazken, Hargün nahiyesinde harab durumda bulunan “Mezra’a-i Karadereler” (BOA. TD 19, s. 486) adında sadece bir mezra kaydı vardır.

2.2.3. Cemaatler

Cemaat, “toplamak, bir araya getirmek” anlamındaki “cem” masdarından türeyen Arapça bir isim olup sözlükte “insan topluğu” manasına gelmektedir (Uzunpostalıcı, 1993: 288).

1485 tarihli defterde Sivas kazası dahilinde toplam 20 cemaat bulunmaktadır (Bkz. Tablo 25). Bu 20 cemaat içerisinde “Arak”, “Kulu”, “Milellü” ve “Koru Oğlu” cemaatleri “İnallu cemaati” içinde, *Etrakiye-i cemaat-i İnallu hâric ez-defter hassa-i mirlivâ-i Sivas* (BOA. TD 19, s. 556) şeklinde ifade edilerek kaydedilmiştir. Yine, “Kür Hacı”, “Kara Deve” ve “Yağıbasan” cemaatleri de Hargün nahiyesi içinde kaydedilmiştir. M. Mehdi İhan “Mufassal Tahrir Defterlerindeki Adların Önemine Dair Bazı İncelemeler” adlı makalesinde cemaatlerde genel olarak tescil edilen ilk şahsın “kethuda” olması ve kethudanın kendisinin veya babasının adının cemaate verilmiş olmasının öne çıkan bir hususiyet olduğuna değinir (İlhan, 2006: 47). Bu defterde

geçen cemaat isimlerinde de aynı şekilde tescil edilen ilk şahsın kethüda olması ve cemaatin ismini bu kişiden alması öne çıkan bir özelliktir.

1485 tarihinde Sivas kazası dahilinde bulunan cemaatler içinde, kayıtlı olan nefer verilerinden meslek gurubu içinde değerlendirilebilecek 2 Cüllah, 2 Sarraf ve 1 Derici bulunmaktadır. Yine görevliler içerisinde değerlendirebileceğimiz “3 İmam” ve “8 Kethüda” bulunmaktadır.

Tablo 25. Sivas Kazası’nda Bulunan Cemaatler ve Nefer Sayıları

CEMAATLER							
Sıra	Sayfa	Statü		Cemaat Adı	Neferen	Hane	Müc.
	553	Cemaat	Etrakiye-i Sivas	Etrakiye-i Sivas hasa-i mirlivâ-i Sivas			
1	553	Cemaat		Beyliklü	15	14	1
2	553	Cemaat		Halil Kethüda veled-i Göyik	4	3	1
3	553	Cemaat		Halimi Kethüda	7	7	0
4	553	Cemaat		Göyik Kethüda	8	8	0
5	553-554	Cemaat		Demircilü	73	54	19
6	554	Cemaat		Yahşi Hanlu	12	12	0
7	554-555	Cemaat		Celallü	39	37	2
8	555	Cemaat		Kıraçlı	29	26	3
9	555	Cemaat		Çavdarlu	7	7	0
10	555-556	Cemaat		Gökçelü	25	23	2
11	556	Cemaat		İshak	4	4	0
12	556	Cemaat		Ahmed Kethüda	9	9	0
	556	Cemaat	İnallu Cemaati	Etrakiye-i cemaat-i İnallu hâric ez-defter hasa-i mirlivâ-i Sivas			
13	556	Cemaat		Ayağı Büyük	12	12	0
14	556	Cemaat		Arak	14	14	0
15	557	Cemaat		Kulu	7	7	0
16	557	Cemaat		Milellü	52	48	4
17	557-558	Cemaat		Koru Oğlu	29	29	0
			Hargün Nahiyesi				
18	486	Cemaat		Kür Hacı	2	2	0
19	486	Cemaat		Kara Deve	3	3	0
20	486	Cemaat		Yağıbasan	9	9	0
TOPLAM					360	328	32

Sivas kazası dahilinde bulunan 20 cemaattten “bâd-ı heva” ve “resmi ganem” vergisi olmak üzere iki tür vergi yazılmıştır. Cemaatlerden 1165 akçesi bâd-ı heva ve 8236 akçesi resm-i ganem olmak üzere toplam 9401 akçe vergi alınmıştır. Ayrıca vergi

türü belirtilmeden sadece hasıl olarak kaydedilerek, “Demircilü” cemaatinden alınan 4800 ve “Koru Oğlu” cemaatinden alınan 1000 akçe vergi kaydı bulunmaktadır. Toplamda 5800 akçe olan bu vergi de eklendiğinde toplam 15201 akçe vergi alınmıştır (Bkz. Tablo 26).

Tablo 26. Sivas Kazası’nda Bulunan Cemaatlerden Alınan Vergi Miktarı

CEMAATLER	
Vergi Türü	Akçe
Bad-ı Heva	1165
Resm-i Ganem	8236
Hasıl	5800
TOPLAM	15201

1485 tarihli deftere göre Sivas kazasında bulunan nefer verilerini hane ve mücerred açısından toplu olarak değerlendirecek olursak bu tarihte şehir ve diğer yerleşim birimleri dahilinde toplam 3692 nefer kaydı bulunmaktadır (Bkz. Tablo 27). Bunların içinde 3179’u hane 513’ü mücerred olarak kaydedilmiştir. Şehirde toplam 890 nefer kaydı bulunurken köy ve mezralarda dahilinde 2417 nefer bulunmakta, toplamda ise şehir merkezi dışında 2802 nefer kaydı bulunmaktadır

Tablo 27. Sivas Kazasında Neferlerin Hane Mücerred Oranı

YERLEŞİM BİRİMİ ADI	Hane	Müc.	Neferen
Şehir Nefer Sayısı (Ashâb-ı efdine dahil)	875	15	890
Sivas Nahiyesi Köyler	1890	462	2352
Sivas Nahiyesi Mezralardaki Nefer Sayısı	35	2	37
Havik Nahiyesi	10	2	12
Hargün Nahiyesi	16	0	16
Hargün Kale Muhafızları	25	0	25
Cemaatler	328	32	346
TOPLAM	3179	513	3692

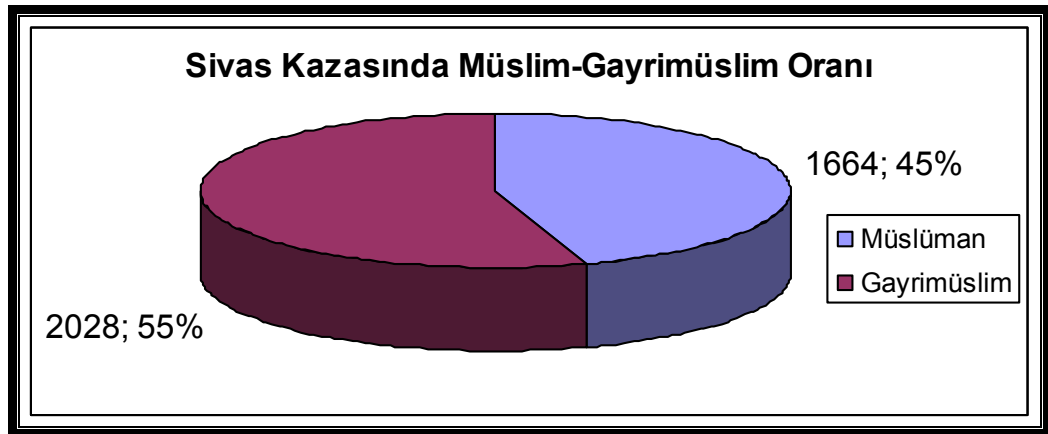
Sivas kazası'nda bulunan neferleri dini açıdan değerlendirecek olursak, o dönem içinde Sivas kazası dahilinde bulunan 3692 neferin 2028'i Gayrimüslimlerden 1664'ü ise Müslümanlardan oluşmaktaydı (Bkz. Tablo 28).

Tablo 28. Sivas Kazası Müslim-Gayrimüslim Nefer Sayıları

YERLEŞİM BİRİMİ ADI	M.	G.M.	Neferen
Şehir Nefer Sayısı (Ashâb-ı efdine dahil)	323	567	890
Sivas Nahiyesi Köyler	915	1437	2352
Sivas Nahiyesi Mezralardaki Nefer Sayısı	37	0	37
Havik Nahiyesi	12	0	12
Hargün Nahiyesi	16	0	16
Hargün Kale Muhafızları	1	24	25
Cemaatler	360	0	346
TOPLAM	1664	2028	3692

Sivas kazasında kaydedilmiş olan toplam nefer sayısının % 55'ini Gayrimüslimler % 45'ini ise Müslümanlar teşkil etmekteydi (Bkz. Grafik 9)

Grafik 9. Sivas Kazasında Müslim-Gayrimüslim Oranı

3. İKTİSADİ YAPI

İktisadi yapı genel anlamda, insanlar tarafından çeşitli tüketim mallarının üretilmesi ve bunların tüketicilere dağıtım hizmetlerinin görülmesi olarak tanımlanabilir. İktisadi yapı kapsam ve faaliyetleri açısından üç temel bölüme ayrılabilir. Bunlar tarım, ticaret ve sanayidir. Osmanlı Devleti'nde sanayi ve ticaret daha çok şehirde, tarım ve hayvancılık ise kırsal kesimde toplanmıştır (Aslan, 2006: 58). Osmanlı Devleti'nin iktisadi gücünün temelini büyük oranda ziraat teşkil etmekte olup bu da ekincilik, bağcılık ve hayvancılık olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır. Ziraatten başka sanayi ve madencilik devletin diğer iktisadi kaynakları olarak görülmektedir. Yine devletin iktisadi yapısı içinde dokumacılık ve dericilik gibi ekonomik faaliyet alanları da ön plana çıkan sanayi dallarıdır. Osmanlı vergilerinin temel kaynağını oluşturan ziraatin gelişmesinde toprakların verimlilik derecesi etkili iken, iklimin uygunluğu, sel baskınları, hayvan sürülerinin ve ayrıca eşkiyalık hareketlerinin sebep olduğu zararlar gibi doğal ve toplumsal düzensizlikler de zaman zaman üretimin olumsuz yönde etkilenmesine zemin hazırlayan faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Akkoyun, 1992: 40). Bir kazadaki iktisadi hayatın gelişiminin incelenmesinde tahrir defterlerinde kaydedilmiş olan veriler büyük önem kazanmaktadır. Tahrir neticesinde o dönemdeki iktisadi yapının ana hatları ortaya çıkmaktadır. Tahrir kayıtları, iktisadi yapının birçok unsurunu bir arada inceleme olanağı vermesi nedeniyle de büyük önem arz etmektedir.

3.1. Osmanlı Devleti'nde Toprak İdaresi

Türk ve İslam devletlerinde, idari- mali teşkilat genel iktisadi duruma göre değişiklik göstermek mecburiyetinde bulunan toprak rejimleri, bu durumda sürekli bir intibak kabiliyeti göstermiş ve İslami denilen aynı hukuki esaslar temel alınarak devam ettirilmekle birlikte mahiyet ve şekil olarak birbirinden farklıdır. Osmanlı Devleti'nde

arazi kanunları, çeşitli bölgelerin örf ve adetleri göznünde tutularak muhtelif yerlerde değişik şekillerde tatbik edilmiş ve bu amaçlarla devlet her sancak için farklı kanunlar yapma gereği duymuştur (Aslan, 2006: 57). Osmanlı Devleti gelişip fethettikleri topraklar artınca kendilerinden önceki Büyük Selçuklular, Anadolu Selçukluları ve Beylikler gibi toprağı taksim ve idare etmişlerdir. Bu sebeple Anadolu beyliklerinden aldıkları yerlerde eski nizamı devam ettirirken, Rumeli’de fethedilen toprakları ise devlete bağılı arazi olarak tapulamışlar, sadece kilise, manastır ve dini vakıfları serbest bırakmışlardır. Bunun yanı sıra bazı yerleri de sahipleri üstüne bırakarak mülk topraklar statüsüne koyarak “Mülk Tımar” olarak adlandırmışlardır (Halaçoğlu, 2003: 89). Osmanlı kanunnamelerine göre toprak beş kısma ayrılmaktaydı.

- 1- Arâzi-i memlûke: Mülk topraklardı. Bu topraklarda tasarruf hakkı bütünü ile sahiplerine aitti, diğerk bütün malları ve eşyları gibi miras bırakabilir, satabilir ya da vakfedebilirlerdi.

Kendi içinde dört gruptan oluşmaktaydı.

- a: Köy ve kasaba kenarlarında kısmen iskan bölgesi sayılan yarım dönüm büyüklüğündeki yerler.

- b: Aslen arazi-i emiriyye iken daha son arazi-i memlukeye dahil olanlar.

- c: Arâzi-i öşriye: Buna arz-ı sadaka da denir. Fetih esnasında gazilere tevzi ve temlik olunan arazilerdir. Bunlara Basra ve Hicaz arazileri örnek verilebilir.

- d: Arâzi-i haraciyye: Fetih sırasında gayrimüslim ahalinin elinde bırakılan ve kendilerine temlik olunan arazilerdir (Akgündüz, 1990: 139).

- 2- Arâzi-i Mevkufe: Mülk olup olmamasına göre ikiye ayrılan vakıf arazileridir. İlki maliki tarafından belirli gayelerle tahsis edildiklerinde “Sahih vakıf” ismini alanlardır. İkincisi ise miri araziden bir kısmının ya da tasarruf hakkının

tümünün vakıf haline getirilmesi halinde “Tahsisat kabilinden vakıf” şeklinde ortaya çıkan arazilerdir.

3- Arâzi-i Metruke: Miri arâzi içinde mütala edilen terkedilmiş topraklardır. Mülkiyet ve tasarruf hakkına konu edilmez sadece ammenin yararına sunulabilen topraklardır.

4- Arâzi-i Mevat: Kimsenin tasarrufunda olmayan, hiçbir işe yaramayan ancak miri topraklar içerisinde telakki edilen topraklardır.

5- Arâzi-i Emiriyye: Mülkiyeti devlete ait olup vergisinin büyüklüğü ve hizmete göre çeşitli parçalara bölünmüş olan topraklardır (Halaçoğlu, 2003: 90-91). Osmanlı Devleti’nde arazi üç şekilde tasarruf edilmektedir. Bunlar; mülk, vakıf ve miri araziler idi. Mülk arazi mülkiyeti şahsa ait olan arazilerdi. Vakıf arazi, toprağın tasarrufu ve gelirleri vakfedilen maksada ait olan topraklardır. Miri arazi ise mülkiyeti devlete ait olan topraklardır (Dalgacı, 2008: 43). Osmanlı tahrir geleneğine göre mufassal defter tanzim edildikten sonra burada yer alan gelir kaynaklarının hâs, ze’âmet ve tımar olarak taksimini gösteren icmal defterlerinin tutulması esastı (Kurt, 2004: 129).

Has: Kelime manası geçim yolu, geçim vasıtası anlamına gelen haslar senelik geliri yüz bin ve daha fazla olan topraklara verilen isimdir. Padişah’a verilene havass-ı hümayûn adı verilirdi. Haslar padişah’tan başka, hanedana mensup kişilere, sultanlara, vezirlere, beylerbeyine, sancakbeyine vs. verilirdi (Halaçoğlu, 2003: 92).

Zeamet: Osmanlı tımar sistemi içinde geliri 20 bin akçe ile 100 bin akçe arasında olan dirliklere zeamet adı verilmekte ve bunlarda zâim adı verilen kişiler tarafından tasarruf edilmekteydi (Arslan, 2006: 85).

Tımar: Tımar, Osmanlı Devleti’nde geçimlerine ve hizmetlerine ait masrafları karşılamak üzere bir kısım asker ve memura muayyen hizmet karşılığında belli bölgelerde tahsis edilmiş olan askeri dirliklerdir (Arslan, 2006: 85). Senelik geliri bin

akçeden başlayarak 19.999 akçeye kadar olan dirliklere tımar adı verilmekteydi (Halaçoğlu, 2003: 949). Osmanlı Devleti'nin zirâî, hukukî ve ictimâî nizamı büyük ölçüde, tımar sistemi üzerine kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nde bir yer fethedildiği ya da ilhak edildiğinde ilk olarak oraya bir tahrir memur gönderilir ve o bölge tahrir edilirdi. Devlet mülkiyetini elinde bulundurduğu bu toprakların tasarruf hakkını belirli bir bedel karşılığında şahıslara devretmekteydi. Bu devir işlemi esnasında şahıslar ve devlet arasındaki bağlantıyı sağlayan kişiye ise “sahib-i arz” denilirdi. Sahib-i arz devleti temsil eden merkezi idarenin memuru sıfatıyla “sipahi” idi. Sahib-i arz tımar (dirlik) sahibi kendisine hizmet karşılığı verilen dirliğe kayd-ı hayat şartıyla ya da mülk olarak sahip değildir. Osmanlı Devleti'nde arazi tahririnden sonra miri topraklar “çiftlik” adı verilen ve her biri müstakil bir köylü işletmesine yetecek büyüklükte olan parçalara bölünürdü. Çiftlikleri onları işletecek durumda olan çiftçilere tapu bedeli denilen kira karşılığında verilirdi. Böylece toprağın tasarrufu bir nevi kira sözleşmesi olarak nitelenebilecek bir sözleşme ile onu işleyecek köylüye bırakılmış olurdu (Dalgalı, 2008: 43). Osmanlı Devleti toprakların tasarrufuna büyük önem vermiş ve toprağı işleyenlerin durumlarını göz önünde bulundurarak köylülerden alınan vergileri “nim”, “çift”, “nim-çift”, “bennak”, “caba” ve mücerred” gibi kategorilere ayırarak imkanlar ölçüsünde bütün köylülere toprak verilmesine ve köylülerin olabildiğince üretime katılmasının yolunu açmıştır.

3.2. Sivas Kazası'nda Toprak Tasarrufu

1485 tarihli tapu tahrir defterine göre, Sivas kazası dahilinde bulunan kır yerleşmelerinde köylülerden tasarruf ettikleri toprakların büyüklüğüne göre çift, nim, bennak ve caba olmak üzere 4 tür vergi alınmaktaydı. Bu dört vergi türünden alınan akçelerin birim fiyatı şu şekildedir:

Çift: 57 Akçe

Nim: 28,5 Akçe

Bennâk: 18 Akçe

Caba: 13 Akçe.

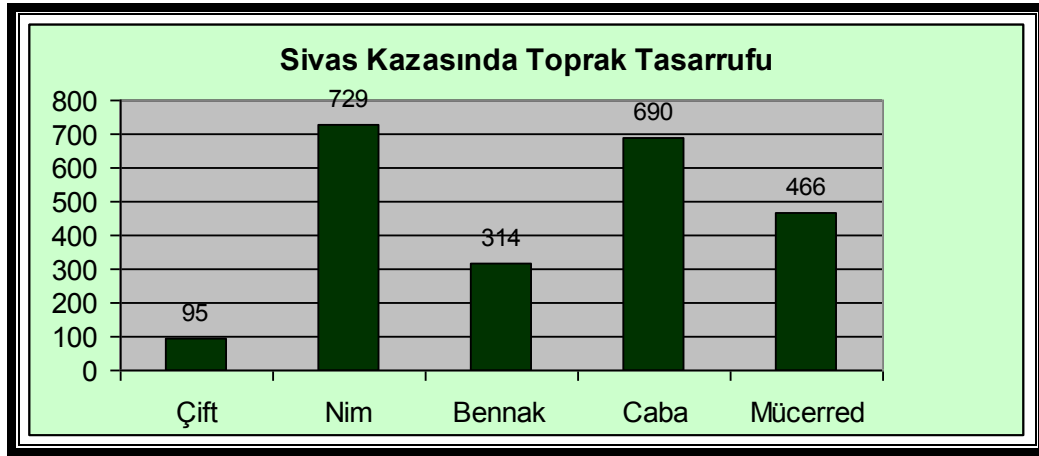
Bazı defterlerde mücerred olarak kaydedilen bekar köylülerden de vergi alınırken 1485 tarihli deftere göre Sivas kazası dahilinde kaydedilen mücerredlerden vergi alınmadığı görülmüştür. 1485 tarihli deftere göre, Sivas kazası dahilinde bulunan üç nahiyede bulunan toprakların tasarruf şekli çift, nim, bennâk ve caba olarak kaydedilmiştir. Bu çalışmada kayıtlarda yer alan isimlerin yanında toprak tasarrufu ile ilgili herhangi bir ibarenin bulunmadığı kişiler belirsiz olarak kaydedilmiştir (Bkz. Tablo 29). Sivas kazası dahilinde bulunan 3 nahiyeye de toplam olarak 95 çift, 729 nim, 314 bennâk, 690 caba, 466 mücerred bulunmaktadır.

Tablo 29. Sivas Kazası'nda Toprak Tasarrufu

Sivas Kazası			
	TOPLAM	Müslüman	Gebrân
Çift	95	13	82
Nim	729	243	486
Bennak	314	170	144
Caba	690	300	390
Mücerred	466	131	335
Belirsiz	113	113	0
Genel Toplam	2407	970	1437

Sivas kazası dahilindeki toprakların dört şekilde tasarruf edildiğine değinmiştik. Belirsiz olarak kaydedilen neferler dışarıda tutulduğunda 729 nim ve 690 caba kaydının diğerlerine göre daha fazla olduğunu görmekteyiz (Bkz. Grafik 10.)

Grafik 10. Sivas Kazası'nda Toprak Tasarrufu

Sivas kazası dahilinde bulunan üç nahiyeyi ayrı ayrı değerlendirecek olursak en fazla verginin alındığı ve dolayısı ile en fazla toprağın tasarruf edildiği nahiyeye olarak Nahiyeye-i Sivas'ı görmekteyiz (Bkz. Tablo 30). Toplam da 2389 kaydın bulunduğu Sivas nahiyesinde en büyük çoğunluğu nim kayıtları oluşturmakta, nimlerden sonra sırası ile caba, mücerred, bennâk ve çift olarak kaydedilenler gelmektedir.

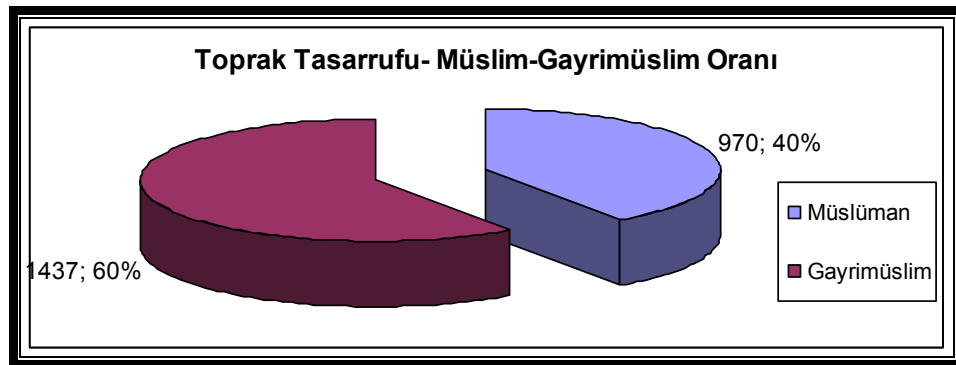
Tablo 30. Sivas Kazası'ndaki Nahiyelerde Toprak Tasarrufu

Nahiye-i Sivas					
Vergi Türü	TOPLAM	Müslüman	Alınan Akçe	Gebrân	Alınan Akçe
Çift	95	13	741	82	4644
Nim	723	237	6700,5	486	13873
Bennak	313	169	3142	144	2592
Caba	687	297	3770	390	5071
Mücerred	464	129	0	335	0
Belirsiz	107	107	0	0	0
Genel Toplam	2389	952	14353,5	1437	26180
Nahiye-i Havik					
Vergi Türü	TOPLAM	Müslüman	Alınan Akçe	Gebrân	Alınan Akçe
Çift	0	0	0	0	0
Nim	6	6	171	0	0
Bennak	1	1	18	0	0
Caba	3	3	39	0	0
Mücerred	2	2	0	0	0
Genel	12	12	228	0	0

Nahiye-i Hargün					
Vergi Türü	TOPLAM	Müslüman	Alınan Akçe	Gebrân	Alınan Akçe
Belirsiz	6	6	0	0	0
Genel Toplam	6	6	0	0	0

Sivas kazası dahilinde toprak tasarruf edenleri Müslim ve Gayrimüslim unsurlar olarak ayıracak olursak (Bkz. Grafik 11), Gayrimüslimlerin toplam 1437 nefer ve % 60 lık oran ile çoğunluğu oluşturduğunu görülmektedir.

Grafik 11. Toprak Tasarrufunda Müslim- Gayrimüslim Oranı

3.3. Zirai Üretim ve Vergiler

Osmanlı Devletinin nüfus ve sosyo-ekonomik yapısının anlaşılabilmesi için tahrir defterleri en önemli kaynaklar arasında yer almaktadır. Tahrir defterleri ayrıntılı bir nüfus sayımı oldukları gibi, toprağın tasarruf sistemi, kullanılış tarzı, tarımsal ürün çeşitliliği ve üretim miktarları hakkında da ayrıntılı bilgileri içeren kayıtlar olarak göze çarpmaktadır (Dalgacı, 2008: 49). Osmanlı toplumu bir tarım toplumu olup ekonomisinin temelini zirâî üretimden elde edilen gelirler oluşturmaktaydı (Akkoyun, 1992: 55). 15. yüzyılda Sivas kazasının ekonomik yapısı büyük ölçüde tarıma dayalı olup kırsal alanda yetiştirilen buğday ve arpa gibi zirâî ürünler tarımsal ekonominin temelini oluşturmaktaydı. Osmanlı Devleti hemen bütün müesseselerinde olduğu gibi vergi teşkilatının da kurulup gelişmesinde kendinden önceki Türk-İslam devletlerinden

yararlanmıştır. Sınırların genişlemesi ile birlikte fethedilen yerlerdeki vergi usulleri Osmanlı vergi sistemini etkilemiş ve zamanla bir takım usuller ilave edilerek vergi sistemi geliştirilmeye çalışılmıştır. Osmanlı Devleti vergi ile ilgili hükümleri kapsayan kanunnameler yaparken bütün ülke için geçerli olan kanunnameler yapmak yerine yeni fethedilen ülkelerin halkını devlete yakınlaştırmak için bölgelerin ırk, kültür, iklim ve diğer şartlarını göz önünde bulundurarak en uygun kanunu oluşturmaya çalışmıştır (Akkoyun, 1992: 60). Osmanlı hukukunda vergi sistemi, devletin ve milletin korunmasını amaçlayan ayrıca kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde kullanılmak üzere gereken verginin toplanması ile belirli kurallara sahip ekonominin bir işleyiş sistemi idi. Osmanlılar bunu İslam kaidelerine bağlamış ve bu sistemin “Farz-ı Kifaye” sayılması ile vergi sisteminin temelini oluşturmuştur. Tekalif-i şer’iye adı verilen vergilerin yanı sıra Osmanlı Devletinde adet ve geleneklere bağlı olarak bir takım vergiler almışlardır ki bunlara da “tekalif-i örfiye” denilmektedir. Yine daha önceleri savaş ve sefer zamanlarında alınan ancak daha sonra düzenli olarak alınmaya başlanan vergilerden olan avârız-ı divaniye de Osmanlı vergi sistemi içinde yer almaktadır (Yalçınkaya, 2006: 74). Bölgelerin kendine has kanunnâmelerine göre alınan vergileri “şeri’atın verdiği cevaz”ın dışına çıkmamak üzere üç bölüme ayırmak mümkündür.

Bunlar;

- 1- Rusûm-ı Şer’iyye (şer’î vergiler)
- 2- Rusûm-ı Örfiye (Ehl-i örfi Vergiler)
- 3- Tekalif-i Divâniye (Avarız-ı divaniye) dir (Akkoyun, 1992: 61).

Şer’i vergiler, zekat, öşür, haraç, cizye; örfi vergiler, çift, bennâk, bâd-ı hevâ; divanî vergiler arasında ise avarız, nüzul, kürekçi akçesi gibi vergileri saymak mümkündür (Dalgacı, 2008: 58). Osmanlı Devleti’nin ekonomisinin temelini halktan alınan vergiler oluşturmaktaydı.

3.3.1. Hububat Üretimi ve Vergiler

Öşür, Osmanlı Devleti'nde toplanan vergilerin başında gelip devlet gelirlerinin esasını teşkil etmekteydi. Öşür “onda bir” anlamında kullanılmasına karşın uygulamada bu değer, toprağın verimine, sulama şartlarına, ziraat çeşitlerine ve bölgeye göre değişen örf ve adetlere göre büyük farklılık göstermekteydi (Ünal, 2002: 151-152). Öyleki bazı durumlarda her kazâ ve her köy için bile ayrı ayrı belirlenmiş ve onda birin altında ya da üzerinde olan değerler ortaya çıkmıştır (Akkoyun, 1992: 61). Osmanlı Devleti'nde fethedilen yerlerin idaresi devlete geçtiğinde bu topraklar tamamen mirî hale getirilmiştir. Çiftçiler devlet topraklarının daimi ve ırsî kullanıcısı durumuna gelmişler ve her sene aldıkları mahsulden öşür adıyla devlete pay vermişlerdir (Altun, 2007: 40). Öşür, devlet tarafından her sene alınan vergilerden biri idi ve “harâc-ı mukâseme” ile birleşmekteydi. Devlet, reayanın elindeki toprağın asıl sahibi olması dolayısı ile toprağın mahsûlünü onunla bölüşmekte, icâr bedelini de bu şekilde vermek durumunda idi. Öşrün tahsili ile ilgili olarak devlet, tamamı kendisine ait olan bu vergileri, sipâhi, zaim ve has gibi belirli yükümlülükleri bulunan kişilere bırakmıştır. Öşrün aynı ve nakdi olarak toplanması bu kişilerce yapılırdı (Akkoyun 1992: 62). Tahrir defterlerinde hububat üretimi ile ilgili olarak “mudd” ve “kile” ya da “keyilce” olarak adlandırılan hacim ölçü birimleri kullanılmaktadır.

Mudd: İslamiyetin ilk yıllarında şer'i mudd (özellikle Medine'de) 1/4 şâ¹⁶ idi. Ebu Hanife'ye göre mudd, 2 Bağdad rıtl¹⁷, Ebu Yusuf'a göre ise 1/3 rıtl idi. Ebu Yusuf'un sözünü ettiği rıtl'ın Medine rıtl'ı olması gerekir. Çünkü ikiside 812,5 gr. (buğday) eder. 77 kg. buğday 100 litre olarak düşünülürse, şer'i mudd için 1,05 litre değer elde edilir. 1195'ten kalan ve ölçü ayarında kullanılan bir ağırlık kabı kaydı

¹⁶ 1 Şâ 4,2125 litre gelmektedir. Bu ölçü buğday ağırlığı ile 3,24 kg'dır (Hinz, 1990: 63).

¹⁷ İstanbul rıtl'ı(XVİİİ. Yüzyılda) 876 dirhemdi. Dirhem'i 3,207 gram olarak esas alırsak 2,8 kg ederdi. XIV. Yüzyılda Sivas'ta rıtl 1440 dirheme= 4,618 kg eşitti (Hinz, 1990: 30).

sebebiyle 1/4 şâ'nın = 337 dirhem suyu ihtiva ettiği bilindiğine göre doğrulama olarak 1 mudd'un değer karşılığında 1,053 litre elde edildiği görülmektedir (Hinz, 1990: 56).

Kile: Osmanlılar devrinde resmen, yani İstanbul'da buğdayda kile 20 okka¹⁸ yani 25,656 kg olarak hesaplanırdı. Kile arpa ticaretinde de muhtemelen yaklaşık olarak 22,25 kg üzerinden işlem görürdü. Un ticaretinde de İstanbul kilesi 20 okka = 25,656 kg olarak geçerliydi. Buna karşılık pirinçte (XVII. Yüzyılda) 1 kile sadece 10 okka, 12828 kg idi (Hinz, 1990: 51).

Keyilce: Osmanlıda İran Keyilcesi: 1/20 mudd idi ve genellikle kile olarak bilinirdi (Hinz, 1990: 50).

Mud ya da kile ölçü birimin karşısında akçe olarak alınan vergi kaydı bulunmaktadır. Her köyün üretmiş olduğu hububat miktarı ve tutarları hesaplanıp diğer vergiler (bâd-ı heva, küvvare vs.) dahil edildikten sonra en altta tamamının toplamı hasıl adı altında hesaplanmaktadır. Osmanlı Devleti'nde toprağın sürekli ve irsi kiracısı konumunda bulunan köylüler her sene mahsulden, devlete belirli bir oranda hisse vermek durumundaydılar. Verilen bu hisseler öşür olarak toplanmaktaydı. Bu hisseler Osmanlı Devleti'nin sosyal devlet anlayışı gereği, her bölgede o bölge şartlarının ve vergi mükelleflerinin durumları göz önünde ulundurularak farklılık göstermektedir (Dalgacı, 2008: 49). 19 numaralı tahrir defterinde geçen kayıtlara göre Sivas kazası dahilinde hinta olarak adlandırılan buğday ve şair olarak adlandırılan arpa üretimi yapılmaktaydı. Arpa ve buğdaydan alınan vergi mud olarak adlandırılmış birim üzerinden alınmaktaydı. Üretimi yapılan arpa ve buğday birim fiyat olarak 1 mud buğday 50 akçe, 1 mud arpa ise 40 akçe olarak uygulanmaktaydı.

¹⁸ Her biri 3,207 gramlık 400 dirhem'e eşit olan = 1,2828 kg, bir Osmanlı ağırlık birimidir (Hinz, 1990: 30).

3.3.1.1. Buğday Vergisi

Orta dereceli yağışlı ve bol güneşli yerlerin iklimine uygun bir yapıya sahip olan buğday eski dönemlerden beri halkın başlıca besin kaynağı olmuştur. Tahrir defterlerinde “hinta” veya “gendüm” olarak kaydedilmiş olan buğday, Sivas kazası dahilinde en fazla üretimi yapılan tarım ürünüdür. Kırsal alanda hemen hemen bütün yerleşim birimlerinde yetiştirilmekteydi. 19 numaralı Sivas tahrir defterinde hinta olarak geçen buğdaydan alınan vergiler iki kısma ayrılmaktadır. Bunlar “Behre” adı altında alınan vergi ve “an hassa” adı altında alınan vergidir (Bkz. Tablo 31).

Osmanlı tahrir defterlerinin Bağdat Eyâletine ait olanlarında, harâc-ı mukasemeyi ifade etmek üzere iktâ‘ tabiri kullanılmıştır. Ayrıca aynı manayı ifade etmek üzere “behre” tabirinin de kullanıldığını görmekteyiz. Ba‘zan da maktû haraç manası kastedilerek ikta‘ tabiri yerine Türkçesi olan “kesim” kelimesi tercih edilmiştir. “Osmanlı kanunnâmelerinde ise, ikta‘ tabiri yerine behre ifadesi kullanılmış ve tamamen “harâc-ı mukâseme”¹⁹ demek olan bu kelime şu şekilde açıklanmıştır: *Behre alınmak bâbında iki vechile alınması tayin olunmuştur: Biri budur ki, reâyâ tâifesin külliyyen hâsılların getirüb köy kurbünde bir mahallî harman edüb ölçüb beşde ve altıda ve yedide bir takdir olunan behrelerin... aynıyla her cinsden teslim edeler* (Akgündüz, 1990: 177-178).

An hassa başlığı altında verilen buğday ve arpa vergileri ise hassa çiftliklerden elde edilen ürünleri kapsamaktaydı (Öz, 1999: 90).

Hububat için birim miktarı olarak bu defterde “mud” terimi kullanılmıştır. Sivas kazasında buğday mahsulünden mud başına 50 akçe vergi alınmaktadır. Behre olarak 2381,5 muda karşılık gelen 119075 akçe vergi alınırken an hassa olarakta 318 muda

¹⁹ Haraci araziden elde edilen zirâî ürün ve meyvelerden arazinin verimliliğine göre, 1/10’dan 1/2’ye kadar alınabilen vergi olarak değerlendirilmektedir (Akgündüz, 1990: 170).

karşılık gelen 15900 akçe vergi alınmıştır. Toplamda ise 2699,5 mud buğdaydan 134975 akçe vergi alınmıştır (Bkz. Tablo 31).

Tablo 31. Sivas Kazası Buğday Üretimi ve Alınan Vergi Tutarı

HINTA (BUĞDAY)		
Vergi Türü	Mud	Kıymet (Akçe)
Behre	2381,5	119075
An Hassa	318	15900
TOPLAM	2699,5	134975

3.3.1.2. Arpa Vergisi

Tahrir defterlerinde “cev” ya da “şa’ir” olarak kaydedilmiş olan arpa Sivas kazasında buğdaydan sonra en fazla üretilen tarım ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Soğuğa ve sıcağa dayanıklı olması nedeniyle en iyi yetiştirme şartlarının sağlandığı dağlık bölgelerde daha çok yetiştirilmektedir. Arpa, hem ekmek hem de yem yapımında kullanılan en önemli tarım ürünlerinden biridir (Akkoyun, 1992: 56) Özellikle koyun ve atların temel besin maddesi olarak kullanılması nedeniyle üretimi fazladır.

1485 tarihinde yine buğdayda olduğu gibi arpadan alınan vergi de behre ve an hassa adı altında ikiye ayrılmaktadır (Bkz. Tablo 32). Arpa içinde birim miktarı olarak “mud” terimi kullanılmıştır. 1485 tarihli deftere göre arpa vergisinde mud başına 40 akçe vergi alınmaktaydı. Behre olarak 1219 muda karşılık gelen 48760 akçe vergi alınırken an hassa olarak 166 muda karşılık gelen 6640 akçe vergi alınmıştır. Toplamda 1385 mud arpadan 55400 akçe vergi alınmıştır (Bkz. Tablo 32).

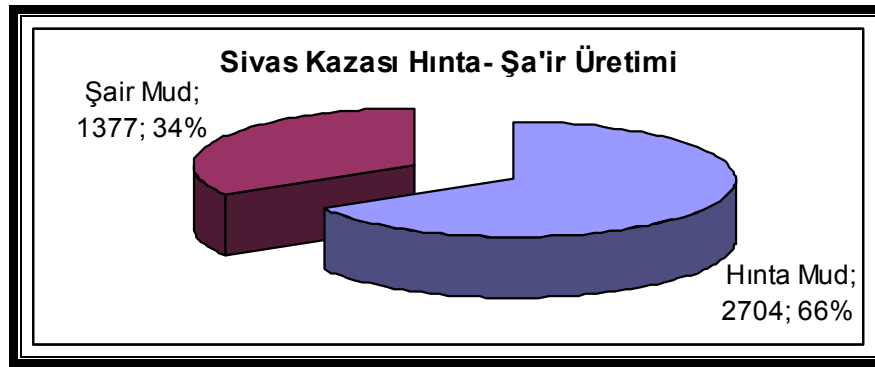
Tablo 32. Sivas Kazası Arpa Üretimi ve Alınan Vergi Tutarı

ŞA'İR (ARPA)		
Vergi Türü	Mud	Kıymet (Akçe)

Behre	1219	48760
An Hassa	166	6640
TOPLAM	1385	55400

Sivas Kazası'nda hububat üretimini toplu olarak değerlendirecek olursak. Toplam hububat üretiminin % 66'sı buğday % 34'ü arpadır (Bkz. Grafik 12).

Grafik 12. Sivas Kazası Hınta - Şa'ir Üretimi

3.3.2. Şahsa Bağlı Vergiler

Osmanlı Devleti, tımar sistemini uyguladığı bölgelerde çift ve çiftlik diye adlandırılan değişik büyüklükteki arazi tasarruf eden çiftçiden yılda bir defaya mahsus nakit olarak çift resmi alırdı. Bu verginin alınmasındaki temel şart reyanın toprak tasarruf ediyor olmasıdır (Solak, 2003: 10). Osmanlı köylü hukuku içinde “şahsi vergiler, bireyin temsil ettiği “emek kapasitesine” dayandırılmaktaydı. Ailesi olan bir köylü en yüksek vergiyi verir, bekâr veya dul gibi daha az çalışma kapasitesine sahip olan kişiler asgari oran üzerinden vergilendirilirdi. Yaşlılar, sakatlar, evlenmemiş kadınlar ve çocuklar gibi üretken bir iş yapamayacak durumdaki kişiler ise tümü ile vergiden muaf tutulmaktaydı (Altun, 2007: 39). Osmanlı Devleti iktisadi yapısı içinde şahsa bağlı vergileri beş ana başlık altında değerlendirmek mümkündür. Bunlar çift, nim, bennâk, caba ve Gayrimüslim teba'dan alınan cizye vergisidir.

3.3.2.1. Çift Resmi

Osmanlı kanunnâmelerinde ve defterlerinde çift, bir çift öküz, çiftlik ve bir çiftlik sahibi köylü manâlarında geçer, fakat genelde terim olarak çiftlikle müteradif olarak kullanılır. Diğer taraftan çift resmi, bir çift toprak sahibi köylü ailelerinin ödedikleri bir hane vergisi olarak kabul görür. Defterlerde çift ve nim olarak kaydolunan kimseler genelde hane reisleridir. Çift vergisi ya da oşrü mirî arazi rejiminin tatbik edildiği yerlerde çiftlik kabul edilen yerin özelliğine göre 60-150 dönüm arası büyüklükteki araziye ekip biçen râ'iyetin ödediği vergidir (İnalcık, 1959: 582-583). Çift resmi toprağa bağlı olarak alınan bir vergi olmakla birlikte, şahsi ya da hane vergisi olarak da görülür.

1485 tarihli deftere göre, Sivas kazası dahilinde çift resmi olarak kaydedilen her neferden 57 akçe vergi alınmaktadır. Sivas kazasında 13'ü Müslüman ve 82'si Gayrimüslim olmak üzere toplamda 95 çift bulunmaktadır (Bkz. Tablo 33).

Tablo 33. Sivas Kazası Çift Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı

	Çift Sayısı	Alınan Akçe
Müslim	13	741
Gebrân	82	4644
TOPLAM	95	5385

3.3.2.2. Nim Resmi

Nim, çiftlerin yarısı kadar büyüklükteki toprak tasarruf eden şahıslardan alınan vergi türünü ifade etmektedir. 1485 tarihine göre Sivas kazasında nim bedeli olarak her kişiden toplam 28,5 akçe vergi alınmaktadır.

19 numaralı Sivas tahrir defterine göre Sivas kazası içinde 243'ü Müslüman ve 486'sı Gayrimüslim olmak üzere toplam 729 nim kaydedilmiş ve karşılığında 20744,5 akçe vergi alınmıştır (Bkz. Tablo 34).

Tablo 34. Sivas Kazası Nim Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı

	Nim Sayısı	Alınan Akçe
Müslim	243	6871,5
Gebrân	486	13873
TOPLAM	729	20744,5

3.3.2.3. Bennâk Resmi

Bennak evli raiyyet olup hiç yeri olmayan veya nim-çiftten eksik yeri olanlara denirdi. Bennak genelde ekinlü bennak (elinde bir miktar toprağı blunan) veya caba bennâk olmak üzere ikiye ayrılır (Yetkin, 2007: 106). 19 numaralı deftere göre bennâk olarak addedilen reâyadan 18 akçe alınmaktadır. Buna göre Sivas kazası dahilinde 170'i Müslüman ve 144'ü Gayrimüslim olmak üzere toplam 314 bennâk kaydı bulunmaktadır. Bennâklardan alınan vergi miktarı 5752 akçedir (Bkz. Tablo 35).

Tablo 35. Sivas Kazası Bennâk Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı

	Bennak Sayısı	Alınan Akçe
Müslim	170	3160
Gebrân	144	2592
TOPLAM	314	5752

3.3.2.4. Caba Resmi

Caba, hane sahibi evli fakat bennak ya da bennaktan daha büyük miktarda toprağı sahibi olmayan reaya olarak ifade edilmektedir (Demir, 2010: 13). 1485 tarihli deftere göre, Sivas kazasında caba olarak nitelenen reâyadan 13 akçe vergi alınmaktadır. Caba olarak kaydedilen 300'ü Müslim ve 390'ı Gayrimüslim 690 kişiden toplamda 8880 akçe vergi alınmıştır (Bkz. Tablo 36).

Tablo 36. Sivas Kazası Caba Sayıları ve Alınan Vergi Miktarı

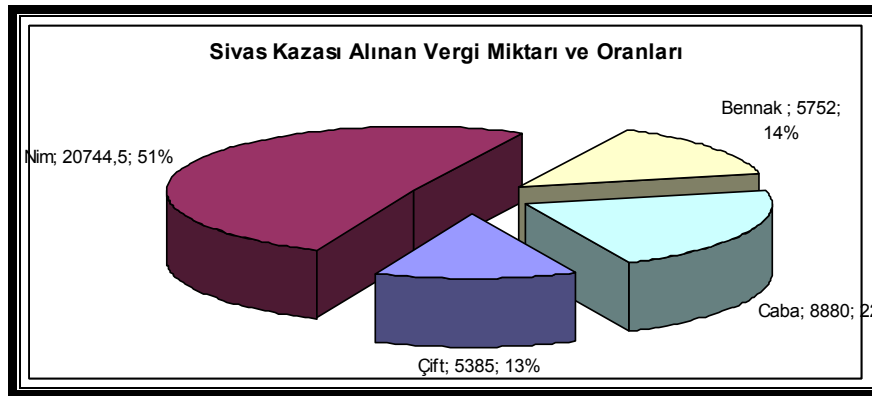
	Caba Sayısı	Alınan Akçe
Müslim	300	3809
Gebrân	390	5071
TOPLAM	690	8880

Sivas kazası dahilinde alınan vergiler ve Müslim-Gayrimüslim nefer sayıları toplu olarak aşağıda Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37. Sivas Kazası Nefer Sayıları ve Alınan Vergiler

Sivas Kazası					
Vergi Türü	TOPLAM	Müslüman	Alınan Akçe	Gebrân	Alınan Akçe
Çift	95	13	741	82	4644
Nim	729	243	6871,5	486	13873
Bennak	314	170	3160	144	2592
Caba	690	300	3809	390	5071
Mücerred	466	131	0	335	0
Belirsiz	113	113	0	0	0
Genel Toplam	2407	970	14581,5	1437	26180

Sivas kazasında alınan vergi miktarı ve bunun vergi mükellefleri arasındaki dağılımı aşağıda Grafik 13’te gösterilmiştir.

Grafik 13. Sivas Kazası’nda Alınan vergi Miktarı ve Dağılımı

3.3.2.5. Cizye Resmi

Cizye, kâfi gelmek, karşılığını vermek, ödemek manasında ceza masdarından türemiş bir isim olup İslam literatüründe tebaadan olan gayrimüslimlerin ödedikleri vergiye, harbî olanlardan ayrı tutulmalarına, can ve mal güvenliğinin sağlanmasına karşılık sayıldığı için bu adı almıştır (İnalçık, 1991: 42). Vergi vermekle mükellef olan, vücut ve akılca salim her fert, 14 yaşının doldurunca cizyeye tabi tutulur ve bu 75 yaşını dolduruncaya kadar devam ederdi (Nedkoff, 1944: 621). Osmanlı imparatorluğu vilâyet kanunnâmelerine göre bir zımmi (gayrı müslim) reayadan cizye resmi alınabilmesi için evinden, bağından ve evi içindeki örtü döşek eşyasından başka, koyun keçi, hububat, şarap gibi elinde bulunan mahsullerinden 300 akçe tutarında malı olması gerekmektedir. 300 akçeye gücü yetmeyenlerden hiç bir şey alınmazdı (Çağatay, 1947: 493-494). Bazı bölgelerin cizyeleri ya maktû idi ya da tamamen bağışlanmış idi. Mısır Bağdad ve Basra eyaletlerinin maktû olan cizyeleri irsaliyeleri içinde yer alırdı. Eflak-Boğdan Voyvodaları ile Erdel Krallığı ve Dubrovnik Cumhuriyeti'nin bedel-i cizye ve harac denen tabi devlet vergisi niteliğindeki maktû cizyeleri de oldukça önemliydi.

Belli bir yerde oturmayan ve belli bir işi olmayan gayrimüslimlere “yave”, bunlardan alınan cizyeye de “yave cizyesi” adı verilirdi. Cizye tahsili genellikle, yave cizyesi hariç, hane hesabı üzerinden ve ortalama alınarak yapılıyordu (Komisyon, 2000: 163-164). Cizyenin tahsili eski devirlerde devlet memurları tarafından yapılmakta idi. Fakat verginin tahsilinde devlet aleyhine birçok suistimal meydana geldiğinden, II. Mehmet döneminde bu vergide iltizam sistemi uygulanmış ve cizyenin tahsili mültezime terk edilmiştir. Mültezim de kendi tarafından 180'e baliğ olan tahsildarlarını, memleketin muhtelif vergi bölgelerine tayin ederdi. Her yeni hicrî yılın başında, yani Muharrem ayında tahsildarlar mıntıklarını dolaşırlar ve vergi vermekle mükellef olan herkesten baş vergisi tahsil ederlerdi. Vergi mükellefi tebaa tahsildara vadesi gelen baş vergisini verir ve cizye kağıdını alırdı. Bu kağıdın itina ile saklanması

ve vergi memurlarının talebi üzerine gösterilmesi icab ederdi. Defterdarlığın sekizinci kalemi olan Cizye Muhasebesi kalemi senede 15000000 cizye kağıdı çıkarıyordu. Cizye kağıtları, cizyenin sınıfını, senesini, Baş Hazinedarın, Cizye Muhasebecisinin ve Umumi Mültezimin isimlerini ihtiva ediyordu (Nedkoff, 1944: 622-623). Tahrir defterlerinde “cizye-i gebrân” olarak geçen cizye sadece Gayrimüslim erkeklerden alındığı için şahsa bağlı vergiler kapsamında değerlendirilmektedir (Akkoyun, 1992: 73).

1485 tarihinde Sivas kazası dahilinde bulunan Gayrimüslim tebadan kişi başına 25 akçe cizye vergisi alınmıştır ve bu “*Cizye-i gebrân 76 nefer fi 25 hassa-i şehzâde-i tâle bekahu 1900*” formatında geçmektedir (BOA. TD 19, s. 413).

1485 tarihli deftere göre, Sivas kazasında toplam 1264 Gayrimüslim neferden 33075 akçe cizye vergisi alınmıştır (Bkz. Tablo 38).

Tablo 38. Sivas Kazasında Alınan Cizye Vergisi

Gebrân Nefer Sayısı	Alınan Vergi (Akçe)
1264	33075

3.3.3. Hayvancılık ve Arıcılık ile İlgili Vergiler

3.3.3.1. Hayvancılık Vergisi

Osmanlı Devleti’de ekonominin temelini ziraat ve hayvancılık oluşturmaktaydı. Bu nedenle 15 yüzyılda Sivas kazası dahilinde hayvancılık gelirleri de devletin önemli gelir kaynakları arasında yer almaktaydı. Âdet-i ağnam ya da resm-i ganem şeklinde zikredilen bu vergi türü koyun ve keçi sahibi olan reâyadan alınmakta idi (Akkoyun, 1992: 76). Ağnam resmi bazı bölgelerde Abril iptidasında yani Nisan başlarında, bazı bölgelerde de Nevruz da yani Mart sonlarında alınmaktadır. Halep

kanunnâmesine göre koyun ve keçi kuzuladıktan ve tamam sürüye yaradıktan sonra - Nevruzda- keçi oğlağı ile koyun kuzusu ile sayılıp, her baş keçi veya koyun başına yarım akçe ağnam resmi alındığı yazılmaktadır. Resmi ganem vergisi Müslüman ve Gayrimüslimlerden aynı miktarda alınır (Çağatay, 1947: 487). Ahmet Şimşirgil “Osmanlı Taşra Teşkilatında Tokat” adlı eserinde 1485 tarihinden itibaren ağnam yani resm-i ganem vergisinin bir kısmının tımara yazılırken diğer kısmının ise niyâbet vergisi adı altında kaydedildiğinden ve beylerbeyine ait olduğundan bahseder (Şimşirgil, 1990: 310). 1485 tarihli deftere göre resm-i ganem olarak geçen kayıtlarda toplam 9875 akçe vergi alınmıştır. Bu verginin dışında arızî vergiler içinde telakki edilen niyabet vergisi dahilinde alınan diğer resm-i ganem vergisini de dahil ettiğimizde toplam 14796 akçe vergi alınmaktadır. Sivas bölgesinde 2 koyun için bir akçe alındığı bilinmektedir.²⁰ Bu durumda Sivas’ta var olan küçükbaş hayvan sayısı hakkında yakaşık olarak bir rakam vermek mümkündür. Her iki koyun için bir akçe alındığını kabul edersek, 1485 tarihinde 29592 adet küçükbaş hayvan varlığından söz edilebilir.

3.3.3.2. Arıcılık Vergisi

Arıcılık, mufassal defterlerde “resm-i nahl”, “öşr-i kovan”, “resm-i kovan” ve “resm-i küvvâre (kevvâre)” gibi adlar altında yazılmakta olup bu vergi reâya’ya ait olan arı kovanlarının ürünü olan baldan alınmaktaydı (Kurt, 2004: XLVIII). Reaya’dan alınan bal öşrü bölgelere göre farklılık göstermekteydi. 1530 tarihli kanunnâmede “*kadîmü’l-eyyâmdan kovan başına ikişer akçe alurlar imiş, yine öyle aluna*” denilerek kovan başına alınacak vergi miktarı belirtilmiştir. Bunun dışında kovan balı nerde olursa, balın o yere ait olduğu, tımar sahibi “ benim raiyetime aittir” diyerek kendi sınırları dışında oluşan bal üzerinde hak iddia edemeyeceği de kanunnâmede ayrıca

²⁰ Ahmet Şimşirgil, umumiyetle vilayette Müslim ve gayrimüslim ayrımı yapmaksızın 2 veya 3 koyuna 1 akçe alınmakta olduğunu ifade eder (Şimşirgil, 1990).

belirtilmiştir (Akkoyun, 1992: 69). 1485 tarihli deftere göre resm-i küvvâre olarak 2270 akçe vergi alınmıştır.

3.3.4. Maktû Vergiler ve Mukâta‘alar

3.3.4.1. Maktu Vergiler

Mukata‘a, geliri dirlik olarak verilmeyip, doğrudan divan-ı hümayuna bırakılan vergi ve gelir kaynakları için kullanılan bir ıstılahtır. Mirî arazi rejiminin uygulandığı her yerde mukata‘a ile devletin ihtiyaç duyduğu nakit parayı karşılamak üzere iktisadi iş kolu, ziraat, ya da maden vb. memleketin en zengin kaynakları mukata‘a olarak hazineye gelir getirici kaynaklar olarak kaydedilmiştir (Yılmaz, 2010:58). Osmanlı Devletinde üretilen ürünün azlığı ya da çokluğuna bakılmaksızın önceden belirlenen sabit bir fiyat üzerinden vergilendirilerek toplanan vergiler bulunmaktaydı. Toplanma miktarı şartlara göre değişen ve öşrün tam tersi olan bu uygulama, bu günkü şekli ile “götürü usulu” mahiyetinde idi. Maktu kelime manası olarak zaten bölünmüş, kesilmiş manalarına gelmektedir (Akkoyun, 1992: 80 – 81). Bu gruba giren vergi ve resimler aynî olarak tahsili mümkün olmayan bağ, bahçe, meyve sebze gibi dayanıklı olmayan ürünler için geçerlidir (Ünal, 2002: 165). Mukata‘aların gelirleri iltizam usulü ile toplanmaktadır. Muakata‘aların iltizama verilmesi şu şekildeydi: Başşehir ya da mukata‘anın bulunduğu kadılıkta iltizam işi açık artıma usulü diyebileceğimiz bir şekilde yapılır, en yüksek parayı ödemeyi teklif ve taahhüt eden kişi mukata‘ayı iltizama alırdı. Bu durumda iltizam alan kişilere “amil” denirdi (Gökçınar, 2007: 59). Mukata‘a olarak tahsil edilen vergiler aşağıda ele alınmıştır.

3.3.4.1.1. Resm-i Asiyâb

Osmanlı Devleti’nde su ile ya da yel ile dönen un değirmenlerinden alınan vergiye “Resm-i Asiyâb” adı verilirdi. Bu verginin miktarı muhtelif zamanlara ve yerlere göre değişiklik göstermiştir. Bazı yerlerde değirmenin durumuna göre hububat

olarak vergi alındığı gibi nakit olarak da alınmaktaydı. Para olarak alınan yerlerde ayda beş akçe hesabı üzerinden yılda kaç ay çalışırsa o miktarda vergi alınır (Gökçınar, 2007: 55). Tahrir defterinde değirmenler öğütme işlevini gören hacer adı verilen taşlar belirtilmekte, bir değirmende bir ya da birkaç taş (hacer) kaydı bulunabilmekteydi. Örneğin, *Asiyâb 4 huccar fi sene elgalle 4 mud 180 akçe* (BOA. TD 19, s. 415) şeklinde kayıtlar bulunmaktadır.

1485 tarihinde Sivas kazası dahilinde toplam 24 değirmen bulunmaktadır (Bkz. Tablo 39). Bu 24 değirmenin 23'ü nahiye-i Sivas'ta bulunurken 1 adet değirmen de nahiye-i Havik'te idi. Bu 24 değirmende toplam 54 taş (hacer) kaydı bulunmaktadır. 24 değirmenin 4'ü harab durumda idi.

Tablo 39. Sivas Kazasında Bulunan Değirmenler ve Vergi Tutarı

ASİYÂB																		
Sıra	İdari Birim	ADI	Değirmen Sayısı	Hacer	Hacer Harab	Hinta Mud	Hinta Kıymet	Şair Mud	Şair Kıymet	Hinta Keylice	Şair Keylice	Hinta Kile	Hinta kıymet	Şair kile	Şair Kıymet	Kile	Harab	Hasıl(Akçe)
1	Karye	Pikrik	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
2	Karye	Tavra	2	12	3	2	119,5	2	90	0	0	0	0	0	0	0	1	209,5
3	Karye	Zara	1	4	0	0	100	0	80	0	0	0	0	0	0	0	0	180
4	Karye	Todurga	1	2	0	0	13,5	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	23,5
5	Karye	Cancin	1	1	0	0	7,5	0	6	3	3	0	0	0	0	0	0	0
6	Karye	Adis	1	3	0	0	37,5	0	30	0	15	15	0	0	0	0	0	0
7	Karye	Horhun	1	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	450
8	Karye	Çat Kürd	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45
9	Karye	Bağariç	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	25
10	Karye	Olbarid	1	1	0	0	0	0	0	0	5	12,5	5	10	0	0	0	22,5
11	Karye	Sertler	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
12	Karye	Göbedun	1	3	0	0	0	0	0	0	15	37,5	15	30	0	0	0	
13	Karye	Arugaz	1	1	0	0	0	0	0	0	5	12	5	10	0	0	0	
14	Karye	Kahkik(Keklik)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
15	Karye	Esendiğin	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	25	
16	Karye	Karacahisar	1	1	0	0	0	0	0	0	5	12,5	5	10	0	0	22,5	
17	Karye	Gazi	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	
18	Karye	Kalın Değirmen	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
19	Karye	Ayas Hatun	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	22,5	
20	Karye	Cimünü ve Kemküni	1	3	0	0	0	0	0	0	15	37,5	15	30	0	0	0	
21	Karye	Bolan Koçac	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22,5	
22	Karye	Nefs-i Havik	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	
TOPLAM			24	54	3	2	278	2	216	3	18	60	112	45	90	30	4	1248

3.3.4.2. *Mukâta'alar*

Mukâta'alar geliri kimseye dirlik olarak verilmeyip, doğrudan merkez hazinesine alınan vergi ve gelir kaynaklarıdır. Ayrıca mukâta'a usulü Osmanlı maliyesinde bir vergi toplama biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre maden işletmeleri, tuz, şap vs. devlete ait kaynaklar, şehirdeki bedesten, tabakhâne, boyahâne, kasabhâne, şemhâne, meyhâne vs. ticari ve sınai işletmeler, damga, mizan, bâc gibi gümrük vergileri ile iskeleler mukâta'a usulu ile işletilmekteydi (Ünal,2002: 166).

3.3.4.2.1. *Boyahâne Mukâta'ası*

Osmanlı Devletinde dokumada kullanılan ipliklerin renklendirilmesi ve kumaşların boyanması için kurulmuş olan boyahaneler bulunmaktaydı. Boyahaneler dokuma sanayinin yan kollarından birisidir. Bir yerdeki boyahane gelirlerinin durumu oradaki dokuma sanayinin gelişmişliği hakkında fikir vermektedir. Boyahaneler mukâta'a usulu ile işletilmektedir. Umumiyetle padişah hasları içinde yer alan boyahane gelirleri bazı hallerde sancakbeyi hasları içinde de yer almaktadır (Ünal, 2002: 167). 1485 tarihli deftere göre, Sivas kazasında biri şehir merkezinde, diğeri Todurga köyünde olmak üzere 2 adet boyahane kaydı bulunmaktadır. Nahiye-i Sivas dahilinde bulunan Todurga köyü içinde *boyahane mukâta'a, Sivas boyahanesiyle mukâta'a ya verilmiştir, anda mahsûbdur* (BOA. TD 19, s. 417) şeklinde düşülen kayıttan, ayrıca 1500 akçe vergi alındığı ifade edilmiştir. Şehir merkezindeki boyahaneden ise tamga, meyhane ve boyahane vergileri bir arada kaydedildiği için tam olarak ne kadar vergi alındığı tespit edilememiştir.

3.3.5. Arızî Vergiler

Arızı vergi, miktarı sabit olmayıp zuhurata bağlı olan vergilere denilmektedir. Bu vergilere ayrıca bâd-ı hevâ grubu vergileri de denmektedir. Bâd-ı hevâ, niyâbet, âdet-i deştâni, resm-i arûs, tapu resmi, cürüm ve cinayet resimleri gibi adlarla karşımıza çıkan bu vergiler için defterlerde genelde tımar arazisinin genişliğine ve re'âyânın nüfusuna bağlı olarak tahrir emini tarafından tahmini bir meblağ takdir edilmiştir (Ünal, 2002: 169). 1485 tarihinde yapılan tahrirde bu vergi grubu içinde sadece bâd-ı heva ve niyabet kaydı bulunmaktadır.

3.3.5.1. Bâd-ı Hevâ

Arızî vergiler kapsamında değerlendirilen bâd-ı hevâ vergisi kimden ne zaman ve ne miktarda alınacağı belli olmayan vergi türü olarak kabul edilmektedir (Gögebakan, 2002: 356). 1485 tarihinde Sivas kazasında toplamda 7149 akçe bâd-ı heva vergisi tahsil edilmiştir. Ayrıca niyabet kapsamında alınan 2960 akçe de dahil edildiğinde toplam 10109 akçe bâd-ı heva vergisi alındığını görmekteyiz.

3.3.5.2. Niyâbet Vergisi

Bazı çalışmalarda arızı vergiler arasında değerlendirilen niyabet resmi ile ilgili olarak Mehmet Öz, XV-XVI Yüzyıllarda Canik Sancağı adlı eserinde dizdar, subaşı, zaim vb. tasarrfundaki serbest tımarlarda ve haslarda resm-i çiftin tamamı dirlik sahibine aitken, yıllık geliri 6000 akçeden daha az olan serbest olmayan tımarlarda çift resminin 15, bennâk ve caba resminin ise 5 akçesinin niyabet hissesi olarak daha çok sancak beyleri ve zaimlere verildiğinden bahseder (Öz, 1999: 83). 1485 tarihinde yapılan tahrirdeki kayıtlara göre niyabet resmi, an rüsum, bâd-ı heva ve resm-i ganemden alınmaktadır (Bkz. Tablo 40). Niyâbet olarak toplam 14903 akçe vergi alınmıştır.

Tablo 40. Niyâbet Vergisi ve Alt Birimleri

Niyâbet	
An Rûsum	7022
Bâd-ı Hevâ	2960
Resm-i Ganem	4921
TOLAM	14903 (Akçe)

3.3.6. Çiftlikler

Çiftlik, çift sürülen ve ziraat yapılan yer mânasında, muayyen büyüklükteki toprak parçalarına veya türlü hususiyetler arzeden zirâî işletme şekillerine verilen isim olup, ihtiva ettiği toprakların hukukî durumuna, büyüklüğüne ve zirai işletmenin şekil ve mahiyetine göre hususi bir ıstılah olarak farklı şekillerde kullanılmıştır (Barkan, 1945: 392). Osmanlı Devleti'nde bir çift yada çiftlik arazi bulunduğu mahalle ve toprağın verimine bağlı olarak değişmek üzere âlâ (verimli) yerden 60-80, evsat (orta halli) olandan 80-100 ve ednâ (kıraç) olandan 100-150 dönüm arası olarak tespit edilmiştir. Dönüm “yürüme adımı” ile eni ve boyu kırk adım yere denk geliyordu. Ancak herkesin yürümesi ve adımı bir olmayacağından tahrirler sırasında ihtilaf çıkması durumunda, uzunluğu devlet tarafından tespit edilmiş olan iki ucu mühürlü “mirî urgan” kullanılıyordu. Verilen ölçüler içerisinde yer tasarruf eden re'aya çift olarak ya da yarısı kadar tasarruf eden ise nim olarak tahrir defterlerine kaydediliyordu (Ünal, 2002: 134).

1485 tarihli tahrir defterine göre Sivas kazası dahilinde ki çiftlikler 5 kategoride değerlendirilebilir. Bunlar;

1- Çiftlik-i Hassa: Sipahi tımarında, doğrudan doğruya sipahi tarafından işletilen kılıç yeri tabir edilen çiftliklerdir.

- 2- Çiftlik-i Zaviye: Zaviyelere ait çiftliklerdir
- 3- Çiftlik-i X: Buradaki x işareti herhangi bir kişi isminin yerine geçebilmektedir.
- 4- Çiftlik-i Kadimlik: Çok eskiden beri sürekli çiftlik statüsünde olan yerler.
- 5- Çiftlik-i Mevkûf: Vakıflar tarafından tasarruf edilen çiftliklerdir.

Hassa çiftlikler, sipahinin kendi nam ve hesabına işlettiği fakat mülk statüsünde bulunmayan topraklardır. Hassa çiftlikler doğrudan sipahi tarafından işlenebildiği gibi kiraya verilerek de işletilebilmekteydi. Bu tür çiftlikler re‘aya çiftliklerinden farklı usul ve kaidelerle bir takım askeri hizmetler karşılığında çiftçi askerlerin tasarrufuna bırakılırdı (Demir, 2007: 265).

Nahiye-i Sivas'ta çiftlik-i hassa kapsamında 153'ü çift ve 18'i nim olmak üzere toplam 171 adet çiftlik vardı. Ayrıca 3 adet çiftlik-i zaviye ve 4 adet çiftlik-i x olarak kaydedilmiş çiftlik bulunmaktaydı. Bunların dışında 23'ü çift ve 9'u nim olmak üzere toplam 32 adet çiftlik-i kadimlik ve yine 9'u çift ve 1'i nim olmak üzere toplam 10 tanede çiftlik-i mevkûf vardı (Bkz. Tablo 41).

Tablo 41. Sivas Nahiye Kayıtlarına Göre Tasarruf Edilen Çiftlikler

Sivas Kazasında Bulunan Çiftlikler							
Çiftlik-i Hassa		Çiftlik-i zaviye	Çiftlik-i X	Çiftlik-i Kadimlik		Çiftlik-i Mevkûf	
çift	nim	çift	X	çift	nim	çift	nim
153	18	3	4	23	9	9	1

3.3.7. Zeminler

Osmanlı Devleti'nde tımar sistemi dahilindeki mirî araziler, toprağı işleyecek re‘ayaya bir çiftçi ailesinin işleyebileceği büyüklükteki parçalara bölünerek verilmekteydi. Bu parçalara “çift” ya da “çiftlik” deniyordu. Bir çiftin yarısı kadar yer tasarruf edene ise “nim” denmekteydi (Ünal, 2002: 134). Ekinli bennaktan daha az yerler ya da tapu ile tasarruf edilmeyen topraklar, hiç toprağı olmayan veya elindeki

fazla toprakta ziraat yapmak isteyen reâyâ ile “hâric raiyyet” denilen, tımar sipahisi üzerinde kayıtlı olmayan reâyâ tarafından işlendiğinde, dönüm resmi ya da resmi zemin adıyla toprağın verimine göre 2 ya da 5 dönümü 1 akçe olmak üzere bir resm ödenirdi. Bu topraklar genelde topraksız köylüye tahsis edilmekteydi (Kütükoğlu, 1994: 536-537). Zemin tahsis edilmesi için çiftlik tasarruf eden re’ayanın evli (müzevvec) olması şarttı (Ünal, 2002: 134). Zeminlerle ilgili olarak Alpaslan Demir “XV-XVI. Yüzyılda Turhal Kazası’nda Nüfus- Toprak İlişkisi” adlı makalesinde zeminlerin baltalık²¹ yerlere göre daha büyük olan tarlaları ifade ettiğini belirtir. O dönemde toprakların çift ve nimden daha küçük parçalara bölünüyor olmasının, artan nüfusun toprak üzerine yapmış olduğu baskı neticesinde olabileceğini, ayrıca bu toprakların mevcut toprakların paraçalanması suretiyle ya da yeni toprakların tarıma açılması ile elde edilmiş olabileceğini ifade eder (Demir, 2007: 11). Yine şehir içinde kırsala göre tarım topraklarının azlığı nedeni ile bu toprakları re’aya ya dağıtmak için daha küçük parçalara bölerek tahsis etmek yoluna gidilmiş olunabilir. 1485 tarihli tahrir defterinde zemin kayıtlarının şehir kapsamında kaydedilmesi de bu duruma destekler niteliktedir. 1485 tarihinde Sivas şehir merkezindeki zemin kayıtları aşağıda Tablo 42’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 42. 1485 Tarihinde Şehir Merkezindeki Zemin Kayıtları

Kaza	İdari Birim	Sayfa	Sıra	Tür	Açıklama	Kita
Sivas	Nefs-i Sivas	403		Zeminhâ	..... vakf-ı ebnâ-i Pir Kadem Hızır Paşa derviş-i ma'lûm	
Sivas	Nefs-i Sivas	403	1	Zemin-i	Kuzıcılar	1
Sivas	Nefs-i Sivas	403	2	Zemin-i	der kurb-ı Hasr Malatya	1
Sivas	Nefs-i Sivas	403	3	Zemin-i	der kurb-ı Gökcekler Kulu	1
Sivas	Nefs-i Sivas	403	4	Zemin-i	der kurb-ı Şeyh Erzurum	1
Sivas	Nefs-i Sivas	403	5	Zemin-i	der kurb-ı Haldi Tavı	1
Sivas	Nefs-i Sivas	403	6	Zemin-i	der kurb-ı Taş Köprü,	1
Sivas	Nefs-i Sivas	403	7	Zemin-i	der kurb-ı Künbed Mescid	1

²¹ Baltalık, re’aya tarafından tarıma açılan araziye ifade etmektedir. Baltalık olarak nitelenen arazi, ağaç ya da çalılıklardan temizlenerek veya fiziki olarak tarıma elverişsiz taşlık vs. olan toprakların yapılan çalışmalarla tarıma çılmasını ifade eder (Demir, 2007: 260).

Sivas	Nefs-i Sivas	404		Zeminhâ		vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey ki evlâd .... zaviye der nefs-i Tokat	
Sivas	Nefs-i Sivas	404	8		Zemin-i	Dökme Taş	1
Sivas	Nefs-i Sivas	404	9		Zemin-i	Seydi Çıracak	1
Sivas	Nefs-i Sivas	404	10		Zemin-i	Şeyh Kaya	1
TOPLAM							10

3.3.8. Memlehâ (Tuzlalar)

Memleha olarak ta adlandırılan tuzlalar, Osmanlı Devleti için önemli bir yeraltı zenginliği olarak görülürdü. Tuzlalar, devletin (mirî) olup temlik sureti ile yani mülk olarak verilmek suretiyle vakfedilen gelir kaynakları arasında bulunmaktadır. Tuzlalar daha çok Sivas merkez nahiyesi ve Hafik nahiyesi dahilinde bulunmaktadır (Demirel, 2000: 103). 1485 tarihli deftere göre nefis-i Sivas'ta üç adet tuzla kaydı vardır. Bunlar:

1- *Memleha-i Fazlun ve Bingöl ve Çakeri vakf-ı Emir Hattab köhne zaviye Daru'r-rahah ve timâr-ı Fukara ve memleha-i Tuzlacık, Harab* (BOA. TD 19, s. 403).

2- *Öşr-i memleha-i Fazlun ve Bingöl ve Çakri 3000* (BOA. TD 19, s. 410).

3- *Memleha-i Tuzlacık ve Pınar ve Bardabaşı ve Kürt Bedreddin ve Susus ve Gökçe ve Tuz Hisar ve Çermisis ve İşhanı ve Pöke ve Toros hâsıl fi sene 23000* (BOA. TD 19, s. 410).

Sivas Kazası'nda bulunan üç tuzladan birisi harab konumdadır. Diğer iki tuzladan toplam 26000 akçe vergi alınmaktadır. Sivas Kazası'nda bulunan tuzlalar ve alınan vergiler Tablo 43'de gösterilmiştir.

Tablo 43. Sivas Kazasında Tuzlalar ve Alınan Vergi Miktarı

Sıra	MEMLEHÂ (TUZLA)	Harab	Vergi (Akçe)
1	Memleha-i Fazlun ve Bingöl ve Çakeri vakf-ı Emir Hattab köhne zaviye Daru'r-rahah ve timâr-ı Fukara ve memleha-i Tuzlacık, Harab.	1	0
2	Öşr-i memleha-i Fazlun ve Bingöl ve Çakeri		3000
3	Memleha-i Tuzlacık ve Pınar ve Bardabaşı ve Kürt Bedreddin ve Susus ve Gökçe ve Tuz Hisar ve Çermisis ve İşhanı ve Pöke ve Toros hâsıl fi sene 23000		23000
TOPLAM			26000

3.3.9. Müşterek Toprak Tasarrufu

Toprak bölüşümünün bir göstergesi olan “beca” türü kayıtlara raslanması veya “zemin” gibi bennâktan daha küçük toprakların ortaya çıkması gibi durumlar ekilebilir toprakların yoğun bir nüfus baskısı altında olduğunun göstergesidir. Bu yeni açılan tarım alanlarının da ekilebilir toprak talebini karşılayamaz hale gelmesi “beca” türü kayıtların artışını daha da belirgin hale getirmektedir (Demir, 2007: 271). Ekilebilir arazinin birim ünitesini bozmadan aynı yerin sahipleri arasında dönüşümlü olarak işlenmesi veya haricden ziraat edenlerle paylaşılması ekilebilir arazinin ihtiyacı karşılayamadığının göstergesidir. Bu nedenle tarımla uğraşan köylüler gittikçe yoksullaşmakta ve bu durum devletin iktisadi düzenini etkilediği gibi toplumsal yapıyı da olumsuz etkilemektedir. Tahrir defterlerinde reaya üzerindeki toprakların kardeş, kardeş çocukları, amca, amca çocukları ile birlikte toprağın müşterek olarak ekileceğine dair kayıtlarda devletin toprakların daha fazla parçalanmasının önüne geçilmesi için yapmış olduğu bir uygulama olarak görülebilir (Demir, 2012). 1485 tarihli tahrir de reaya isimleri üzerinde müştereklik bildiren toplam 17 kayıt vardır (Bkz. Tablo 44). Kayıtlarda çekirdek aile olarak nitelendirilebilecek kardeş veya kardeş çocuklarının, biraz daha uzak amcalar, amca çocukları ile birlikte müşterek kayıtlar bulunmaktadır. Kayıtlarda en fazla sayıyı beca-yı x olarak kategorize ettiğimiz kayıtlar tutmaktadır. Bu kayıtlar *Hüseyin veled-i Hasan, becâ-yı Hamza Fakih, nim* (BOA. TD 19, s. 428) şeklinde geçmektedir.

Tablo 44. Sivas Kazasında Müşterek Toprak Tasarrufu Kayıtları

Müşterek Toprak Tasarrufu Kayıtları						
Kaza	İdari-Birim	İdari Brm. Adı	Beca-yı X	Ma'a biraderes	Ma'a X Müşterek	Ma'a Evlatlarının öküzlüğüne müşterektir

			nim	çift	müc.		nim	çift	caba
Sivas	Karye	Pirkik	1	0	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Zara	0	0	0	1	0	0	0
Sivas	Karye	İmaret	2	0	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Todurga	2	0	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Cancin	1	0	0	1	0	1	1
Sivas	Karye	Yarhisar	0	1	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Banas	1	0	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Yam(Bam)	1	0	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Olbarid	1	0	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Şinkürek	1	0	0	0	0	0	0
Sivas	Karye	Ağiki	0	0	1	0	0	0	0
Sivas	Karye	Göbedun	0	0	0	0	1	0	0
TOPLAM			10	1	1	2	1	1	1
GENEL TOPLAM			17						

Sivas Kazası'nda toplanan verginin yekünü hakkında değerlendirmede bulunacak olursak, 1485 tarihinde Sivas Kazası dahilinde toplam vergi tahsili yapılan 15 kaynaktan bahsedilebilir. Bu 15 kaynaktan toplam 350238,5 akçe vergi tahsil edilmiştir.

Tablo 45. Sivas Kazası'nda Tahsil Edilen Toplam Vergi Miktarı

SİVAS KAZASI VERGİ TOPLAMI		
Sıra	VERGİ TÜRÜ	AKÇE
1	ÇİFT	5385
2	NİM	20744,5
3	BENNAK	5752
4	CABA	8880
5	HINTA	134975
6	ŞAİR	55400
7	CİZYE	33075
8	RESMİ GANEM	14796
9	KÜVVARE	2270
10	ASİYAB	1248
11	BOYAHANE	1500
12	BÂD-I HEVA	10109
13	NİYABET	14903
14	TUZLALAR	26000
15	CEMAATLER	15201
TOPLAM		350238,5

4. 19 NUMARALI TAPU TAHRİR DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

[s. 399] Vilayet-i SİVAS

Nefs-i SİVAS

Mahalle-i PELÂSLU

Sevindik veled-i Devlethan; Tatar veled-i o; Dede birâder-i o; Güvendik veled-i Karahan; Pir Ahmed veled-i Piri; Seydi Ahmed veled-i o; Hüseyin veled-i Şecaeddin; Hüseyin veled-i Halil; Yakub veled-i Şeyh Ahmed; Seydi Mahmud veled-i Ahi Ali Fakih; Seydi Ali birâder-i o; Durmuş veled-i Pir Ali; Emir veled-i Pir Hasan; Hüseyin Sinan veled-i Piri; Şeyh Mehmed veled-i Bahşayış; Şeyh Ahmed birâder-i o; Bey veled-i Piri; Durali veled-i *Hayyat*; Hacı *Garib*; Dede veled-i Abdullah; İbrahim veled-i o; Hüdaverdi Duman; Hoca Ahmed veled-i Maruf; Yakub birâder-i o; Mehmed *Cüllah*; Süleyman veled-i Aşyan; Mehmeddin Halife *İmam*; Yusuf veled-i Şeyh Mehmed; Tatar veled-i Yusuf, mücerred; Yusuf Tavail, mücerred; Emirhan veled-i Emir Ahmed; Ahmed veled-i o, mücerred; Şeker veled-i Hüseyin Fakih; Ali veled-i Yaralı; Mısırs veled-i Abdullah, mücerred; Ahi Ali veled-i Saru Hamza.

Dolab-ı Hızır Fakih Cemal Kara yeri dimekle ma'rûf olan yer mezkûrun tasarrûfundadır.

Nefer	36
Hane	31
Mücerred	5

Mahalle-i CAMİ

Dolaşa İsa *İmam*, *avârizdan emin 'alem-i padişâhî*; İsmail veled-i Kutlu Bey; Ali veled-i mezkûr, mücerred; Mehmed birâder-i mezkûr, mücerred; Dura Bey veled-i Mehmed; Sofu veled-i Şikar; Mehmed birâder-i mezkûr, mücerred; Hüseyin veled-i İshak Reis; Mehmed veled-i Seyran; İsfendiyar veled-i mezkûr; Şeyh Hasan Devlethacı; Melik Ahmed veled-i İsmail; Ali veled-i Hasan, *Hızmetkâr*; Kasım veled-i mezkûr; Hasan veled-i mezkûr; Emir veled-i Ernebi, mücerred, *Müderrişzâde*; Hasan birâder-i mezkûr, *Müderrişzâde*; Yusuf veled-i Şaban; Hasan; Durmuş veled-i Mustafa; Kutlubey veled-i İsmail Bey; Şeker; Mehmed veled-i Mehmed; Abdullah veled-i mezkûr; *Kürd* veled; Ramazan; Çırak veled-i o.

Nefer	27
Hane	20
Mücerred	7

Mahalle-i BİLLUR MESCİD

Ahmed veled-i Hacı Fakih; Hamza veled-i o; Ümmet veled-i Bahşayış; Mehmet veled-i o; Mustafa veled-i Ahmed Fakih; Hamza veled-i Bulduk; Hamza Fakih, *İmam*; Mehmed veled-i Mihmad; Kemal veled-i o; İbrahim birâder-i o; Seydi Ali veled-i Hacı; Şeyhi veled-i İsmail; Halil *Hallac*; Ahmed Paşa;

[s. 400] Mehmed veled-i o; Sofu Ali; Pir Ali veled-i o; Aykut veled-i Dedeli; Hacı Mahmud; Mehmed *Cüllahdüz*; Ahmed veled-i Selamet; İbrahim veled-i Budak; Mehmed veled-i *Kemahi*; Hacı Ahmed; Hacı Ahmed *Karamanî*; Koçacı birâdereş; Mahmud veled-i Mihmad; Mehmed Kondüz; Ümmet Hoca *Hallac*; İshak *İmam*; Şeyh Fakih veled-i o; Hasan birâder-i o; Sadullah veled-i Abdullah; Abdulhalil veled-i o; İsa Mezid; Durmuş veled-i Dursun.

An evlâd-ı Şeyh Merzifon duacılarıdır, Abdullah ve Yusuf

Nefer	36
Hane	36

Mahalle-i ULU BEY

Hoca Hüsam veled-i Tahir; Kasım veled-i o; Ali veled-i Hamza; Ahmed veled-i Mehmed; Seydi Ahmed veled-i Pir Veli; Hüseyin veledi Hasan; Hacı Mehmed veledi Seydi Fakih; Hacı Ümmet birâdereş; Mahmud birâder-i o; Mahmud veled-i Pir Hasan; Seydi birâder-i o; Hacı Mehmed; Aktefer veled-i Muzaffer; Hasan *Köhne-duz*; Yusuf veled-i o; Yaramış *Köhne-duz*; Hacı Asfer; Şeyh Mehmed Fakih, *İmam*; Abdülkerim veled-i o; Mehmed Mehmed; Ali *Garib*; Ümmet *Hallaci*; Murad veled-i o; Celaleddin veled-i Emir Yusuf; Abdullah veled-i Mehmed; Mehmed veled-i *Kürt*; Bayram Bey *Hamamcı*; Zeynel Abidin veled-i Bahşayış Fakih; Hamza veled-i Hacı Asfer; Yar Ali veled-i Ömer; Hasan *Garib*.

Nefer	31
Hane	31

Mahalle-i HOCA İMAM

Dolaşa Mehmed, *İmam*; Mustafa veled-i Hoca Mehmed; Ömer birâder-i Ermihad; Ümmet veled-i Emir Hasan; Seydi Ali veled-i o; Seydi Ahmed birâder-i o; Ahmed veled-i Emir Hasan; Halil veled-i o; Pir Veli dâmâd-ı Ulu Bey; Piri veled-i Hasan; Mehmed birâder-i o; Hasan Diküldü; Ali veled-i Hasan; Ümmet birâder-i o; Tatar veled-i Ali; Kasım veled-i Davud Fakih; Davud *Boyacı*; Murad dâmâd-ı Baynados; Mahmud veled-i Abdurrahman; Hüseyin veled-i Hasan; Mehmed veled-i *Keçeci*; Hüseyin birâder-i o; Hüseyin veled-i Hakdem; Hüseyin dâmâd-ı *Aşçı* Ali; Hacı Yar Ahmed; Mehmed veled-i Yalak; Ahmed veled-i Mehmed; Cafer veled-i Abdullah; Seydi Mehmed veled-i Hacı Ali Fakih; Hasan *Aşçı*; Hasan Sinan dâmâd-ı Mehmed Efendi; Mehmed veled-i Sinan; Ali *Hallac*; Şeker veled-i o; Güvendik veled-i İbrahim; Sevindik birâder-i o; Veli veled-i Dosti; Ayaş veled-i Abdullah; Ümmet veled-i Abdullah; Oğlan *Dellal*; Dolaşa Ahmed, *Hâfiz-ı câmi*; Dolaşa Ümmet, *Hâfiz-ı câmi*

Nefer	42
Hane	42

[s.401] El muafiyet bi-marifet-i hükm-i Şerif-i âlişân

Hoca Mehmed; Ermihmad veled-i Emir Ali

Mahalle-i BİLLUR DEPEŞİ

Hacı Yakub; Şeyh Ali; İbrahim birâder-i o; Mürsel veled-i İshak; Şah Mezid veled-i İshak; Bünyad veled-i Bünyad Ümmet; Halil veled-i İvaz; Halil *Cüllah*; Yakub Pirük; Ümmet veled-i Hakdem; Hamza veled-i Postdüz; Mansur veled-i *Kemahi*; Bayla veled-i Abdullah; Mahmud veled-i Ahi; Hüseyin *Debbağ*; Mahmud veled-i Dursun; Mansur *Karakoyunlu*; Seydi Fakih *İmam*; Kemal veled-i o; Abdullah veled-i Hüseyin; Yusuf veled-i Hacı Yakub.

Nefer	21
Hane	21

Mahalle-i MESCİD-İ HOCA HÜSEYİN

Mevlana İsmail *İmam*; İlyas veled-i o; Timur veled-i Kemal; Hasan *Kavvas*; İbrahim veled-i Durmuş; Yusuf veled-i Ali; Kubalı veled-i Durmuş; Yahya veled-i Ahi, *Hızmetkâr-ı mezbûr*; Mehmed veled-i o; Dosti veled-i Yar Ali; Ali veled-i Meraği; Hüseyin veled-i Şeyhli; Dosti Paşa; Mahmud veled-i o; Abdullah veled-i Hacı Kasım; Ahmed veled-i *Hayyat*; Mehmed, *Palandüz*; Şirmerd veled-i Abdullah; Hamza veled-i Halil; Ali veled-i Derviş; Taceddin veled-i Bayram; Hacı Alahac; İlyas veled-i Ahmed; Dede fakih *İmam*; Kör Bayram; Nazar veled-i İsmail Fakih, mücerred; Ömer veled-i Kutlu; Ahmed veled-i Ümmet; Uğurlu birâdereş.

Nefer	29
Hane	28
Mücerred	1

Mahalle-i PAŞA BEY

Ümmet Dolaşa *İmam*; Mehmed veled-i Halil; İsrail Fakih veled-i Durmuş; Mehmed Han; Hüsam *Tabbah*; Emir Mahmud veled-i o; Pir Hacı veled-i Ömer; İbrahim veled-i Pir Sefer; Ahmed *Külahdüz*; *Derzi Karakoyunlu*; Ümmet *Dellal*; İsrail Fakih Devlet Hacı; Durmuş veled-i Hamza; Ümmet veled-i İbrahim; Yusuf birâder-i o; İsrail veled-i Durmuş; Ümmet veled-i Ali; Kasım *Sarrac*; İskender veled-i Emir; Seydi Ahmed veled-i *Deveci*; Keş Eymir; Dosti veled-i Ümmet Fakih; Davud birâder-i o; Emrullah veled-i *Karakoyunlu*.

Nefer	24
Hane	24

[s.402] Mahalle-i KASAP ABDİ

Hızır veled-i Dursun; Mehmed birâder-i o; Ümmet birâder-i o; Yusuf, *Börekçi*; Mehmed veled-i İsa; Durmuş veled-i İsmail; Veli veled-i Hızır; Dolaşa Hamza, *İmam*; Kasım veled-i Ümmet; Halil veled-i Mehmed; Ömer veled-i Hızır; Hamza *Hayyat*.

Nefer	12
Hane	12

Mahalle-i MESCİD-İ BAZAR

Saru Sofu *İmam*; Sıddık *Hallac*.

Nefer	2
Hane	2

Mahalle-i MEDRESE-İ SAHİBİYYE

Kutlu Bey veled-i Abdulhalil; Hüseyin veled-i Murad; Çırak *Kefşker*; Ali veled-i Pir Ali; Mehmed veled-i Kevnak; Ali veled-i o, mücerred; Şeyhzade veled-i Şeyh Mahmud; Abbas veled-i Abdullah; Durak veled-i Ali, mücerred; Pir Ahmed *Müezzîn-i medrese*; Hamza veled-i Ali; Ümmet veled-i Mehmed; Suk veled-i Pir Hasan.

Nefer	13
Hane	11
Mücerred	2

Mahalle-i ŞEYH ÇOBAN

İskender Derviş; Mahmud *Seyyaf*, *Hizmetkâr-ı Kal'a*; Halil *Bennâ*, *Hizmetkâr-ı Kal'a*; Sıddık *Kassâb*; Mahmud *Bakkal*; Derviş Hasan; Pir Ahmed *Debbağ*; Ali birâder-i o; Halis *Keçeci*; Ali veled-i o; İsa Derviş; Ahmed veled-i Oruç; Abdurrezak birâdereş; Mehmed birâder-i o; Seydi *Tokatî*; Ahmed veled-i o; Vatan birâder-i o; Ali Nur Kemal; Hüseyin veled-i Şeyh Hasan; Edhem veled-i Hamza; Eymir birâder-i o; Yusuf veled-i *Çerağ*; Şeyh İbrahim veled-i Mehmed; Hızır veled-i Ali; Şeyh Çırak; Kulavuz veled-i Abdullah; Hızır dâmâd-ı Hasan; Yusuf *Acem*; Enbiya veled-i Eyne Bey; Nefs veled-i Şeyh Çırakçı; İsmail İnal; Durmuş, *Seyyaf*; Halil *Yılduzî*; Hacı Sıddık; İlyas birâder-i Hızır; Eyne Hoca veled-i Hacı; Hamza Köhne; Ahmed Ağlakçı; Hamza veled-i o; Süleyman veled-i İmam Çelebi; Oruç dâmâd-ı mezbur; Dosti dâmâd-ı Hasan; Piri birâder-i Eyne Hoca; Emirşe Toraman; Seydi Ali dâmâd-ı Aydoğmuş.

Çiftlik-i Eyne Bey der tasarrûf-ı veledi-i mezkûr. Mezkûr iki öküzlük yer ki mukayyeddür. Mahsulü Şeyh Çoban zaviyesine Sarf olunur.

Nefer	45
Hane	45

[s.403] Çayır Sivas'da Çayır Yeri demekle ma'rûf olan yerler der tasarrûf-ı Tatar ve Şükrullah ve Hacı Paşa.

Ashab-ı Efdine an Müselleman

Bicani veled-i Hacı Mehmed, nim; Hüseyin veled-i Oğulbey, nim; Ahmed Fakih Mahmud, nim; İsmail veled-i Hacı Ulu Bey, çift; Dolaşa Muhyiddin, çift.

Nefer	5	
Çift	2	114
Nim	3	85,5

Müselleman an evlâd-ı Şeyh Merzifon 318 nefer
 Hizmetkar-ı Kal'a neferan
 Muaf neferan 11
 Hane-i Avarız 285
 Mücerred 16

Çiftlik-i kadimlik-i Seyyid Hüseyin, çift
 Zaviye-i Ahmed Çelebi meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Hüseyin, Çiftlik, çift
 Zaviye-i Külahdüz meşihât der tasarrûf-ı Ahi Ali Çelebi, Çiftlik, çift
 Zaviye-i Abdulvahhab Gazi meşihât der tasarrûf-ı Derviş birâdereş, Çiftlik, çift
 Zaviye-i Şeyh Erzurum meşihât der tasarrûf-ı Derviş Ali, Çiftlik, çift
 Zaviye-i Hoca Arasta meşihât der tasarrûf-ı Derviş İsa
 Zaviye-i Mahmud Çelebi veled-i Abdulvahhab nam-ı diğer Daru'r-rahâ meşihât der tasarrûf-ı Derviş Aykud, Çiftlik-i zaviye, çift
 Zaviye-i Hacı Ahi Carullah meşihât der tasarrûf-ı Ahi Ali veled-i mezkûr
 Zaviye-i Melik Acem meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Hüseyin Gülabi, Çiftlik-i zaviye, nim
 Zaviye-i Hacı Şahin der tasarrûf-ı Derviş Mehmed Çiftlik-i Zaviye, çift
 Zaviye-i Hacı Arif meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Hüseyin Gülabi bi-hükm-i şerif-i âlişan, Çiftlik-i zaviye, çift
 Zaviye-i Hacı Abdurrahman der tasarrûf-ı Seyyid Muhyiddin, Çiftlik-i zaviye, çift
 Zaviye-i Tokmak
 Zaviye-i Şeyh Çoban meşihât der tasarrûf-ı Nazar Çelebi ve ma'lûm Çelebi, Çiftlik-i zaviye, 2 çift

Memleha-i Fazlun ve Bingöl ve Çakeri vakf-ı Emir Hattab köhne zaviye Daru'r-rahâ ve timâr-ı Fukara ve memleha-i Tuzlacık, Harab.

Zeminhâ-i Demir Armalu vakf-ı ebnâ-i Pir Kadem Hızır Paşa derviş-i ma'lûm
 Zemin-i Kuzucular, kıt'a 1
 Zemin der kurb-ı Hasr Malatya, kıt'a 1
 Zemin der kurb-ı Gökcekler Kulu, kıt'a 1
 Zemin der kurb-ı Şeyh Erzurum, kıt'a 1
 Zemin der kurb-ı Haldi Tavı, kıt'a 1
 Zemin der kurb-ı Taş Köprü, kıt'a 1
 Zemin der kurb-ı Künbed Mescid, kıt'a 1
 Mezra'a-i Doğanlar-ı Süfla tamam mâlikâne ma'a zemin-i asiyâb, harab.
 Karye-i Nur Palar tamam mâlikâne vakf-ı ebnâ.

Karye-i Yassı Taş tamam mâlikâne vakf-ı ebnâ.
 Mezra'a-i Kara Yakub mâlikâne tamam vakf-ı ebnâ.
 Mezra'a-i Elüm Ağaç tâbi'-i Sivas nısf mâlikâne vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa.
 Mezra'a-i Akçe Viran tâbi'-i mezkûr nısf mâlikâne vakf-ı mezkûr ebnâ.
 Mezra'a-i Derecik tabi'i o tamam mâlikâne vakf-ı ebnâ-i mezkûr.

[s.404] Mezra'a-i Çaluklu tâbi'-i Sivas nısf mâlikâne vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa.

Zeminha-i vakıf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey ki evlâd .... zaviye der nefsi Tokat .
 Zemin-i Dökme Taş, kıt'a
 Zemin-i Seydi Çırac, kıt'a
 Zemin-i Şeyh Kaya, kıt'a
 Mezra'a-i Pirincek, tamam

Gebrân-ı Eramine-i Sivas

Mahalle-i HİSAR nam-ı diğer BARONVARD

Sıddık veled-i Ağrar; Egüb birâder-i o; Baronvard veled-i Murur Zımmi; Iskadafor veled-i o; Iskadafor Enbakar; Bogos Melik; Serkeş *Garib*; Bedros *Hallac*; Uslu Bey veled-i o; Ağa veled-i Vahab; Martarun Murad; İsfendiyar veled-i o; Berkeramad Martarun; Asid veled-i Vartan; Vador *Erzincani*; Dulkar veled-i o; Ovanis birâder-i o; Serkes birâder-i o; Aral veled-i Bogos; Egüb birâder-i o; Satran veled-i Başçı; Matos birâder-i o; Salimir veled-i Ovadan; Deken birâder-i o; Ovanis birâder-i o; Hador veled-i Papaz; Kutlupa birâder-i o; Sadaka *Rençber*; Dikan *Kassâb*; Kirkör veled-i *Darendeli*; Ovaris veled-i Emlik; Meki *Hayyat*; Aslan veled-i Vadur; Kirkor veled-i o.

Nefer

34

Mahalle-i ÇUBİK

Hobil veled-i Lorgök; Meki birâder-i o; Esad birâder-i o; Lorgök veled-i Hobil; Murad veled-i Kirkor; Bayos veled-i Mardaros; Derz veled-i Meki; Bedors birâder-i Balos; Derz veled-i Balos; Alakösdüs Keşiş; Çermik *Hallac*; İstakor *Külahdüz*; Alagöz veled-i o; Elvanşah birâder-i İstakoryan; Körtik *Külahdüz*; Tursinan; Edhem veled-i o; Mıgırdıc Keşiş; Demak *Boyacı*; Emir birâder-i o; Hacris *Hayyat*; Asvarados veled-i İskender; Alaf Kondüz; Oser *Hayyat*; *Madenci* Karus; Evran veled-i Erser; Venar birâder-i o; Haçan birâder-i o;

[s.405] Aslan *Rençber*; Aslan Asor veled-i Kasahan; Aslan birâder-i o; Vasik Emiryan; Serkes veled-i o; Kirkor veled-i Basyan; Bayol veled-i o; Alakösdüz veled-i Diranmorma; İsfendiyar veled-i Emirvaki; Beydos Misi veled-i o; Mıgırdıc birâder-i o; Asar veled-i *Değirmenci*; Emirsa veled-i o; Altun veled-i o; Sultan birâder-i o; Keşiş Darik; Todorsis veled-i o; Evren veled-i Papas; Sıddık veled-i o; Sultan birâder-i o; Serkis veled-i Kirekös; Keşiş Sanbolati; Bogos Havanis; Sultan veled-i Murad.

Mahalle-i ÇUKUR

Beravan veled-i Asvadavir; Kirkör veled-i o; Asvadavir birâder-i o; Bonik birâder-i o; Elvan veled-i Kirkör; Emirton veled-i Martos; Vartok veled-i o; Korbaron *Erzincani*; Keşiş veled-i o; Balos birâder-i o; Ovanis *Aşçı*; Hüsrev *Kassâb*; Habis veled-i o; Horsa birâder-i o; Asvadavir birâder-i o; İsfendiyar veled-i Orgur; Bogor veled-i Beytemur; Torsis birâder-i o; Emir Dırab birâder-i o; Bohan veled-i Beytemür; Davis Sinan; Gökce veled-i Demes; Mardaros veled-i Bogos; Mardaros veled-i Vartok; Deksi veled-i o; Vartan veled-i Vartok; Serakis veled-i Serhabis; Batran veled-i Badil; Sıdık veled-i İbranos; Marakör veled-i Markos; Mahya Daror; Borkarun *Hayyat*; Haçan *Kemahi*; Elvan *Kassâb*; Sıddık veled-i o; Kiresid veled-i Residkis; İstatos Keşiş; Ayasta *Garib*; Serhatos *Durger*; Dosyor Bey veled-i Kesur; Seçük *Değirmenci*; Asvarsator veled-i o; Bogor Melik; Haçan veled-i o; Satılmış Emenker; Ağya *Erzincani*; Ornis Ağrac; Begül Keşiş; Dosabir veled-i o; Devletyar veled-i *Değirmenci*; Bedros veled-i Şahmelik.

Mahalle-i ORNİS VE SULTAN ŞAH

Ovanis *Hayyat*; Emenlevak; Ornis veled-i o; Arad veled-i Murad; Deredor veled-i Ornis; Ornis veled-i o; Ferman veled-i Bedros; Sultanşah veled-i Bortük; Altunşah birâdereş; İsfendiyar veled-i Emir; Kirekös veled-i Martos; Sadı *Garib*; Sanvagos birâder-i mezkûr; Vartan Şah veled-i Kirebend; Hüsrev *Garib*; Helal veled-i o; Dosraton veled-i Dönük; Serkes veled-i Endirenas; Asvatador veled-i o; Eyüp Şah veled-i Vasil; Kerdes veled-i Latif;

[s.406] Devlet veled-i Mikail; Mıgırdıç *Değirmenci*; Hisar veled-i Mıgırdıç; Kirtakos *A'ma*; Muruşah veled-i o; Murad birâder-i o; Efendi Çırak; Yorgi veled-i o; Alnik birâder-i o; Emnik veled-i Sarvaris; Haçan veled-i o; İsa veled-i Tordor; Murad dâmâd-ı o; Boros *Ekmekçi*; Murursa veled-i o; Şehriyar veled-i Kostik; Vasil veled-i *Değirmenci*; Emir Melik *Rum*; Emirzad veled-i o; Cafer birâder-i o; Baronvard veled-i o; Argon veled-i Abdullah; Yahya *Rençber*; Asil Bey *Hallac*; Elvan Şah veled-i o; Kirtor *Bennâ*; Astavir *Kassâb*; Astavadavir veled-i o.

Mahalle-i TOROS KEŞİŞ

Bogos veled-i Dertlü; Rikab veled-i Emirkul; Suleyman veled-i Simavol; Emir Devlet veled-i o; Şimşires birâdereş; Semavol veled-i Selman; Sıddık veled-i Selkeh; Eklesatos veled-i Selke; Vartos veled-i Ark; Pavnik *Gazur*; Mıgırdıç veled-i *Gazur*; Hador birâder-i o; Markeri *Karamanî*; İskender veled-i o; Mosis Keşiş; Batos veled-i Dehrün; *Garib* veled-i Avadil; Murad veled-i Kondüz; Hızır Bey veled-i o; Uslu Bey birâdereş; Boror birâder-i o; Körkil veled-i Mador; Aral birâder-i o; Uslu Bey veled-i

Serkes; Kirkör veled-i Kirebid; Keşiş Sehnik; Mardiros birâder-i o; Hüsrev veled-i o; Haçük veled-i Ağrar; Sultan veled-i Bekür; Murad dâmâd-ı o; Şekervermiş dâmâd-ı Bekür; Dede veled-i Uzvar; Sehmîd birâder-i o; Arslan birâder-i o; Derz veled-i Hodis; Asilbaron *Erzincani*; Makam veled-i Köhne; Girüb *Darendevi*; Sehük *Neccar*, *Hızmetkâr*; Şahik veled-i o; Evset veled-i İstakos; Kestosnor veled-i Kondüz; Serknü veled-i Sehmen; İskender veled-i *Değirmenci*; Artok *Erzincani*; Asvatador veled-i Tosan; Ornis veled-i o; İstakos veled-i Keşiş.

Nefer

49

Mahalle-i BAZAR KAPUSU

Kesik veled-i Mardiros; Mıgırdıç *Boyacı*; Asvatador veled-i Saru *Derzi*; Piri veled-i Sekül; Emir Serkes veled-i Muhtar; Bankes *Erzincani*; Kirekor veled-i Dereli; Ahi Han veled-i Karakasa; Babahan birâder-i o; Asvatador birâder-i o; Sıddık veled-i Mıgırdıç; Makranik veled-i Mıgırdıç; Kirebend veled-i o; Mıgırdıç birâder-i o;

[s.407] Emir Hamad *Kemahi*; Haçan *Kemahi*; Serkes veled-i o; Alub Balend; İsfendiyar Şehri; Asil Babil veled-i Uskur; Asvatador veled-i o; Ovanis Murad; Asvatador veled-i o; Murad veled-i Andirenas; Andirenas veled-i o; Rikab veled-i Şah Eymir; Emir Bey, *Habbâz*; Emir veled-i Mardaros; Yahya veled-i Kirebid; Arslan veled-i Avanis; *Kassâb Erzincani*; Şehsan veled-i o; Sali *Bakkal*; Sehnik veled-i o; İsfendiyar birâder-i o; Bahtiyar birâder-i o; *Kassâb Bekir Darendelü*; Sıddık birâder-i o; Çerak Cemal; Boris veled-i o; Bonik *Hayyat*; Akbeş Hendenbi; Dumar *Boyacı*.

Nefer

43

Mahalle-i ZİLGER

Serkis Kondüz; Avradik Küçük; Ohanes *Hayyat*; Asil Bey veled-i o; Semaven birâder-i o; Serkes birâder-i o; Emenik birâder-i o; Tortaron veled-i o; Vartan *Paspan*; Çirkin *Garib*; Bergül *Cüllah*; Mezid veled-i o; Markos *Erzincani*; Tornik veled-i o; Bogos *Paspan*; Kastik Divane; Avradik Erzek; Kermedin; Murad veled-i o; Hendenbi *Erzincani*; Emir Cihan veled-i Markos; Arslan *Bıçakçı*; Vartan Yolcu; Arslan *Debbağ*; Batos veled-i o; Ohanes birâder-i Arslan; Serkes *Kassâb*; Asvadavir veled-i o; Ohanes *Çerçi*; Andrenas Benk; Serkes veled-i o; Savatan birâder-i o; Daron *Boyacı*; Emir Ersa veled-i o; Pedersa veled-i o; *Frenk*; Serkes Madas; Kirtakos Divane; Sıddık veled-i o; Todor *Cüllah*; Öknadök veled-i o; Bordin veled-i Erger; İncevantarib *Garib*; Yahya *A'ma*; Kirkör veled-i o; Marmadük veled-i Sernis; Sernis veled-i Arslan; Oltazun *Boyacı*; Avrüt veled-i o; Şehrivar veled-i Oltazun; Baçık birâder-i o; Fahrenik birâder-i o; Haçadur Murad; Makam veled-i o; Timur veled-i İvadsa; Kutluşah birâdereş; Kirkor *Garib*; Hayırşi *Palani*; Mihador *Börekçi*; Simavil veled-i Abdullah; Kondüz veled-i o; Miradur birâder-i o; Kelüstür birâder-i o; Köser *Kassâb*; Helvas veled-i o; Ağrar veled-i Çakur; Vasik birâdereş; Torlak; Evran veled-i o; Sıddık birâder-i o; Arkman *Erzincani*; Martazul veled-i Ağvan; Martazun veled-i Ağvan; Körsi Dostim; Asfarad Dostim; Simavon *Cüllah*; Kutluşah Baklid;

[s.408] Safer Şah birâder-i o; Balaban veled-i o; Mıgırdıc *Garib*; Simavon Evlük; Berakil veled-i o; Hohanes veled-i Simaveon; *Kirişçi*; Kondüz dâmâd-ı Avanik; Bersun *Garib*; Dinnik veled-i o; Bogos birâder-i o; Duman Mısır; Serkes *Garib*; Karuc *Garib*; Eyladin Andın; Tanrıvermiş *Garib*; Olbaron veled-i Beğil; Restelü *Darendelü*; Avanes veled-i Boğüs.

Nefer

96

Mahalle-i PALAS

Murad veled-i Andemalan; Kondüz veled-i *Yaycı*; Hones birâder-i o; Avanis veled-i Bedrik; Kirkönik birâder-i o; Varduk veled-i Sukçu; Hones veled-i o; Kirkör birâder-i o; Simavon veled-i Erkalı; Deyvid birâder-i o; Egüb *Buzağucu*; Toros veled-i *Darendelü*; Mıgırdıc birâder-i o; Sehnik birâder-i o; Astavadad veled-i Sahlaç; Arapşah *Erzincani*; Canbos *Erzincani*; Egüb veled-i o; Elvanis Erser; Bedros veled-i o; Vasil veled-i Gökçe; Erat veled-i o; Astavadad birâdereş; Sumal birâdereş; Aslan veled-i Genç; Hızır birâder-i o; Astavadad birâder-i o; Darik veled-i Ögüb; Eman birâder-i o; Beklar *Erzincani*; Öğürlerte; Körtıl veled-i o; Dilenci; Simavon veled-i *Erzincani*; Garar veled-i o; Emirhayr Simavon; Kömür Karabend; Köstesör dâmâd-ı o; Mıgırdıc Derkar; Keşiş Mıgırdıc; Avanes birâder-i o; *Kirpaki*; Egüb Keşiş; Kirekör biradeş; Köşüsnik *Erzincani*; Aslokobaron *Boyacı*; Bosus veled-i Tatlu; Köbram *Haddad*; Körsad veled-i Talgor; Elvan Selenak; Vasil birâder-i o; Muhsa veled-i Arz; Asvadad veled-i Kevar; Murad *Erzincani*; Melkeser veled-i Boso; Haçun veled-i o; Hanis veled-i *Boyacı*; Simavon *Sislü*; Arslan Şah Keşiş; Şeker veled-i o; Dorlik veled-i *Kassâb*; Tornik veled-i o; Bosil *Kemahi*; Asyatos veled-i o; Hayırvelid birâder-i o; Sorbas Asvadavir; Sehk veled-i o; Rumnik birâder-i o; Kernik veled-i Zevger; Varnik birâder-i o; Elvanis birâder-i o; Bogos veled-i Alasbos; Arasir veled-i Farozo; Avanis veled-i Siratos; Arakil veled-i Egüb; Kestün *Börekeçi*; Kestosör veled-i o; Margeri *Erzincani*; Kirebid birâder-i o; Agukar *Erzincani*; Sehnik veled-i Sukçu; Körnik veled-i Astadar; Bekiş veled-i Arslan; Durmuş birâder-i o; Kutlu veled-i Bekiş; Kireli veled-i Durmuş; Arslan veled-i Bekiş; Siyad veled-i Deyvan.

Nefer

87

[s.409] Mahalle-i KAL'A ARDI

Eküs Kızıl Kuşlu; Asvadad dâmâd-ı Egüs; Aslan birâder-i o; Kirekör birâder-i o; Asvadavir Yahya; Asvasor veled-i Asvadavir; Şahmir veled-i Emir; Erkir veled-i Donalde; Şeker Bayos veled-i Ervon; Egüb Şah Bosih; Hatun; Dosti veled-i o; Ögüb Bosih; Emend *Erzincani*; Boros birâder-i o; Bogos *Garib*; Ohanis veled-i Asyatos; Avdik birâder-i o; Serkes Mıgırdıc; Körtik Mıgırdıc; Tutan Şeker; Ak Keşiş Bosih; Aranik veled-i o; Kirekör Halnik; Sinan veled-i o; Emnik *Hayyat*; Serkes veled-i o; Arabşah veled-i Avdadenk; Kirekös veled-i Mahadar; Vartaris veled-i *Akşehri*; Kirtakos Sinan; Serkes veled-i o; Boris veled-i Bohmaros; İvad birâder-i Keşiş; Bosnik *Karamani*; Tanrıvermiş veled-i o; Arad birâder-i o; Marderne veled-i Mardıros; İskender *Hayyat*; Egüb Sasi; Serkis *Cüllah*; Bırastik dâmâd-ı Eskici; Serkis *Garib*; Avanes birâder-i o; Avnik *Eskici*; Mardıros veled-i Kostandil; Egüb birâder-i o; Simavon *Eskici*; Endin Yolcu; Edensa Vartarin; Melik *Hayyat*; Sekünmüş *Garib*; Baronvard birâdereş; Bogos birâder-i o; Serkes Balanbokul; Mikail birâder-i o;

Devletsav veled-i Melikşah; Serkös veled-i Sivaron; Mavnik birâder-i o; Kirtakosil veled-i o; Simavon veled-i Egüb; Kirkör birâder-i o; Şah Emir *Cüllah*; Toros veled-i o; Bayos birâder-i o; Todos *Kemahi*; Saru *Değirmenci*; Asar veled-i Bedros; Martarun veled-i Beryor; Kirkör *Kemahi*; Marabend veled-i Bohmenk; Vartan *Kemahi*; Kirkor *Erzincani*; Ohanes veled-i Tevakil; Hosar veled-i o; Murad veled-i *Kemahi*; Arslan veled-i o.

Nefer

77

Ashab-ı Efdine an Gebrân

Sanderlü, nim; Bayos veled-i *Kazançı*, nim; Kirkös veled-i Egüb, nim; Tanrıvermiş veled-i İstakanos, nim; Toros veled-i Haçuros, nim; Hızır Şah *Köhne-düz*, nim; Sehit veled-i Sekü, nim; Bayos-ı diğer *Kazançı*; Mıgırdıc veled-i Direği, nim; Emin veled-i Serkes, nim; Haron Keşiş, nim; Sağvil, nim; Toros Keşiş, çift; Mardıros *Kemahi*, nim; Bomas veled-i Sitefanos, nim; Emnik, nim; Simavon Sinan, nim; Egüb veled-i Simavon, nim; Bonik veled-i Emir, nim; Vartük veled-i Margeri, nim; Göşeyh veled-i Emit;

[s.410] Duşah, nim; Ektarun, nim; Hacator veled-i Sersim, nim; Egüb veled-i Behlevan, nim; Yahya veled-i Kirkös, nim; Emir veled-i Yahya, nim; Batos veled-i Tobanil, nim; İstafos, nim.

El-mevkûfât

Akbeş, nim; Akbeş diğer, nim

Nefer	29	
Çift	1	57
Nim	28	798

Yekûn-ı Eramine-i nefsi Sivas

Nefer	568 fî 25
hassa-i şehzade tale bekauhu	
Cizye	14200
... Müslüman ve Gebrân	
Hane	886

HÂSIL

Nefs-i Sivas hassa-i mirlivâ	117.639,5
Mukataâ-i tamga ve meyhane ve boyahane ma'a Boyahane-i	
Karye-i Todurga ve Atlu fî sene	65.000
Resm-i Çift an Müselleman ve Gebrân	1054
Behre 100 mud	4600
Hinta 60 mud	3000
Şair 40 mud	1600

Çiftlik-ı hassa-i mirlivâ, 8 çift

Mahsûl	120 mud	5600
Hınta	80 mud	4000
Şair	40 mud	1600
Koru-yı Koçhisar revgân-ı sade fi 24 50 menna		1200
Asiyâb 7 Huccar 1 baş fi sene el galle 7 mud		
Hınta	3,5 mud	175
Şair	3,5 mud	140
Asiyâb Hacereyn, harab		
Koru-yı hassa-i mirlivâ 200		
Öşr-i memleha-i Fazlun ve Bingöl ve Çakri		3000
Resm-i ganem		400
Bad-ı hevâ-i şehir		7000
Asiyâb-ı Muhyiddin ve Hacı Kemal ve Alibekir 3 huccar fi sene 2 baş elgalle 6 mud		
Hınta	3 mud	150
Şair	3 mud	120
Asiyâb-ı şehir fi sene 1000		
Beytü'l-mâl ve Yava ve Dokuman ve vilâyet-i Sivas fi sene		5000
Memleha-i Tuzlacık ve Pınar ve Bardabaşı ve Kürt Bedreddin ve Susus ve Gökçe ve Tuz Hisar ve Çermis ve İşhanı ve Pöke ve Toros hâsıl fi sene 23000		
Çiftlik-i kadimlik-i sipahiyan bazı Sivas ve mülâzıman-ı kal'a ve çiftlik timâr-ı Bayak kadimlik üzre çiftlik tasarrûf iden sipahiler eşmekten fâri olunmak kal'a gitmek ..... hıdmet		
Mezkûr Moluş tarlası Ahi Mehmed Kûlahdüz zaviyesinin vakfıdır deyü zaviye-i mezbûre Şeyhi olan Şey Çoban oğlu Mahmud da'va idüb vakfiyeti ..... Kadıasker Mevlana Abdulrahman Efendi huzurunda isbad idüb müşârün-ileyh kadıasker dahi vakfiyetine hükmedüb hazreti padişahi alem penah kılındı hilafına bu hükmü mukarrer olub.... mezkûre vech-i meşruh üzerine defteri sultaniye sebt olunmak emr ittiğü sebepten deftere sebt olundu bi-marûf-ı vüzerâ-yı izam hazret-i Ahi Paşa ve Mustafa Paşa ve Davud Paşa ve		

Çiftlikhâ-i Kadimlik

Çiftlik-i Şeyh veled-i Sinan	1 çift
Çiftlik-i Baki Çelebi veled-i Mehmed Çelebi	1 çift

[s.411]

Çiftlik-i Bünyad veled-i Mehmed,	1 çift
Çiftlik-i Şemseddin veled-i Mehmed,	1 çift
Çiftlik-i Hasan veled-i Seydi,	1 çift
Çiftlik-i Yusuf veled-i Hamza,	1 çift
Çiftlik-i Muhyiddin İmam kal'a	1 çift

Çiftlik-i Hamza veled-i Bünyad	1 çift
Çiftlik-i İsmail Ağa	nim
Çiftlik-i Mezüd Çavuşki Hoca Ağa Çiftliktir	1 çift
Çiftlik-i Tatar	1 çift
Çiftlik-i Hacı veled-i Asayış Kethüda,	1 çift
Çiftlik-i Şeyh Ahmed veled-i Hoca Ali	1 çift
Çiftlik-i Sultansah Ağa	1 çift
Çiftlik-i Dur Ali ve Yar Ali veled-i Seydi Ali	1 çift
Çiftlik-i Piri veled-i Hacı Kozcı	1 çift
Çiftlik-i Hacı veled-i Ali	nim
Çiftlik-i Mehmed veled-i Mustafa Fakih Mülazim-ı Kal'a	1 çift
Çiftlik-i İlyas ve Ali ve Mehmed evlâd-ı Sabit	1 çift
Çiftlik-i Selman veled-i Sadullah	1 çift
Çiftlik-i Emrullah veled-i Sadullah-ı mezkûr	nim
Çiftlik-i Emrullah veled-i Konyar	nim
Çiftlik-i Alparslan Çelebi	nim
Çiftlik-i Ali veled-i Bayram Bey	1 çift
Çiftlik-i Kasım ve Samduni birâderân, muaf bi-emr-i padişâhî âlem-penâh	1 çift
Çiftlik-i Ahmed ve Mahmud ve Mehmed evlâd-ı Muslihiddin	1 çift
Çiftlik-i Çirkin Sorbarak	nim
Çiftlik-i Pir Ahmed veled-i Rüstem, İmam-ı kal'a	nim
Çiftlik-i Ahmed veled-i Tatar Bey	nim
Çiftlik-i Hoca Ömer	1 çift
Çiftlik-i Seyyid Emir Ahmed veled-i Seyyid Mehmed	1 çift
Çiftlik-i Ali kâtib bâ-zemin Virdük ve Ömer	nim

Çiftlikhâ-i Timârcıyân ma'a el-mevkûf 9,5 çiftlik

Çiftlik-i Şeyh Hasan Çelebi, 1 çift, Timâr-ı Şükrullah veled-i Nuratlu	Hâsıl	15 Mud	750
Çiftlik-i Mezüt Çavuş timâr, 1 çift	Hâsıl	15 mud	750
Çiftlik-i Hoşkadem veled-i Abdullah timârıdır, 1 çift	Hâsıl	15 mud	750
Çiftlik-i Aydın veled-i Abdulgani, 1 çift, beca-yı Şire veled-i Kutlu Bey timârıdır	Hâsıl		700
Çiftlik-i Sagir ve Ali mülâzimân-ı kal'a, 1 çift	Hâsıl	11 mud	550
Çiftlik-i Abdulgani timârıdır, 1 çift	Hâsıl	15 mud	750
Çiftlik-i Edinyar Ali beca-yı Ulu Bey timârıdır, 1 çift	Hâsıl	10 mud	500
Çiftlik-i Pir Çirak timârıdır, nim,	Hâsıl		350
Çiftlik-i Seydi Ali, 1 çift, mevkûf			
Çiftlik-i Musa Gaib, 1 çift, mevkûf			

Hasshâ-i Mirlivâ-i Sivas

Karye-i PİRKİK tâbi'-i mezbûr, hassa-i mirlivâ-i Sivas. An malikâne süls er-bağ vakf-ı câmi'-i Sultan Alaeddin el-merhûm der nefsi-i Sivas. Ve rub' mâlikane vakf-ı zaviye- Ahi Emir Ahmed der nefsi-i Sivas.

Totarun veled-i Mihad, nim; Avanis Keşiş, nim; Ağya veled-i Serkis, nim; Tedük Bomilkani, caba; Pelür *Kemahi*, caba; Avanes Dıraz i, nim; Vadin veled-i Mardoros, nim; İstafador Şah Haçadır, nim; Sebüdün veled-i Emir, nim; Şeş Keşiş, nim; Sehnik veled-i Emirdon, nim; Haçadır veled-i Kar, nim; Emir Aslan veled-i Mekan, nim; Dostim veled-i Emirhan, nim; Ağrar veled-i Bogos, nim; Varador Keşiş, *beca-yl Dirtatos*, nim; Elvanis veled-i Murad, nim; Etran veled-i Domir, nim; Belük veled-i Harduk, caba; Haçan Haçator, nim; Hosik veled-i Kirkör, nim; Haçator veled-i Sirtaron, nim; Ebravan Haçator, nim; Terenger Şah Bogos, nim; Vartasir veled-i Kirtakos, nim; Emirnik veled-i Tom, nim; Mardıros Kösih, caba; Şahin veled-i Evk, nim; Dosti veled-i Kalatarun, *be-nim zemin olmuş*; nim; Bekrivendes veled-i Murad, nim; Murad veled-i Aron, nim; Baron veled-i Vador, nim; Hanes veled-i Mıgırdıc, nim; Kirtakos veled-i Avanis, nim; Avanis Kurtik, caba; Ohanis veled-i Mihail, caba; Barondin veled-i Haçator, nim; Ohanis *Kemahi*, caba; Mıgırdıc veled-i Mardıros, caba; Ornis veled-i Sehnik, caba; Evk veled-i Tartaron, caba; Kirtakos veled-i Dostim, caba; Tanrıvermiş birâdereş, caba; Ovanis Batran, caba; Sehnik veled-i Donik, caba; Escü veled-i Avcı, caba; Zarük veled-i Avanis, nim; Havran veled-i Ağya, mücerred; Behsader veled-i İstor Şah, mücerred; Kirekös veled-i Mardıros, caba; Simavon Doniş veled-i Belük, caba; Batos veled-i Mardıros, caba; Geçertakos veled-i Ağya, mücerred; Simavon veled-i Sedon, caba; Emirhon veled-i Sehnik, mücerred; Batos veled-i Asvadador, caba; Maraz veled-i Bogos, nim; Ahi veled-i Batran, mücerred; Emirnik veled-i Betol, mücerred; Kelürsivaris Donik, mücerred; Tanrıvermiş veled-i Bogos veled-i, mücerred; Varador birâder-i o, mücerred; Egüb veled-i Kirekös, mücerred; Ahsar veled-i Maron, caba; Egüb veled-i Ohan, nim; Simavonn veled-i Malandaris, caba; Koskondil veled-i Kayas, mücerred; Mesi Şah veled-i Ağya, mücerred; Eraki veled-i Dıavranis, mücerred; Enker birâder-i o, mücerred; Mururşa veled-i Haçan, mücerred; Mirasik veled-i Avanis *Kemahi*, mücerred; Arad veled-i Avanis, mücerred; Balos veled-i Toros, mücerred; Emir veled-i Keşiş, mücerred; Asvadador veled-i Kirekös, mücerred.

Çiftlik-i hassa, çift ve nim

Nefer	76	
Nim	34	969
Caba	22	286
Mücerred	20	

Mezra'a-i PAĞNİK, rub' mâlikane vakf-ı zaviye-i Hacı Arif meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Mahmud bi-hükm-i şerîf, ve süls er-bağ mülk-i verese-i Selman Ağa, ve divânî hassa-ı mirlivâ.

[s.413] **Mezra'a-i ZİMİRSEK**, mâlikâne vakf-ı zaviye-i Hacı Arif meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Mahmud bi-hükm-i şerîf-i Pâdişâhî

Mezra'a-i BOYALUCA HAN, divâni hassa-i mirlivâ, ve malikâne timâr-ı Ahmed veled-i İbrahim.

Mezkûr kurâ halkı zirâ'at ederler

Hâsıl-ı malikâne 90

HÂSIL				5155
An rusûm çift ve caba				1255
Behre	50 mud			2300
	Hınta	30 mud	1500	
	Şair	20 mud	800	
An hassa	20 mud			950
	Hınta	15 mud	750	
	Şair	5 mud	200	
Küvvâre				100
Resm-i ganem				300
Bâd-ı hevâ				250
Asiyâb hacir, harab				

Cizye-i gebrân 76 nefer fi 25 hassa-i şehzâde-i tâle bekauhu 1900

Karye-i TAVRA divâni hassa-i mirlivâ-i Sivas.

Baytos veled-i Varteri, çift; Erdik birâdereş, caba; Haçator Keşiş, nim; Soğvatol Keşiş, mücerred; Haçator *Garib*, mücerred; İstehan Mirenid, caba; Desis birâder-i o, caba; Avenis birâder-i o, caba; İstefor Baron birâdereş, mücerred; Kirekös birâder-i o, mücerred; Avanes veled-i İvad, nim; Yan veled-i o, mücerred; Menük veled-i İvad, nim; Bedoris veled-i o, mücerred; Mesir Şah veled-i Baytos, mücerred; Soğumol veled-i Desis, nim; Sıddık veled-i o, mücerred; Margeri veled-i Desis, nim; Hanatin veled-i o, mücerred; Erad veled-i Desis, caba; Minas veled-i Mekil, caba; Hadun veled-i Serkis, nim; Miyedon birâder-i o, caba; Avadik veled-i Serkis, caba; Kirekör birâder-i o, mücerred; Avanis veled-i Toros, bennâk; Davis veled-i Tanrıvermiş, bennâk; Sehnik veled-i Margeri, nim; Kısık veled-i Edos, çift; Emtisar veled-i Şah Emir, caba; Elvan Şah veled-i Vasil, nim; Dador veled-i o, caba; Ayatatos birâder-i o, mücerred; Simavon veled-i Harbed, caba; Toros Keşiş, caba; Avanis veled-i o, caba; Kirekös veled-i Kirebid, caba; Havend *Garib*, caba; İstefor Baron *Geleban*, caba; Karakös veled-i Arad, mücerred; Haçuk veled-i İsteforbaron, mücerred; Arakil *Garib*, caba.

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	42	
Çift	2	114
Nim	8	228
Bennâk	2	36
Caba	17	221
Mücerred	13	

HÂSIL 3001,5

An rusûm çift ve bennâk ve caba			599
Behre	30 mud		1400
	Hınta	20 mud	1000
	Şair	10 mud	400
An hassa	7 mud		320
	Hınta	4 mud	200
	Şair	3 mud	120
Küvvâre			100
Asiyâb 9 huccar fi 9 şehri el-galle 4 mud			209,5
	Hınta muddân ve kilelik		119,5
	Şair muddân ve kilelik		90
Asiyâb	3 huccarân	Harab	
Bâd-ı hevâ			180
Resm-i ganem			200
Cizye-i gebrân	42 nefer fi 25 hassa-i şehzâde		1050

Mezra'a-i KABUDİ Malikâne-i vakf-ı çeşme ve mescid-i Hoca Ulu Bey der Sivas divânî timâr-ı İsa ve Şükrullah.

Hâsıl ani'l-galle

280

[s.414] **Karye-i ZARA** tâbi'-i Sivas, divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas, karye-i mezkûre üç parça vâki' olduğu sebebden hükm-i şerif sadr olunub avârizdan emin kılınmış mütâla'a olunub emr-i âli mucerred Mukarrer kılındı. Malikânenin tamamından rub'in süls'ân vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey rub'in süls vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa ve süls er-bağ ber-vech-i timâr ulufesi.....Çavuş... tasarrûfunda ber-mûceb-i hükm-i hümâyûn.

Kösebend veled-i Merah, bennâk; Hanik birâder-i o, caba; Batos Kesri, bennâk; Eymanik veled-i o, mucerred; Mardiros Derendi, bennâk; Tanrıvermiş birâder-i o, caba; Toros birâdereş, mucerred; Toros *Akşehrî*, bennâk; Tökel veled-i o, bennâk; Şahmelik birâdereş, caba; Güvendik *Kethüda*, nim; Murad veled-i Martan, bennâk; Tomas birâder-i o, bennâk; Emin *Kemahi*, bennâk; Konik veled-i o, caba; Baronvard, nim; Haçan veled-i o, caba; Avanis veled-i Edem, bennâk; Batos veled-i Emir Aslan, bennâk; Tanrıvermiş veled-i Emir Aslan, bennâk; Servarkis *Kemahi*, bennâk; Mıgırdıc veled-i o, caba; Torsis veled-i Ferah Emir, nim; Evk veled-i *Akşehri*, nim; Kondonoz veled-i o, caba; Bosok veled-i Murad, bennâk; Kirekör veled-i Ağnik, nim; Egüb veled-i Keşiş, çift; Sehnik birâder-i o, caba; Bendar *Akşehri*, bennâk; Kerbend veled-i Todurgan, nim; Sehnik veled-i Kerbend, mucerred; Dinlüs veled-i Egüb, mucerred; Şah Melik veled-i Kotil, bennâk; Erter *Akşehrî*, caba; Batos veled-i Manik, çift; *Kürd* Emir veled-i İhtiyar, caba; Melikşah veled-i Varteris, nim; *Kürd* Aron veled-i Varteris, mucerred; Markoris *Kemahi*, bennâk; Varsehnid veled-i o, caba; Evran *Garib*, caba; Göçi veled-i Evran, çift; Erad birâder-i o, nim; Mardiros Ensür, nim; Haçur veled-i Avanis, nim; Hanis veled-i Emir, nim; Emilbaron, bennâk; Mardiros birâdereş, bennâk; Edilbaron veled-i Kesül, nim; Murad veled-i *Derzi*, bennâk; İskender veled-i Emir Melik, çift; Emir Devlet veled-i İskender, mucerred; Aval Kayat, bennâk; Erdel veled-i Edikbaron, nim; Ağya veled-i Tebuduk, çift; Emilnik veled-i Kelüstür, bennâk; Vartan

veled-i Servaron, nim; Sabaron birâder-i o, caba; Şükran birâdereş, caba; Kerebend veled-i Besatüş, nim; Kirekös veled-i Sehnik, nim; Asut veled-i Tanrıvermiş, nim; Haçator birâder-i o, mücerred; Haçük veled-i Murad, nim; Hodunşah veled-i Sebit, nim; Avavenk veled-i o, caba; Serkes veled-i Amid, çift; Egüb veled-i Sirtav, çift; Ağya veled-i o, caba; Tomas veled-i Emir Arslan, çift; Kerebend birâder-i o, caba; Mirebend birâder-i o, bennâk, Sehnik veled-i Buduncan, nim; Belül birâder-i o, caba; Aranik birâder-i o, bennâk; Avanic veled-i Haçatun, nim; Kelürsetür birâder-i o, nim; Egüb Küçük, çift; Savacni veled-i o, mücerred; Tanrıvermiş veled-i Ohanis, nim; Sehük birâder-i o, mücerred; Haçük Toradak, bennâk; Bekçür veled-i Kazancı, nim; Bahabend veled-i *Gürcü*, çift; Benavagos veled-i Tanrıvermiş, çift; Emir birâder-i o, mücerred; Kireben Şah, caba; Emirnik veled-i Kirkör, çift; Akşer veled-i Seluduk, *ma'a birâdereş*, nim; Basnik birâder-i o, caba; Aksal, nim; Arvil veled-i Kirebend, bennâk; Mirebend birâder-i o, mücerred; Emir Kula veled-i Evran, nim; Ovanis Gircira, çift; Serkis veled-i Emir Şah, nim; Ovanis *Garib*, mücerred; Emilbaron *Birûnî*, mücerred; Üskümer veled-i Kelüsdü, mücerred; Vartaris *Garib*, mücerred.

Nefer	101	
Çift	13	741
Nim	28	798
Bennâk	25	450
Caba	20	260
Mücerred	15	

[s.415] **Mezra-i AKVİRAN** tâbi'-i mezkûre malikâne der tasarrûf-ı İbrahim ve Halis ve Kaya.

HÂSIL		9929
An rusûm çift ve bennâk ve caba		2249
Behre	130 mud	6000
Hinta	80 mud	4000
Şair	50 mud	2000
Küvvare		300
Resm-i ganem		800
Bad-ı heva		400
Asiyâb 4 huccar fi sene elgalle 4 mud		180
Hinta muddân		100
Şair muddân		80

Cizye-i Gebrân 101 nefer fi 25 hassa-i şehzâde tâle bekauhu 2525

Mezra'a-i KINIK tâbi'-i Sivas malikâne der tasarrûf-ı İbrahim ve Halis ve Kaya.

Mezra'a-i KAKANİ tâbi'-i Sivas malikâne der tasarrûf-ı Velid veled-i Pir Ahmed Ağa.

Mezra'a-i YANKÖY tâbi'-i Sivas malikâne der tasarrûf-ı Velid veled-i Pir Ahmed Ağa el-mezbûr.

Karye-i İMARET tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas malikâne tamam vakf-ı medrese-i Burucerdiye der Sivas.

Kösdil veled-i Kutlu, caba; Haçator veled-i o, caba; Astavadadir veled-i Gökçe, caba; Hayırbaron veled-i Kutlu, nim; Seratun veled-i Tomis, nim; Sehnik birâder-i o, caba; Sadaka veled-i Keşiş, çift; Emirdon veled-i Gökçe, *becâ-yı Baron*, nim; Astavadavir veled-i Vartaris, caba; Emir birâder-i o, nim; Markiri veled-i Emir, caba; Şahbaron birâder-i o, nim; Avadan birâder-i Emir, nim; Astavadador birâder-i Mardıros, nim; Vartük veled-i Betük, nim; Alyac veled-i Mimad, caba; Kirkö Becyan, bennâk; Murad veled-i o, caba; Kirekös *Kemahi*, *becâ-yı Kırakör*, nim; *Garib* birâder-i o, mücerred; Meliksil Keşiş, nim; Baytos veled-i o, caba; Arakil birâder-i Keşiş, caba; Astavarador Vatran, caba; Varol veled-i Simavon, nim; Ertük veled-i Emir, caba; Kirkös Derendi, caba; Yağmurbaron veled-i Vartan, nim; Vardor veled-i Ersun, nim; Bogos veled-i Suk, caba; Todoros veled-i Erkil, mücerred; Haçük Ertoğ, mücerred; Arad veled-i Ertoğ, caba; Arküt veled-i Mecrekil, mücerred; Emirnik veled-i Haçator, mücerred; Batos *Garib*, caba; Toros *Geleban*, caba; Avanis veled-i Avdan, mücerred; Haçül veled-i Agob, mücerred; Tordin veled-i Kirkör, mücerred; Haçator veled-i Bayos, mücerred.

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	41	
Çift	1	57
Nim	13	370
Caba	17	221
Bennâk	1	18
Mücerred	9	

Mezra'a-i DEREKÖY malikâne-i vakf-ı zaviye-i Akbaş der Sivas meşihât der tasarrûf-ı Hacı Gavs Abdal bi-hükm-i şerif.

Hâsıl ani'l-galle muddân	100
HÂSIL ma'a mezra'a-i Dereköy	3123,5
An rusûm çift ve bennâk ve caba	666,5
Behre 35 mud	1600
Hinta 20 mud	1000
Şair 15 mud	600
An hassa 7 mud	320
Hinta 4 mud	200
Şair 3 mud	120
Küvvare	40
Bad-ı heva	200
Resm-i ganem	200
Cizye-i gebrân 41 nefer fi 25 hassa-i şehzâde-i tâle bekauhu	1025

[s.416] **Karye-i TODURGA** tâbi'-i Sivas hassa-i mirlivâ-i Sivas malikânenin tamamından süls erbâ' timârı Mehmed Bey veled-i Osman Bey .... Bâki' rub'm sülsân vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey süls-ı âher vakf-ı ebnâ-i merkur Hızır Paşa.

Karye-i mezkûreden olan kal'aların hıdmetine iltizâm gösterdikleri sebebden ellerinde ahkâm-ı şerif virilüb avâızdan mu'âf kılınmış.

Avdik Tanrıvermiş, *becâ-yı*, çift; Simavonn veled-i İstakos, nim; Bahtiyar veled-i Todar, nim; Rikab veled-i o, caba; Kirebid *Cüllah*, caba; Erkik veled-i o, caba; Serkis veled-i Baytos, nim; Aslan veled-i İvanis, caba; Toros veled-i Adem, caba; Sehnik veled-i o, nim; İstakodos birâder-i o, mücerred; Egüb veled-i Sedüm, nim; Belik veled-i Sıddık, nim; Sobron veled-i Ahkik, nim; Bogos veled-i Serkis, nim; Kirekös birâder-i o, caba; Simavon veled-i Kirebid, nim; Serkis birâder-i o, caba; Egüb veled-i Sobron, caba; Sobron veled-i o, nim; Emir veled-i Ohan, nim; Tanrıvermiş veled-i o, mücerred; Haçan veled-i Bogos, nim; Haçar *Kürekçi*, nim; Avdik Keşiş, nim; Tordonik birâdereş, caba; Menül birâder-i o, bennâk; Mıgırdıc veled-i Haçator, nim; Amadin veled-i Toklubaron, nim; Abacı birâder-i o, mücerred; Harnik veled-i Mıgırdıc, caba; Avmengi veled-i o, nim; Kutlusa veled-i Harnik, caba; Kökürkeş veled-i Mirebend, *becâ-yı Ferah*, nim; Asfarad veled-i Edum, caba; Hartaron veled-i o, nim; Egüb veled-i Baron, caba; Haçük veled-i o, nim; Mihal veled-i Todoris, nim; Ohanis veled-i Kirkör, nim; Timur veled-i o, mücerred; Eseldan birâder-i o, mücerred; Evren veled-i Setak, nim; Ohanis veled-i Bolamir, nim; Keşiş Şahin, nim; Körkik veled-i Ohanis, mücerred; Mıgırdıc veled-i Ohanis, caba; Donik veled-i Baronvard, nim; Torbaron veled-i o, mücerred; Kirebend Keşiş, nim; Mirebend Keşiş, nim; Kirkös veled-i o, caba; Abraham birâder-i o, caba; Torbaron Taşçı, nim; Ohanis veled-i Gökçe, nim; Esmad veled-i Dede, nim; Asılbaron veled-i o, caba; Avnis Kar, nim; Paşabend veled-i Kirkör, nim; Asfakis veled-i o, caba; Uskurbaron Varsid, nim; Emir Hayr Murad, nim; Mardıros Handıros, nim; Bıraşa birâdereş, caba; Rikab Derador, nim; Mardıros Eksün, mücerred; Ohanis dâmâd-ı Ekür Keşiş, nim; Erkil veled-i Melik Şah, nim; Egüb Keşiş, nim; Haçük veled-i Simavon, nim; Eshük veled-i Serkis, nim; Meliksend Kirebid, nim; Mardıros Kösih, nim; Eynik veled-i Mardıros, bennâk; Bogos *Garib*, nim; İskender veled-i o, caba; Kirekös birâder-i o, mücerred; Tatar *Kemahi*, caba; Kalenos veled-i o, mücerred; Tacbaron veled-i Seradin, mücerred; Toros Birâder-i o, mücerred; İstakos veled-i Dortan, nim; Sıddık Misafir, bennâk; Adakil veled-i Sıddık, caba; Haçar veled-i Kördan, nim; Ohan *Kemahî*, nim; İstakos birâder-i o, mücerred; Ağca veled-i Mirebend, nim; Baronvasil veled-i Mirebend, nim; Vardur veled-i Haniş, nim; Körüş veled-i Kirtos, çift; İstatos veled-i Evk, çift; Derador Kösih, nim; Donik *Akşehri*, bennâk; Altunşah veled-i o, mücerred; Haçük veled-i Kökil, caba; Kalenos birâder-i o, caba; Şehbaron veled-i Çamçeker, nim; Sıddık veled-i Kirkör, caba; Abraham o, nim; Avanis veled-i Kelüstür, nim; Asvardor veled-i David, nim; Emirnik veled-i Boris, nim; Egüb birâder-i o, mücerred;

[s.417] Evse veled-i Derevak, nim; Zerök veled-i o, caba; Derevak birâdereş, mücerred; Kerebend veled-i Rakih, nim; Bargiri veled-i Emlac, nim; Astavardad veled-i Mıgırdıc, caba; Bahabend veled-i Kotik, nim; Kotik veled-i Bahabend, caba; Mirebend veled-i o, caba; Tokil veled-i Todis, mücerred; Matan veled-i Serkes, nim; Keşiş birâder-i o, nim; Sehnik birâdereş, caba; Ohanis Dudu, nim; Kirkös Markon, nim; Andül veled-i o, caba; Kirkös Kelevan, nim; Emirnik veled-i Serkis, caba; Behtum veled-i Egüb, mücerred; Şahrur veled-i Mıgırdıc, mücerred; Martarun veled-i Yanikeşiş, mücerred; Toros veled-i Mıgırdıc, mücerred; Serkes veled-i Mardıros, mücerred; Simavon veled-i Sıddık, mücerred; Tomas veled-i Derkori, mücerred; Melik Şah veled-i Dede, nim; Avril birâdereş, nim; Tornik veled-i Sehnik, nim; Avran birâder-i Avdik, nim; Marki veled-i o, mücerred.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		135	
	Çift		3	171
	Nim		71	2023,5
	Bennâk		4	72
	Caba		32	416
	Mücerred		25	
HÂSIL				11305
An rusûm çift ve bennâk ve caba				2682,5
Behre	150 mud			7000
	Hınta	100 mud	5000	
	Şair	50 mud	2000	
An hassa	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Asiyâb hacereyn fi 3 şehzade el-galle 10 kilecik				23,5
	Hınta	5 kilecik	13,5	
	Şair	5 kilecik	10	
Küvvâre				100
Resm-i ganem				530
Bâd-ı hevâ				500
Boyahane mukâta'a, Sivas boyahanesiyle mukâta'a ya verilmişdir, anda mahsûbdur				1500
Cizye-i Gebrân 135 nefer fi 25 hassa-i şehzâde tale bekauhu				3375

Karye-i CANCİN tâbi'-i Sivas divân-i hassa-i mirlivâ-i Sivas malikânenin tamam kırk sekiz sehîm olduktan sonra üç buçuk sehîmi beytü'l-mâl olduğu sebepten beylerbeyi berâtıyla Mehmed veled-i divâniye timâr verilmiş bâki kırk dört buçuk sehîmden sekizinden Cemal Beğ'ün türbehânına vakf ta'yîn olunub bâkisi vakf-ı evlâd olunmuş.

Arvadin veled-i Emirserkis, *becâ-yı Öktarmin*, nim; Mıgırdıc veled-i Ovanik, çift; İstanos Keşiş, bennâk; Bogos Semavon, nim; Semavon veled-i o, mücerred; Emir Serkis veled-i Sertan, çift; Mikail veled-i o, caba; Darük birâder-i o, mücerred; Murad veled-i Polad, çift; Hasnik veled-i Bozdonik, caba; Kirtos veled-i Martaron, *ma'a Hasnik Arek*, çift; Donik veled-i Habis, nim; İstatos veled-i Tanrıvermiş; Batran birâder-i o, nim; Tevador veled-i Avnis, caba; Egüb Keşiş, bennâk; Kirebid veled-i o, caba; Vartan veled-i Ohanis, nim; Tanrıvermiş birâder-i o, mücerred; Uslunik veled-i *Boyacı*, nim; Zarol veled-i Hematon, nim; Vadin veled-i Kirkör, nim; Avnis veled-i Anderanas, nim; Batran birâder-i o, bennâk; Ferid Sah veled-i Dölkan, caba; Simavon Savnil, nim; Haçan veled-i Markeri, çift; Batle veled-i Egüb, bennâk; Ohanis veled-i Kaçtar, nim; Bedengera dâmâd-ı Kaçtar, nim; Dador veled-i Egüb, caba, Kirkör Keratan, caba; Kirkös Avadik, bennâk; Asırnik veled-i *Akşehri*, nim; Sıddık veled-i o, mücerred; Bayon veled-i Kirekös, nim; Matas veled-i Banti, caba; Vartan veled-i Egüb,

caba; Mardıros veled-i Aydon, *evlâdlarının öküzlüğüne müşterekdir*, caba; Serkis birâder-i Çarık, bennâk; Hardas veled-i Benik, bennâk; Serkis *Kemahi*, caba;

[s.418] Sarkis birâder-i Serkis, caba; Emirsarvar İvad, caba; Armağan *Akşehir*, caba; Saru veled-i o, caba; Avagil veled-i Toris, nim; Kalan veled-i Emir, mücerred; Kaya birâder-i o, caba; Martarun birâder-i o, mücerred; Emirdavan veled-i Serkis, mücerred; Emirnik veled-i Egüb, mücerred; Ağrar veled-i Emir Serkis, mücerred; Dostar dâmâd-ı Davud, caba; Kirkör dâmâd-ı Dahnik, caba; Batran veled-i Simavil, mücerred; Dinkik *Garib*, caba; Serkes veled-i Batran, mücerred; Dontar birâder-i o, mücerred; İstakos Haçatun, mücerred; Ederyan birâder-i Vartan, mücerred; Kirekös Tanburi, caba.

Çiftlik hassa, çift

Hatun Yeri demekle ma'rûf yerden dört mudluk yer Mahmud Çelebi tasarrûfunda behresin virür.

	Nefer	62	
	Çift	5	285
	Nim	16	456
	Bennâk	7	126
	Caba	20	260
	Mücerred	14	
HÂSIL			6049
An rusûm çift ve bennâk ve caba			1155,5
Behre	80 mud		3650
	Hinta	45 mud	2250
	Şair	35 mud	1400
An hassa	10 mud		450
	Hinta	5 mud	250
	Şair	5 mud	200
Bâd-ı hevâ			280
Resm-i ganem			400
Küvvare			100
Asiyâb	hacer fi 3 şehr el-galle		13,5
	Hinta	3 keyilce	7,5
	Şair	3 keyilce	6
Cizye-i gebrân	62 nefer an 25 hassa-i şehzâde tale bekauhu		1550

Karye-i ADIS tâbi'-i Sivas divânî hassa-ı mirlivâ-i Sivas malikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey

Ümmet birâder-i Hamza, nim; Mehmed Murad, nim; Seydi Ahmed veled-i Kuştan, mücerred; Yakub veled-i Yusuf, nim; İsrail veled-i Sofu, nim; İsmail birâder-i o, nim; Seydi Ali veled-i Hacı, nim; Ali veled-i Süleyman, caba; Mahmud veled-i Yakub, nim; Hamza veled-i Süleyman, nim; İshak veled-i Yusuf, nim; Pir Hasan veled-i İbrahim, nim; Şeyh Ahmed veled-i Şüca', nim; Yusuf veled-i Cavid, nim; Ali Fakih

veled-i Hamza, nim; Safa veled-i Muzaffer, nim; Pir Hasan Fakih veled-i Ahmed, bennâk; İslam veled-i Yusuf, nim; Seydi veled-i Mustafa, nim; Mehmed Fakih veled-i Yakub, nim; Mustafa veledi-i Mustafa, bennâk; İslam Sofu, bennâk; Veli veled-i Hamza, nim; Hüseyin *Darendi*, bennâk; Hasan veled-i Seydi Ahmet Fakih, nim; Hasan veled-i Murad, nim; İsmail veled-i Mehmedi, caba; Ali Yusuf veled-i Sevinç, nim; Mustafa veled-i Hamza, caba; Abdi veled-i İshak, caba; Mahmud veled-i Seydi Ali, caba; Mehmed *Cüllah*, caba; İsmail veled-i Muzafferî, mücerred; Koşa birâder-i o, mücerred; İsmail veled-i İslam, caba; Ali veled-i Mestan, mücerred; Bayezid veled-i İshak, caba; Mehmed veled-i Musa, nim; Hüseyin veled-i Mustafa, mücerred; Hüseyin veled-i Mehmed Murad, mücerred; Menteşe veled-i Pir Hasan Fakih, mücerred; İsa veled-i Muzaffer, mücerred; Pir Ahmed veled-i Hacı Ahmed, caba; Ahmed veled-i Mehmed, mücerred; Ümmet birâder-i o, caba; İvaz birâder-i Hüseyin, mücerred; Kaya veled-i Abdi, caba; Yusuf veled-i İshak, mücerred; Mehmed veled-i Ümmet, mücerred

Çiftlik-i hassa, çift

Nefer	49	
Nim	22	627
Bennâk	4	72
Caba	11	143
Mücerred	12	

[s.419]

HÂSIL			4549,5
An rusûm çift ve bennâk caba			842
Behre	50 mud		2300
Hinta	30 mud	1500	
Şair	20 mud	800	
An hassa	15 mud		680
Hinta	8 mud	400	
Şair	7 mud	280	
Küvvâre			30
Resm-i ganem			430
Bâd-ı hevâ			200
Asiyâb 3 huccar fi 6 şuhûr elgalle			67,5
Hinta	15 kile	37,5	
Şair muddân	15 keyilce	30	

Mezra-i SÖĞÜDLÜ tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas.

Hâsıl ani'l-galle			200
Hinta	muddân	200	

Karye-i YARHİSAR tâbi'-i Sivas divânî hassa-ı mirlivâ-i Sivas malikâne tamam vakf-ı Ahmed Bey bin Mehmed Bey

Muhtar veled-i Sebis, nim; Toris veled-i Serkis, nim; Dadur veled-i Serkis, nim; Aksir veled-i Arhan, nim; Siddık veled-i Torim, nim; Rikab birâder-i o, nim; *Kürd*

veled-i Bosil, çift; Markeri veled-i o, caba; Şehrur birâder-i o, caba; Bekros birâder-i o, mücerred; Kirekös veled-i Desdur, mücerred; Baronvard veled-i Ohanis, çift; Bedros veled-i Dador, caba; Tanrıvermiş veled-i Dador, *becâ-yı pedereş*, çift; Batran veled-i Emirdol, çift; Borbaron veled-i Seküdris, nim; Bıradık birâder-i o, mücerred; Asvaradir *Akşehri*, bennâk; Donik veled-i Haçlus, nim, Bedengir veled-i o, caba; Aydon veled-i Haçük, nim; Esil birâder-i o, caba; Toris veled-i Muhtar, nim; Vartan veled-i o, mücerred; Ekcel veled-i o, bennâk; Kirekös *Garib*, bennâk; Mardaniid *Garib*, bennâk; Toriskör, bennâk; Serkis *Garib*, nim; Toris birâder-i o, caba; Avanis *Garib*, bennâk; Mıgırdıc *Garib*, nim; Asvaradir birâdereş, caba; Şahmen birâder-i o, caba; Şahbaron birâdereş, caba; Kutlu Şah *Garib*, bennâk; Tanrıvermiş, birâder-i o, caba; Simavon Dorni, çift; Tanrıvermiş veled-i o, caba; Kosar *Garib*, nim; Emnik *Garib*, caba; İstakatos veled-i Çağnil, nim; Keşiş Birâder-i o, nim; Barsih veled-i Haçük, nim; Sultan veled-i Dögerni, nim; Bachan veled-i Madris, nim; Dere birâder-i Dora, mücerred; İstatos veled-i Akranil, nim; Emirserkis veled-i Seron, nim; Seranos veled-i Emranil, nim; Vartük birâder-i o, caba; Emirnik veled-i Haçator, çift; Mavend birâder-i o, caba; Batran veled-i Emir, caba; Şahbaron veled-i o, nim; Emirnik veled-i Kotil, nim; Hanik veled-i Tökel, caba; Avanis veled-i Kasil, nim; Emirnik veled-i o, caba; Ökrü veled-i *Kürd*, nim; Avansak veled-i Kirkör, bennâk; Tosil veled-i İvad, nim; Kirkör veled-i Serkil, bennâk; Haçator birâder-i o, mücerred; Mirarte *Kemahi*, caba; Vartük *Garib*, nim; Asvar birâder-i *Garib*, caba; Ağrar *Garib*, caba; Barsih *Garib*, caba; Melik Şah veled-i Avanis, caba; Barandaros veled-i Simavon, çift; İstoptar veled-i o, mücerred; Haçan veled-i Kirkör, nim; Toris Keşiş, çift; Asvaradir birâdereş, caba; Çirkin veled-i Karagöz, nim; Uyar veled-i o, caba;

[s.420] Kirkör birâder-i o, mücerred; Arnakos veled-i Kirekös, nim; Avenis veled-i Emir, nim; Seradan veled-i İvad, nim; Avanis veled-i o, caba; Kotan veled-i Şah Melik, nim; Dolsi veled-i o, mücerred; Tebük veled-i Egüb, çift; Aksir veled-i Avanis, nim; Bosnik veled-i birâdereş, caba; Hosnik veled-i Kirekös, caba; Baron veled-i Muhtar, çift; İstakos birâder-i o, caba; Arakil *Garib*, bennâk; Aşgun Saron, bennâk; Köçik veled-i İstakos, nim; Avanis birâder-i Kirkör, mücerred; Okrar Keşiş, caba; İliktanos veled-i o, çift; Tökerbaron veled-i Mirebend, caba; Mıgırdıc veled-i İstatos, nim; Banis veled-i Keşiş, bennâk; Derük veled-i Serkis, bennâk; Markeri veled-i Asvaradir, mücerred; Emir veled-i Baronvard, mücerred; Mintaş veled-i Elmelik, nim; Erük birâder-i o, mücerred; Emirtopal, bennâk; Bonraf veled-i Murad, mücerred; Ohanis *Kemahi*, caba; Mikail Arik, mücerred, Ökenron birâder-i o, mücerred; Seltan veled-i Miradin, mücerred; Dirador veled-i Miradin, mücerred; Emirhayr veled-i Barandaros, mücerred; Simavon veled-i Basvaradir, mücerred; Ahanis veled-i Melik Şah, mücerred; Mardıros veled-i Murad, mücerred; Sıddık veled-i Avanis, mücerred; Kirkör veled-i Muhtar, mücerred; Mardıros veled-i Mıgırdıc, mücerred; Avanis veled-i Karakasak, çift

El-mevkûfât: Efendi, nim

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	120	
Çift	12	684
Nim	38	1083
Bennâk	14	252
Caba	31	403

	Mücerred	25	
HÂSIL			11992
An rusûm çift ve bennâk ve caba			2422
Behre	180 mud		8400
	Hinta	120 mud	6000
	Şair	60 mud	2400
An hassa	10 mud		470
	Hinta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120
Küvvâre			200
Bâd-ı hevâ			500
Cizye-i Gebrân 120 nefer fi 25 hassa-i şehzâde tâle bekauhu			3000

Mezra-i KÖTE tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i ve malikâne der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim.

Karye-i KUTLAPA tâbi'-i Sivas divânî hass-ı mirlivâ-i Sivas nısf malikâne vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey

Hızır veled-i Hamza, nim; Tur Hasan veled-i Osman, nim; Yusuf veled-i Musa Fakih, nim; Osman veled-i Tur Hasan, bennâk; Seydi Ali veled-i *Eskici*, nim; Ahmed veled-i o, mücerred

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	6	
Nim	4	114
Bennâk	1	18
Mücerred	1	

Mezra'a-i KIZOĞLU karye-i mezkûre halkı ekerler.

HÂSIL			882
An rusûm çift ve bennâk			132
Behre	15 mud		700
	Hinta	10 mud	500
	Şair	5 mud	200
Asiyâb hacar, harab			
Bâd-ı hevâ			50

[s.421] **Karye-i ALA HACI** tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ

Ali veled-i Hacı İvaz, bennâk; Seydi veled-i Şeyh Kadem, bennâk; Seydi Ahmed veled-i Ümmet Fakih, bennâk; Halil *Şamî*, bennâk; Hamza veled-i Hacı İvaz, caba; Hasan birâder-i o, mücerred; Seydi Ahmed *Kirişçi*, bennâk; Hamza Fakih *İmam*,

caba; Hasan veled-i Hacı İvaz, caba; Safi birâder-i o, mücerred; Misafir birâder-i o, mücerred; Himmet birâder-i Hamza Fakih, mücerred; İbrahim veled-i Halil, mücerred; Seydi Ali veled-i Seydi, mücerred; Mehmed veled-i Seydi Ahmed, mücerred;

Çiftlik-i hassa, 2 çift

	Nefer		15	
	Bennâk		5	90
	Caba		3	39
	Mücerred		7	
HÂSIL				1539
An rusûm bennâk ve caba				129
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
An hassa	20 muddân			900
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	10 mud	400	
Bâd-ı hevâ				40

Karye-i ÇELEBİ DERESİ tâbi'-i Sivas divânî Hassa-ı mirlivâ-i Sivas an malikâne Seksen Sehimden on sekiz sehim vakf-ı evlâdı Mihmad Bey Çelebi ve on sehim vakf-ı cami'i Sultan Aleaddin der Sivas ez-kabl-kabl-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey.

Hasan veled-i Halil, nim; Yakub veled-i Abdulrahman, nim; Pir Ahmed veled-i Ahmed Fakih, nim; Kıros veled-i *Hallac*, bennâk; Himmet birâder-i o, caba; Ferman birâder-i o, nim; İbrahim veled-i Mustafa, nim; Himmet veled-i Yusuf, bennâk; Mustafa veled-i İbrahim, caba; Aykud *Garib*, caba; Aykud veled-i Yusuf, bennâk; Seyyid Mehmed veled-i Halil, mücerred.

	Nefer		12	
	Nim		5	142
	Bennâk		3	54
	Caba		3	39
	Mücerred		1	
HÂSIL				845
An rusûm çift ve bennâk ve caba				235
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	
Resm-i ganem				200
Küvvâre				40
Bâd-ı hevâ				90

Karye-i BANAS tâbi²-i Sivas divânî tamam timâr-ı İsmail Ağa ve Aydın malikâne tamam vakf-ı türbe-i Hundi Bula Hatun bint-i Yörgüç Paşa ez-kabl-kabl-i Pir Mehmed Bey bin Ahmed Bey

İsrail veled-i İbrahim, caba; Musa veled-i o, nim; İshak birâder-i o, nim; Mustafa veled-i İsmail, nim; Hüseyin veled-i Hasan, nim; Mustafa veled-i Yakub, çift; Osman Sofu, caba; Ahmed veled-i o, nim; Salih birâder-i Mihmad, mücerred; Ali veled-i Atanker, nim; Süleyman veled-i Mürsel, caba; Hacı veled-i Ali, nim; Ömer veled-i Eyne Bey, *becâ-yı Süleyman*, nim; Aykud veled-i Bahşayış, nim;

[s.422] Mehmed veled-i Hacı Hasan, 1,5 nim; Pir Ali Fakih *İmam*, 1,5 nim; Yusuf birâder-i o, çift; Davud veled-i o, caba; İbrahim Gelenar, nim; Kaya veled-i Hacı, çift; Hamza veled-i Mısır, çift; Mahmud veled-i Eyne Bey, nim; *Geleban* Halil, caba; Halil veled-i Halil, caba; Mihmad veled-i Hacı, mücerred; Mehmed veled-i Hamza, çift; Halil veled-i Ömer, mücerred

Çiftlik-i hassa, nim

	Nefer		27	
	Çift		5	285
	Nim		14	349
	Caba		6	78
	Mücerred		2	
HÂSIL				2493
An rusûm çift ve bennâk caba				553
Behre	30 mud			1400
	Hınta	20 mud	1000	
	Şair	10 mud	400	
An hassa	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ				70
Niyâbet				270
	An rusûm		210	
	Bâd-ı hevâ		60	
Hâsıl mâlikâne				
	El Gale	10 mud		500

Mezra'a-i HACI ÖMER der nezd-i karye-i mezkûre mezkûr mâlikâne-i vakf-ı medrese-i Hacı Ömer der nefsi-i Tokat

Hâsıl-ı mâlikâne				
	El Gale	10 mud		500

Karye-i ÖYÜK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ali Ağa Katib malikâne nısf vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd-ı zaviye der nefs-i Tokat.

Ahmed veled-i Mehmed, nim; Süleyman veled-i Hacı Yusuf, nim; Veli veled-i o, caba; Yusufveled-i Durmuş, caba; Hüseyin veled-i Seydi Ali, nim; İbrahim veled-i Aykud, nim; Ali veled-i Kaya, bennâk; Seydi Ahmed veled-i Ahi, nim; İlyas Hacı *İmam*, caba; Ahmed veled-i Yakub, caba; Halil veled-i Hamza, nim; Seydi Ali veled-i Turak, caba; Hızır veled-i Seyyid Ali, caba; İbrahim veled-i o, mücerred; İlyas veled-i Süleyman, mücerred.

	Nefer	15	
	Nim	6	171
	Bennâk	1	18
	Caba	6	78
	Mücerred	2	
HÂSIL			752
An rusûm çift ve bennâk ve caba			187
Behre 10 mud			470
Hinta 7 mud	350		
Şair 3 mud	120		
Resm-i ganem			50
Bâd-ı hevâ			45
Niyâbet			270
An rusûm	80		
Bâd-ı hevâ	30		
Resm-i ganem	50		

[s.423] **Karye-i AĞRI KARACA** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mahmud veled-i Budak.

Mehmed veled-i Ömer, bennâk; Ahmed Fakih *İmam*, caba

Çiftlik-i hassa, nim

	Nefer	2	
	bennak	1	18
	caba	1	13
HÂSIL			491
An rusûm bennâk ve caba			21
Behre 10 mud			470
Hinta 7 mud	350		
Şair 3 mud	120		
Niyâbet			10
An rusûm	10		

Mezra'a-i KARACA VİRAN VE DEVECİ VİRAN tâbi'-i Sivas Malikâne mülk-i evlâd-ı Selman ve divânî tamam timâr-ı Mahmud veled-i Budak.

Hâsıl Ani'l-galle			230
Behre	5 mud		230
	Hinta	3 mud	150
	Şair	muddân	80

Karye-i ANDIRUN-I SALUR tâbi'-i Sivas divani timâr-ı Mahmud veled-i Budak malikâne tamam mülk-i Piri Bey ibn-i Korucu Hacı.

Mehmed veled-i Mezid, bennâk; Halil veled-i o, caba; Kulağuz Murad, caba; Ahmed veled-i Mehmed, mücerred.

	Nefer		4
	Bennâk		1
	Caba		2
	Mücerred		1
			18
			26
HÂSIL			264
An rusûm bennâk ve caba			29
Behre	5 mud		230
	Hinta	3 mud	150
	Şair	muddân	80
Bâd-ı hevâ			5
Niyâbet			20
	An rusûm		15
	Bâd-ı hevâ		5

Karye-i YAVA tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mahmud veled-i Budak malikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve Zaviye der nefsi Tokat.

Ömer veled-i Bahşayış, nim; Pir Ali veled-i Hacı Ahmed, caba; Durakveled-i Kara Oğlan, nim; Ahmed veled-i o, mücerred; Mehmed birâder-i o, caba; Mustafa veled-i Mehmed, caba; Mezüd veled-i Turak, mücerred; Aşık Derviş, caba.

Çiftlik-i hassa, nim

	Nefer		8
	Nim		2
	Caba		4
	Mücerred		2
			57
			52
HÂSIL			474
An rusûm çift ve caba			74
Behre	4 mud		190
	Hinta	3 mud	150
	Şair	mud	40

An hassa			190
Hinta	3 mud	150	
Şair	mud	40	
Bâd-ı hevâ			20
Niyâbet			50
Bâd-ı hevâ		15	
An rusûm		35	

[s.424] **Karye-i KÜRTLER** tâbi'-i Sivas malikâne tamam vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed ve divâni timâr-ı Hacı veled-i Ali.

Ali veled-i Hayyat, nim; DurAli birâder-i o, nim; Şeyh Hasan veled-i Seydi, nim; Şeyh Ahmed birâdereş, caba; Turak veled-i Havik, nim; Pir ali veled-i Ali, caba.

Çiftlik-i hassa, nim

	Nefer	6	
	Nim	4	114
	Caba	2	26
HÂSIL			680
An rusûm çift ve caba			100
Behre 7 mud			320
Hinta	4 mud	200	
Şair	3 mud	80	
Bâd-ı hevâ			20
Resm-i ganem			10
Niyâbet			65
An rusûm		40	
Bâd-ı hevâ		15	
Resm-i ganem		10	

Karye-i UZUN tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Abdulgani veled-i Seyyid Ahmed malikâne-i vakf-ı evlâdlık üzere der tasarrûf-ı Mahmud Çelebi ibn-i Hacı Ali.

Hasan veled-i Abdulaziz, caba; Hüseyin birâder-i Hamza, caba.

El-mevkûfât Hamza, nim; Hüseyin, nim

	Nefer	2	
	Caba	2	26
HÂSIL			336
An rusûm caba			16
Behre 5 mud			230
Hinta	3 mud	150	
Şair	muddân	80	

Resm-i ganem	40
Bâd-ı hevâ	50
Niyâbet	90
An rusûm	10
Bâd-ı hevâ	40
Resm-i ganem	40

Karye-i YENİCE ÇEPNİ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Karaman Çelebi veled-i Mürüvvet Çavuş ve malikâne-i tamam vakf-ı Ahmet Bey bin Mehmed Bey.

Ayvad veled-i Simavon, nim; Kirekös veled-i o, caba; Arakil birâder-i o, caba; Sarkis veled-i Simavon, bennâk; Egüb veled-i Agobi, nim; Baron veled-i Murad, nim; Mardıros birâder-i o, mücerred; Zarük veled-i Panik, nim; Haçator veled-i Öktarfil, bennâk; Karador veled-i o, caba; Egüb veled-i Batvar, nim; Semnik veled-i Batvar, mücerred; İvad veled-i Polad, nim; Dosti veled-i Avdan, nim; Serkis veled-i Mirarşe, bennâk; Bogos birâder-i o, caba; Mirarşe Nesir, nim; Batol veled-i Ohanes, nim; Kirkor veled-i Ohanes, nim; Bogos veled-i Fillad, bennâk; Astavadir *Hayyat*, bennâk; Kirkor veled-i o, caba; Mezid veled-i Simavon, caba; Kirkor veled-i Egüb, nim; Zarük veled-i Tanrıvermiş, bennâk; Haçur veled-i Öktaror, bennâk; Tekdogos birâder-i o, nim; Mıgırdıc veled-i Egüb, mücerred; Simavon veled-i Haçator, mücerred; Mardıros veled-i Kirkör, mücerred; Emir veled-i Haçator, mücerred; Bavarid dâmâd-ı Zarük, caba; Zarük veled-i Bavarid, mücerred; Ağya veled-i Baton, mücerred; Siddık veled-i Dosti, mücerred; Mıgırdıc veled-i *Derzi*, mücerred; Baronvard veled-i Ayvad, mücerred; Aratos veled-i Todor, mücerred; Kirekös birâder-i o, mücerred; Körkil veled-i Kirkör, mücerred; Kirekös veled-i Serkis, mücerred; Baron veled-i Bogos, mücerred.

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	42	
Nim	12	342
Bennâk	7	126
Caba	7	91
Mücerred	16	

[s.425]

HÂSİL			2759
An rusûm çift ve bennâk ve caba			399
Behre	40 mud		1900
Hinta	30 mud	1500	
Şair	10 mud	400	
An hassa	7 mud		330
Hinta	5 mud	250	
Şair	muddân	80	
Küvvâre			30
Resm-i ganem			10
Bâd-ı hevâ			90
Niyâbet			240

An rusûm	160
Bâd-ı hevâ	70
Resm-i ganem	10

Cizye-i Gebrân 42 nefer fî 25 hassa-i şehzade tale bekahu 1500

Mezra'a-i VENK tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Karaman veled-i Çavuş Mezüd nisf malikâne mülk-i Üveys ve Ömer ve Ebulhayr nisf-ı aher an mâlikâne verese-i Simsar.

Çitlik-i hassa, nim

HÂSIL

Ani'l-galle 15 neferen ma'a hassa 700

Behre

Hinta	10 mud	500
Şair	5 mud	200

Karye-i SEYFÜK tâbi'-i Sivas divani hassa-ı mirlivâ an malikâne tamam vakf-ı evlâdı Bayat Ağa ve Ahmed Ağa.

Ali veled-i Yeni Bey, nim; Taceddin veled-i Bayram, nim; Yusuf veled-i Abdulrahman, nim; Çeleb veled-i Gökçe nim; Piri veled-i o, caba; Seydi veled-i Koç Ali, nim; Ali veled-i Aykud, nim; Mustafa veled-i Hızır, nim; Dilenci veled-i o, caba; Hasan Hasr, nim; Hacı birâdereş, caba; Murad veled-i Faruk, nim; Mehmed Fakih *İmam*, bennâk; Hızır veled-i İshak, nim; Yusuf veled-i Hızır, caba; Ahmed veled-i Mezid, bennâk; Hamza veled-i Ali, mücerred; Ahmed birâder-i o, mücerred; Hüseyin veled-i Hasan Sinan, caba.

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	19	
Nim	10	285
Bennâk	2	36
Caba	5	65
Mücerred	2	

HÂSIL

2056

An rusûm çift ve bennâk ve caba

386

Behre 10 mud

470

Hinta 7 mud 350

Şair 3 mud 120

An hassa 15 mud

700

Hinta 10 mud 500

Şair 5 mud 200

Resm-i ganem

400

Bâd-ı hevâ

100

Karye-i ALA KİLİSE tâbi'-i Sivas divani tamam tımar-ı Muhyiddin İmam Ahmed ki der Sivas kendü tekaüd edüb sefer vaki oldukça bir eşkün virür bi-muceb-i berat-ı hümayun nisf-ı malikâne-i vakf-ı evlâd an kabl-i Mevlana Muhyiddin-i mezkûr nisf-ı aher vakf-ı mescid ve kervansaray ve köprü „....., bi-hükm-i şerif-i Şahi.

Ahmed veled-i Gavs, nim; Seyyid Mehmed veled-i mezkûr, mücerred; Murad veled-i Gavs, bennâk; Halil veled-i İshak, bennâk; Hamza veled-i İshak, nim; Seydi Ahmed veled-i İshak, bennâk; İsrail veled-i İshak, bennâk;

[s.426] Ali veled-i Dursun, caba; Yakub veled-i Şaban, bennâk; Süleyman veled-i Şaban, nim; Osman birâder-i o, nim; Mehmed veled-i İshak, mücerred; Şaban veled-i Yakub, mücerred; Mehmed veled-i Yakub, mücerred; Mehmed veled-i Ahmed Fakih, mücerred; Ahmed veled-i Sadaka, caba; Abdulrahman birâder-i o, mücerred; Mehmed birâder-i o, mücerred; Emir Ali veled-i Murad, caba; Himmet veled-i o, mücerred; Ali veled-i Süleyman, mücerred.

Çiftlik-i Muhyiddin-i mezkûr, nim

	Nefer		21	
	Nim		4	114
	Bennâk		5	90
	Caba		3	39
	Mücerred		9	
HÂSIL				1393
An rusûm çift ve bennâk ve caba				173
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
An hassa	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	
Resm-i ganem				420
Bâd-ı hevâ				50
Niyâbet				520
	An rusûm		70	
	Bâd-ı hevâ		30	
	Resm-i ganem		420	

Karye-i HORHUN tâbi'-i Sivas nisf-ı divani timar-ı Yar Ali veled-i Sevinç Bey ve nisf-ı aher timar-ı Emrullah Çelebi malikâne tamam evkâf-ı dârü'ş-şifâ der Sivas.

Bedros veled-i Büyük, nim; Tortarun veled-i Erzincani, nim; Haçyar veled-i o, caba; Tortaron *Hallac*, caba; Selüncak *Hallac*, caba; Avanes veled-i Simavon, nim; Ohanes veled-i Dorse, caba; Haçator veled-i Sağmak, bennâk; Şaderfo veled-i Derviş, nim; Ordar eled-i Boris, nim; Keşiş Boris, nim; Kirekös veled-i Mardıros, nim; Bardaros veled-i o, caba; Ayanil *Erzincani*, bennâk; Şahin Kermilkani, caba; Kirkor birâder-i o, mücerred; Kirekös veled-i Boris, nim; Emir veled-i o, caba; Egüb birâder-i

o, mücerred; Basil veled-i Savurlu, caba; Egüb veled-i Asyatos, nim; Baronvard veled-i o, caba; Keşiş veled-i Asyatos, nim; Kirebid veled-i o, caba; Sehnik veled-i Ohanes, nim; Vasil veled-i o, caba; Egüb birâder-i Asyatos, çift; Arsiyan veled-i o, caba; Torokir Taşçı, caba; Kirkor veled-i Sağır, nim; Bedros veled-i Ovadik, caba; Mirebid veled-i o, nim; Baronvard veled-i Ovadik, nim; Has Bey veled-i Baronvard, caba; Avanes birâder-i o, caba; Vartaris veled-i Serkes, bennâk; Aydon veled-i Kirkor, nim; Bogos veled-i Şahmelik, nim; Tanrıvermiş Mıgırsi, caba; Emin Bey veled-i o, caba; Mıgırdıc dâmâd-ı Tanrıvermiş, nim; Kirkor veled-i Mardıros, nim; Baron veled-i o, caba; Murad veled-i Şah Melik, bennâk; Meltos veled-i Hanis, nim; Kirekös veled-i Kara Hanis, nim; Simavon birâder-i o, nim; Serkes Çerçi, caba; Basilbaron *Kemahi*, bennâk; Emirdon veled-i Astaforbaron, caba; Torbaron veled-i Asilbaron, nim; Astavaradir biradereş, caba; Kaltus birâder-i o, mücerred; Keşiş veled-i Torbaron, mücerred; Ohanes birâdereş, mücerred; Ökset veled-i Egüb, mücerred; Ovadik birâdereş, mücerred; Serebend veled-i *Darendelü*, caba; Bedros birâder-i o, mücerred; Bekan veled-i Egüb, mücerred; Mardıros veled-i Baronbard, mücerred; Mardıros veled-i Faltos, mücerred; Boris veled-i Mardıros, mücerred; Elkatos *Akşehri*, caba; Serkes veled-i Simavonn, mücerred; Varbond birâder-i o, mücerred; Sertaç veled-i Ayvon, mücerred; Fikdon birâder-i o, mücerred; Kirebend veled-i Taşçı, mücerred; Egüb birâder-i Kirkör, mücerred;

[s.427] Mardıros veled-i Kirkor, mücerred; Emir veled-i Saravak, mücerred; Baron veled-i Taşçı, caba; Azizgan Venk, bennâk;

El-mevkûfât Serkes, nim; Torbaron, nim

Çiftlik-i hassa, bir

	Nefer		74	
	Çift		1	57
	Nim		22	627
	Bennâk		6	108
	Caba		25	325
	Mücerred		20	
HÂSIL				4212
An rusûm çift ve bennâk ve caba				782
Behre 30 mud				2300
Hinta	30 mud		1500	
Şair	20 mud		800	
An hassa 7 mud				320
Hinta	4 mud		200	
Şair	3 mud		120	
Asiyâb 10 hacer an sene-i kâmile el-galle 10 mud				450
Küvvâre				120
Resm-i ganem				60
Bâd-ı hevâ				180
Niyâbet				535
An rusûm		335		
Bâd-ı hevâ		140		

Resm-i ganem 60

Cizye-i hassa-i şehzade tâle bekauhu nefer 74 fi 25 1850

Karye-i ÖMERCİK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Seydi İbrahim veled-i ihtiyar ve malikâne tamam timâr-i Ali veled-i Eşenbey ve Velid veled-i Bey.

Piri Beşir, caba; Seydi veled-i o, caba.

	Nefer	2	
	Caba	2	16
HÂSIL			111
An rusûm caba			16
Behre muddân			90
Hinta mud	50		
Şair mud	40		
Bâd-ı hevâ			5
Niyâbet			15
An rusûm	10		
Bâd-ı hevâ	5		

Karye-i BAŞI BÜYÜK tâbi'-i Sivas divânî hassa-ı mirlivâ malikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be cihet evlâd ve zaviye der nefis-i Tokat.

Mehmed Sami, bennâk; Musa veled-i Tur Ali, caba; Ali veled-i Hüseyin Fakih, caba; Satılmış veled-i Murad, caba; Hasan Fakih *İmam*, caba.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer	5	
	Bennak	1	18
	Caba	4	52
HÂSIL			590
An rusûm bennak ve caba			70
Behre 4 mud			190
Hinta 3 mud	150		
Sair mud	40		
An hassa 6 mud			280
Hinta 4 mud	200		
Sair mud	80		
Küvvâre			40
Resm-i ganem			10

Karye-i YAM(BAM) tâbi'-i Sivas nısf-ı divânî timâr-ı Murad veled-i Saadet ve nısf-ı aher timâr-ı Osman veled-i Hasan mâlikâne vakf-ı medrese-i Burucerdiye der Sivas.

Sabid veled-i Satılmış, nim; Eyüb birâder-i o, nim; Hoca Ahmed veled-i Hayrettin, nim; Yakub birâder-i o, bennâk; İsmail veled-i Kutlu Bey, nim; Pir Hasan veled-i Bahşayış, nim; Asayış veled-i Bahşayış, nim; Şeyh Hasan birâder-i o, çift; Musa veled-i Hasan, nim; Hasan veled-i Yaramış, nim; Yusuf veled-i Ali, nim; Hüseyin veled-i Seyyid Ahmed, bennâk; Karaman birâder-i o, bennâk; Eyne Bey veled-i *Hallac* İbrahim, nim;

[s.428] Hüseyin veled-i Hasan, *becâ-yı Hamza Fakih*, nim; Halil veled-i Kutlu Bey, mücerred; Abdülkerim veled-i İshak Bey, nim; İshak veled-i İsmail, mücerred; Polad veled-i Sabid, caba.

El-mevkûfât Musa, nim; Bekçi Ahmed, çift

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		19	
	Çift		1	57
	Nim		12	342
	Bennâk		3	54
	Caba		1	13
	Mücerred		2	
HÂSIL				2141
An rusûm çift ve bennâk ve caba				341
Behre	25 mud			1150
	Hınta	15 mud	750	
	Şair	10 mud	400	
An hassa				470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Resm-i ganem				110
Bâd-ı hevâ				70
Çiftlik-i Asayış der-dest Hacı Murad Eşer				470
Hâsıl-ı divani				470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	6 mud	120	
Niyâbet				295
	An rusûm		125	
	Bâd-ı hevâ		60	
	Resm-i ganem		110	

Karye-i OĞLAKÇI tâbi'-i Sivas malikâne 5 sehinden 3 sehim vakf-ı evlâdı Mihmad Bey Çelebi rub' malikâne-i vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye der Tokat divan-i tamam timâr-ı Veli veled-i Yusufzade.

Seydi Ahmed veled-i Hayrettin, nim; Aykud veled-i Ali, bennâk; Mustafa Fakih *İmam*, caba; Yusuf veled-i Ulamış, bennâk; Halil birâder-i İbrahim, caba; Seydi Fakih *İmam*, caba; Mahmud veled-i İbrahim, çift; Mihmad birâder-i o, mücerred; İbrahim veled-i Saru Mehmed, caba; Mehmed Zade, nim; Musa birâder-i İbrahim, bennâk; Ahmed veled-i Saru Mehmed, mücerred; Bektaş veled-i Hisar, bennâk; Ahmed veled-i Seydi Ahmed, bennâk; Hamza veled-i Aykud, mücerred; Şeyh İvaz Fakih, caba; Yolhoca veled-i Seydi Ahmed, mücerred; Mustafa veled-i Hoca, caba.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer	18	
	Nim	2	57
	Bennâk	5	90
	Caba	6	78
	Mücerred	5	
HÂSIL			1145
An rusûm çift ve bennâk ve caba			155
Behre 10 mud			470
Hinta 7 mud		350	
Şair 3 mud		120	
An hassa 8 mud			370
Hinta 5 mud		250	
Şair 3 mud		120	
Resm-i ganem			50
Bâd-ı hevâ			100
Niyâbet			210
An rusûm		70	
Bâd-ı hevâ		40	
Resm-i ganem		100	

Karye-i KOZ VİRAN MA'A MEZRA-İ SENİR VİRAN nısf malikâne vakf-ı cami'i Sultan der nefs-i Sivas ve nısf der tasarrûf-ı Şemseddin bi-hükm-i şerif-i padişahi divânî timâr.

Hamza veled-i Abdul, nim; Mehmed veled-i Hamza, çift; Nimet veled-i o, çift; Alaeddin veled-i Mezid, caba; Mehmed veled-i Hacı, nim; Şaban veled-i Rüstem, bennâk; Yusuf veled-i Yakub, çift; Süleyman veled-i Davud, mücerred; Halil veled-i Sultan Şah, bennâk; Tabib Fakih *İmam*, nim; Ali birâder-i o, nim; Seydi Ali veled-i Yahya, nim; Salih birâder-i o, caba; Kaya veled-i Nazır, nim;

[s.429] Halil birâder-i o, nim; Bünyad veled-i Hamza, mücerred.

El-mevkûfât: Bünyad, nim; Pir Ahmed birâder-i mezbur, nim.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		16	
	Çift		2	114
	Nim		7	199,5
	Bennâk		2	36
	Caba		2	26
	Mücerred		3	
HÂSIL				1313
An rusûm çift ve bennâk ve caba				273
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
An hassa	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Resm-i ganem				50
Bâd-ı hevâ				50
Niyâbet				192,5
	An rusûm		102,5	
	Bâd-ı hevâ		40	
	Resm-i ganem		50	

Karye-i DİVETSE tâbi'-i Sivas divani tamam Kasım veled-i Bozdoğan Bey ve malikâne tamam vakf-ı tamam medrese-i Sahib der Sivas.

Kirekös veled-i Vartanid, çift; Melkik birâder-i o, mücerred; Emir Bey veled-i Varyan Şah, nim; Mardıros veled-i o, mücerred; Sıddık veled-i İstaforbaron, nim; Vartar birâder-i o, mücerred; Vartök veled-i Avenis, nim; Aslan veled-i Ökbaron, nim; Tanursi veled-i o, caba; Haçan veled-i Haçator, çift; Baronik biradereş, bennâk; Andernas *Kethüda*, çift; Amed veled-i o, caba; Öksund birâder-i o, caba; Berige veled-i Serkis, nim; Mekil birâder-i o, caba; Avadik veled-i Boris, çift; Mardıros veled-i Seris, nim; Markeris birâder-i o, caba; Dönik veled-i Behram, çift; Vartök veled-i o, caba; Tekür veled-i Donik, mücerred; Egüb veled-i Hararid, nim; Haçator veled-i Servase, nim; Astavaradir biradereş, caba; Ohanis veled-i Kerekös, çift; Şemük *Erzincani*, caba; Avanes *Derzi*, çift; Ohanes veled-i Sedok, nim; Hoca birâder-i o, mücerred; Handıras biradereş, çift; Mavnik veled-i Mertir, çift; Serkis veled-i Tomab, nim; Boris veled-i Ayvaluşe, çift; Vartok veled-i Efkan, nim; Herser birâder-i o, nim; Bogos veled-i Haçator, çift; Keşiş birâder-i o, nim; Ohanes veled-i Haçaris, nim; Serkes veled-i Haçor, nim; Mardıros veled-i Keşiş, nim; Egüb veled-i o, caba; Sıddık veled-i Keşiş, nim; Ohanes birâder-i o, nim; Zarug veled-i Martarun, caba; Ladavar Keşiş, caba; Kirekör birâder-i o, nim; Begtemur birâder-i o, nim; Misaris veled-i Egüb, nim; Egüb veled-i Bargiri, çift; Arakil birâder-i o, bennâk; Sehnik veled-i Beydoğuş, nim; İstaforbaron veled-i Ohanes, nim; Boris Keşiş, çift; Haçor veled-i Halek, bennâk; Sehnik veled-i Kara Keşiş, çift; Haçuris veled-i Semadon, nim; Haçator birâder-i o, nim; Mıgırdıc, nim; Kirekös veled-i o, caba; Bedros birâder-i Mıgırdıc, caba; Kelaban Rakce, caba; Mardıros veled-i o, caba; Torbaron birâderzade, caba; Burhan *Kemahi*, bennâk; Mirerbend veled-i o, mücerred; İshak veled-i Siamavon, bennâk; Temür veled-

i Eğmir Bey, mücerred; Şekerben biradereş, mücerred; Avnik birâder-i o, mücerred; Yaldi, mücerred; Mardıros Sa, çift; Tanrıvermiş Keşiş, caba.

Çiftlik der tasarrûf-ı Maron der karye-i Pikrik.

Çiftlik-i hassa, çift

Nefer	73	
Çift	15	855
Nim	26	741
Bennak	5	90
Caba	17	221
Mücerred	10	

[s.430] Mezrahâ ki mezkûre karye re'âyâsının zirâ'at itdikleri mezra'lardır.

Mezra'a-i BONİ karye-i tâbi'-i mezkûre

Mezra'a-i KIZIL OYRAK tâbi'-i mezkûr

Mezra'a-i ULU YAZIR tâbi'-i mezkûr

Mezra'a-i TAŞLU KİLİSE tâbi'-i mezkûr

Mezra'a-i İKİZ tâbi'-i mezkûr

Mezra'a-i KÜÇÜK YAZIR tâbi'-i mezkûr

Mezra'a-i BADIRGAH VİRANI tâbi'-i mezkûr

Mezra'a-i KUYUCAK tâbi'-i Sivas divani tâbi'-i karye-i mezkûre malikane mülk-i Selman ve Halimi ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.

Hâsıl ani'l-galle			230
Behre	5 mud		230
Hinta	3 mud	150	
Şair	muddân	80	
HÂSIL ma'a mezra'a-i Kuyucak			7538
An rusûm çift ve bennâk ve caba			1398
Behre	100 mud		4600
Hinta	60 mud	3000	
Şair	40 mud	1600	
An hassa	15 mud		700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
Küvvâre			180
Resm-i ganem			200
Bâd-ı hevâ			230
Niyâbet			940
An rusûm		530	
Bâd-ı hevâ		210	
Resm-i ganem		200	
Cizye-i Gebrân 73 nefer fi 25 Hassa-ı şehzade tâle bekauhu			1825

Karye-i ACI PINAR tâbi'-i Sivas divani timâr-ı Emin veled-i Seydi Ahmed.

İlyas Fakih veled-i İdris, mücerred.

Çiftlik-i hassa, nim

HÂSIL			512
An resm-i çift	10 mud		42
Behre ma'a hassa	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Niyâbet			15
An rusûm		15	

Karye-i AĞVA tâbi'-i Sivas divani timâr-ı Emir Bey Mezkûr an mâlikâne nısf mülk-i Lütfi ve İzzet Paşa ve Yar Ali ve nısf-ı aher vakf-ı evlâd-ı Hasan veled-i Ebubekir.

Mehmed veled-i Emir, caba; İlyas Fakih, bennâk; Emir Musa dâmâd-ı o, caba; Ali veled-i Mehmed, caba; Ömer veled-i Tur Ali, caba.

	Nefer		5
	Bennâk		1
	Caba		4
			18
			52
HÂSIL			325
An rusûm bennâk ve caba			45
El galle	6 mud		280
Hinta	4 mud	200	
Şair	muddân	80	
Niyâbet			30
An rusûm		25	
Bâd-ı hevâ		5	

Karye-i TUZ HİSAR tâbi'-i Sivas an malikâne-i yedi sehimden bir sehim mülk-i evlâdı Selman ve altı sehim mülk-i evlâdı İbrahim Paşa divânî tamam timâr-ı Şah Ali veled-i Paşa Bey.

Saruhan veled-i Tanrıvermiş, *Müslim*, nim; Arakil veled-i Seremir, nim; Avanes veled-i Arakil, nim; Arakil veled-i Mıgırdıc, nim; Sirenik birâdereş, caba; Toros veled-i Serkis, caba; Simavon veled-i İlik, nim; Şahbaron birâdereş, nim;

[s.431] Sanük veled-i Menderaş, nim; Bedros *Divriği*, caba; Mıgırdıc birâdereş, nim; Avdik veled-i Kirebid, nim; Bogos birâder-i o, bennâk; Emir birâder-i o, nim; Emnik birâder-i o, nim; Ekünik veled-i Avadik, mücerred; Kirebid veled-i Emir, caba;

Emir veled-i Avak, bennâk; Diyard *Divriği*, bennâk; Varteris veled-i Batran, nim; Sirton veled-i Sirad, bennâk; Ayvon veled-i Arslan, bennâk; Andrenik birâder-i Arslan, nim; Toros veled-i o, caba; Medsih veled-i Asyatos, caba; Hüsrev veled-i Muhtar, bennâk; Vartan veled-i Handras, bennâk; Mardiros veled-i Egüb, nim; Sıddık veled-i Ağyar, caba; Kirkor birâder-i o, bennâk; Avdik veled-i Haçur, nim; Bedir Şah veled-i Bedros, nim; Mehinşah *Akşehri*, bennâk; Asvarador *Akşehri*, nim; Derdek birâdereş, caba; Bedros birâder-i o, mücerred; Dekan veled-i Emir, bennâk; Avanes veled-i Sehnik, nim; Muhya veled-i Kirekös, nim; Geriç veled-i Haçador, nim; Mardiros veled-i o, mücerred; Emirkan *Akşehri*, bennâk; Haçador veled-i Akşehri, caba; Varterad birâdereş, mücerred; Haremşah veled-i Sahadon, bennâk; Astavaradar veled-i o, caba; Bedrik veled-i Meliknil, nim; Meriknil veled-i Serkes, nim; Kulşah *Divriği*, mücerred; Bogodvan veled-i Siremid, nim; Serkes Kurd, nim; Marbaron veled-i Keşiş, caba; Asvarador veled-i Pirin, çift; Kirekös veled-i Atran, nim; Haçador veled-i Servan, nim; Kirebid Keşiş, nim; Kirekör Keşiş, caba; Zekeriye veled-i Keşiş, caba; Serkes *Divriği*, caba; Astavarador veled-i o, nim; Bağdon *Kemahi*, caba; Kirkor veled-i Kenrün, caba; Ağrar veled-i Avanes, mücerred; Avanes veled-i Emirdon, mücerred; Ağrar veled-i Emir, mücerred; Haçador veled-i Avadik, mücerred; Asyatos veled-i Yusi, mücerred; Vartan veled-i Akhan, caba; Kirkös veled-i Kesan, caba; Kendün peder-i o, caba; Kırnik veled-i Kendün, bennâk; Kirkor veled-i Kendün, bennâk.

El-mevkûfât Sıddık, nim; Saruhan, nim.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer ma'a müslim	72	
	Çift	1	57
	Nim	26	741
	Bennâk	15	270
	Caba	18	234
	Mücerred	12	
HÂSİL ma'a mezra'a-i Zaire ve Armudluca			7707
An rusûm çift ve bennâk ve caba			927
Behre 90 mud			4200
Hinta	60 mud	3000	
Şair	30 mud	1200	
An hassa 15 mud			700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
Asiyâb 5 hacer fi 3 şehr el-galle mud			50
Küvvâre			200
Resm-i ganem			150
Bâd-ı hevâ			170
Niyâbet			655
An rusûm		375	
Bâd-ı hevâ		130	
Resm-i ganem		150	
An re'âyâ-i karye-i GANEM der karye-i mezkûre ve zira'at			700

Behre	divânî 15 mud			700
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	
Niyâbet				655
	An rusûm		375	
	Bâd-ı hevâ		130	
	Resm-i ganem		150	
Cizye-i hassa-i şehzade tale bekauhu				1775

Mezra'a-i ZAİRE tâbi'-i karye-i mezkûre divânî an mâlikâne yedi sehimden bir sehimî mülk-i evlâdı Selman ve altı sehimî mülk evlâd-ı İbrahim Paşa.

HÂSIL	Ani'l-galle			140
Behre				
	Hınta	muddân	100	
	Şair	mud	40	

Mezra'a-i ARMUDLUCA tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî tâbi'-i karye-i mezkûre.

HÂSIL				470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

[s.432] **Mezra'a-i RUMİLER VİRANI** tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî timâr Yakub Sofu veled-i Seyyid Hacı.

Seyyid Ali Fakih *İmam*, caba; Şeyh Dursun birâder-i Süvari-i mezkûr.

HÂSIL	iki baş			230
Behre	5 mud			230
	Hınta	3 mud	150	
	Şair	muddân	80	

Mezra'a-i YAVİ divânî tamam timâr-ı Asayiş veled-i Bin Hasan ve Himmet ve Alçak Hasan müşterek bennâk-nevbet mâlikâne-i vakf-ı evlâd-ı Hacı Arduç.

Hasan veled-i Köse Ali, caba; Hacı veled-i Ahmed, mücerred.

HÂSIL				478
An rusûm	caba			8
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Niyâbet 5

An rusûm

5

Karye-i ÇAT KÜRD tâbi'-i Sivas ve divânî nısf timâr Hasan veled-i Seydi ve nısf-ı aher timâr-ı Mahmud veled-i Seydi Ahmed nısf mâlikâne der tasarrûf-ı Mevlana Hamza veled-i Zekeriya.

Mehmed Derviş, nim; Mehmed *Kethüda*, nim; Sultan Fakih, nim, Seydi veled-i Abd Mehmed, nim; Saruhan veled-i Arif Şah, caba.

Nefer	5	
Nim	4	114
Caba	1	13

El-mevkûfât Halil Fakih, nim; Dede, nim; Süleyman, çift; İbrahim, nim; Behlül Fakih veled-i Bey, nim.

HÂSIL			533
An rusûm çift			113
Behre	6 mud		280
Hinta	4 mud	200	
Şair	muddân	80	
Asiyâbhacer veled-i sene-i kâmile el-galle mud			45
Resm-i ganem			60
Bâd-ı hevâ			35
Niyâbet			127,5
An rusûm		42,5	
Bâd-ı hevâ		25	
Resm-i ganem		60	

Mezra'a-i SALAROD tâbi'-i Sivas haricden ekerler nısf-ı divânî timâr-ı Hasan veled-i Seydi ve nısf-ı aheri timar-ı Alparslan Çelebi ve nısf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr ve nısf-ı aher mülk-i verese-i Simsar.

HÂSIL Ani'l-galle			1400
Behre	30 mud		1400
Hinta	20 mud	1000	
Şair	10 mud	400	

Karye-i KARABOSTAN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hasan veled-i Seydi nısf mâlikâne der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi ve evlâd-ı İlbizim.

Şakir veled-i Kulağuz, caba; Sadullah veled-i Halil, nim; Biraderân-ı Şakir veled-i Kulağuz, mücerredân.

Nefer

4

	Nim		1	28,5
	Caba		1	13
	Mücerred		2	
HÂSIL				319
An rusûm çift ve caba				29
Behre 6 mud				280
Hinta	4 mud		200	
Şair	muddân		80	
Niyâbet				17,5
An rusûm			12,5	
Bâd-ı hevâ			5	

[s.433] **Mezra'a-i ALA HACI ve KOZ AĞACI** tâbi'-i Sivas divânî tamam Karaman ve Pir Ahmed mâlikâne vakf-ı Halimi ve Süleyman ve Hüsam ve evlâd-ı Hacı Kemal.

HÂSIL Ani'l-galle				280
Behre 6 mud				280
Hinta	4 mud		200	
Şair	muddân		80	

Karye-i HIZAR tâbi'-i Sivas divani timâr-ı Hamza veled-i Ali Çelebi mâlikâne tamam vakf-ı Ahmed Bey bin Mehmed Bey an evlâd-ı İlbizim.

Hacı İlyas veled-i Emir Han, bennâk; Bahşayış veled-i o, nim; Ziyal veled-i Seydi, nim; Ağır veled-i Bozarak, caba.

Gebrân-ı Erâmine

Ohan veled-i Hanis, çift; Bertük veled-i Emir, caba; Sıddık veled-i Ohan, mücerred; Bedros veled-i Mıgırdıç, nim; Ekan veled-i *Darendelü*, caba; Haçük veled-i Ohanes, nim; Haçador birâder-i o, mücerred; Aslan veled-i Boris, nim; Sartak *Garib*, caba.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer ma'a gebrân		13	
	Çift		1	57
	Nim		5	142
	Bennâk		1	18
	Caba		4	52
	Mücerred		2	
HÂSIL				1707
An rusûm çift ve bennâk ve caba				192
Behre ma'a hassa 30 mud				1400

Hinta	20 mud	1000	
Şair	10 mud	400	
Küvvâre			25
Resm-i ganem			20
Bâd-ı hevâ			70
Niyâbet			157
An rusûm		77,5	
Bâd-ı hevâ		60	
Resm-i ganem		20	
Cizye-i Gebrân hassa-i şehzade-i tâle bekauhu 9 nefer fi 25			225

Karye-i LATİF HAN tâbi'-i Sivas mâlikâne timâr-i Pir Gabi Çavuş eş-şehriya ve Galat Çavuş-ı şehzade tale bekauhu timâr-ı serbest bi-hükm-i şerif.

Emir Bey veled-i Dede; Hacı Mahmud; Hacı Ahmed; Hacı Hamza; Hızır veled-i Ali; Hacı Mehmed veled-i İlyas; Hüsam veled-i Hasan Fakih; Mustafa; Mehmed veled-i Seydi Ahmed; Yusuf veled-i Kürt; El-hacı Mahmud veled-i Mehmed Fakih; Dur Ali Fakih *İmam*; Seydi Ali veled-i Seydi; Fakih Ahmed veled-i Yar Ahmed.

	Nefer		14
HÂSIL İki baş			790
Behre 3 mud			140
Hinta	muddân	100	
Şair	mud	40	
Rem-i ganem			600
Bâd-ı heva			50

Karye-i ÇÖPLÜ tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas nısf mâlikâne mülk-i verese-i Abdulvahhab.

Hızır Hoca birâder-i Sultan Ağa.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle			
Behre 7 mud			320
Hinta	4 mud	200	
Şair	3 mud	120	

[s.434] **Karye-i MURDAR AĞAÇ** tâbi'-i Sivas divani hassa mirlivâ-i mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Abdulvahhab.

Mehmed birâder-i Yusuf; Hızır birâder-i o; Yakub veled-i Danişmend Ahmed, caba; Hamza Adalu, caba; Yusuf veled-i Ahmed Fakih.

	Nefer		5	
	Caba		2	26
HÂSIL				306
An rusûm caba				26
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	

Karye-i KIZILCA KIŞLA tâbi'-i Sivas divânî hassa mirlivâ-i Sivas.

Yar Ali veled-i Pir Ali; Pir Ahmed birâder-i o.

El-mevkûfât Musa, nim; Ahmed, nim.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL	Ani'l-galle			
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	

Karye-i OKURCUK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Emirze veled-i Kobyar.

Velid veled-i Yağmur, nim; Hasan Fakih veled-i Mezid, caba; Mehmed veled-i Hüseyin, caba; Hüseyin veled-i Yusuf, caba.

	Nefer		4	
	Nim		1	23,5
	Caba		3	39

El-mevkûfât Pir Ahmed, nim; İshak, nim.

HÂSIL				405
An rusûm çift ve caba				45
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	
Resm-i ganem				50
Bâd-ı hevâ				30
Niyâbet				92,5
	An rusûm		22,5	
	Bâd-ı hevâ		20	
	Resm-i ganem		50	

Karye-i BAĞARIÇ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hamza ve Hacı Fakif elmüşterekân be-nevbet eşerler mâlikâne der tasarrûf-ı Lütî Paşa ve İzzet Paşa ve Yar Ali Çelebi.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			495
Behre	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120
Asiyâb hacir fi 6 şehri el-galle	10 kile		25

Karye-i KUZUGÖL tâbi'-i Sivas divânî ve mâlikâne timâr-ı Kara Balı veled-i Ali.

Ali veled-i Süvari; Veli veled-i o; Hüseyin veled-i Abdullah.

Nefer 3

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL	iki Baş el-galle		
Behre	11 mud		520
	Hınta	8 mud	400
	Şair	3 mud	120

[s.435] **Karye-i KARAVİRAN nam-ı diğer BANDIĞIN** tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ.

Pir Ahmed veled-i Şeyhi, bennâk; Yusuf veled-i Diğer Bey; Hamza veled-i Diğer Bey.

Nefer 3
Bennâk 1 18

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			503
An rusûm			18
Behre	10 mud		460
	Hınta	6 mud	300
	Şair	4 mud	160
Bâd-ı hevâ			25

Karye-i KIZILCA VİRAN nam-ı diğer DEMİRCİK divânî tamam timâr-ı Hacı Mehmed mâlikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye der nefsi Tokat.

Himmet veled-i Hasan, caba; Hasan birâder-i Süvari; Sıddık veled-i Toygar, caba.

Nefer	3	
Caba	2	26

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ma'a mezra'il Elaziz			536
An rusûm			16
Behre	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Niyâbet			10
An rusûm		10	

Mezra'a-i ELAZİZ tâbi'-i karye-i mezkûre divânî timâr-ı Mehmed mezkûr.

HÂSIL elgalle mud	50
-------------------	----

Karye-i TODUS tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-i İsa veled-i Abdulrezzak ve Şükrullah ve mâlikâne dört sehinden üç sehime vakf-ı Elhac Şahin türbe-i Hundi ve Mesalih'ül halâvi fil Kevabi Eşşerif-i ...ve bir sehime vakf-ı Emir Paşa binti Hoca Ulu Bey.

Ebul Vefa, *Kethüda*, caba; Mahmud veled-i o, mücerred.

Nefer	2	
Caba	1	13
Mücerred	1	

HÂSIL			253
An resm			8
Behre	5 mud		240
Hinta	4 mud	200	
Şair	mud	40	
Bâd-ı hevâ			5

Karye-i MARÇİN? tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Gavs veled-i Murad mâlikâne mülk-i Mevlana Veli Çelebi bin merhum Mahmud Çelebi.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			390
Hinta	7 mud	350	
Şair	mud	40	

Karye-i OLBARİD tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Musluhiddin mu'tak-ı Hızır Paşa mâlikâne vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa.

İdris veled-i Hüseyin, nim; Mehmed veled-i Mehmed Fakih, nim; Mehmed Fakih, *İmam*, nim; İsrail veled-i Abdullah, nim; Ali veled-i Ömer, nim; Mehmed, *becay* Ahmed Hoca, nim; Mehmed veled-i Hızır Şah, nim;

[s.436] Şeyh Burhan, nim; Kasım Sofu, caba; Hasan Fakih, nim; Hüseyin veled-i Ramazan, caba; Hamza *Garib*, mücerred, Musa veled-i Dosti, mücerred; Ali veled-i Mehmed Fakih, mücerred; İlyas veled-i Muhammed, mücerred; Mehmed veled-i Turdik, caba.

Nefer	16	
Nim	9	256
Caba	3	39
Mücerred	4	

El-mevkûfât: Kasım, nim; Mustafa, nim

HÂSIL			865
An rusûm çift ve caba			213
Behre	13 mud		600
Hinta	8 mud	400	
Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ			30
Asiyâb hacir fi 6 şehr el-galle 10 kile			22,5
Hinta	5 kile	12,5	
Şair	5 kile	10	
Niyâbet			102,5
An rusûm		82,5	
Bâd-ı hevâ		20	

Karye-i SERTLER tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa ve divânî tamam timâr-i Musluhiddin-i mezkûr.

Pir Ahmed veled-i Yahya, nim; Süleyman veled-i Piri, nim; Bayram Hacı veled-i Bedir, nim; Ali veled-i Aziz Fakih, nim; Abdi veled-i Abdülaziz Fakih, nim; Ahmed veled-i Süleyman, nim; Aydın veled-i Muhammed, nim; Hasan veled-i Bedir, mücerred; Hüseyin birâder-i o, mücerred; Mehmed veled-i Ahmed, mücerred; İsmail veled-i İshak Fakih, caba; Hızır birâder-i o, caba; Hacı birâder-i o, mücerred; Mehmed veled-i İsmail, mücerred; Çırak veled-i Mehmed, mücerred; Durak birâder-i o, mücerred; Ahmed birâder-i o, mücerred.

Nefer	17	
Nim	7	199,5
Caba	2	26

	Mücerred	8	
Çiftlik-i hassa, nim			
HÂSIL			843
An rusûm çift ve caba			163
Behre	12 mud		550
Hinta	7 mud	350	
Şair	5 mud	200	
Resm-i ganem			100
Bâd-ı hevâ			30
Asiyâb hacir harab			
Niyâbet			182
An rusûm		62,5	
Bâd-ı hevâ		20	
Resm-i ganem		100	

Mezra'a-i HOCA BEY tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Hacı Arduç divânî timâr-ı Hüseyin ve Seyyid Ahmed ve İbrahim.

Seydi Ahmed veled-i Mahmud, nim; Ahmed veled-i Adil, nim.

	Nefer	2	
	Nim	2	57
Çiftlik-i hassa, çift			
HÂSIL			742
An resm-i çift			42
Behre	ma'a hassa		700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
Niyâbet			15
An resm		15	

[s.437] **Karye-i ŞİNKÜREK** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Pir Hasan veled-i Seydi mâlikânenin tamamından ki sekiz sehmdir yedi sehimi mülk-i Fahr'ül Ümera'il Kiram Kasım Bey baki bir sehimi mülk-i verese-i Hacı İsmail.

Ağa veled-i Serkes, nim; Avsâd birâder-i o, caba; Egüb veled-i o, caba; Karaca *Derzi*, nim; Vartil veled-i o, mücerred; Semri veled-i Hanis, bennâk; Avelil veled-i Kirkör, bennâk; Avakil veled-i Bozdoğan, bennâk; Avanes birâder-i o, caba; Tanrıvermiş birâder-i o, caba; Zarük veled-i Kederşe, caba; Kirkor veled-i Kozdoğan, caba; Atdon *Garib*, caba; Kirkor veled-i Arakşah, nim; Ağa veled-i Emir Bey, mücerred; Emir Bey veled-i Bozdoğan, mücerred; Markeri veled-i Avakil, mücerred; Kirekös veled-i Semsiri, mücerred; İskender veled-i Aslan, caba; Avanes veled-i *Kalenderi*, mücerred; Andrenis veled-i Donik, nim, *beca-yı Ağa*.

	Nefer		21	
	Nim		4	114
	Bennâk		3	54
	Caba		8	104
	Mücerred		6	
HÂSIL				707
An rusûm çift ve bennâk ve caba				187
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Küvvâre				10
Resm-i ganem				25
Bâd-ı hevâ				15
Niyâbet				120
	An rusûm		55	
	Bâd-ı hevâ		10	
	Resm-i ganem		55	
Cizye-i Gebrân 21 nefer fi 25 hassa-i şehzade-i tâle bekauhu				525

Karye- i HALDÎ (ÇALDÎ) tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı evlâdı-ı Kurt Sultan Ahmed ve Seydi Ahmed ve Ali.

Deredor *Kethüda*, nim; Kirebid birâder-i o, nim; Baronvard veled-i Ayvan, çift; Ağrar veled-i Batos, caba; Haçar veled-i Arakil, çift; Kirebid veled-i Haçak, nim; Egab veled-i Aslan, nim; Aretsa veled-i Andirenas, nim; Kirekös birâder-i o, caba; Avdik veled-i Kostendil, nim; Haçatur veled-i o, mücerred; Serkis veled-i Kostandil, nim; Makri veled-i Derkor, nim; Kamri birâder-i o, mücerred; Avanes veled-i Ayvat, caba; Ağrar Darende, caba; Tavanis veled-i o, mücerred.

	Nefer		17	
	Çift		2	114
	Nim		8	228
	Caba		4	52
	Mücerred		3	

Çiftlik-i hassa, nim

HÂSIL				1844
An rusûm çift ve caba				284
Behre	25 mud			1150
	Hınta	15 mud	750	
	Şair	10 mud	400	
An hassa	8 mud			370
	Hınta	5 mud	250	
	Şair	3 mud	120	

Bâd-1 hevâ		40
Niyâbet		140
An rusûm	110	
Bâd-1 hevâ	30	
Cizye-i Gebrân hassa-1 şehzâde-i tâle bekauhu 17 neferen fi 25		400

[s.438] **Karye-i KICI** tâbi'-i Sivas divânî timâr-1 Şeyh Ahmed veled-i Hoca Ali mâlikâne tamam vakf-1 dârü'ş-şifâ der Sivas medrese olmağa emr olmuştur.

Mihmad Seydi *İmam*, bennâk; Ali Derviş, nim; Mustafa veled-i Seydi Ahmed, bennâk; Piri Fakih veled-i Sendel, caba; Polad Hacı veled-i Mihmad Hacı, bennâk; Hamza veled-i Sendel, caba; Aykud birâder-i o, bennâk; Ali veled-i Sendel, caba; Hasan Fakih *İmam*, caba; Dudul Sinan Fakih Alemdar, mücerred.

	Nefer	10	
	Nim	1	28,5
	Bennâk	4	72
	Caba	4	52
	Mücerred	1	
HÂSIL			300
An rusûm			105
Behre	4 mud		185
Hinta	2 mud	125	
Şair	1,5 mud	60	
Bâd-1 hevâ			10
Niyâbet			55
An rusûm		47,5	
Bâd-1 hevâ		8	

Karye-i KAVAK tâbi'-i Sivas mâlikâne mülk-i Piri Bey veled-i Korucu ve divan-i tamam timâr Kılıç veled-i Alaeddin.

Ali veled-i Hamza, nim; Hamza veled-i Bahşayış, caba; Mustafa veled-i o, caba; Yakub Fakih veled-i İbrahim, bennâk; Durmuş veled-i Hasan, bennâk; Saltuk veled-i Keleban, caba; Durak veled-i İbrahim, bennâk; Menteşe Fakih *İmam*, caba.

	Nefer	8	
	Nim	1	28,5
	Bennâk	3	54
	Caba	4	52

Mezra'a-i KONMAZ mâlikâne ve divani tâbi'-i karye-i mezkûre.

HÂSIL		392
-------	--	-----

An rusûm			92
Behre			280
	Hınta	4 mud	200
	Şair	muddân	80
Bâd-ı hevâ			20
Niyâbet			57,5
	An rusûm		42,5
	Bâd-ı hevâ		15

Karye-i BADÎ HACI tâbi'-i Sivas divânî ve mâlikâne timâr-ı Ahmed veled-i Mezd.

Mehmed Fakih *İmam*, bennâk; Rüstem *Hayyat*, nim; Ahmed veled-i Mehmed, nim; İsmail veled-i o, caba; Mahmud veled-i Bahşayış, nim; Yusuf *Cüllah*, caba; Mehmed veled-i Emir, caba; Veliyüddin veled-i Armağan, bennâk; Yusuf veled-i Pir Hasan, caba.

	Nefer		9
	Nim		3
	Bennâk		2
	Caba		4
			85
			36
			52
HÂSIL iki başdan			891
An rusûm			121
Behre	8 mud		370
	Hınta	5 mud	250
	Şair	3 mud	120
Mahsul-i malikane el galle	8 mud		370
Bâd-ı hevâ			30
Niyâbet			72,5
	An rusûm		52,5
	Bâd-ı hevâ		20

[s.439] **Karye-i VENK** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Musluhiddin veled-i Abdullah vakf-ı Hızır Paşa mâlikâne tamam vakf-ı ebnâ-i merhum Hızır Paşa.

(Silik), nim; Bedros veled-i Donik, nim; Kirkör birâder-i o, caba; Ayastas birâder-i o, mücerred; Kirkör *Darendé*, caba; Mosis birâder-i o, mücerred; Kostandil birâder-i o, mücerred; Avanis veled-i Ohanes, caba; Simavon veled-i o, mücerred; Alnik *Erzincani*, caba; Boradin *Erzincani*, caba; Marsakay *Divriği*, nim.

	Nefer		12
	Nim		3
	Caba		5
	Mücerred		4
			85
			65

Çiftlik-i hassa, çift

Mezra'a-i ENAMLAR (İMAMLAR) malikâne ve divani tâbi'-i karye-i mezkûre.

HÂSIL				923
An rusûm çift ve caba				103
Behre	5 mud			230
	Hınta	3 mud	150	
	Şair	muddân	80	
An hâssa	12 mud			550
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ				40
Niyâbet				77,5
	An rusûm		47,5	
	Bâd-ı hevâ		30	
Cizyei Gebrân	12 nefer fi 25 hassa-i şehzade-i tâle bekauhu			300

Karye-i SALUR tâbi'-i Sivas mâlikâne mülk-i evlâd-ı Süleyman divânî timâr Pervende veled-i Hüseyin.

Yusuf veled-i Ali, nim; Edermiş veled-i İvaz, *İmam*, bennâk; Hasan veled-i Hüseyin, bennâk; İbrahim veled-i Hamza, bennâk.

Nefer	4	
Nim	1	28,5
Bennâk	3	54

Çiftlik-i Hassa, çift

HÂSIL				627
An rusûm çift ve bennâk				60
Behre	muddân			90
	Hınta	mud	50	
	Şair	mud	40	
An hâssa	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ				7
Niyâbet				27,5
	An rusûm		22,5	
	Bâd-ı hevâ		5	

Karye-i HAYİŞ divânî timâr-ı Ahmed veled-i Mezid mâlikâne tamam-ı mülk-i evlâd-ı Selman.

Pir Mihmad Fakih *İmam*, bennâk; Halil Hüseyin, nim; Hasan veled-i mezkûr, caba; Hüseyin veled-i Resul, bennâk; Yakub veled-i Halife, bennâk; Yahya birâder-i mezkûr, caba; Hamza veled-i Hüseyin, bennâk; Seydi veled-i Halife, nim; Mahmud *Garib*, caba; Musa veled-i Yusuf, bennâk; Ümmet veled-i mezkûr, caba.

	Nefer		11	
	Nim		2	57
	Bennâk		4	72
	Caba		5	65
Çiftlik-i hassa, çift				
HÂSIL				764
An rusûm çift ve bennâk ve caba				134
Behre	7 mud			320
	Hinta	4 mud	200	
	Şair	3 mud	120	
An hâssa	6 mud			280
	Hinta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	
Bâd-ı hevâ				30
Niyâbet				80
	An rusûm		60	
	Bâd-ı hevâ		20	

[s.440] **Karye-i AĞIKI** divânî tamam timâr-ı Abdulgani mâlikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye-i ..... der nefsi Tokat.

Tavri veled-i Todri, nim; Tanrıvermiş birâder-i o, nim; Satılmış veled-i Şükran, *beca-yı* Mihail, mücerred; Rum Beyi veled-i Begid, bennâk; Yarham veled-i Arslan, bennâk; Mihail birâder-i mezkûr, nim; Ağca birâder-i o, caba; Kaya veled-i Mihal, caba; Bori *Kemahi*, bennâk; Kütâb veled-i o, caba; Vartok *Kemahi*, caba; Avrakil veled-i o, mücerred; Kereki veled-i Bori, mücerred; Karaca veled-i Mihail, mücerred; Seliki veled-i Satılmış, mücerred.

	Nefer		15	
	Nim		4	114
	Bennâk		3	54
	Caba		4	52
	Mücerred		4	

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				1010
An rusûm çift ve bennâk ve caba				155
Behre	10 mud			460
	Hinta	6 mud	300	
	Şair	4 mud	160	
An hâssa	8 mud			370

Hinta	5 mud	250	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			25
Niyâbet			80
An rusûm		65	
Bâd-ı hevâ		15	
Cizye-i hassa-i şehzade-i tâle bekauhu 15 Nefer fi 25			375

Karye-i SEVİNDİK tâbi²-i Sivas divânî tamam timâr-ı Şemseddin veled-i Muhyiddin mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Mehmed Külâhdüz ber mucceb-i derfter-i Emir Bey.

Bodos veled-i Kirtakos, nim; Bogos birâder-i o, bennâk; Kirakös Keşiş, nim; Deredüz birâder-i o, mücerred; Egüb veled-i Dorvar, nim; Ohanes veled-i Havend, nim; Astavadador veled-i o, mücerred; Astavadador *Darendi*, caba; Mıgırdıc veled-i Dorvar, bennâk; Kirebid veled-i o, mücerred; Arslan birâder-i o, mücerred; Egüb veled-i Kanvi, nim; Kirebid dâmâd-ı Avanes, nim; Bedros veled-i Mardıros, nim; İbrahim veled-i Kirekös, mücerred; Osun veled-i Kireson, nim; Serkes birâder-i o, caba; Sehnik veled-i Tayla, caba; Arabşah *Garib*, caba; Mardıros veled-i o, caba; Simadon birâder-i o, mücerred; Istakos Keşiş, caba.

Nefer	22	
Nim	8	228
Bennâk	2	36
Caba	6	78
Mücerred	6	

Çiftik-i hassa, çift

HÂSIL			1547
An rusûm çift ve bennâk ve caba			242
Behre 15 mud			700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
An hâssa 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Küvvâre			25
Resm-i ganem			50
Bâd-ı hevâ			60
Niyâbet			200
An rusûm		100	
Bâd-ı hevâ		50	
Resm-i ganem		50	
Cizye hass-ı şehzâde-i tâle bekauhu 22 nefer fi 25			550

Karye-i ALİ BEY VİRANI tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mahmud veled-i Saru Hasan.

İvaz veled-i Yusuf Fakih, bennâk; Aydoğmuş veled-i Ali, bennâk; Hüseyin *Garib*, caba; Mehmed Fakih *İmam*, caba; Ali Fakih, caba; Bahşayış birâder-i o, caba; Hamza veled-i Ali Fakih, caba.

[s.441]

Nefer	7	
Bennâk	2	36
Caba	5	65

Çiftlik-i hassa, 2 çift

HÂSIL ma'a hassa			781
An rusûm bennâk ve caba			66
Behre 15 mud			700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ			15
Niyâbet			45
An rusûm		35	
Bâd-ı hevâ		10	

Karye-i HATUN KÜNBED tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Halil veled-i Saru Hasan mâlikâne mülk-i evlâd-ı Süleyman.

Aykud veled-i Hasan, nim; İbrahim veled-i İdris, nim; Hüseyin birâder-i o, *İmam*, caba; Yar Aziz veled-i Veli, caba; Halil veled-i Seydi Ali, caba; Mahmud veled-i Mesud, caba; Ali *Türkmen*, caba; Şeyh Ali veled-i Mahmud, caba; Bahşayış veled-i Aykud, caba; Aykud veled-i Mesud, bennâk.

Nefer	10	
Nim	2	57
Bennâk	1	18
Caba	7	91

El-mevkûfât Pir Aziz, nim

HÂSIL			601
An rusûm çift ve bennâk ve caba			111
Behre 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			20
Niyâbet			70
An rusûm		55	
Bâd-ı hevâ		15	

Karye-i CANCİCİK tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı Köprü-i Zabrağı divânî tamam tımar-i Hasan ve Yar Ali, *iki çiftlik yerdir haricden ekerler*

Çiftlik-i hassa, çift ve nim

HÂSIL ani'l-galle			990
Behre			90
Hinta	mud	50	
Şair	mud	40	
An hassa	20 mud		900
Hinta	10 mud	500	
Şair	10 mud	400	

Karye-i BÜKER tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ mâlikâne tamam mülk-i Emir Ahmed bin Hacı İbrahim Paşa.

Ali veled-i Orhan, bennâk; Mehmed veled-i Bayezid, bennâk.

	Nefer	2	
	Bennâk	2	36
HÂSIL ani'l-galle			176
An rusûm			36
Behre			140
Hinta	muddân	100	
Şair	mud	40	

Mezra'a-i AK VİRAN tâbi'-i Sivas divani tamam timâr-i Şeyh Ahmed Ağa malikane tamam mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa.

Doğan veled-i Abdullah, caba; Hacı veled-i Zaro, caba.

	Nefer	2	
	Caba	2	26
HÂSIL			486
An rusûm			16
Behre	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Sair	3 mud	120	
Niyâbet			10
An rusûm		10	

[s.442] **Karye-i HASAN KUŞÇU** tâbi'-i Sivas divânî timâr-i Şeyh Ahmed Ağa mâlikâne mülk-i Ali Koca ve Yusuf ve Selçuk.

İsmail veled-i Şatgeldi, *evlâd-ı Sipahi*; Ali Koca; Yusuf veled-i Hüseyin, nim; Heraz Veled.

	Nefer		4	
	Nim		1	28,5
	Mücerred		1	
Çiftlik-i hassa, çift				
HÂSIL ma'a hassa				301
An rusûm çift				21
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	
Niyâbet				7,5
	An rusûm		7,5	

Karye-i KARKIN tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şeyh Ahmed Ağa mâlikâne tamam mülk-i Ali Koca ve Yusuf ve Selçuk.

Abdi birâder-i Mehmedi, bennâk.

	Nefer		1	
	Bennâk		1	18
HÂSIL				482
An rusûm				12
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Niyâbet				10
	An rusûm		10	

Karye-i KAMİS tâbi'-i Sivas nısf divânî timâr-ı Selman Çelebi Serasker-i Sivas mâlikâne tamam der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim ve nısf-ı aher an divânî timâr-ı Seydi Ahmed veled-i Seydi Mehmed.

Evren *Kethüda*, nim; Emir Serkes veled-i o, caba; Baronvard birâdereş, caba; Emirnek veled-i Avanes, nim; Mezid birâder-i o, caba; Torsis veled-i Haçador, caba; Toman veled-i Boris, bennâk; Tador veled-i Serkis, nim; Serkis Şüca, nim; Haçik veled-i Manis, bennâk; Toros birâder-i o, caba; Sehnik veled-i İstatos, caba; Astavadador veled-i Tornik, nim; Baronvard veled-i Avanes, bennâk; Köstir birâder-i o, bennâk; Serkis veled-i Ağyaros, çift; Tomaş Keşiş, çift; Küçük veled-i Vadros, çift; Kirkös veled-i Tanrıvermiş, nim; Tanrıvermiş veled-i Emir Melik, çift; Markiri birâdereş, mücerred; Derdor veled-i Ayaris, bennâk; Egüb veled-i *Derzi*, nim; Simadon

veled-i Emir Arslan, çift; Bedros veled-i Kirekös, çift; Haçur birâder-i o, caba; Haçur dâmâd-ı Keşiş, çift; Ayvad veled-i Kirebid, çift; Avanes veled-i Körpe, nim; Mernik birâder-i o, nim; Derdor veled-i Havid; Kirkör veled-i Haçador, nim; Donik veled-i Bedros, nim; Köster veled-i Bedros, nim; Toros veled-i o, caba; Emirnik veled-i Donik, nim; Kestostor veled-i Ökbaron, nim; Davud veled-i Bahtiyar, nim; Avanes veled-i Bod, bennâk; Meliksis birâder-i o, mücerred; Herebend veled-i Kerebend, nim; Davud birâder-i Kirkör, caba; Bahadır veled-i Şadnik, caba; Şahbaron veled-i Körkik, nim; Simadon veled-i Haçador, nim; Keşiş veled-i Varaz, çift; Simavon veled-i o, caba; Dosti veled-i Emir Melik, bennâk; Ağya veled-i o, mücerred; Kirebid veled-i Donik, nim; Emir Bey birâder-i o, nim; Kirebend *Derzi*, nim; Kestosor birâder-i o, nim; Sehnik veled-i Davendart, nim; Tanrıvermiş veled-i Asyatos, mücerred; Altunşah veled-i Haçador, nim; Sertac biradereş, nim; Torbaron veled-i AltunŞah, caba; İbrahim *Garib*, caba; Agob veled-i Serkes Kösih, mücerred; Toros veled-i Murad, caba; Kirkor veled-i o, mücerred; Kirekös birâder-i o, nim;

[s.443] Zorvar veled-i Abraham, mücerred; Elkatos veled-i Murad, mücerred; Avanes Dodo, caba; Vartük veled-i Avanis, mücerred; Emir Sır veled-i Mernik, mücerred; Şehriyar veled-i Donik, mücerred; Kösrık veled-i Keşiş, nim; Astavarador veled-i Haçador, caba; Haçador veled-i o, mücerred; Alavik *Garib*, caba; Abratos veled-i Köçik, mücerred; Bogos veled-i Vekil, mücerred; Zarük veled-i Merebend, mücerred; Kirekös veled-i Haçor, mücerred; Kirkor *Erzincani*, caba; Ayornis *Darende*, caba; Haçator *Geleban*, mücerred.

Elmevkûf: Tanrıvermiş, nim; Rosnik, nim; Hanit, nim; Beknik, nim

Çiftlik-i hassa, nim

	Nefer		80	
	Çift		9	513
	Nim		28	798
	Bennâk		7	126
	Caba		19	247
	Mücerred		17	
HÂSIL ma'a nısf niyâbet				6160
An rusûm çift ve bennâk ve caba ma'a nısf niyâbet				1445
Behre	80 mud			3800
	Hınta	60 mud	3000	
	Şair	20 mud	800	
An hâssa	7 mud			330
	Hınta	5 mud	250	
	Şair	mud	80	
Küvvare				60
Bâd-ı hevâ ma'a nısf niyâbet				225
Resm-i ganem ma'a nısf niyâbet				300
Nısf niyâbet				412,5
	An rusûm		237,5	
	Bâd-ı hevâ		75	

Resm-i ganem

100

Cizye-i hassa-i şehzade-i tâle bekauhu nefer 80

2000

Karye-i GÖBEDUN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-i Pir İsa Elşehrima Oğlan Çavuş Şehzade tâle bekauhu serbest bi-hükmi-şerif rub' mâlikâne mülk-i evlâd-ı Selman süls er-bağ vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye-i der nefsi Tokat.

Saduk veled-i Asil, nim; Haçador veled-i o, mücerred; Yarşeyh veled-i *Derzi*, nim; Emir Melik birâder-i o, nim; Egüb veled-i Mardıros, nim, *ma'a Baron müşterek*, nim; Baronvard birâdereş, nim; Toror veled-i Avanis, nim; Begtemur veled-i Kutlu, nim; Şahron veled-i Avanes, bennâk; Dador veled-i Bende, bennâk; Elçi veled-i Mıgırdıc, nim; Emed veled-i Bedros, nim; Makam Şah veled-i Bosus, bennâk; Kirekös veled-i o, caba; Mosis birâder-i o, mücerred; Vartok veled-i Kirkör, bennâk; Serker birâder-i o, caba; Mıgırdıc veled-i Kirkor, bennâk; Egab veled-i o, caba; Kirekös veled-i Tanrıvermiş, bennâk; Kirekös-i diğeri veled-i Avanes, bennâk; Merab veled-i Amid, caba; Serkes veled-i Egüb, bennâk; Kirekös veled-i Avbib, caba; Egüb *Darendeli*, mücerred; Koçi *Darendeli*, mücerred; Seranik veled-i Amid, caba; Astasar veled-i Elçi, mücerred; Matos veled-i Osib, caba; Egüb veled-i Kirekör, caba; Emir veled-i Avani, caba; Dernik *Darendeli*, caba; Avar veled-i Emir, caba; Derçi veled-i Emir Melik, mücerred; Asyar veled-i Emir Melik, mücerred; Temsar veled-i Tankur, mücerred; İsfendiyar birâder-i mezkûr, mücerred; Elnik veled-i *Garib*, mücerred.

Nefer	38	
Nim	8	228
Bennâk	8	144
Caba	11	140,5
Mücerred	11	

HÂSIL		3102
An rusûm nim ve bennâk ve caba		515
Behre 50 mud		2300
Hinta 30 mud	1500	
Şair 20 mud	800	
Bâd-ı hevâ		180
Resm-i ganem		40
Asiyâb 3 hüccar fi 6 şehri el-galle 10 kile		67,5
Hinta 15 kile	37,5	
Şair 15 kile	30	
Cizye-i Gebrân 38 nefer fi 5 hassa-i şehzade talebekahu		
38 nefer fi 5		950

[s.444] **Karye-i KAN BAŞI** tâbi'-i Sivas divânî mâlikâne timâr-ı Selman Çelebi serasker-i Sivas ber-tarik-i serbest ve ....

Hamza veled-i Hacı Ahmed, bennâk; Abdi veled-i o, caba; Mehmed Sofu, bennâk; Aykud veled-i Ali, mücerred; Şeyh Ali veled-i Ali, bennâk; Bahşayış veled-i

Hızır, bennâk; Seydi Ali veled-i İmad, bennâk; Pir Ahmed veled-i Nesreb, bennâk; Seydi Murad, bennâk; Hasan veled-i Mahmud, bennâk; Bayram Fakih veled-i Mendin Fakih, caba; İsmail *Sipahizade*; İbrahim veled-i o; Ali fakih birâdereş *İmam*; Şeyh Ahmed veled-i Ali, bennâk.

Nefer	15	
Bennâk	9	162
Caba	2	26
Mücerred	1	

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL iki baş			1388
An rusûm	bennâk ve caba		188
Behre	15 mud		700
	Hınta	10 mud	500
	Şair	5 mud	200
An hassa	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120
Bâd-ı hevâ			30

Karye-i GERVE tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Sultan Şah Ağa mâlikâne tamam vakf-ı medrese-i Burucerdiye.

Mardıros veled-i Semaven, nim; Toros Keşiş, nim; Tanrıvermiş birâder-i o, nim; Varador birâder-i o, caba; Şahmir veled-i Aslan, nim; *Börekçi* Vartir, nim; Sehremir veled-i Mıgırdıc, mücerred; Serkes veled-i Odab, nim; Armağan veled-i Kirkor, çift; Serkes veled-i Haçur, nim; Mıgırdıc birâdereş, mücerred; Azak birâder-i o, mücerred; Egüb veled-i Asyatos, nim; Tanrıvermiş Boris, nim; Kirekös veled-i Toros, mücerred; Zadük veled-i Marveder, nim; Nevali veled-i Armağan, mücerred; Asvanlur veled-i Serkes, mücerred; Emiradir dâmâd-ı Borniki; Ağrar veled-i Keşiş, mücerred; Bedros *Kemahi*, mücerred, bennâk; Asyatos Halimi, caba

Çiftlik-i hassa, çift

Nefer	22	
Çift	1	57
Nim	11	313,5
Bennâk	1	18
Caba	3	39
Mücerred	6	

HÂSIL			2230
An rusûm çift ve bennâk ve caba			310
Behre	30 mud		1400
	Hınta	20 mud	1000
	Şair	10 mud	400
An hâssa	10 mud		470

Hınta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			50
Niyâbet			157,5
An rusûm		117,5	
Badı heva		40	
Cizye-i Gebrân an hassa-i tâle bekauhu 22 nefer fi 25			550

Karye-i GANEM tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam-ı vakf-ı zaviye-i Abdulrahman rahmetullah-ı aleyhu ve divânî tamam timâr-ı Kuş Doğan.

Kirkor veled-i Serkes, nim; Tanrıvermiş veled-i o, caba; Avdunik dâmâd-ı Kirkor, nim; Sovren veled-i Toros, mücerred; Simavon Keşiş, caba; Toros veled-i Sodel caba; Ohanes veled-i Simavon, caba; Sehnik veled-i Baronvard, nim; Egüb birâder-i o, nim; Kirkor Günüik nim; Bedros veled-i Baronvard, mücerred; Tanrıvermiş veled-i Simavon, nim; Kestosetor veled-i Simavon, nim; Mernik veled-i o, mücerred;

[s.445] Avanes veled-i Tanrıvermiş, mücerred; Kirekös veled-i Martarun, nim; Akyar veled-i Emirari, nim; Avdan veled-i Kirekös, bennâk; Kesteven veled-i Serkes, nim; Emir birâder-i o, nim; Aysar birâder-i o, nim; Ayvad veled-i Batol, çift; Günüik veled-i o, caba; Emir Arslan veled-i Mestum, nim; Matok *Kürd*, nim; Egüb veled-i o, caba; Vebar veled-i o, mücerred; Has Bey birâdereş, mücerred; Meharis veled-i Simavon, çift; Andrenis dâmâd-ı o, caba; David veled-i Keşiş, nim; Ağrar veled-i Degvena, caba; Ağyar birâder-i o, caba; Arminik veled-i Cavder, mücerred; Markos birâder-i o, mücerred; Varnilser veled-i Avanes, nim; Mıgırdıc veled-i Ardik, çift; Matos veled-i Mıgırdıc, mücerred; Batük veled-i Avanes, nim; Bedros birâder-i o, mücerred; Haçur birâder-i o, nim; Emir Devlet Betol, bennâk; Kanuri veled-i Emir Melik, nim; Emir Melik veled-i o, mücerred; Serkes veled-i Emir Melik, nim; Batos veled-i Serkes, bennâk; Ayad veled-i Kirebid, çift; Bogos veled-i Fatmuri, mücerred; Toros veled-i Ayan, mücerred; Mardiros birâder-i o, mücerred, Temür veled-i Kirkor, nim; Şahdor veled-i o, mücerred; Tanrıvermiş birâder-i o, mücerred; Kirebid dâmâd-ı Haçador, caba; Akyas veled-i Abdullah, caba; Keşvek veled-i Abdullah, caba; Avanes veled-i Kirekös, mücerred; Aslan birâder-i o, mücerred; Avanes Keşiş veled-i Simavon, caba; Egüb veled-i Kösek Kirkor, mücerred; Ağrar birâder-i o, çift; Mirerse veled-i Andirenas, mücerred; Mardiros veled-i Boser, caba.

Nefer	63	
Çift	5	285
Nim	20	570
Bennâk	3	54
Caba	15	195
Mücerred	20	

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL	3999
An rusûm çift ve bennâk ve caba	789

Behre	50 mud			2300
	Hinta	30 mud	1500	
	Şair	20 mud	800	
An hâssa	15 mud			680
	Hinta	8 mud	400	
	Şair	7 mud	280	
Bâd-ı hevâ				130
Resm-i ganem				100
Niyâbet				525
	An rusûm		315	
	Bâd-ı hevâ		110	
	Resm-i ganem		100	
Cizye-i hassa-i şehzade-i tâle bekauhu	63 nefer fi 25			1575

Karye-i ARUGAZ tâbi'-i Sivas an mâlikâne dört sehimden üç sehim vakf-ı türbe-i hod Elhac Şahin ve M..... ve bir sehim vakf-ı Ümmi Paşa binti Hoca Ulu Bey divânî tamam timâr-ı İsa ve Şükrullah.

Mihmad *Kethüda*, nim; Ahmed veled-i o, bennâk; Mustafa Fakih *İmam*, caba, Pir Ahmed birâder-i o, caba; Seydi Ahmed birâdereş, caba; Mahmud veled-i Yakub, nim; Ahmed birâder-i o, nim; Şeker veled-i Mahmud, caba; Ali birâder-i o, caba; Emir Bey veled-i Receb, nim; Mehmed veled-i Hüsam, nim; Pir Ahmed birâder-i o, caba; İsa veled-i Yusuf, bennâk; Hüseyin veled-i Mehmed, bennâk; Habil veled-i İdris, bennâk; Şeyh Dursun veled-i Habil, bennâk; Pir Aziz veled-i Kaymaz *Kethüda*, caba; Şeyh Ahmed veled-i Hüsam, bennâk; Sıddık veled-i Emir Bey, mücerred

Nefer	19	
Nim	5	142,5
Bennâk	6	108
Caba	7	91
Mücerred	1	

Çiftlik-i hassa, çift

[s.446]

HÂSIL				1481
An rusûm çift ve bennâk ve caba				239
Behre	15 mud			700
	Hinta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	
An hâssa	10 mud			470
	Hinta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ				50
Asiyâb	hacer fi 6 şuhur			22
	Hinta	5 kile	12	
	Şair	5 kile	10	

Niyâbet		142
An rusûm	102	
Bâd-ı hevâ	40	

Karye-i KAHKİK (KEKLİK) tâbi'-i Sivas an divânî nisf timâr-ı Mirza veled-i Hubyar ve Mâlikâne tamam vakf-ı Ahmed Bey bin Mehmed Bey ve nisf-ı aher divânî timâr-ı Hüseyin ve Demgeldi.

Mihail *Kethüda*, nim; Kostandil dâmâd-ı o, caba; Avarez veled-i Mihal, nim; Haçan veled-i o, mücerred; Vasil veled-i Serkin, nim; Ulubababa veled-i o, caba; Abayaser birâder-i o, mücerred; Bali veled-i Bodur, nim; Vasil birâder-i o, mücerred; İskender birâder-i o, mücerred; Kostandil veled-i Arslan, nim; Vasil veled-i o, mücerred; Karaca veled-i *Kürd*, nim; Kasan veled-i Emir Bey, nim; Armağan veled-i Zarük, bennâk; Kirtaki veled-i Tanrıvermiş, nim; Ağsar veled-i o, mücerred; Ağca birâder-i o, caba; Vasil veled-i Kösik, nim; Vasil veled-i Papas, nim; Börk birâder-i o, caba; Mihal veled-i Melisan, nim; Ağca birâder-i o, caba; Boston veled-i Murad, bennâk; Teksen veled-i Tanrıvermiş, bennâk; Toros veled-i Peder, bennâk; Akbaş veled-i Murad, çift; Murad veled-i Emin Bey, bennâk; Kirtaki veled-i o, mücerred; Zorvar *Kemahi*, bennâk; Rum veled-i o, mücerred; Astavaradar veled-i Sevin, bennâk; Karaca veled-i Todor, nim; Arslan veled-i Baba Peder, nim; Bababörki veled-i Harbenekor, bennâk; Todoros veled-i Mihal, caba; Murad veled-i Mihal, bennâk; Todoros veled-i Kostil, mücerred; Altunşah Şah veled-i Beksin, çift; Emir veled-i Murad, mücerred; Vasil veled-i Baba Yorgi, mücerred; Bali veled-i Keraban, mücerred; İstafiye veled-i Murad, mücerred; Bali veled-i Kürd, caba; Kirbali veled-i Armağan, mücerred; Sıddık veled-i Küçük, caba; Duman birâder-i o, caba; Sarı veled-i Astavartos.

Nefer	48	
Nim	15	427
Bennâk	8	144
Caba	9	117
Mücerred	16	

HÂSIL		3041
An rusûm çift ve bennâk ve caba		491
Behre	45 mud	2100
Hinta	30 mud	1500
Şair	15 mud	600
Küvvâre		300
Bâd-ı hevâ		150
Resm-i ganem		40
Asiyâb harab		
Niyâbet		337
An rusûm	197	
Bâd-ı hevâ	100	
Resm-i ganem	40	

Cizye-i hassa-i şehzade talebekahu 48 neferen fi 25 1200

Mezra'a-i TAHTUN tâbi'-i Sivas nısf mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Sinan Ağa ve Ahmed Ağa divânî timâr Hüseyin ve Demgeldi.

HÂSIL ani'l-galle

Behre	muddân		90
Hinta		mud	50
Şair		mud	40

[s.447] **Mezra'a-i NAZIR BEY** Kahkik cema'at zirâ'at eder divan-i Kahkik tâbidir mâlikâne mülk-i Tatar Çelebi ve Ali Şeker ve Kadim Hatun bi-tariki'l-istihsâb.

Karye-i TAŞ YÜREK tâbi'-i Sivas iki baştan vakf-ı zaviye-i Emir Arif der Sivas meşihât der tasarrûf-ı Seyyid Mahmud bi-hükm-i şerif-i padişahi.

Çırak veled-i Seydi, nim; Seydi veled-i Hasan, nim; Aykud birâder-i o, caba; Mehmed veled-i Eyne Bey, bennâk; Nebi veled-i Hacı İvaz, caba.

Nefer	5	
Nim	2	57
Bennâk	1	18
Caba	2	26

HÂSIL			176
An rusûm çift ve bennâk ve caba			71
Behre	muddân		90
Hinta		mud	50
Şair		mud	40
Bâd-ı hevâ			15
Niyâbet			40
An rusûm			30
Bâd-ı hevâ			10

Karye-i ÇOBAN VİRANI tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i evlâd-ı Selman Bey divânî tamam timâr-ı Mahmud veled-i Yürür.

Veli Fakih veled-i Dursun, caba; Osman veled-i Receb, caba; Aykud veled-i Nureddin, nim; Pir Veli veled-i o, nim; Osman Sofu, caba.

Nefer	5	
Nim	2	57
Caba	3	39

El-mevkûfât: Aykud, nim; Osman, nim; Mustafa, bennâk; Seydi Ahmed, bennâk.

HÂSIL			826
An rusûm çift ve caba			66
Behre	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120
An hassa	5 mud		230
	Hınta	3 mud	150
	Şair	muddân	80
Bâd-ı hevâ			30
Resm-i ganem			30
Niyâbet			80
	An rusûm		30
	Bâd-ı hevâ		20
	Resm-i ganem		30

Karye-i YENİCE İSTANOS tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Karaman veled-i İbrahim Bozatlu ve Pir Budak veled-i Karaman el-mezbûr ber-vech-i iştirâk nısf mâlikâne vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Pir Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye-i der nefsi Tokat ve rub mâlikâne der tasarrûf-ı Veysi veled-i Hızır ve Fatma Hatun ve Yar Ağulu.

Sehnik veled-i Mardıros, çift; Tanrıvermiş Mardıros, caba; Evlen veled-i o, caba; Siddık birâder-i o, caba; Haçador veled-i Sehnik, caba; Melik birâder-i o, çift; Mıgırdıc veled-i Mardıros, nim; Alyatos veled-i Baronvard, nim; Bektasis veled-i Karakeşiş, nim; Aslan veled-i Harsan, nim; Sersan veled-i o, caba; Sehnük birâder-i o, çift; Vadartan veled-i Karahisar, nim; Kirekös birâder-i o, caba; Kersic veled-i Vartan, çift; Egüb veled-i Cemal, nim; Bosnik birâdereş, nim; Cemak veled-i Egüb, caba; Kirekös veled-i Bosnik, caba; Mamaton veled-i Varador, caba; Asvarador veled-i Toros, nim; Kervadamir veled-i Cemal, nim; Markiri veled-i Torbaron, caba; Mıgırdıc birâder-i o, mücerred; Abraham veled-i Berkane, nim; Ohanes birâder-i o, caba; Sehnik birâder-i o, mücerred; Arakil veled-i Mısrân, nim; Doran veled-i *Akşehri*, nim; Tanrıvermiş *Erzincani*, caba; Martaron veled-i Arakil, caba; Söyledgan veled-i o, bennâk; Keşük veled-i o, nim; Emir birâder-i o, caba; Serkes birâder-i o, mücerred;

[s.448] Egüb Yorgi, bennâk; Toros *Kemahi*, bennâk; Aral veled-i Meliksis, nim; Siddık veled-i *Erzincani*, çift; Asvarador Bağdasi, caba; Seltan *Kemahi*, caba; Haçador veled-i Vardor, nim; Torbaron veled-i Cemal, nim.

	Nefer		43
	Çift		1
	Nim		16
	Bennâk		3
	Caba		16
	Mücerred		7
			57
			456
			54
			208
HÂSIL ma'a mezra'a-i GÖÇERİ			4545
An rusûm çift ve bennâk ve caba			545
Behre	80 mud		3700
	Hınta	50 mud	2500

Şair	30 mud	1200	
Küvvâre			50
Bâd-ı hevâ			110
Resm-i ganem			140
Niyâbet			470
An rusûm		230	
Bâd-ı hevâ		100	
Resm-i ganem		140	
Cizye-i gebrân hassa-i şehzâde-i tâle bekauhu			1075

Mezra'a-i GÖÇERİ tâbi'-i Sivas divânî tâbi'-i karye-i mezkûr mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Mahmud Çelebi Yıldızlı.

HÂSIL ani'l-galle 8 mud 400

Karye-i PİREPÜRD tâbi'-i Sivas sülsân divânî timâr-ı Şahruh veled-i Mehmed süls divânî timâr-ı Ali veled-i Tatar Çelebi mâlikâne tamam der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim.

Avanes *Kethüda*, caba; Ökbaron veled-i o, nim; Arslan birâder-i o, nim; Ağrar *Darendelü*, caba; Emir Devlet veled-i Vartok, çift; Sıddık *Kemahi*, *becâ-yı Kır*, nim; *Kürd* Emir veled-i Asil, nim; Soğodol veled-i Batran, nim; Batran veled-i Avanes, nim; Körükös veled-i o, nim; Siratos birâder-i o, caba; Siratos birâder-i o, caba; Kaylan veled-i Avanes, nim; Egüb birâder-i o, nim; Baronvard veled-i Emir Arslan, nim; Serkes *Darendelü*, bennâk; Zorvar birâdereş, caba; Dergül veled-i Kirekös, nim; Yanoş veled-i o, mücerred; Simavon veled-i Sirtavan, nim, Martarun birâder-i o, nim; Melik Şah veled-i Baronşah, nim, Kaylan *Kemahlu*, caba; Cavid *Garib*, caba; Emirdavan veled-i Emir Arslan, caba; Varador *Garib*, caba; Kirekös veled-i Emir, nim; Emin Bey veled-i Erzan, nim; Temur Şah veled-i Baronvard, mücerred; Sirtakon veled-i Emir Devlet, mücerred; Martarun birâder-i o, mücerred; Baron veled-i Eymir, mücerred; Sayar veled-i Egüb, mücerred; Asyatos veled-i Vartok, mücerred; Bedros *Darendelü*, caba.

Nefer	35	
Çift	1	57
Nim	16	456
Bennâk	1	18
Caba	10	130
Mücerred	7	

El-mevkûfât, bir öküzlük Emir Devlet Hacı mevkûf.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL 2733
An rusûm çift ve bennâk ve caba 471

Behre	35 mud			1650
Hinta		25 mud	1250	
Şair		10 mud	400	
An hassa	7 mud			330
Hinta		5 mud	250	
Şair		muddân	80	
Küvvâre				60
Bâd-ı hevâ				100
Resm-i ganem				122
Niyâbet				402
An rusûm			190	
Bâd-ı hevâ			90	
Resm-i ganem			122	
Cizye-i gebrân hassa-i şehzâde-i tâle bekauhu	35 nefer fi 20			875

[s.449] **Karye-i MESCİD KEMAN ve DOĞAN** tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mesud veled-i Bayezid mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Hacı Arduç.

Mehmed birâder-i Süvari; Karaman veled-i Hızır; Hasan veled-i Seyyid Ahmed; Yusuf birâder-i o; Mihmad birâder-i Süvari; Şeyh Ahmed veled-i Dursun; Hızır veled-i Murad, bennâk.

	Nefer		7	
	Bennâk		1	18
Çiftlik-i hassa, 2 çift				
HÂSIL				1463
An rusûm				23
Behre	3 mud			140
Hinta		muddân	100	
Şair		mud	40	
Resm-i ganem				50
Niyâbet				55
An rusûm			5	
Resm-i ganem			50	

Mezra'a-i KIZILCA KIŞLA tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr.

HÂSIL ani'l-galle				140
Behre	3 mud			140
Hinta		muddân	100	
Şair		mud	40	

Karye-i EMİR YUSUF tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mihmad veled-i İbrahim mâlikâne mülk-i Ahmed Ağa bin İvaz.

Ali veled-i Ahmed, mücerred; Yusuf Fakih *İmam*, caba; İbrahim veled-i Mehmed, caba; Menteşe birâder-i o, caba; Edhem *Sipahi Köhne*, bennâk; Seydi Ahmed veled-i o; Hamza veled-i Hasan Sipahi, *zaviye vekilidir*; Nusret veled-i *Sipahizade vekildir*; Hasan veled-i İbrahim Sipahi.

Nefer	9	
Caba	3	39
Mücerred	1	

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			855
An rusûm bennâk ve caba			4
Behre	6 mud		280
Hinta	4 mud	200	
Şair	muddân	80	
An hassa	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Niyâbet			80
An rusûm		25	
Bâd-ı hevâ		25	
Resm-i ganem		30	

Karye-i YARIM ÖYÜK mâlikâne tamam vakf-ı Medine-i münevvere divânî der tasarrûf-ı Mehmed veled-i Şenlik yarım çiftlik bi-hükm-i şerif.

Sülemiş veled-i Seydi, nim; Pusat veled-i Edhem, mücerred; Şeyhi veled-i Mihmad, bennâk; Hamza veled-i Aydoğmuş, caba; Musa veled-i o, caba; Eyne Beyi veled-i Tur Ali, caba; Melik veled-i Mihmad, nim; Ramazan veled-i Zekeriya, caba; Yahya birâder-i o, mücerred; Ali Şah veled-i İsrail, caba.

Nefer	10	
Nim	3	85
Bennâk	1	18
Caba	5	65
Mücerred	1	

Çiftlik-i hassa, nim

HÂSIL			1305
An rusûm			120,5
Behre	20 mud		920
Hinta	12 mud	600	
Şair	8 mud	320	
An hassa	7 mud		350
Hinta	5 mud	250	
Şair	muddân	80	

Bâd-ı hevâ	45
Resm-i ganem	50

[s.450] **Karye-i AĞAVİR** tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Karaman veled-i İbrahim Tozanlu ve Pir Budak veled-i Karaman elmezbur tamam mâlikâne vakf-ı medrese-i sahib der Sivas.

Emirnik veled-i Melik, nim; Aslan birâder-i o, nim; Ağrar birâder-i o, caba; Avanes veled-i Keşiş, çift; Egüb birâder-i Musa, nim; Soma veled-i Vasil, caba; Mardanit veled-i Vasil, bennâk; Emirdon veled-i Mıgırdıc, nim; Kirekös veled-i o, caba; Serkes birâder-i o, caba; Emir Devlet veled-i Mıgırdıc, bennâk; Sıddık veled-i o, nim; Avanes veled-i Mıgırdıc, nim; Vartis veled-i Asyatos, nim; Mardıros dâmâd-ı o, caba; Ayas veled-i Kirkor, bennâk; Kirkor birâder-i o, mücerred; Vartanıt Küçük, bennâk; Tanrıvermiş veled-i Köstik, bennâk; Aratos veled-i o, caba; Aslan birâder-i o, mücerred; Ağrar *Divriği*, bennâk; Emet veled-i o, caba; Kirkor birâder-i o, mücerred; Toros veled-i *Divriği*, bennâk; Simavon veled-i Serbaron, bennâk; Arakil *Kemahi*, nim; Bedros veled-i *Kemahi*, bennâk; Suri *Garib*, bennâk; Mıgırdıc veled-i o, mücerred; Mikail dâmâd-ı Emir Devlet, caba; İbrahim *Karahisar*, caba; Cavid veled-i o, caba; Gündün *Kemahi*, caba; Tababaron birâderes, caba; Haçan veled-i Emirdon, mücerred; Varis veled-i Emirdon, mücerred; Asvarador *Divriği*, caba; Emir Arad veled-i o, mücerred; Haçador birâder-i o, mücerred; Haçador birâder-i Keşiş Vartis, mücerred; Sehnik veled-i Avanes, mücerred; Yuha birâder-i o, mücerred; Vartük veled-i Ashon, caba; Serkes veled-i o, mücerred; Kirebid veled-i Ağron, caba; Ekük veled-i o, caba; Mıgırdıc veled-i Emir Şah, caba; Batol veled-i Ashon, caba; Emirzad veled-i Emirnik, mücerred; Avanes veled-i Suri, bennâk.

	Nefer	51	
	Çift	1	57
	Nim	8	228
	Bennâk	11	198
	Caba	18	234
	Mücerred	13	
HÂSIL			3114
An rusûm çift ve bennâk ve caba			497
Behre 50 mud			2300
Hinta 30 mud		1500	
Şair 20 mud		800	
Küvvâre			200
Bâd-ı hevâ			120
Niyâbet			300
An rusûm		220	
Bâd-ı hevâ		80	
Cizye-i gebrân-i hassa-i şehzade-i tâle bekauhu 51 nefer fi 25			1275

Karye-i EMRE tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Yusuf veled-i Hamza mâlikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye der Tokat.

Hasan Fakih veled-i Seydi Ahmed, nim; Seyyid Ali birâder-i o, caba; Pir Hatun veled-i Salah, nim; Yakub birâder-i o, caba; İshak birâder-i o, caba; Pir Ahmed dâmâd-ı İshak, nim; Pir Hacı veled-i Pir Ahmed, caba; Durak veled-i Hamza, bennâk; Çırak veled-i Hamza, nim; Ali veled-i Durdu Hacı, caba; Yusuf veled-i Sair, nim; Pir Mehmed veled-i Seydi Ali, caba.

	Nefer		12	
	Nim		4	114
	Bennâk		1	18
	Caba		6	78
	Mücerred		1	
HÂSIL				740
An rusûm çift ve bennâk ve caba				145
Behre 10 mud				470
Hinta	7 mud		350	
Şair	3 mud		120	
Bâd-ı hevâ				25
Resm-i ganem				100
Niyâbet				180
An rusûm		65		
Bâd-ı hevâ		15		
Resm-i ganem		100		

[s.451] **Mezra'a-i TURADİK** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Yusuf veled-i Hamza nisf mâlikâne vakf-ı zaviye-i Baba Şahin der nefsi-i Sivas.

Şükrullah veled-i Yunus, bennâk; Şeker birâder-i o, caba; Sultan Şah veled-i Mustafa, bennâk; Taş Oğulu veled-i Turgud, caba.

	Nefer		4	
	Bennâk		2	36
	Caba		2	26
HÂSIL				407
An rusûm bennâk ve caba				42
Behre 5 mud				230
Hinta	3 mud		150	
Şair	muddân		80	
Bâd-ı hevâ				10
Resm-i ganem				125
Niyâbet				150
An rusûm		20		
Bâd-ı hevâ		5		
Resm-i ganem		125		

Karye-i TUTAR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Yusuf veled-i Hamza mâlikâne mülk-i tamam evlâd-ı Süleyman Bey, *Haricden Ekerler*.

HÂSIL ani'l-galle			190
Behre	4 mud		190
	Hinta	3 mud	150
	Şair	mud	40

Karye-i KIZIL tâbi'-i Sivas mâlikâne mülk-i Piri Bey veled-i Korucu divânî timâr-ı Yusuf (ve) Ali be-nevbet eşerler.

Mehmed veled-i Hamza, bennâk; Hüseyin Kuşçu, bennâk; İshak Bozok, mücerred; Hasan veled-i Hüseyin, caba; Ali Bey veled-i Mahmud, caba; Mahmud veled-i Mehmed, caba.

	Nefer		6	
	Bennâk		2	32
	Caba		3	39
	Mücerred		1	
HÂSIL ma'a mezra'a-i				505
An rusûm bennâk ve caba				50
Behre	7 mud			350
	Hinta	5 mud	250	
	Şair	muddân	80	
Bâd-ı hevâ				30
Niyâbet				45
	An rusûm		25	
	Bâd-ı hevâ		20	

Mezra'a-i SOL KÖY mâlikâne ve divânî tâbi'-i karye-i mezkûre beş

HÂSIL ani'l-galle muddân	100
--------------------------	-----

Karye-i KERVANSARAY tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı Medine-i şerefullah-ı teala divânî timâr-ı Hacı veled-i Ali.

HÂSIL			140
	Hinta	muddân	100
	Şair	mud	40

Karye-i KOÇ HİSAR tâbi'-i Sivas nisf-ı mâlikâne der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim ve nisf-ı aher vakf-ı zaviye-i Melik Acem divânî tamam timâr-ı Şeyh veled-i Sinan Ağa.

Asvarador veled-i Şükran, nim; Kirekös birâder-i o, mücerred; Serkis veled-i *Garib*, nim; Akdadar *Garib*, caba; Bosik Keşiş, nim; Ağrar veled-i Mıgırdıc, nim; Asvarador veled-i o, caba; Viratos veled-i Batran, nim; Asvarador veled-i o, nim; Keşiş birâder-i o, nim; Emirnik birâder-i o, caba; Avanes veled-i Batran, nim; Ayvad birâder-i o, caba; Simavon veled-i Ayvad, nim; Harmaman veled-i Hüsrev, bennâk; Mintaş birâder-i o, mücerred; Mesun veled-i Karagöz, nim; Mıgırdıc veled-i o, caba; Meltos veled-i Avadik, çift; Haçador veled-i o, caba; Kiresid veled-i Şahin, nim;

[s.452] Mıgırdıc birâdereş, caba; Emirdon birâder-i o, caba; Dosti veled-i Kirebid, caba; Tanrıvermiş veled-i Bogos, bennâk; Alakös *Akşehri*, nim; Asvarador veled-i o, caba; Şah Emir *Garib*, caba; Bosran veled-i Martarun, nim; Sıddık Sevinç, nim; Egüb veled-i o, *becâ-yı Egüb*, nim; Kirekös birâder-i o, caba; Semavon veled-i Karagöz, nim; Astavarador veled-i o, mücerred; Astavar Baron *Garib*, nim; Tatar veled-i Küçük, nim; Mardıros birâdereş, bennâk; Avanes *Erzincani*, mücerred; İstavar veled-i o, mücerred; Martaron veled-i Avanis, nim; Vartan veled-i o, mücerred; Asid *Kemahi*, nim; Mendon veled-i o, caba; Sağnik birâder-i o, mücerred; Vartik birâdereş, mücerred; Mernik veled-i Kirkör, nim; Haçador veled-i Bağa, bennâk; Markos veled-i o, mücerred; Hador veled-i Kesdik, nim; Toros, caba; Ağya veled-i oi, nim; Mağdon birâder-i o, nim; Nurdik veled-i Sıddık, mücerred; Serkis veled-i Bedros, nim; Sehnik veled-i Simavon, mücerred; Merbend veled-i Mendüm, mücerred; Serkes veled-i Şah Emir, mücerred; Bedros veled-i Bohran, mücerred; Vartazad veled-i Sıddık, mücerred; Kirkor birâder-i İsfendiyar, mücerred; Menük *Garib*, caba; Kesik veled-i Haçador, bennâk; İbranos veled-i o, mücerred; Emirdon veled-i İsvador Baron, mücerred.

Elmevkûf: Esnik veled-i Elveris, çift.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer	64	
	Çift	1	57
	Nim	26	741
	Bennâk	5	90
	Caba	15	195
	Mücerred	17	
HÂSIL			4763
An rusûm çift ve bennâk ve caba			773
Behre	65 mud		3000
	Hınta	40 mud	2000
	Şair	25 mud	1000
An Hâssa	15 mud		700
	Hınta	10 mud	500
	Şair	5 mud	200
Küvvâre			40
Bâd-ı hevâ			180
Resm-i ganem			70
Niyâbet			520
	An rusûm	310	
	Bâd-ı hevâ	140	

Resm-i ganem

70

Cizye-i gebrân-i hassa-i şehzade-i tâle bekauhu 64 neferen fi 25 1600

Karye-i MİLET tâbi'-i Sivas dört çiftlik miktarı yerdür mezkurlar tasarrûfunda divan-i tamam timâr-ı Hüseyin veled-i Ahmed.

İlyas veled-i Abdullah; Mihmad birâder-i Mehmed.

HÂSIL				1413
An rusûm				13
Behre	30 mud			1400
	Hınta	20 mud	1000	
	Şair	10 mud	400	
Niyâbet				5
	An resm		5	

Karye-i YENİCE İSHANBATLOS tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i Emir Ali Çelebi veled-i Ahi Carullah sülsan divânî timâr-ı Emrullah veled-i mezkûr süls-ı aher timar-ı Abdulgani veled-i Kasım Sinan.

Vartaris veled-i Bohmanik, çift; İskender veled-i Bohmanik, nim; Seratos veled-i o, caba; Emir veled-i Varmanit, caba; Kotus veled-i o, caba; Vartanit birâder-i o, çift; Arakil veled-i Ohanes; Mirebend birâder-i o, nim; Emir birâder-i o, caba; Baron birâder-i o, caba; Şah Emir veled-i Mirebend, caba; Beydoğmuş veled-i Egüb, çift; Astavarador veled-i Sehnik, nim; Bedros veled-i Kireva, mücerred; Tanrıvermiş veled-i Bogos, nim; Harnik birâder-i o, nim; Kirkor veled-i Mensu, nim; Rikab dâmâd-ı Baronvard, çift; Kirekös veled-i Şükrullah, nim; Çirak dâmâd-ı o, caba; Kirekös veled-i Rikab, caba;

[s.453] Astavarador veled-i Toros, bennâk; *Kürd* Emir veled-i Kendi, nim; Bayas birâder-i o, nim; Martaron birâder-i o, caba; Derlü veled-i Yunik, nim; Körnik birâder-i o, nim; Haçador birâder-i o, caba; Aradik veled-i Dertök, mücerred; Nurdik veled-i Kirekös, nim; Atavarador veled-i Serbaron, nim; Torbaron veled-i Kirkor, caba; Enleven veled-i Kurt, bennâk; Avanes veled-i Kirkör; Bogos birâder-i o, caba; Serkes birâder-i o, caba; Ağya veled-i *Akşehri*, mücerred; Simavon *Kemahi*, bennâk; Donik *Geleban*, caba; Bator veled-i Vartaris, mücerred; Devletyar veled-i İskender, mücerred; Batos veled-i Bogos, nim; Keadük veled-i Dovis, mücerred; Ketesor veled-i Dolus, mücerred; Mirador birâder-i Vartamit, mücerred; Dostim veled-i Bedros, mücerred; Cavid veled-i Haçator, mücerred; Murad veled-i Rikab, mücerred; Mıgırdic veled-i Astavarador; Mardıros birâdereş, mücerred; Astavarador veled-i Avanik, mücerred; Siddik veled-i Torbaron, mücerred; Şeyh Baron veled-i Mirebend, mücerred.

Nefer	60	
Çift	7	399
Nim	15	427
Bennâk	4	72

	Caba		17	222
	Mücerred		17	
Çiftlik-i hassa, çift				
HÂSIL				4677
An rusûm çift ve bennâk ve caba				777
Behre	60 mud			2800
	Hınta	40 mud	2000	
	Şair	20 mud	800	
An hâssa	15 mud			700
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ				180
Resm-i ganem				160
Niyâbet				622,5
	An rusûm		322,5	
	Bâd-ı hevâ		140	
	Resm-i ganem		160	
Cizye-i gebrân-i hassa-i şehzade-i tâle bekauhu				1500

Karye-i KÖMÜR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Nur Ali veled-i Hacı İlyas ve mâlikâne tamam vakf-ı dârü'-ş-şifâ der Sivas, şimdiki halde medrese olmağa emr olundu.

Seyyid Ali veled-i Tanrıvermiş, nim; Emir veled-i o, caba; İlyas veled-i Mentеше, nim; Hasan veled-i Üveys, bennâk; Mustafa veled-i Şeyh Ali, bennâk; Sünek veled-i Dursun, bennâk; Mentеше veled-i İlyas, caba; Seyyid Ahmed birâder-i Hasan, caba; Hamza veled-i İlyas, mücerred.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		9	
	Nim		2	57
	Bennâk		3	54
	Caba		3	39
	Mücerred		1	
HÂSIL				1065
An rusûm çift ve bennâk ve caba				105
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
An hassa	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ				20

Niyâbet			55
An rusûm		45	
Bâd-ı hevâ		10	

Mezra'a-i İKİ KELİT tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Abdulgani veled-i Seydi Ahmed mâlikâne tamam timâr-ı Ali veled-i İbrahim Bey Tozani.

Tanrıverdi veled-i Mehmed, caba; Azad veled-i Hüseyin, caba; Hamza veled-i Alemdan, caba; Himmət birâder-i o, caba.

Nefer	4	
Caba	4	52

[s.454]

HÂSIL			222
An rusûm			32
Behre 4 mud			190
Hinta	3 mud	150	
Şair	mud	40	

Niyâbet			25
An rusûm		20	
Bâd-ı hevâ		5	

Karye-i ESENDİĞİN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Sultan Ahmed rub' mâlikâne vakf-ı zaviye-i Hacı Arif der Sivas meşihât der tasarrûf-ı Mahmud bi-hükm-i padişahi eazze teala rub'-ı aher Mahmud Çelebi Hatunun nisf-ı mâlikâne vakf-ı avlad-ı Fatma Hatun binti Mehmed Paşa Yılduzi.

Seyyid Mehmed veled-i Satı, nim; Yusuf veled-i Satı, nim; Mustafa veled-i Savcı, nim; Ali veled-i Halil, nim; Ali veled-i Hamza, nim; Mevlana Sinan *İmam*, mücerred; Mahmud veled-i Ahmed, bennâk; İsmail veled-i Süleyman, bennâk; Hasan veled-i Seydi Mehmed, mücerred; Turak veled-i Mustafa, mücerred.

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	10	
Nim	5	142,5
Bennâk	2	36
Mücerred	3	

HÂSIL			686
An rusûm çift ve bennâk			131
Behre 5 mud			240
Hinta	4 mud	200	
Şair	mud	40	
An hâssa 6 mud			280

Hinta	4 mud	200	
Şair	muddân	80	
Asiyâb hüccar fi 6 şehri el-galle	10 kile		25
Bâd-1 hevâ			10
Niyâbet			52,5
An rusûm		47,5	
Bâd-1 hevâ		5	

Karye-i ÖYÜK tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Seydi İbrahim veled-i İhsan mâlikâne tamam Melik Veled ve Sülmen evlâd-ı Gür, *haricden ekerler*.

HÂSIL ani'l-galle			320
Behre	7 mud		320
Hinta	4 mud	200	
Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i BAYAT KULU tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Seydi İbrahim veled-i İhsan mâlikâne tamam Melik Veled ve Sülmen an evlâd-ı Gür.

HÂSIL			320
Behre	7 mud		320
Hinta	4 mud	200	
Şair	3 mud	120	

Karye-i OLUKMAN tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Olkut veled-i Karaman mâlikâne tamam vakf-ı evlâd-ı Fatma Hatun binti Mehmed Paşa Yılduzi.

Yusuf veled-i Bostan, nim; Mehmed veled-i Mezid, nim; Hüseyin veled-i İbrahim, bennâk; Hamza veled-i o, bennâk; Bayrak Fakih *İmam*, caba; Hasan veled-i o, bennâk; Maksut veled-i Mevdut, bennâk; Sina veled-i Mezid, bennâk; Yevmi veled-i Yusuf, mücerred; Seyyid Ali birâdereş, mücerred; Yakub veled-i Mehmed, mücerred; Ali veled-i Hüseyin *Cüllah*, mücerred; Ali veled-i, mücerred.

Çiftlik-i hassa, çift

Nefer	13	
Nim	2	57
Bennâk	5	90
Caba	1	13
Mücerred	5	

[s.455]

HÂSIL		1145
An rusûm çift ve bennâk ve caba		125
Behre	10 mud	470

Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
An hassa	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Küvvâre			25
Bâd-ı hevâ			15
Resm-i ganem			50
Niyâbet			105
An rusûm		45	
Bâd-ı hevâ		10	
Resm-i ganem		50	

Karye-i CERANİN tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam vakf-ı medine-i şerefullah-ı teala ve divânî tamam timâr-ı Piri veled-i Pir Hasan.

Hacı Ahmed Fakih veled-i Mehmed, nim; Pir Hamza veled-i ....., nim; Yusuf Fakih veled-i Mümin, nim; Bahşayış Fakih veled-i Hacı İvaz, nim; Ayas birâder-i o, caba; Hızır birâder-i o, bennâk; İlyas veled-i Bahşayış Fakih, caba; Lütfullah veled-i Nazar, caba; Seydi Ahmed veled-i o, nim; Mehmed veled-i Ömer Koca, bennâk; Ayvaz veled-i Muhsin, bennâk; Piri veled-i o, mücerred; Pir Ahmed veled-i Mehmed, bennâk; Hams veled-i Eyne Bey, nim; Eyne Bey veled-i Mümin, caba; Abdullah veled-i Velid Seyyid, caba; Yusuf *Garib*, caba; Hüseyin veled-i Hacı Hasan, *Köhne sipahi*, nim

El-mevkûfât, Yahya, nim

Nefer		18	
Nim		7	199,5
Bennâk		4	72
Caba		6	78
Mücerred		1	
HÂSIL			1240
An rusûm çift ve bennâk ve caba			226
Behre	15 mud		700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ			100
Resm-i ganem			164
Niyâbet			199
An rusûm		95	
Bâd-ı hevâ		40	
Resm-i ganem		164	

Karye-i KARACA BURUN tâbi'-i Sivas mâlikâne der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim ve divânî timâr-ı Abdulgani veled-i Kasım Sinan.

Ali veled-i Şeyh Veli, nim; Yaramış veled-i Eyne Bey, nim; Molla Hasan birâder-i o, mücerred; Seydi Ahmed veled-i İsrail, nim.

Nefer	4	
Nim	3	85,5
Mücerred	1	

El-mevkûfât: Bazar Fakih, nim; Osman, nim.

HÂSIL			433
An rusûm çift ve bennâk ve caba			63
Behre	6 mud		280
Hinta	4 mud	200	
Şair	muddân	80	
Bâd-ı hevâ			40
Resm-i ganem			50
Niyâbet			102,5
An rusûm		22,5	
Bâd-ı hevâ		30	
Resm-i ganem		50	

Karye-i EMRE tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Abdulgani veled-i Seydi Ahmed mâlikâne tamam der tasarrûf-ı Kutlu Melik bin Pir Ali mülkiyet üzere.

Hüseyin veled-i Hamza Fakih, bennâk; Ali birâder-i o, caba; Hacı veled-i Şeyh Yusuf, nim; İsmail veled-i Hamza, nim; Nebi veled-i Hasan Fakih, caba; Hacı veled-i Seydi Fakih, caba; Ali Fakih veled-i Murat, *İmam*, caba; Piri birâder-i o, mücerred.

El-mevkûfât: Ali Fakih veled-i Seydi Fakih, nim; Nebi veled-i Hasan Fakih, nim.

Nefer	8	
Nim	2	57
Bennâk	1	18
Caba	4	52
Mücerred	1	

HÂSIL			507
An rusûm çift ve bennâk ve caba			87
Behre	8 mud		360
Hinta	4 mud	200	
Şair	4 mud	160	
Bâd-ı hevâ			25
Resm-i ganem			35
Niyâbet			95
An rusûm		40	
Bâd-ı hevâ		20	

Resm-i ganem 35

[s.456] **Mezra'a-i TİZ ERÜK** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Abdulgani veled-i Seyyid Ahmed, *Haricden zirâ'at olunur.*

HÂSIL ani'l-galle			180
Hinta	muddân	100	
Şair	muddân	80	

Karye-i KORKUDAN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr mezkûr mâlikânenin nısf-ı mülkiyet üzere der tasarrûf-ı Çırak, *Haricden zirâ'at olunur.*

HÂSIL ani'l-galle			230
An rusûm çift ve bennâk ve caba			230
Hinta	3 mud	150	
Şair	muddân	80	

Karye-i SARU KAYA tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı mezkûr mâlikâne tamam der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle ma'a hassa			180
Hinta	muddân	100	
Şair	muddân	80	

Mezra'a-i AKDAM tâbi'-i mezkûr divânî tamam timâr-ı mezkûr.

HÂSIL ani'l-galle			90
Hinta	mud	50	
Şair	mud	40	

Karye-i KANKIRI tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Şeyh Ahmed Ağa nısf mâlikâne mülk-i Veysi Ömer ve Ebulhayr nısf-ı aher an mâlikâne mülk-i verese-i Simsar.

Mustafa veled-i Dursun, nim; Musa birâder-i mezkûr, caba; Mehmed veled-i Dur Hacı, çift; Yaramış *Akşehri*, bennâk; Dursun veled-i Yaram Hacı, nim; İsa *Garib*, caba.

Zemin-i Mahmud Fakih *derdest-i imam-ı mezkûr*, nim.

Çiftlik-i hassa, nim

Nefer	7	
Çift	1	57
Nim	3	85
Bennâk	1	18

	Caba		2	26
HÂSIL				674
An rusûm çift ve bennâk ve caba				134
Behre	10 mud			450
Hinta	5 mud	250		
Şair	5 mud	200		
Bâd-ı hevâ				20
Resm-i ganem				70
Niyâbet				137
An rusûm		52		
Bâd-ı hevâ		15		
Resm-i ganem		70		

Mezra'a-i SOFULAR divânî tamam timâr Hamid ve Seyyid Ahmed müştereklerdir be-nevbet.

Mürşid veled-i Masdar, *Çavuş-ı Süvari*.

HÂSIL ani'l-galle				280
Hinta	4 mud	200		
Şair	muddân	80		

[s.457] **Mezra'a-i İLBİZİM** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı mezkûrân.

HÂSIL ani'l-galle				180
Hinta	muddân	100		
Şair	muddân	80		

Karye-i BATAK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Pir Ahmed veled-i Nur Ali mâlikânenin nısf-ı .... Olduğu sebepten Mevlana Hamza bin Zekeriye'ye verilmiş nısf-ı aher Doğan Hocalu'nun vakf-ı evlâdından imiş şimdiki hade mezkûrun evlâdından mezkûr Mevlana Hamza tasarrûfunda bi-tariki'l-istihsal.

Seydi Ahmed birâdereş; Seydi Ali birâdereş

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle ma'a hassa				700
Hinta	10 mud	500		
Şair	5 mud	200		

Mezra'a-i YENİCE VİRAN tâbi'-i mezkûr divânî tamam timâr-ı mezkûr.

HÂSIL ani'l-galle				140
Hinta	muddân	100		
Şair	mud	40		

Karye-i KINIK tâbi'-i mezkûr divânî tamam timâr-ı Yar Ali veled-i Çavuş Mehmed nisf mâlikâne der tasarrûf-ı Selman Çelebi ve Emrullah Çelebi ve nisf-ı aher der tasarrûf-ı Tatar Çelebi ve Şükrullah Çelebi an evlâd-ı İlbizim, *Karye-i Kamis halkı dahi ziraat ederler.*

Hamza veled-i İlyas Fakih, caba

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle				708
An resm				8
Behre	15 mud			700
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	
Niyâbet an resm				5

Karye-i ORDUYU GERİÇ ma'a SARAYCIK tâbi'-i Sivas divânî tamam Çırak Sipah nisf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr nisf-ı aher an mâlikâne mülk verese-i Simsar.

Çalabverdi, caba

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				978
An rusûm				8
Behre	20 mud			950
	Hınta	15 mud	750	
	Şair	5 mud	200	
Resm-i ganem				20
Niyâbet				25
	An resm		5	
	Resm-i ganem		20	

Karye-i KIRAN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Selman veled-i Sadullah çeribaşı-i Sivas mukarrerdir tamam mâlikâne vakf-ı medrese-i sahibbiye der Sivas.

Hasan veled-i Hacı İvaz, bennâk; Şeyhi Fakih *İmam*, caba; Piri birâder-i o, caba

Nefer	3	
Bennâk	1	18
Caba	2	26

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL mukarrerdir ma'a hassa			354
An rusûm bennâk ve caba			44
Behre	6 mud		280
	Hınta	4 mud	200
	Şair	muddân	80
Bâd-ı hevâ			10
Resm-i ganem			20

[s.458] **Karye-i VELÜYİDDİN nam-ı diğer İNCE SU** tâbi'-i Sivas divânî tamam Timur veled-i Seyyid Ahmed mâlikâne vakf-ı zaviye-i Melik Acem der nefsi-i Sivas.

Aykud veled-i Balı Bey, bennâk; İsmail veled-i Fakih Ahmed, nim; Hamza veled-i Halil, caba; Pir Veli veled-i Seydi Ahmed, bennâk; Hacı birâder-i Kutlu Bey, nim; Piri veled-i Süleyman, bennâk; Atlu Han *Darendi*, bennâk; Hüseyin birâder-i o, bennâk; Sefer veled-i Beyrek, nim; İsmail Fakih, *İmam ve duacı*; Bahşi veled-i Kerimeddin ....

El-mevkûfât: Hamza Halil, nim; Yakub veled-i Hacı Ahmed, nim; Pir Aziz veled-i Dursun, nim.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		11	
	Nim		2	57
	Bennâk		5	90
	Caba		1	13
	Mücerred		1	
HÂSIL				1115
An rusûm çift ve bennâk ve caba				115
Behre ma'a hassa 20 mud				950
	Hınta	15 mud	750	
	Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ				30
Resm-i ganem				20
Niyâbet				85
	An rusûm		45	
	Bâd-ı hevâ		20	
	Resm-i ganem		20	

Karye-i GERGERİ tâbi'-i Sivas divânî tamam Timur-ı mezkûr.

İvaz veled-i Balı, bennâk; Ali Yusuf, bennâk

	Nefer		2	
	Bennâk		2	36

Çiftlik-i hassa, nim

Mevkûfat, Yusuf Fakih *İmam*, bennâk; Hüseyin veled-i Becayış, bennâk; Ali Becayış, çift; İsa veled-i Evliya, nim

HÂSIL			275
An rusûm bennâk ve caba			26
Behre ma'a hassa 5 mud			230
Hınta	3 mud	150	
Şair	mud	80	
Bâd-ı hevâ			5
Resm-i ganem			14
Niyâbet			29
An rusûm		10	
Bâd-ı hevâ		14	
Resm-i ganem		5	

Karye-i FIRINDAR tâbi'-i Sivas an mâlikâne Seksen sehimden on sekiz sehim vakf-ı evlâd-ı Mihmad Bey ve kırk sehim vakf-ı cami'-i Sultan Alaeddin der Sivas ve on sehim vakf-ı cami'-i Sultan Alaeddin-i mezkûr ez-kabl-i Pir Ahmed Bey bin(Ahmed Bey) ve on iki sehimî mülk-i verese-i Simsar divânî timâr-ı Bünyad veled-i Mehmed Dostça.

Dosti veled-i Becayış, nim; Becayış veled-i o, caba; Nasreddin veled-i Zeyneddin, nim; Hacı veled-i Kasım, nim; Ali Fakih *İmam*, caba; Hacı Seyfettin, caba; Dosti veled-i İsa, nim; Şeyh İvaz veled-i Seydi Ahmed, caba; Ahmed Sofu, caba; Yol Hoca, birâdereş, caba

Çiftlik-i hassa, çift

El-mevkûfât, Bahri, nim; Durmuş, nim; Mehmed, nim; Dursun, nim

	Nefer	10	
	Nim	4	114
	Caba	6	78
HÂSIL			1142
An rusûm çift ve caba			132
Behre ma'a hassa 20 mud			940
Hınta	14 mud	700	
Şair	6 mud	240	
Bâd-ı hevâ			40
Resm-i ganem			30
Niyâbet			120
An rusûm		60	

Bâd-ı hevâ	30
Resm-i ganem	30

[s.459] **Karye-i KÖTNI[GÜŞEN)** tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı medine-i şerefullah ve divânî timâr-ı Emir Ali veled-i Ali.

Aykud veled-i Savcı, bennâk; Yusuf veled-i Emir Ali, bennâk.

	Nefer	2	
	Bennâk	2	36
Çiftlik-i hassa, çift			

El-mevkûfât, İbrahim; Muzaffer, nim

Mezra'a-i CEBRAİL tâbi'-i karye-i mezkûr Yar Hisarlu, haricden ekerler.

HÂSIL			781
An rusûm bennâk			26
Behre ma'a hassa 16 mud			740
Hinta	10 mud	500	
Şair	6 mud	240	
Bâd-ı hevâ			15
Niyâbet			20
An rusûm		10	
Bâd-ı hevâ		10	

Mezra'a-i HİSARCIK ALEMDAR tâbi'-i Sivas divânî tamam Ahmed ve Yusuf ve Pir Ahmed mâlikâne tamam vakf-ı avlad-ı Bayat Ağa ve Ahmed Ağa.

HÂSIL			300
Behre	6,5 mud		300
Hinta	4 mud	200	
Şair	2,5 mud	100	

Karye-i ÖZMÜŞ tâbi'-i Sivas karye-i mezkûrede mütemekkin olan dervişler merfu'ül-ilm maktu'ül kadem bi-hükm-i şerif mütemekkin oldukları yeri şenledeler meşihât der tasarrûf-ı Derviş Mehmed.

Derviş Mehmed Şeyh elmezbûr; Ahmed Derviş; Yar Ali Abdullah; Dur Ali veled-i o; Nebi birâder-i o; Hasan Derviş; Elvan veled-i Ali, nim; Ahmed veled-i o, caba; Recep veled-i Nebi, nim; Aykud veled-i Zeyneddin.

	Nefer	10	
	Nim	2	57
	Caba	1	13

Mezra'a-i ZENGİ tâbi'-i karye-i mezkûre.

Mezra'a-i KARA BAYRAK tâbi'-i Sivas.

Mezra'a-i GERDEK HİSAR tâbi'-i Sivas divani tımar-ı Yunus veled-i Mehmed malikane mülk-i Selman ve Halimi ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal bi-tariki'l-istihsal.

Eynir veled-i Hamza; İbrahim veled-i Eyne Bey; Mehmed veled-i Kösic; Seydi Ahmed veled-i Hasan; İsa veled-i Sultan

	Nefer		5	
HÂSIL				355
Behre 6 mud				280
Hınta	4 mud	200		
Sair	muddân	80		
Resm-i ganem				75
Niyâbet				75
Resm-i ganem			75	

Mezra'a-i BARDA TAŞ tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Pir Budak mâlikâne mülk-i evlâd-ı Selman Bey.

Sölmüş veled-i Dura Bey, bennâk; Durmuş birâder-i o, bennâk

	Nefer		2	
	Bennak		2	36
Çiftlik- i hassa, çift				
HÂSIL				306
Resm-i bennâk				26
Behre ma'a hassa 6 mud				280
Hınta	4 mud	200		
Sair	muddân	80		
Niyabet				10
Resm-i ganem		10		

[s.460] **Karye-i GERDEK KAYA** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mümin veled-i Selamet mâlikâne tamam mülk-i Evlâd-ı Selman Bey.

Mehmed veled-i Yusuf, nim; Ahmed birâder-i Süvari, caba; Yakub veled-i Mehmed, caba;

	Nefer		3	
	Nim		1	28,5
	Caba		2	26

Çiftik-i hassa, çift

HÂSIL			412
An rusûm çift ve caba			37
Behre ma'a hassa 8 mud			370
Hinta	5 mud	250	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			5
Niyâbet			20,5
An rusûm		17,5	
Bâd-ı hevâ		3	

Karye-i ARPA VİRANI VE YUSUF VİRANI tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî timâr-ı Maksut ve Mesud ve Çırak ve Sadık.

HÂSIL			600
Behre	13 mud		600
Hinta	8 mud	400	
Şair	5 mud	200	

Mezra'a-i HAYIRMAK tâbi'-i Sivas timâr-ı Şeyhi ve Yürür nam kimesneler şenletmeye iltizam gösterdikleri sebepten üzerlerine kayd olundu.

Mezra'a-i ÇAKRİ tâbi'-i o divânî timâr-ı Şeyh ve Yürür şenletmeyi iltizam gösterdikleri sebepten üzerlerine kayd olundu.

HÂSIL			460
Behre	5 mud		230
Hinta	3 mud	150	
Şair	muddân	80	
Behre	5 mud		230
Hinta	3 mud	150	
Şair	muddân	80	

Karye-i ESPİNİK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mehmed veled-i Muhyiddin mâlikâne tamam mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Elhac Kemal.

Seydi Ali veled-i Yusuf, bennâk; Yar Ahmed birâder-i o, bennâk; Seydi veled-i Hasan, bennâk; İsmail veled-i İbrahim, bennâk; Mihmad veled-i Geçüd, bennâk; Mehmed veled-i o, bennâk; Emin veled-i Mehmed, mücerred; Ali veled-i Hüseyin, bennâk; Abdulaziz, caba; Dur Ali, *acemzade Sipahi*; İbrahim, *acem-i mezkûr*; Pir Ali veled-i o; Abdullah Fakih, *acem-i sipahi*.

Nefer	13	
Bennâk	7	126
Caba	1	13

	Mücerred	1	
HÂSIL			869
An rusûm bennâk ve caba			99
Behre	10 mud		470
	Hinta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120
Bâd-ı hevâ			50
Resm-i ganem			250

Mezra'a-i BEYLİK KIŞLASI nam-ı diğér KOÇAC tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mehmed veled-i Muhyiddin mâlikâne mülk-i Dolana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.

Yaramış veled-i Hasan, caba; Durmuş veled-i o, bennâk

	Nefer	2	
	Bennâk	1	18
	Caba	1	13
HÂSIL ani'l-galle			71
An rusûm			21
Mud			50
Niyâbet			10
	An rusûm	10	

[s.461] **Karye-i FAZLUN** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Dur Hasan veled-i Dursun an mâlikâne nısf vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas ve nısf-ı aher vakf-ı Ayşe Hatun.

Durmuş birâder-i Süvari, *İmam*, Halil *Acemzade* birâder-i mezkûr, caba; İnal veled-i Bahşayış, caba.

	Nefer	3	
	Caba	2	26
HÂSIL			336
An rusûm caba			16
Behre	7 mud		320
	Hinta	4 mud	200
	Şair	3 mud	120
Niyâbet			10
	An rusûm	10	

Karye-i KARLU tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Seydi ve Hacı veled-i Ahmed nisf-ı mâlikâne mülk-i Tatar Çelebi ve Ali Şeker ve Kadem binti Hacı Bayat.

Seydi Ahmed Fakih *İmam*, çift; Emir veled-i o, caba; Pir Ali veled-i Selman, nim; Nebi veled-i Satı, nim; Turgud veled-i Seydi Ahmed, nim; Aykud birâder-i o, nim; Sevindik veled-i Beyrek, nim; Mihmad birâder-i o, bennâk; Mehmed birâder-i o, mücerred; Yunus veled-i Hasan, nim; Mehmed veled-i Himmet, caba; Misafir veled-i Pir Ali, caba; Maksut veled-i Seyyid Ahmed, caba.

	Nefer	13	
	Çift	1	57
	Nim	6	171
	Bennâk	1	18
	Caba	4	52
	Mücerred	1	
HÂSIL			843
An rusûm çift ve bennâk ve caba			218
Behre 12 mud			560
Hinta 8 mud	400		
Şair 4 mud	160		
Bâd-ı hevâ			35
Resm-i ganem			30
Niyâbet			145
An rusûm	85		
Bâd-ı hevâ	30		
Resm-i ganem	30		

Karye-i ORDUYI GERİÇ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Tur Hasan veled-i Mehmed, *Mükerrer*.

Abdulrahim veled-i Abdulrezzak; Abdi biradereş; Mehmed veled-i Emri Fakih; Mihmad birâder-i o; Mahmud.

	Nefer	5	
HASIL Ani'l-galle			470
Behre 10 mudden			470
Hinta 7 mudden	350		
Şair 3 mudden	120		

Karye-i HOŞ ÖYÜK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Seydi Vakkas veled-i Seydi Ahmed ve mâlikâne-i vakf-ı evlâd-ı Abdulvahhab.

İbrahim veled-i Atlu Bey, nim

Nefer	1
-------	---

	Nim	1	28,5
HÂSIL			111
An rusûm çift			21
Behre	muddân		90
	Hınta	mud	50
	Şair	mud	40
Niyâbet			7,5
	An rusûm	7,5	

Karye-i İKİNDÜ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Pusat ve Ali elmüşterekân be-nevbet eşerler tamam mâlikâne mülk-i Ahi Ali Çelebi veled-i Carullah.

Seyid Ahmed veled-i Mehmed, caba; Halil veled-i Mezid, caba.

	Nefer	2	
	Caba	2	26
HÂSIL			486
An rusûm			16
Behre			470
	Hınta	10 mud	350
	Şair	3 mud	120
Niyâbet			10
	An rusûm	10	

[s.462] **Karye-i AZİZ** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Dur Ali Seydi Ali mâlikâne tamam-ı vakf-ı zaviye-i dârü'ş-şifâ der Sivas şimdiki halde medrese olundu.

İvaz veled-i Yusuf, nim; Yusuf veled-i İlyas, nim; Eserat birâder-i o, caba; Halil veled-i Danişmend, caba; İsmail birâder-i o, caba; Yar Ahmed veled-i Halil, nim; Dosti Fakih *İmam*, nim; Menteşe veled-i Mustafa, nim; Piri veled-i Mustafa, caba; Mehmed veled-i Erzumi, nim; Hasan veled-i Beksir, nim; Yahya veled-i Hüseyin, bennâk; Hasan veled-i *Darend*, caba; Durmuş veled-i Kaya, caba; Himmet veled-i İdris, mücerred; İsrail veled-i Danişmend, mücerred.

Çiftlik-i hassa, nim

Elmefkûf, Halil, nim

	Nefer	16	
	Nim	7	199,5
	Bennâk	1	18
	Caba	6	78
	Mücerred	2	
HÂSIL			1128

An rusûm çift ve bennâk ve caba			208
Behre	13 mud		610
	Hınta	9 mud	450
	Şair	4 mud	160
Bâd-ı hevâ			60
Resm-i ganem			250
Niyâbet			387
	An rusûm		87
	Bâd-ı hevâ		50
	Resm-i ganem		250

Mezra'a-i SÜVARİ tâbi'-i Sivas mezkûre karyenin ekünlüğüdür timâr-ı Tur Ali veled-i Seydi Ali mâlikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey an evlâd'ül zaviye der nefsi Tokat.

Mezra'a-i BAY MİHMAD tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Tur Ali veled-i Seydi Ali.

Karye-i MİL KAL'A tâbi'-i Sivas divânî hassı mirlivâ tamam mâlikânenin kırk üç sehinden yirmi bir sehminin altı hisseden bir hissesi mülk-i sipahi binti Hızır ve beş hissesi mülk-i Kıtay binti Mehmed-i mezkûr kırk üç sehinden on bir sehimi mülk-i Selman bin İsa ve onbir sehimi mülk-i evlâd-ı Yahya Fakih.

HÂSIL ani'l-galle			320
Behre	7 mud		320
	Hınta	4 mud	200
	Şair	3 mud	120

Karye-i MOLUS tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Külahdüz der nefsi Sivas divânî tamam timâr Seydi Ali veled-i Eymir Fakih.

Mihmad veled-i Halid, nim; Dede veled-i Doğan, caba; Mahmud birâder-i o, caba; Hasan veled-i Hızır, caba; Mehmed veled-i Ali Sevinç; Mahmud Fakih veled-i Bostan, *İmam*, caba.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		6
	Nim		1
	Caba		5
			28
			65
HÂSIL			1316
An rusûm çift ve caba			61
Behre	5 mud		230
	Hınta	3 mud	150
	Şair	muddân	80
An hassa	20 mud		950
	Hınta	15 mud	750

Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ			25
Resm-i ganem			50
Niyâbet			102,5
An rusûm		32,5	
Bâd-ı hevâ		20	
Resm-i ganem		50	

Mezra'a-i ÇAYRIZ tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî der tasarrûf-ı Mevlana Hüseyin veled-i Ali bervech-i kadimlik bi-hükm-i şerif-i padişahi.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle			270
Behre	6 mud		270
Hınta	3 mud	150	
Şair	3 mud	120	

[s.463] **Karye-i KARACA HİSAR** tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şükrullah veled-i Tozanlu mâlikâne tamam mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa.

İbrahim veled-i Tozanlu, bennâk

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			963
An rusûm			13
Behre ma'a hassa	20 mud		950
Hınta	15 mud	750	
Şair	5 mud	200	
Niyâbet			5
An rusûm		5	

Karye-i ŞEYH MERZUBAN tâbi'-i Sivas mâlikâne divânî vakf-ı zaviye-i Şeyh Merzuban meşihât der tasarrûf-ı Şeyh Ahmed an evlâd-ı mezkûr Emir Hoca veled-i Şeyh Ahmed mezkûr.

An evlâd-ı mezkûr Şeyh Merzuban eleyhü'r-rahman ve'l-gufrân.

İsa Fakih *İmam*, nim; Dosti birâder-i o, nim; Seydi Ali veled-i Hızır Fakih, nim; Hüseyin veled-i Cavid Fakih, nim; Ahmed veled-i İshak; Yar Ahmed veled-i Yusuf Fakih, nim; Süleyman veled-i Dosti, mücerred; Piri veled-i İsa Fakih, mücerred; Seydi Mahmud veled-i Hızır Fakih, çift.

Çiftlik-i zaviye, 2 çift

Nefer	9	
Çift	1	57

Nim	6	171
Mücerred	2	

Mezra'a-i GÖLLÜ BİLLUR ve SADAKA VİRANI VE YUSUF VİRANI VE ÇÖMLEĞİ VİRANI malikane ve divani tâbi'-i karye-i mezkûre.

HÂSIL İki Baş			1898
An rusûm çift			228
Behre	15 mud		700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
An hassa	20 mud		950
Hinta	15 mud	750	
Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ			20

Karye-i GELENDAK tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî vakf-ı zaviye-i Hacı Şahin der Sivas.

Çiftlik-i zaviye, çift

HÂSIL			1420
Behre	20 mud		950
Hinta	15 mud	750	
Şair	5 mud	200	
An hassa	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Karye-i BOĞA VİRANI mâlikâne ve divânî vakf-ı Han-ı Selçuk der tasarrûf-ı Seyyid Emir Ahmed mezkûr karyede dışardan her kim gelip mütemekkin olur şenletmeye sebep olmak için avarızdan muaf kılındı.

Mezra'a-i BEDİR tâbi'-i Sivas divânî tamam timar-ı Ali Fakih.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle			950
Behre	20 mud		950
Hinta	15 mud	750	
Şair	5 mud	200	

[s.464] **Karye-i ÇAKRI** tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı darü'l-rahne der Sivas an kabl-i Emir Hatab ve İvaz ve Fakih ve Hücçet-i Kadı, harabedir.

Karye-i TUZLACIK tâbi'-i mezkûr mâlikâne tamam vakf-ı darü'l-rahne der Sivas an kabl-i Emir Hatab ve İvaz ve Fakih ve Hücçet-i Kadı, harabedir.

Mezra'a-i İLGAZİ tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam vakf-ı darü'l-rahne der Sivas an kabl-i Emir Hatab ve İvaz ve Fakih ve Hücet-i Kadı, harabedir.

Karye-i KOLAMAÇ ki YENİ İL demekle meşhurdur, tâbi'-i Sivas ma'a mezraha tamam mâlikânenin yirmi dört sehiminden yirmi bir sehimini ..... ümera'il fihâm Kasım Bey Hazretlerinin mülküdür.

Mezra'a-i SÜNDÜK tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i Hoca Ömer bin Hacı İbrahim ve divânî timâr İvaz veled-i Yusuf, *Hariçden zirâ'at olunur.*

HÂSIL ez hariç			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Karye-i KEMERİZ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Saruhan ve Kozan an mâlikâne nısf mülk-i Mercan binti Kılıç.

Hamza Fakih, *İmam*, caba; Okçu Pir Ali, bennâk; Bedir veled-i Mustafa, bennâk; İshak veled-i Seydi Ali, bennâk.

	Nefer	4	
	Bennâk	3	54
	Caba	1	13
HÂSIL			327
An rusûm bennâk ve caba			47
Behre 6 mud			280
Hinta	4 mud	200	
Şair	muddân	80	
Niyâbet			20
An rusûm		20	

Mezra'a-i AYAS DERBENDİ tâbi'-i Sivas divânî timâr-i İbrahim.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			950
Behre			950
Hinta	15 mud	750	
Şair	5 mud	200	

Mezra'a-i KİPLEVEND ma'a tevabihâ tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Carullah der nefsi Sivas ve divânî hassa mirlivâ-i Sivas, *harabedir.*

Mezra'a-i ŞEHRİSTAN tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı imaret-i Şeyh Hasan Bey meşihât der tasarrûf-ı Mevlana Abdullah ve divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas, *harabedir.*

Mezra'a-i ÇEKLÖRİ tâbi'-i Sivas mâlikâne mülk-i Sofu Ahmed ve divânî mevkûf Hacı Alaeddin.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Karye-i İSHAKÇI tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Alparslan Çelebi tamam mâlikâne vakf-ı dârü'ş-şifâ der Sivas şimdiki halde medrese olmak emr olundu.

Osman veled-i İbrahim Fakih, nim; Yusuf veled-i Seydi Ahmed, nim; Eyüp birâder-i o, caba; Çırak veled-i Tanrıvermiş, nim; Ali birâder-i o, caba; Hacı Murad veled-i Oruç, nim; Ali veled-i o, caba;

[s.465] Mustafa Sofu, nim; Durak veled-i Hacı Murad, mücerred; Veysi veled-i Mustafa, mücerred.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer	10	
	Nim	5	142
	Caba	3	39
	Mücerred	2	
HÂSIL			1419
An rusûm çift ve caba			129
Behre 15 mud			700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
An hassa 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Küvvâre			60
Bâd-ı hevâ			30
Resm-i ganem			30
Niyâbet			107,5
An rusûm		52,5	
Bâd-ı hevâ		25	
Resm-i ganem		30	

Karye-i KARACA HİSAR tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Emrullah veled-i Merdan.

Hasan veled-i Hacı Mehmed, nim; Hacı İlyas bin Halil, nim; Çırak veled-i o, mücerred.

	Nefer		3	
	Nim		2	57
	Mücerred		1	
Çiftlik-i hassa, çift				
HÂSIL				1154
An rusûm çift				42
Behre	10 mud			470
	Hinta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
An hassa	9 mud			420
	Hinta	6 mud	300	
	Şair	3 mud	120	
Resm-i ganem				150
Bâd-ı hevâ				50
Asiyâb hacir fi 6 şuhur el-galle				22,5
	Hinta	5 kilelik	12,5	
	Şair	5 kilelik	10	
Niyâbet				200
	An rusûm		15	
	Bâd-ı hevâ		35	
	Resm-i ganem		150	

Karye-i GAZİ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hüseyin ve Hamza an mülazıman kal'a-i Sivas.

Himmet veled-i Bahşayış, nim; Yadigar veled-i Bahşayış, caba; Mehmed veled-i Himmet, caba; Pir Ahmed birâder-i o, mücerred; Bünyad veled-i Dosti, caba; Ali veled-i Asyan, caba; Aykud veled-i Gerdelü, mücerred.

El-mevkûfât: Halil, nim; Ali, nim; Aykud, nim.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		7	
	Nim		1	28,5
	Caba		4	52
	Mücerred		2	
HÂSIL				
An rusûm çift ve caba				463
Behre	3 mud			53
	Hinta	muddân	100	140
	Şair	mud	40	
An hassa	4 mud			190
	Hinta	3 mud	150	
	Şair	mud	40	

Bâd-ı hevâ		15
Resm-i ganem		15
Asiyâb hacet fi sene-i kâmile el-galle mud		50
Niyâbet		52
An rusûm	27,5	
Bâd-ı hevâ	10	
Resm-i ganem	15	

Karye-i ÖYÜK tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam der tasarrûf-ı Sofu Ali ve Hasan an evlâd-ı Hamza divânî tamam timâr-ı Gani ve Şükrullah elmüşterek.

Mehmed veled-i Seydi, bennâk; Halil veled-i Hasan, caba; Hasan *Dellaki*, caba; Dosti veled-i o, caba; Hüseyin birâder-i o, caba; Ali veled-i Mehmed, caba; Mustafa Sofu, bennâk; Hüseyin veled-i o, caba; Mehmed birâder-i o, mücerred; İbrahim *Kethüda*, bennâk; Ali veled-i o, mücerred; Veli birâder-i o, mücerred; Ahmed Fakih *İmam*.

	Nefer	13	
	Bennâk	3	54
	Caba	6	78
	Mücerred	3	
HÂSIL			837
An rusûm bennâk ve caba			87
Behre 15 mud			700
Hinta	10 mud	500	
Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ			50
Niyâbet			85
An rusûm		45	
Bâd-ı hevâ		40	

[s.466] **Karye-i KARACA** tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i evlâd-ı Selman Bey divânî tamam timâr-i Dosti veled-i Karaca.

Ali pederi Süvari; İbrahim birâder-i Süvari; Hoca veled-i Musa mezkûr.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer	3	
HÂSIL			501
An rusûm çift			21
Behre ma'a hassa 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			10

Niyâbet		12,5
An rusûm	7,5	
Bâd-ı hevâ	5	

Karye-i TOKUŞ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Seyyid Mehmed Fakih veled-i İsmail nısf-ı mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr nısf-ı aher mülk-i Hoca bin Ahmed Çelebi ve Celaledin bin Emir Yusuf ve ma'lûm Çelebi bin Pir Mehmed Çelebi.

Ali veled-i Hamza, caba; Aykud Sinan, caba; Musa veled-i Devletşah, caba; Muhammed veled-i İsmail, caba; Hamza birâder-i o, caba; Mehmed birâder-i Musa, caba.

Nefer	6	
Caba	6	78

Mezra'a-i ARAP VİRANI mâlikâne ve divânî tâbi'-i karye-i mezkûre.

HÂSIL ma'a mezra'a-i mezkûre		623
An rusûm caba		48
Behre 10 mud		470
Hinta 7 mud	350	
Şair 3 muddân	120	
Bâd-ı hevâ		20
Resm-i ganem		40
Niyâbet		85
An rusûm	30	
Bâd-ı hevâ	15	
Resm-i ganem	40	

Mezra'a-i BAŞ VİRAN tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas.

Ali veled-i Mehmed; Süleyman birâder-i o.

	Nefer	2
HÂSIL		240
Behre 5 mud		240
Hinta 4 mud	200	
Şair mud	40	

Karye-i DEĞİRMENLÜCE tâbi'-i Sivas divânî ve mâlikâne timâr-ı İlgar ve Ömer ve Sadık evlâd-ı Karadon.

HÂSIL iki baş			470
Behre	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120

Karye-i PERSLİK tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i Ahi Ali Çelebi veled-i Carullah divânî timâr-ı Emir Mahmud ve Mehmed ve Seyyid Ahmed ve Hüseyin elmüşterek.

Hacı Ali veled-i Dur Ali, mücerred; İlyas veled-i Bahşayış, mücerred; Hasan birâder-i o, mücerred; Hüseyin birâder-i o, mücerred; Hamza veled-i Yusuf, mücerred; İbrahim veled-i Ali, caba; Pir Ahmed veled-i Ahmed, mücerred.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		7	
	Caba		1	13
	Mücerred		6	
HÂSIL				645
An rusûm caba				8
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ				17
Resm-i ganem				150
Niyâbet				165
	An rusûm		5	
	Bâd-ı hevâ		10	
	Resm-i ganem		150	

[s.467] **Karye-i AK KERVANSARAY** tâbi'-i Sivas timâr-ı Dede Ağa veled-i Saru Mehmed şenledüb etmeyi iltizâm gösterdiği cihetten üzerine kayd olundu.

HÂSIL				140
Behre	3 mud			140
	Hınta	muddân	100	
	Şair	mud	40	

Karye-i AYDIĞIN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Bünyad veled-i Mehmed ... nısf-ı mâlikâne mülk-i Mehmed Çelebi ve Seydi Çelebi Hoca ....

HÂSIL ani'l-galle				50
Behre	mud			50

Karye-i BOĞAÇ KUBBE tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Bünyad veled-i Kösem mâlikâne tamam der tasarrûf-ı Piri Bey.

Hasan veled-i Malenlü, caba.

	Nefer	1	
	Caba	1	13
HÂSIL			328
An rusûm			8
Behre	7 mud		320
Hinta	4 mud	200	
Şair	3 mud	120	
Niyâbet			5
An resm		5	

Mezra'a-i ÇAĞLAK tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî timâr-ı Bünyad veled-i Mehmed Kösem.

HÂSIL divânî		50
Behre	mud	50

Mezra'a-i MİHMADİK mâlikâne ve divânî timâr-ı Yakub veled-i Seydi Hacı.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL		280
Behre	6 mud	280
Hinta	4 mud	200
Şair	muddân	80

Karye-i SOVUK ÇERMİK tâbi'-i Sivas divanî hassa mirlivâ-i mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed Ahmedullah.

Gündoğmuş veled-i Pir Ahmed; Aydoğmuş birâder-i o.

	Nefer	2
HÂSIL		320
Behre	7 mud	320
Hinta	4 mud	200
Şair	3 mud	120

Karye-i VENK-İ ŞEYH MUSA mâlikâne tamam mülk-i Seyyid Ahmed ve divanî hassa mirlivâ-i Sivas.

Ali birâder-i Yakub; Veli birâder-i o; Mehmed birâder-i Yük.

	Nefer		3
HÂSIL			370
Behre	8 mud		370
	Hınta	5 mud	250
	Şair	3 mud	120

Karye-i KARAVİ HİSAR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı İshak ve Aslan Bey ve Yahya Bey biraderân nısf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr nısf-ı aher.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL	ma'a mezra'a-i Göç Oğlu		430
Behre	ma'a hassa 8 mud		370
	Hınta	5 mud	250
	Şair	3 mud	120

Mezra'a-i GÖÇ OĞLU VİRANI tâbi'-i karye-i mezkûr divânî timâr-ı mezkûr.

Hâsıl-ı divânî 90

[s.468] **Karye-i BABA** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı İvaz veled-i Abdurrelame nısf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr ve nısf-ı aher.

Durak Fakih *İmam*, nim; Hasan veled-i Musa Fakih, çift; Çırak veled-i Zeyneddin, caba; Hüseyin veled-i Uslu Bey, caba

Nefer	4	
Çift	1	57
Nim	1	28
Caba	2	26

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			634
An rusûm	çift ve caba		89
Behre	ma'a hassa 10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120
Bâd-ı hevâ			35
Resm-i ganem			40
Niyâbet			87,5
	An rusûm	22,5	
	Bâd-ı hevâ	25	
	Resm-i ganem	40	

Karye-i YAYLACIK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ahmed veled-i İbrahim nısf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr ve nısf-ı aher mâlikâne mülk-i verese-i Simsar.

Çirak birâder-i Sipahi

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				370
Behre	8 mud			370
	Hinta	5 mud	250	
	Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i DANIŞMENDLÜ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ahmed veled-i İbrahim nısf mâlikâne mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr nısf-ı aher mâlikâne mülk-i verse-i Simsar.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hinta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i TODURGA tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ulaş veled-i Kutlu Bey.

Hasan birâder-i Süvari; Ahmed ammi-i mezkûr.

Nefer 2

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				700
Behre	15 mud			700
	Hinta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	

Karye-i TÜCCAR tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Ulaş veled-i Kutlu Bey mâlikâne tamam mülk-i Hamza ve Ali evlâd-ı Mehmed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				280
Behre ma'a hassa	6 mud			280

Hınta	4 mud	200
Şair	muddân	80

Karye-i ESEN ÇERMİK tâbi'-i Sivas divânî hassa mirlivâ harabedir ve mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed ve Hamdullah ve Hamid ve Aksar.

Abdullah Derviş, *muaf müselleme hükm-i şerîf*; Süleyman birâder-i o.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			140
Behre	3 mud		140
Hınta	muddân	100	
Şair	mud	40	

[s.469] **Karye-i KALIN DEĞİRMEN** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mihmad veled-i Hacı ve mâlikânenin nısf-ı vakf-ı evlâd-ı Hacı Emir Ali ve nısf-ı aher.

Hamza veled-i Hasan Fakih, nim; Mahmud birâder-i o, caba; Pir Ali Fakih *İmam*, caba; Hüseyin veled-i o, caba; Yokmaz veled-i Hızır, nim; Şeyh Mahmud veled-i Hüseyin, nim; Turgud veled-i Hüseyin, bennâk; Eyne Hoca veled-i Seydi Ahmed, caba; Emir Yusuf veled-i Seydi Ali, nim; Mustafa birâder-i Turgud, caba.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer	10	
	Nim	4	114
	Bennâk	1	18
	Caba	5	65
HÂSIL			902
An rusûm çift ve bennâk ve caba			137
Behre	12 mud		570
Hınta	9 mud	450	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			25
Resm-i ganem			70
Asiyâb hacereyn fi 6 şuhur el-galle mud			50
Asiyâb hâcer fi sene-i kâmile el-galle mud			50
Niyâbet			150
An rusûm		60	
Bâd-ı hevâ		20	
Resm-i ganem		70	

Mezra'a-i BUDE HACI tâbi'-i Sivas *harabedir* timâr-ı Budak ve Çırak ve Seyyid Ali ve Mehmed mâlikâne mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle			470
Behre	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120

Mezra'a-i BALIK HİSAR tâbi'-i Sivas *harabedir* timâr-ı Bahşayış ve Hamza ve Ahmed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120

Karye-i ALP KARA ma'a KÖSRELİK tâbi'-i Sivas divânî tamam Taşgun Abdal mâlikâne tamam mülk-i Selman ve Emrullah Çelebi.

Hızır veled-i Karaca, bennâk; Aykud veled-i Ahmed, bennâk; Mehmed Abdal.

Nefer	3	
Bennâk	2	36

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			319
An rusûm bennâk			29
Behre	6 mud		280
	Hınta	4 mud	200
	Şair	muddân	80
Bâd-ı hevâ			10
Niyâbet			15
	An rusûm		10
	Bâd-ı hevâ		5

Karye-i HATUN-I SELÇUK tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî der tasarrûf-ı Seyyid Emir Ahmed bera-yı hizmet-i han-ı mezkûr ber-tarik-i mağrur.

Halil veled-i Himmet, caba; Yusuf veled-i Himmet, caba; Osman veled-i Abdullah, caba.

Nefer	3	
Caba	3	39

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ma'a mezra'a-i Endim		509
An rusûm caba		39
Behre 10 mud		470
Hinta 7 mud	350	
Şair 3 mud	120	

Mezra'a-i ENDİM tâbi'-i karye-i mezkûr mâlikâne ve divânî der tasarrûf-ı mezkûr.

[s.470] **Karye-i KÜPECİK** tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı Medine-i şerefullah-ı teala divânî tamam timâr-ı Veli veled-i Bayezid.

Kutlu Bey veled-i Eyne Bey, bennâk; Abdulkerim veled-i Şemseddin, bennâk; Hızır veled-i Bestan, caba; Pir Hamid Fakih, *İmam*, caba; İlyas veled-i Hacı Fakih, bennâk; Seydi Safi, caba; Kulu Garib, caba; Yusuf veled-i İbrahim, caba.

Nefer	8	
Bennâk	3	54
Caba	5	65

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL		814
An rusûm bennâk ve caba		79
Behre 13 mud		610
Hinta 9 mud	450	
Şair 4 mud	160	
Bâd-ı hevâ		45
Resm-i ganem		80
Niyâbet		155
An rusûm	40	
Bâd-ı hevâ	35	
Resm-i ganem	80	

Karye-i BOYNUZ ÖZÜ tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Abdulvahhab divânî tamam timâr-ı Mehmed veled-i İsa.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle		390
-------------------	--	-----

Behre	8 mud			390
Hinta		7 mud	350	
Şair		mud	40	

Karye-i CANI ÇOK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Çavuş Pir Çırak, *haricden ziraat ederler.*

HÂSIL				280
Behre	6 mud			280
Hinta		4 mud	200	
Şair		muddân	80	

Karye-i GAZİ-İ ULYA tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Katip Aleaddin mâlikâne tamam timâr-ı Ali veled-i Esen Bey ve veled-i Bayat.

HÂSIL iki baş				470
Behre	10 mud			470
Hinta		7 mud	350	
Şair		3 mud	120	

Karye-i FAZLUNCUK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Şah Kulu veled-i Mustafa Fakih mâlikâne tamam vakf-ı evlâd-ı Mahmud Çelebi Yılduzlu.

Mehmed veled-i Havlat, caba; İbrahim veled-i Ali, caba; Hasan veled-i Mehmed Sinan, mücerred.

Nefer	3	
Caba	2	26
Mücerred	1	

HÂSIL				486
An rusûm caba				16
Behre	10 mud			470
Hinta		7 mud	350	
Şair		3 mud	120	

Niyâbet				10
An rusûm			10	

Karye-i AĞILLIK VİRANI divânî timâr-ı Şah Kulu veled-i Mustafa Fakih, *harabedir*, şenledüb etmeyi iltizam gösterdiği cihetten fahr'ül ümera-i'l kiram Sivas sancağı beyi Kasım Bey mektubuyla adına kayd olundu mâlikâne vakf-ı zaviye-i Emir Ahmed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle			230
Behre	5 mud		230
	Hınta	3 mud	150
	Şair	muddân	80

[s.471] **Karye-i PENCERELÜ KINIK** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Selman serasker-i Sivas ve mâlikâne mülk-i Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.

Ali Ömer Arduç; Hüseyin birâder-i o.

		Nefer	2
HÂSIL			370
Behre	8 mud		370
	Hınta	5 mud	250
	Şair	3 mud	120

Mezra'a-i KESİR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hoca Ali ve Hacı Ahmed ve İnam elmüşterekân mâlikâne-i mülk-i evlâd-ı Selman Bey.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120

Karye-i BEŞ TEPE tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Kılıç veled-i Alaeddin.

Menteşe veled-i Zekeriya, nim; Yusuf veled-i Yakub, caba; Mustafa veled-i Yahya, caba; Hüseyin veled-i Enbiya, caba; Hasan birâder-i Ahmed, caba; Hüseyin birâder-i o, mücerred.

Nefer	6	
Nim	1	28
Caba	4	52
Mücerred	1	

El-mevkûfât: Mehmed, nim.

Çiftlik-i hassa, çift

Mezra'a-i HABERLÜ tâbi'-i karye-i mezkûre divânî timâr-ı mezkûr.

HÂSIL		712
An rusûm çift ve caba		52
Behre	11 mud	520

Hinta	8 mud	400	
Şair	3 mud	120	
An hassa	3 mud		140
Hinta	muddân	100	
Şair	mud	40	
Niyâbet			77,5
An rusûm		27,5	
Bâd-ı hevâ		20	
Resm-i ganem		30	

Mezra'a-i İNEGAZİ divânî ve mâlikâne iftihar'ül .... Derviş Mehmed tasarrûfunda harab olub şenledüb imaret etmeye ve ayende ve revande'ye hıdmet etmeyi iltizam gösterdiği cihetten şehzâde tale bekauhu hükm-i şerif virdüğü sebepten kayd olundu.

Mehmed Derviş.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL iki baş			240
Behre	5 mud		240
Hinta	4 mud	200	
Şair	mud	40	

Karye-i MAMUĞA tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı İbrahim veled-i Ali nısf-ı mâlikâne verese-i Cemal Bey bi-tariki'l-istihsab.

Ahmed veled-i Abdullah, *yörükdür*.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i DÜKKAN VE SOFULAR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hüseyin veled-i Abdullah Kethüda-i kal'a-i Sivas.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			740
Behre	16 mud		740
Hinta	10 mud	500	
Şair	6 mud	240	

Mezra'a-i BORAZİD tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mustafa veled-i Arnavud Süleyman mâlikâne üç sehimden bir sehimdir der tasarrûf-ı Hacı Mehmed ve üç sehim vakf-ı evlâd-ı Seydi Ahmed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				340
Behre	7 mud			340
	Hınta	6 mud	300	
	Şair	mud	40	

[s.472] **Karye-i SARU KAYA** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hamza ve Karagöz müştrekân ve mülazıman-ı kal'a-i mâlikâne vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed.

Pir Veli veled-i Aykud.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				140
Behre	3 mud			140
	Hınta	muddân	100	
	Şair	mud	40	

Karye-i GÜNDÜZ tâbi'-i Sivas ve divânî tamam timâr-ı İlyas veled-i Abdullah an mülazıman-ı kal'a-i Sivas.

Hüseyin veled-i Ömer, caba; Dede *Garib*, bennâk.

	Nefer	2	
	Bennâk	1	18
	Caba	1	13

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				441
An rusûm bennâk ve caba				21
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Niyâbet				10
	An rusûm		10	

Karye-i KOZ tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Akbaş meşihât der tasarrûf-ı Hacı İvaz veled-i Hacı Mehmed bi-hükm-i şerif.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i ARMUDLU tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı İsmail an mülâzıman-ı kal'a-i nev der Sivas mâlikâne tamam mülk verese-i Simsar.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL iki baş				280
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	

Karye-i HOCA YAKUB tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hoca an mülâzıman-ı kal'a-i nev der Sivas malikane vakf-ı evlâd-ı Paşa Bey bin Necmeddin.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				380
Behre	8 mud			380
	Hınta	6 mud	300	
	Şair	muddân	80	

Karye-i KÜPÇÜK tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Hoca Ali ve Yar Ali ve Hamza be-nevbet eşerler mâlikâne nısf mülk-i Veysi ve Ömer ve Ebulhayr ve nısf-ı aher mülk-i verese-i Simsar.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle 15 mud				700
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	

Karye-i BEDEL tâbi'-i Sivas divânî hassa-ı mirlivâ-i Sivas an mâlikâne beş sehimden üç sehim vakf-ı evlâd-ı Mihmad Bey ve rub' vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye der nefsi Tokat.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i DİREKLÜ HİSAR tâbi'-i Sivas an mâlikâne beş sehinden üç sehim vakf-ı evlâd-ı Mihmad Bey.

Karye-i EYMİR HAN tâbi'-i Sivas divânî der tasarrûf-ı zaviye-i Şeyh Çoban ve mâlikâne vakf-ı zaviye-i mezkûre.

Yusuf birâder-i Yandı *Kethüda*, nim; Koğuc veled-i Hasan, nim; İzzeddin veled-i Hasan, nim; Hasan birâder-i Yandı, nim; İbrahim veled-i Halil, bennâk; Seydi Ahmed birâder-i o, caba; Sadaka veled-i Ahmed, bennâk;

[s.473] Mentşe veled-i Hızır, nim; Hamza veled-i İsmail, nim; Süleyman veled-i Koğuc, mücerred; İshak veled-i Mustafa, mücerred; Seydi Ali veled-i Sıddık, mücerred; Mehmed Fakih *İmam*, caba; Bulduk veled-i Yusuf, mücerred.

Nefer	14	
Nim	6	171
Bennâk	2	36
Caba	2	26
Mücerred	4	

El-mevkûfât, Hasan Fakih, nim; Yar Ali, mücerred

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			1418
An rusûm çift ve bennâk ve caba			168
Behre ma'a hassa 20 mud			950
Hinta	15 mud	750	
Şair	5 mud	200	
Bâd-ı hevâ			50
Resm-i ganem			250
Niyâbet			355
An rusûm		65	
Bâd-ı hevâ		40	
Resm-i ganem		250	

Karye-i FİLİNDON tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mehmed veled-i İsmail mâlikâne mülk-i Ahi Ali Çelebi.

Murad veled-i Ali, bennâk; Ali veled-i Hasan, bennâk; Mentşe, caba; Şeyh Ahmed birâdereş, caba; Hüseyin veled-i Hasan, caba; Dosti *Garib*, caba; Yusuf veled-i Murad, mücerred; Mehmed birâder-i o, mücerred.

Nefer	8	
Bennâk	2	36
Caba	4	52

Mücerred 2

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				313
An rusûm bennâk ve caba				58
Behre	5 mud			240
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	mud	40	
Bâd-ı hevâ				15
Niyâbet				40
	An rusûm		30	
	Bâd-ı hevâ		10	

Mezra'a-i KIZILCA PINAR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mahmud ve Alp Kara ve Hasan ve mâlikâne der tasarrûf-ı mezkûreyn.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i KAVRAZ-I KÖHNE tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Pir Hasan veled-i Seydi mâlikâne tamam vakf-ı zaviye-i Mehmed Külâhdüz.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				140
Behre	3 mud			140
	Hınta	muddân	100	
	Şair	mud	40	

Karye-i PEÇENEK tâbi'-i Sivas divânî tamam Pir Hasan veled-i Seydi mâlikâne tamam vakf-ı evlâd-ı Selman.

Çiftlik-i hassa, çift

Hâsıl-ı divânî elgalle muddân				100
-------------------------------	--	--	--	-----

Karye-i KAVRAZ-I NEV tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Pir Hasan veled-i Seydi mâlikâne tamam vakf-ı zaviye-i Mehmed Külâhdüz.

Yaramış veled-i Yakub Şeyh, nim; Molla Hasan birâdereş, bennâk; Mehmed veled-i Süleyman, nim; Hüseyin veled-i Seraser, caba; Eyman veled-i Mehmed, caba; Pir Veli veled-i Ahmed, caba.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer	6	
	Nim	2	57
	Bennâk	1	18
	Caba	3	39
[s.474]			
HÂSIL			724
An rusûm çift ve bennâk ve caba			79
Behre ma'a hassa 12 mud			570
Hinta 9 mud	450		
Şair 3 mud	120		
Bâd-ı hevâ			15
Resm-i ganem			60
Niyâbet			105
An rusûm	35		
Bâd-ı hevâ	10		
Resm-i ganem	60		

Karye-i DERBEND tâbi'-i Sivas divânî hassa-ı mirlivâ-i Sivas tamam mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Mahmud Çelebi Yılduzlu, *Todurga'dan dahi ekerler, anda ekilen ana tabidir.*

Mehmed veled-i Hüseyin; Himmet birâder-i o. *Mezkûrlar bir çiftlik tasarrûf ederler.*

Çiftlik-i hassa, çift

Hâsıl-ı divânî			700
Behre 15 mud			700
Hinta 10 mud	500		
Şair 5 mud	200		

Mezra'a-i ÇARDIĞIN tâbi'-i Sivas divânî ve mâlikâne der tasarrûf-ı Seyyid-üs saadat Seyyid Hüseyin ve binti Nesim ve binti Fatma bi-hükm-i şerif-i Şahi.

HÂSIL ani'l-galle			190
Behre 4 mud			190
Hinta 3 mud	150		
Şair mud	40		

Karye-i KARA ÖYÜK tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ali veled-i Mehmed mâlikâne tamam-ı mülk-i viran-ı Abdulvahhab.

Çıracak veled-i Hoca Ömer, nim; Durak birâdereş, caba; Tanrıvermiş Sofu, caba; İsmail veled-i Hasan, bennâk; Piri Fakih veled-i o, bennâk; Sultan Şah veled-i Hoca Ömer, bennâk; Hızır Şahi, bennâk.

Nefer	7	
Nim	1	28,5
Bennâk	4	72
Caba	2	26

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			704
An rusûm çift ve bennâk ve caba			89
Behre ma'a hassa 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			25
Resm-i ganem			120
Niyâbet			172,5
An rusûm		37,5	
Bâd-ı hevâ		15	
Resm-i ganem		120	

Karye-i TOROS tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam der tasarrûf-ı Elhac Derviş Hüsam ve divânî tamam timâr-ı Ali veled-i Mehmed'i mezkûr.

Seydi Ahmed birâder-i Burhan, nim; Hüseyin veled-i Haydar, bennâk; Pir Mezid veled-i Seydi Ahmed, mücerred.

Nefer	3	
Nim	1	28,5
Bennâk	1	18
Mücerred	1	

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ma'a hassa			519
An rusûm çift ve bennâk			34
Behre 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			15
Niyâbet			17,5
An rusûm		12,5	

Bâd-ı hevâ

5

Karye-i AYAS HATUN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Murad veled-i Osman mâlikâne tamam vakf-ı zaviye-i Ahi Emir der Sivas.

Himmet veled-i Halil, caba; Ahmed veled-i İsa, caba; Piri veled-i Hüseyin, nim; Seydi veled-i Pir Ahmed, caba; Hüseyin veled-i İlyas, caba; Mehmed veled-i Pir Ahmed, caba; Ali Bey veled-i *Garib*, caba.

[s.475]

Nefer		7	
Nim		1	28,5
Caba		6	78
Çiftlik-i hassa, çift			
HÂSIL			581,5
An rusûm çift ve caba			69
Behre ma'a hassa	10 mud		470
Hınta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			20
Asiyâb hacir fi 6 şuhur el-galle	10 kile		22,5
Niyâbet			52,5
An rusûm		37,5	
Bâd-ı hevâ		15	

Karye-i VENK-İ YAR HİSAR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Yağmur veled-i Boğasak mâlikâne tamam mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			885
Behre	18 mud		840
Hınta	12 mud	600	
Şair	6 mud	240	
Küvvâre			20
Resm-i ganem			25
Niyâbet			25
Resm-i ganem		25	

Karye-i SARU HACI tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Yağmur veled-i Boğasak.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				640
Behre	14 mud			640
	Hınta	8 mud	400	
	Şair	6 mud	240	

Karye-i KÜRTLER tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Yağmur veled-i Boğasak mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Seyyid Ahmed.

Kuşdoğan veled-i Yolgeldi Şeyh, bennâk.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				380
Behre	8 mud			380
	Hınta	6 mud	300	
	Şair	muddân	80	

Karye-i İBİBÜK İLİ tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Piri veled-i Hacı mâlikâne tamam vakf-ı ebnâ-i merkum Hızır Paşa.

Menteşe veled-i Mezd, çift; Aydın veled-i o, mücerred; Cemal veled-i Yusuf, bennâk; Mehmed birâder-i o, caba

Çiftlik-i hassa, çift

Nefer	4	
Çift	1	57
Bennâk	1	18
Caba	1	13
Mücerred	1	

HÂSIL				668
An rusûm çift ve bennâk ve caba				68
Behre	12 mud			560
	Hınta	8 mud	400	
	Şair	4 mud	160	
Küvvâre				15
Bâd-ı hevâ				25
Niyâbet				55
	An rusûm		25	
	Bâd-ı hevâ		15	
	Resm-i ganem		15	

Karye-i KARACA VİRAN tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas.

Hasan veled-i Nebi, nim; Pir Ali veled-i Şeyh Ali, caba; Nimet birâder-i Hasan, caba.

Çiftlik-i hassa, çift

	Nefer		3	
	Nim		1	28,5
	Caba		2	26
HÂSIL				
	An rusûm nim ve bennâk ve caba			546
	Behre	10 mud		54,5
	Hinta	7 mud	350	470
	Şair	3 mud	120	
	Resm-i ganem			30

[s.476] **Karye-i İZZET** tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr Pir Ömer ve Abdülkerim.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL ani'l-galle				
	Behre	14 mud		640
	Hinta	8 mud	400	640
	Şair	6 mud	240	

Karye-i KIZ OĞLU tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ali ve Yunus mâlikânenin tamamından kırk iki sehinden on sehimî mülk-i verese-i Cemal Bey.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				
	Behre	10 mud		470
	Hinta	7 mud	350	470
	Şair	3 mud	120	

Karye-i KAFDİ tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Ali ve Yunus elmezkûreyn ve mâlikâne tamam-ı vakf-ı evlâd-ı Hacı Emir Ali.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				
	Hinta	8 mud	300	380
	Şair	muddân	80	

Mezra'a-i KAFİR VİRANI tâbi'-i Sivas divânî hass-ı mirlivâ-i Sivas.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				
				470

Behre	10 mud		470
Hinta		7 mud	350
Şair		3 mud	120

Karye-i YAR AĞIL tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal divânî timâr-ı Mahmud veled-i Ahmed.

Ağa *Kemahi*, bennâk; Mehmed birâder-i o, caba; Hızır veled-i Hüseyin, bennâk; Halil veled-i Seydi Ali, caba; Ali *Acem Sipahi*; Yusuf veled-i Mehmed, mücerred; Mehmed *Kalenderi*, caba; Ali bin Paşa, caba.

Çiftlik-i hassa, nim

Çiftlik-i Seydi veled-i Ali çiftliğine eşer müsellemdir, çift

	Nefer		8
	Bennâk		2
	Caba		4
	Mücerred		1
			36
			52
HÂSIL			973
An rusûm bennâk ve caba			58
Behre	14 mud		640
Hinta		8 mud	400
Şair		6 mud	240
Bâd-ı hevâ			25
Resm-i ganem			250
Niyâbet			295
An rusûm			30
Bâd-ı hevâ			15
Resm-i ganem			250

Karye-i ADEM FAKÎH tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Ahmed ve Bayram Hoca birâder-i mezkûr.

Avdul veled-i Veli, mücerred

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre	10 mud		470
Hinta		7 mud	350
Şair		3 mud	120

[s.477] **Karye-i ÇEPNİCİK** tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam vakıflık Ali Çelebi veled-i Carullah ve divanî hassa-ı mirlivâ-i Sivas.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i ESBİL tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-i Piri veled-i Ahmed mâlikâne tamam mülk-i verese-i Abdulvahhab.

Ali birâder-i Piri.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				430
Behre	9 mud			430
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	muddân	80	

Mezra'a-i SETİN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Sultan veled-i Himmet mâlikâne tamam vakf-ı zaviye-i Şeyh Çoban eleyhü'rahman ve'l gufran.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i KAKİK (Keklik) tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Kuran ve Saadet Paşa an mâlikâne nısf vakf-ı Mevlana Halimi ve nısf-ı aher ve vakf-ı zaviye-i Abdulrahman.

Pir Ahmed veled-i Pir Ali, bennâk.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				703
An resm bennâk				13
Behre	15 mud			690
	Hınta	9 mud	450	
	Şair	6 mud	240	

Niyâbet				5
	An resm		5	

Mezra'a-i ŞEYH DAMI tâbi'-i Sivas divânî-ı hassa mirlivâ-i Sivas nısf mâlikâne vakf-ı Mevlana Halimi.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				320
Behre	7 mud			320
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i REYHAN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Pir Hasan ve Pir Sultan ve Piri mâlikâne vakf-ı zaviye-i Hacı Arif.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				560
Behre	12 mud			560
	Hınta	8 mud	400	
	Şair	4 mud	160	

Mezra'a-i DANİŞMENDLÜ ve ALUÇLU tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Aykud mâlikâne tamam mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i YASSICA VİRAN tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hamza veled-i Kamer.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

[s.478] **Karye-i CİMÜNÜ ve KEMKÜNİ** tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam karye-i Kemküni elmezkûr mülk-i Mevlana Halimi ve Selman Çelebi ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal divânî tamam timâr-ı Yar Ali veled-i Abdullah.

İnal veled-i Tura Bey, bennâk; Eyne Bey veled-i Dursun, mücerred; Çırak veled-i Begtemur, bennâk; Hüseyin Kalalu, bennâk; Hüseyin Aşık, bennâk; Hasan veled-i Şey Mahmud, bennâk; Musa veled-i İnal, caba; Seydi Ali veled-i Hasan, caba; Süleyman Fakih *İmam*, caba; Süleyman Sofu, caba; Bakman Sofu, bennâk; Mustafa veled-i Musa, mücerred; Yunus veled-i Seydi Mehmed, *hizmetkâr-ı kal'a-i mezkûr*; Ali *Hayyat*, *hizmetkâr-ı kal'a-i mezkûr*; Arduç veled-i Sıddık, *hizmetkâr-ı kal'a-i mezkûr*; Şeyhi birâder-i o, *hizmetkâr-ı kal'a-i mezkûr*; Nebi veled-i Mehmed, caba; İdris birâder-

i o, caba; Ahmed veled-i Cüneyd, *hizmetkâr-ı kal'a*; Mahmud birâder-i o, *hizmetkâr-ı kal'a*.

	Nefer		20	
	Nim		1	28,5
	Bennâk		6	108
	Caba		6	78
	Mücerred		1	
HÂSIL				894,5
An rusûm çift ve bennâk ve caba				147
Behre	8 mud			370
	Hinta	5 mud	250	
	Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ				50
Resm-i ganem				260
Asiyâb 3 hacir fi 6 şehr el-galle 6 mud				67,5
	Hinta	15 kile	37,5	
	Şair	15 kile	30	
Niyâbet				367,5
	An rusûm		67,5	
	Bâd-ı hevâ		40	
	Resm-i ganem		260	

Karye-i ÖKÜZ ma'a KOZAĞACI tâbi'-i Sivas divânî timâr.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre				470
	Hinta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i HIZIR NİYAL tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî hassa mirlivâ-i Sivas.

Ahmed veled-i Musa, bennâk; Halil veled-i Ali, caba; Ahmed veled-i Hasan, caba; Ali veled-i Ahmed, mücerred.

	Nefer		4	
	Bennâk		1	18
	Caba		2	26
	Mücerred		1	
HÂSIL				364
An rusûm bennâk ve caba				44
Behre	7 mud			320
	Hinta	4 mud	200	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i PAĞNİK tâbi'-i Sivas divânî der tasarrûf-ı zaviye-i Kel Abdal meşihât der tasarrûf-ı Kaya veled-i Kel Abdal-ı mezkûr mâlikâne tamam vakf-ı zaviye-i Ahi Emir Ahmed.

Oruz Derviş; Yar Ali Derviş; Abdulrahman birâder-i Kel Abdal.

Nefer 3

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				140
Behre	3 mud			140
	Hınta	muddân	100	
	Şair	mud	40	

Mezra'a-i SENK tâbi'-i Sivas mâlikâne mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal divânî timâr-ı Sıddık ve Kozan be-nevbet eşerler.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

[s.479] **Mezra'a-i PİR KÖPRÜ** tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Cafî Ağa.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i ÇAKIR tâbi'-i mezkûre

Mezra'a-i harabeki haric ez-kabl defterdir

Mezra'a-i BOZDOĞAN tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.

Mezra'a-i YERSİNİ tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.

Mezra'a-i HAYDAR tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.

Mezra'a-i MİKAİL VİRANI mâlikâne vakf-ı zaviye-i Selman.

Mezra'a-i KOZLAVUK VİRANI mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Selman.

Mezra'a-i NİM SİVİR tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i KARACA VİRAN mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i ÖKSÜZ DEPE mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i GÖK KAYA mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i ESKİ KÖY mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i ŞEYH HIZIR mâlikâne evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i FANK VİRANI mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i AK PINAR mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i YASSICA VİRAN mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i BULAK mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i ÇERŞENLÜ VİRAN mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i KARACA VİRAN mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Selman.

Mezra'a-i KÖYLÜ HACİB mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Arduç.

Mezra'a-i HOCA BEY mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Arduç.

Mezra'a-i YAHUDA mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Arduç.

Mezra'a-i SORGUNCUK mâlikâne vakf-1 evlâd-1-i Arduç.

Mezra'a-i KARACA HİSAR-I TAŞ KESEN mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Arduç.

Mezra'a-i NURDİK mâlikâne vakf-1 zaviye-i Emir Ahmed der Sivas.

Mezra'a-i OLUKLU tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-1 zaviye-i Ahi Emir Mehmed der Sivas.

Mezra'a-i İLMELİK mâlikâne vakf-1 zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.

Mezra'a-i MEZARDIRAHT mâlikâne vakf-1 zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.

Mezra'a-i ÇÖLMEKÇİ mâlikâne vakf-1 zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.

Mezra'a-i HARNİK tâbi'-i mezkûr mâlikâne vakf-1 zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.

Mezra'a-i CEMHANI mâlikâne vakf-1 zaviye-i Ahi Emir Ahmed der Sivas.

Mezra'a-i SİVAS HÜCCET nisf mâlikânenin kırk iki sehinden on sehimi mülk-i verese-i Kemal Bey.

Karye-i SOHUNCUK (harab)

Karye-i ÇAT VİRANI nisf-ı mâlikâne mülk-i Mehmed Çelebi ve Seydi Çelebi veled-i, iki bin kırk bir (harab)

Karye-i AK VİRAN (harab)

Karye-i ÖYÜK tâbi'-i Sivas (harab)

Karye-i KERVANSARAY (harab)

Mezra'a-i BAŞ ÇEPNİ nisf-ı mâlikâne mülk-i Mehmed Çelebi ve Seydi Çelebi, iki bin kırk bir (harab)

[s.480] **Karye-i GULAM** tâbi'-i Sivas divânî hassa-ı mirlivâ-i Sivas mâlikâne mülk-i Halimi.

Çiftlik-i hassa, çift

Mezra'a-i SENİR gayr ez-kabl ..... nisf-ı mâlikâne mülk-i Veli Çelebi bin Abdulvahhab

HÂSIL			470
Behre			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Karye-i HAKÛNE tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam der tasarrûf-ı İbrahim ve Çalış ebnâ-i Ümmet ve Kaya veled-i Hacı İvaz divânî tamam timâr-ı Hasan Çavuş-ı liva-i Sivas.

Mahmud veled-i İsmail, bennâk; Şeyh dâmâd-ı Halimi, bennâk; Sıddık veled-i İbrahim, caba; Çalış veled-i Ümmet, bennâk; Musa veled-i İsmail, bennâk; Osman Fakih *İmam*, caba; Mürüvvet veled-i İbrahim, mücerred; Mustafa veled-i İsmail, mücerred; Husun veled-i Hasan, caba; Durmuş veled-i Kara, mücerred.

	Nefer	10	
	Bennâk	4	72
	Caba	3	39
	Mücerred	3	

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			326
An rusûm bennâk ve caba			76
Behre	5 mud		230
Hinta	3 mud	150	
Şair	muddân	80	

Bâd-ı hevâ		20
Niyâbet		50
An rusûm	35	
Bâd-ı hevâ	15	

Karye-i SALVAN tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şeyh Hasan veled-i Aydın.

Mustafa Sofu, nim; Bayram Bey veled-i Bahşayış, nim; Mustafa veled-i İbrahim, nim; Mustafa birâder-i Bayram Bey, bennâk; Mahmud *Garib*, caba.

	Nefer	5	
	Nim	3	85,5
	Bennâk	1	18
	Caba	1	13
Çiftlik-i hassa, çift			
HÂSIL			591
An rusûm çift ve bennâk ve caba			81
Behre	10 mud		470
	Hınta	7 mud	350
	Şair	3 mud	120
Bâd-ı hevâ			15
Resm-i ganem			25
Niyâbet			62,5
	An rusûm	27,5	
	Bâd-ı hevâ	10	
	Resm-i ganem	25	

Karye-i AĞUR tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı İsmail veled-i Oruç Bey nısf mâlikâne mülk-i Katib Ali ve Kadem binti Hacı Paşa Bey.

Pir Budak veled-i Ali, nim; Kudbeddin veled-i Ömer, nim; Beytemur veled-i Ali, caba; Kudbeddin veled-i Ömer, mücerred

	Nefer	4	
	Nim	2	57
	Caba	1	13
	Mücerred	1	
Çiftlik-i hassa, çift			
HÂSIL			635
An rusûm çift ve caba			50
Behre	12 mud		560
	Hınta	8 mud	400
	Şair	4 mud	160

Bâd-ı hevâ		15
Resm-i ganem		10
Niyâbet		40
An rusûm	20	
Bâd-ı hevâ	10	
Resm-i ganem	10	

[s.481] **Karye-i MİHMAD HACI** tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî timâr-ı Hacı Murad veled-i Asayış.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL iki baş		510
Behre	11 mud	510
Hinta	7 mud	350
Şair	4 mud	160

Karye-i KAYIR BEY tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Hamza ve Mustafa elmüşterekân an mülazıman-ı kal'a-i nev der Sivas nısf mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Bayat Ağa ve Ahmed Ağa.

İbrahim veled-i İvaz, bennâk; Halil birâder-i o, caba; Mehmed Fakih *İmam*, caba; Hasan veled-i Halil, mücerred; Hasan veled-i Mehmed Fakih, mücerred.

Nefer	5	
Bennâk	1	18
Caba	2	26
Mücerred	2	

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL		514
An rusûm bennâk ve caba		29
Behre	10 mud	470
Hinta	7 mud	350
Şair	3 mud	120
Bâd-ı hevâ		15
Niyâbet		20
An rusûm	15	
Bâd-ı hevâ	5	

Mezra'a-i GÖL VİRAN tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Himmet ve Birsin ve Güvendik.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL		470
Behre	10 mud	470

Hınta	7 mud	350
Şair	3 mud	120

Mezra'a-i BEYDÜZ tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Hoca Ahmed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre	11 mud		470
Hınta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i SUNGUR DİVANI timâr-ı Şah Ali veled-i İbrahim mâlikâne mülk-i Tatar Çelebi bin Hacı Paşa Bey.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre	10 mud		470
Hınta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Karye-i KARA AĞIL divanî hassa-i mirlivâ mâlikâne mülk-i Bayındır veled-i Pir Muhammed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			370
Behre	8 mud		370
Hınta	5 mud	250	
Şair	3 mud	120	

Karye-i ERÜKLÜ GEÇÜDÜ tâbi'-i Sivas divânî hassa mirlivâ-i Sivas ve mâlikâne tamam vakf-ı Pir Ahmed Bey bin Ahmed Bey be-cihet-i evlâd ve zaviye-i der nefs-i Tokat.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre	10 mud		470
Hınta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

[s.482] **Karye-i ÇELTİK** tâbi'-i Sivas divânî hassa mirlivâ-i Sivas nisf mâlikâne vakf-ı zaviye-i Hacı Arif der nefs-i Sivas nisf-ı aher.

İbrahim veled-i Kasım; Pir Ahmed veled-i Hasan; Hamza veled-i Yusuf, mücerred.

Nefer	3
Mücerred	1

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hinta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i DEMİRCİLİK tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirliva-i Sivas nısf mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Bayat Ağa ve Ahmed Ağa.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				320
Behre	7 mud			320
	Hinta	4 mud	200	
	Sair	3 mud	120	

Karye-i ÖYÜK tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				140
Behre	3 mud			140
	Hinta	muddân	100	
	Şair	mud	40	

Mezra'a-i KASIM tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ mâlikâne tamam timâr-ı Mehmed Divane.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				950
Behre	20 mud ma'a hassa			950
	Hinta	15 mud	750	
	Şair	5 mud	200	

Karye-i ÇİFTLİK tâbi'-i Sivas divânî hassa-i mirlivâ-i Sivas mâlikâne mülk-i Piri Bey veled-i Hacı Muhammed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			430
Behre 9 mud ma'a hassa			430
Hinta	7 mud	350	
Şair	2 mud	80	

Karye-i TUZLACIK hassa-i mirlivâ-i Sivas mâlikâne tamam mülk-i verese-i Simsar.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Karye-i ASGARI tâbi'-i Sivas divanî hassa-i mirlivâ.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i ÇIRAK tâbi'-i Sivas divanî hassa-i mirlivâ-i Sivas mâlikâne mülk-i evlâd-ı İlbizim.

HÂSIL	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

[s.483] **Mezra'a-i SÜNE** tâbi'-i Sivas divanî hassa-i mirlivâ-i Sivas mâlikâne mülk-i Piri Bey veled-i Hacı Muhammed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			470
Behre 10 mud			470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	

Karye-i BOŞANLUCA EYMÜR tâbi'-i Sivas mâlikâne ve divânî tamam timâr-ı Polad veled-i İsmail.

Velid birâder-i o Süvari; Yusuf Fakih peder-i o.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i BİNGÖL tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı darü'r-rahhat der Sivas divânî tamam... timâr-ı Yar Ali dizdar-ı kal'a-i Çimentu.

Ferset veled-i Danişmend nim, *mülazım-ı kal'a-i Mezkûr*; Tanrıvermiş veled-i Mihmad, caba, *mülazım-ı kal'a-i mezkûr*; Pir Ali veled-i Hasan, caba, *mülazım-ı kal'a-i mezkûr*; Aydın Fakih, *İmam*, caba; Salı veled-i Yusuf Sevinç, caba; Sevindik veled-i Dursun, nim; Muğın veled-i Mehmedzade, bennâk; Mehmed veled-i Yakub Hacı, bennâk.

Nefer	8	
Nim	2	57
Bennâk	2	36
Caba	4	52

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL mukarrerdir				915
An rusûm çift ve bennâk ve caba				145
Behre ma'a hassa 10 mud				470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ				50
Resm-i ganem				250

Mezra'a-i ÇİĞİL VİRANI tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Hamza veled-i Kutlu Bey.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				700
Behre	15 mud			700
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	

Mezra'a-i ODLU TAŞ tâbi'-i Sivas divânî Himmet ve Ahmed.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				700
Behre	15 mud			700
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	

Karye-i KOÇAC tâbi'-i Sivas divanî hassa-i mirlivâ-i Sivas ve mâlikâne tamam mülk-i Mevlana Halimi ve Selman ve Hüsam ve İnam Hacı Kemal.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				700
Behre	15 mud			700
	Hınta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	

[s.484] (Boş)

[s.485] Nahiye-i HAVİK tâbi'-i Sivas

Karye-i NEFS-İ HAVİK divânî ve malikâne hassa-ı mirlivâ-i Sivas.

Ahmed Fakih, *İmam*, nim; Yunus veled-i Dursun, nim; Sıddık veled-i Ali, nim; Mehmed veled-i Ahmed, nim; Musa veled-i Yusuf, nim; Hamza veled-i Yusuf, nim; Ali birâder-i o, mücerred; Mehmed Fakih *Tokati*, caba; Yakub veled-i o, mücerred; Şeyh Hasan veled-i Durmuş, bennâk; Ahmed veled-i Hamza, caba; Piri veled-i Bahşayış, caba.

Nefer	12	
Nim	6	171
Bennâk	1	18
Caba	3	39
Mücerred	2	

El-mevkûfât: Mezid, nim; Eyne Bey, nim; Evliya, nim

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL iki baş				1125
An rusûm çift ve bennâk ve caba				228
Behre ma'a hassa 18 mud				860
	Hınta	14 mud	700	
	Şair	4 mud	160	
Asiyâb hacereyn fi 6 şuhur el-galle mud				50

Karye-i YARDUBAŞ-I DİĞER tâbi'-i Havik divanî hassa-i mirlivâ-i Sivas mâlikâne mülk-i evlâd-ı Selman Bey.

HÂSIL				280
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	

[s.486] Nahiye-i HARGÜN

Karye-i ERİKLÜ tâbi'-i mezkûr der tasarrûf-ı Şükrullah Bey zaim-i Cincife.

Yeni Bey; İsrail veled-i o; Çırak veled-i Halil; Mehmed birâder-i o; Cemran birâder-i o; Ali veled-i Diyar; İbrahim; Cavid.

	Nefer	8
HÂSIL		270
Bâd-ı hevâ		20
Resm-i ganem		250

Karye-i TUZ ÖZÜ tâbi'-i Hargün der tasarrûf-ı zaim-i mezkûr.

Mehmed Fakih *İmam*; Kaya veled-i Sevindik; Halil veled-i Kara Kermi; Hüseyin veled-i Yusuf; Sıddık *Kemahi*; İbrahim Şeyh.

	Nefer	6
HÂSIL		70
Bâd-ı hevâ		20
Resm-i ganem		50

Karye-i TAŞDIĞIN tâbi'-i Hargün der tasarrûf-ı zaim-i mezkûr.

Şah Kulu veled-i Ahmed; Ali birâder-i o.

	Nefer	2
HÂSIL		15
Bâd-ı hevâ		5
Resm-i ganem		10

Cemaat-i KÜRD HACI tasarrûf-ı mezkûr.

Kürd Hacı elmezkûr; Devlet veled-i o.

Cemaat-i KARA DEVE der tasarrûf-ı mezkûr.

Kara Deve elmezkûr; Hamza; Himmet.

Cemaat-i YAĞIBASAN der tasarrûf-ı mezkûr.

Yağıbasan Elmezkûr; Şeyh Ali; Ali; Bayram Hoca; Hasan; Hüsameddin; Muhammed; Abdal; İsmail.

	Nefer	9
--	-------	---

Karye-i BOTAM der tasarrûf-ı mezkûr (harab)

Karye-i ERDEM der tasarrûf-ı mezkûr (harab)

Karye-i KARAGEDİK der tasarrûf-ı mezkûr (harab)

Mezra'a-i KARADERELER der tasarrûf-ı o (harab)

....., Hargün ve sene 2000

[s.487] **MÜSTAHFİZAN-I KAL'A-İ HARGÜN** şehzâde-i tâle bekauhu kablinden cerehor gider.

Toros; Vartaris veled-i o; Zekeriya veled-i o; Baytos birâder-i Varteris; Bedros birâder-i o; Astavadador; Kirebid veled-i o; Gökçe; Avanes; Karakös veled-i o; Yadigar; Yekdük veled-i o; Emir Bey; Elfak; Norsor veled-i o; Toros birâder-i o; Kelef; Ağvan; Kirkör veled-i o; Söksi; Kirkör veled-i o; Narlıbulup; İbrahim *Müslüman* olub; Gökçe *Paspan*; Serkes *Paspan*.

Nefer

25

Tetimme-i Nahiye-i Sivas

Mezra'a-i ÇAMTOR tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mihmad veled-i Menteş.

Hızır veled-i Mehmed Fakih, nim; İlyas birâdereş, mücerred; Hacı Halil, caba; Abdulrahman Derviş, bennâk; Ali birâder-i o, nim.

Nefer		5	
Nim		2	57
Bennâk		1	18
Caba		1	13
Mücerred		1	
HÂSIL			553
An rusûm çift ve bennâk ve caba			63
Behre	10 mud		470
Hinta	7 mud	350	
Şair	3 mud	120	
Bâd-ı hevâ			20
Niyâbet			35
An rusûm		25	
Bâd-ı hevâ		10	

Karye-i BOLAN KOÇAC tâbi'-i Sivas divânî tamam timâr-ı Mahmud veled-i Nevruz.

Kutlupaşa veled-i Muslih, nim; Halil Fakih veled-i o, caba; Hüseyin Abdal, caba; Sevinç birâdereş, caba; Ahmed Fakih, bennâk; Mehmed Fakih veled-i o, caba; Mehmed *Karamani*, caba; Halil veled-i Hüseyin, caba.

Nefer	8	
Nim	1	28,5
Bennâk	1	18
Caba	6	78

Çiftlik-i hassa, çift

El-mevkûfât: Hamza veled-i Halil Fakih, nim

HÂSIL			1262
An rusûm çift ve bennâk ve caba			82
Behre 20 mud			950
Hinta 15 mud	750		
Şair 5 mud	200		
Bâd-ı hevâ			35
Resm-i ganem			30
Asiyâb hacir fi 6 şehr el-galle 10 kile			22,5
Niyâbet			97,5
An rusûm	42,5		
Bâd-ı hevâ	25		
Resm-i ganem	30		

Karye-i BAYAT tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mahmud veled-i Nevruz mâlikâne tamam mülk-i Ahi Ali Çelebi bin Carullah.

Mustafa *Biruni*, bennâk; Mahmud veled-i Tay Bey, bennâk.

Nefer	2	
Bennâk	2	36

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL			496
An rusûm bennâk			26
Behre 10 mud			470
Hinta 7 mud	350		
Şair 3 mud	120		
Niyâbet			10
An resm	10		

[s.488] **Karye-i SARU EMİN** nisf-1 maliakne vakf-1 evlâd-1 Bayat Ağa ve Ahmed Ağa.

Karye-i KARATAŞ mâlikâne tamam vakf-1 evlâd-1 Bayat Ağa.

Karye-i VALAVID tamam mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Ahmed Ağa ve Bayat Ağa.

Karye-i HACILAR nisf-1 mâlikâne vakf-1 evlâd-1 Ahmed Ağa ve Bayat Ağa.

Karye-i KIZILYÜK mâlikâne tamam vakf-1 evlâd-1 Ahmed Ağa ve Bayat Ağa.

Karye-i KIZIL tâbi'-i Sivas divânî timâr-1 Yusuf ve Ali.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i BAĞCE tâbi'-i Sivas divânî timâr-1 Karaman veled-i Mürüvvet Çavuş.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 muddân	120	

Karye-i AKPINAR tâbi'-i Sivas divânî timâr-1 Ali veled-i Aşiyân.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				480
Behre	10 mud			480
	Hınta	8 mud	400	
	Şair	muddân	80	

Karye-i ACI PINAR tâbi'-i Sivas divânî timâr-1 Ali veled-i Aşiyân tamam mâlikâne vakf-1 medrese-i sahib der Sivas.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				460
Behre	10 mud			460
	Hınta	6 mud	300	
	Şair	4 mud	160	

Karye-i HORŞİNE tâbi'-i Sivas mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Abdolvahhab divânî timâr-ı Alpaslan.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				470
Behre	10 mud			470
	Hınta	7 mud	350	
	Şair	3 mud	120	

Karye-i BAYRAM VİRANI tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Mihmad veled-i İbrahim.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				280
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	

Karye-i ÖYÜK (harab)

Karye-i GERİÇUKUR ma'a MAL DEPESİ dört çiftlik yerdir mâlikâne vakf-ı evlâd-ı Elhac Emir Ali (harab)

Karye-i TURTAK (harab)

[s.489] **Karye-i KAVAKLUCA** tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Eyne Bey.

Mehmed birâder-i Eyne Bey.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				280
Behre	6 mud			280
	Hınta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	

Mezra'a-i ERBEYİ tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Eyne Bey.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				230
Behre	5 mud			230
	Hınta	3 mud	150	
	Şair	muddân	80	

Mezra'a-i YARAŞ tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şeyh Mahmud.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				280
Behre	6 mud			280
	Hinta	4 mud	200	
	Şair	muddân	80	

Mezra'a-i ÇAĞLAK tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şeyh Mahmud veled-i Eymir.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				370
Behre	8 mud			370
	Hinta	5 mud	250	
	Şair	3 mud	120	

Mezra'a-i GÖKÇE VİRAN tâbi'-i Sivas divânî timâr-ı Şah Ali veled-i Paşa Bey mâlikânenin yedi sehinden altı sehimi mülk-i Emir Ahmed Çelebi bin Hacı İbrahim Paşa.

Çiftlik-i hassa, çift

HÂSIL				700
Behre	15 mud			700
	Hinta	10 mud	500	
	Şair	5 mud	200	

Mezra'a-i YENİPINAR tâbi'-i Sivas mâlikâne tamam ve divânî tamam vakf-ı zaviye-i Şeyh Çoban eleyhü'r-rahman ve'l-gufrân (harab)

Cem'an ma'a Havik ve Hargün

Hâsıl	308411,5
Nefer	2450
Mücerred	459
....	42
Ama	1
... zade	86 nefer
Hane	1862

[s.553] ETRAKİYE-İ SİVAS Sivas hasha-i mirlivâ-i Sivas

Cemaat-i Beyliklü

Emir *Kethüda*; İbrahim veled-i Bey Melik; Seydi birâder-i o; Durmuş birâder-i o; Musa veled-i Erdoğan; Serhas veled-i o; Himmet veled-i Aydoğmuş; Mahmud veled-i Maksud; Ali veled-i Mersil; Eylik veled-i Mehmed; Atlu Han veled-i Hızır; Aydoğmuş Fakih *İmam*; Kasım Piri; Emirze; Hasan veled-i Yakub, mücerred.

Nefer	15
Hane	14
Mücerred	1

HÂSIL	1300
Bâd-ı hevâ	300
Resm-i ganem	1000

Cemaat-i Halil Kethüda veled-i Göyik

Ahmed veled-i Halil; Hamza veled-i İbrahim; Hasan veled-i Günik; Şah Kulu veled-i Ayvan, mücerred.

Nefer	4
Hane	3
Mücerred	1

HÂSIL	350
Bâd-ı hevâ	30
Resm-i ganem	320

Cemaat-i Halimi Kethüda

Osman veled-i Ali Kethüda; İlyas veled-i Hızır; Serven veled-i Kutlu Şah; Aykud veled-i Sami; Zekeriya Fakih *İmam*; İsmail veled-i Uzamış; Hacı veled-i Murad.

Nefer	7
-------	---

HÂSIL	730
Bâd-ı hevâ	30
Resm-i ganem	700

Cemaat-i Göyik Kethüda

Mahsuh veled-i Halil; İsmail veled-i İbrahim; Mezid veled-i Merkit; Pir Mehmed veled-i Bedir; Safa veled-i Kuman Bey; Arif veled-i Ali Şeyh; Mehmed veled-i Emir; Şeyh Merkit veled-i Halil.

Nefer

8

HÂSIL	110
Bâd-ı hevâ	30
Resm-i ganem	80

Cemaat-i Demürcilü

Mümin *Kethüda*; Mezid Hacı; Yakub Hacı; Manisa veled-i İlyas; Mehmed veled-i Hüseyin; Ahmed veled-i Yusuf Hacı, mücerred; Mehmed birâder-i o; Kemal *Fani*; Yakub veled-i o; Hasan veled-i Ali Derviş; Hasan birâder-i o; İsmail veled-i Ahmed Fakih; İsrail birâder-i o; Bazar Pir veled-i İsmail; Ali Fakih veled-i Ahmed; Hasan birâder-i o; Yaramış veled-i Bedir; Mehmed veled-i Bedir; İbrahim birâder-i Ali Fakih, mücerred; Mehmed veled-i Halil Ali; Ali veled-i Gün Halil;

[s.554] İbrahim birâder-i o; Emir Ali veled-i Cemre; Hamza veled-i Han Halil, mücerred; Musa birâder-i Emir Ali; Mahmud veled-i o; Hüseyin Sinan; Ali birâder-i o; Hamza birâder-i o, mücerred; Tatar Ali; Mehmed veled-i o, mücerred; Mehmed veled-i Osman, mücerred; Ömer birâder-i o, mücerred; Ali veled-i Ahmed Hacı; Seydi veled-i Kara Hasan, mücerred; Halil veled-i Ali Bey; İbrahim birâdereş; Ali birâder-i Rezzak mezkûr, mücerred; Süleyman veled-i Osman; Emir birâder-i o; Ahmed Fakih veled-i Mustafa; Mehmed birâder-i o, mücerred; Sıddık veled-i Bin Bey; Bedir veled-i o; Hamza veled-i Ali Yar, mücerred; Hasan veled-i Zekeriya; Yenmiş veled-i Sıddık; Yenmiş birâder-i o; İshak veled-i İsmail; Halil Fakih veled-i Hasan; Ahmed veled-i Yaramış; Mihmad birâder-i o; Sultan Mehmed veled-i Kul Ahmed; Ahmed veled-i Hasan, mücerred; Mümin veled-i Yaramış, mücerred; Süleyman veled-i Ali Yar; *Sarra* veled-i Piri, mücerred; Ali Fakih veled-i Şükrullah; Mehmed veled-i o, mücerred; Hamza birâder-i Ali Fakih; Güvendik veled-i Mustafa; İbrahim veled-i Halil; Halil veled-i o, mücerred; Rüstem *Kethüda*; Mihmad veled-i o; Mahmud birâder-i o, mücerred; Hamza veled-i Ali Yar, mücerred; Karatay, mücerred; Süleyman veled-i Sıddık; İsmail veled-i Ahmed; İshak birâder-i o, mücerred; Mehmed veled-i Bozdoğan; Tatar birâder-i Sultan Ahmed.

Nefer	73
Hane	54
Mücerred	19

HÂSIL	4800
-------	------

Cemaat-i Yahşi Hanlu

Ahmed Fakih *İmam*; Mehmed veled-i Hatun; Derak Fakih veled-i Hasan; Şeyh Çırak; Hamza birâder-i o; Ali veled-i İbrahim; Ahmed Sinan; Ömer veled-i Mümin; Hancı Osman; Abdulhalil veled-i Hıdır; Mehmed veled-i Verdük Abdal; Mehmed veled-i Hacı Osman.

Nefer

12

HÂSIL	600
Bâd-ı hevâ	100
Resm-i ganem	500

Cemaat-i Celallü

Mahmud veled-i Ahmed *Kethüda*; Kaya birâder-i o; Karaman birâder-i o; Mümin veled-i Pir Fakih; Ali Yar veled-i Ahmed; Hamza veled-i o; Hamza veled-i *Cüllah*; Şeyh Turak veled-i o; Mustafa veled-i Halil; Mümin birâder-i o; Yakub veled-i ....; Seydi Ali Kara Şeyh; Veli birâder-i o; Emir Ali veled-i Hacı; Manisa veled-i o; Hıdır birâder-i o; Yusuf birâder-i o; Halil birâder-i o; İbrahim veled-i Mehmed; Selmire, veled-i o; Mahmud veled-i *Cüllah*;

[s.555] İbrahim birâder-i o; Atlu Han birâdereş; Halil veled-i Osman; Seydi Ali veled-i Kara; Mehmed veled-i o; Mümin birâder-i o; Seydi Ali veled-i Hamza; Veli birâder-i o; Musa veled-i Ali; Himmet Fakih veled-i o; Bayram Hoca veled-i Musa; Ali birâder-i o; Halil veled-i Ahmed; Yusuf veled-i Hacı Mehmed; Mustafa veled-i Kahya Fakih; Halil birâder-i Maksut; Ahmed veled-i İbrahim, mücerred; Ali veled-i İbrahim, mücerred.

Nefer	39
Hane	37
Mücerred	2

HÂSIL	2536
Bâd-ı hevâ	300
Resm-i ganem	2236

Cemaat-i Kiraçlu tâbi'-i Sivas

Ahmed *Kethüda*, *avarızdan*....; Mehmed birâder-i o; Yaramış birâder-i o; İbrahim birâder-i o; Hüseyin Fakih veled-i Halil; Hasan veled-i o; Yahya veled-i Eyne Bey; Mehmed veled-i o; Dur Hasan veled-i Bulduk; İlyas veled-i Balsayan; Uras veled-i İlyas; Tur Hasan Fakih veled-i Balsayan; Dur Hasan veled-i Yakub; Yakub veled-i o, mücerred; Süleyman Fakih veled-i *Derücü*; Ali Bey veled-i Hacı Bey; Hasan veled-i Yolmuş; Ahmed birâder-i o; Selman birâder-i o; Mahmud veled-i Tanrıvermiş; Mihmad birâder-i o; Bozdoğan birâdereş; Ahmed veled-i Bozdoğan; Emin birâder-i o; Ali veled-i Süleyman; Mehmed birâder-i o; Beyrek veled-i Yeni Bey; Sevindik veled-i Karail; Sıddık veled-i Karail.

Nefer	29
Hane	26
Mücerred	3

HÂSIL	1520
Bâd-ı hevâ	120
Resm-i ganem	1400

Cemaat-i Çavdarlu tâbi'-i Sivas taşradan gelmiş halkdır yüz koyuna kırk akçe virirler

İrfan *Kethüda*; Duman veled-i Ali; Ali veled-i Musa; Seyyid Ahmed veled-i İlyas; Mihmad veled-i Güsin; Yakub veled-i Karaser; Tanrıvermiş veled-i Hasan.

Nefer 7

HÂSIL	900
Bâd-ı hevâ	100
Resm-i ganem	800

Cemaat-i Gökçelü tâbi'-i Sivas

Mehmed veled-i Murad; Tur Ali veled-i Soran; Bayram Hoca veled-i Ali Bey; Sefrak veled-i Mihmad; Tur Ali veled-i Safer Bey, mücerred; Ahmed veled-i Aykud; Aydoğmuş veled-i Mahmud; Mahanil veled-i Tanrıvermiş; Bayram Hoca veled-i Sultan Hoca; Hızır veled-i Ali Bey; Ali Bey veled-i o; Ümmet Bey veled-i o; Muzaffer veled-i Sıddık; Baran Hoca veled-i Hızır; Bahşayış veled-i Seyran;

[s.556] Hızır Hoca Secaeddin; Ümmet veled-i İlbük; Ali Atlu birâderzâde; Hüseyin veled-i Aş Hoca; Mehmed birâder-i o; Boğan birâdereş; Osman veled-i Ali; Şükrullah veled-i Pir Ali, mücerred; Pir Ömer veled-i Nasri; Piri veled-i Ali Yar; Pir Ahmed birâder-i o.

Nefer	25
Hane	23
Mücerred	2

HÂSIL	485
Bâd-ı hevâ	85
Resm-i ganem	400

Cemaat-i İshak

İshak veled-i Bozdoğan; Mehmed veled-i Kara Mahmud; Veli veled-i Köhne Fakih; Ali birâder-i o.

Nefer 4

HÂSIL	320
Bâd-ı hevâ	20
Resm-i ganem	300

Cemaat-i Ahmed Kethüda

Ahmed elmezkûr (*kethüda*); Şayan; Hacı Abidin; Seydi veled-i Hallac; Şeyh Ali veled-i Hasan; Samin veled-i Hasan; İbrahim veled-i Bedir; Eylik veled-i İsmail; Hacı İbrahim.

	Nefer	9
HÂSIL		550
Bâd-ı hevâ		50
Resm-i ganem		500

Mahsul-ı Etrakiye

	Nefer	232
	Mücerred	24
	Müzevvec	208
Hasıl		14201

Etrakiye-i cemaat-i İnallu hâric ez-defter hassa-i mirlivâ-i Sivas

Cemaat-i Ayağı Büyük

Sultan Ahmed veled-i Piri; Mahmud veled-i Sıddık; İbrahim veled-i Armağan; Mehmed veled-i o; Ahmed veled-i Sıddık; Yusuf veled-i o; Ömer veled-i Bey; Ümmet Fakih veled-i Armağan; Seydi Ahmed veled-i Hızır; İlyas Fakih veled-i o; Turgud veled-i Sıddık; Ramazan.

	Nefer	12
--	-------	----

Cemaat-i ARAK

Halil veled-i Bey; Satılmış veled-i Halil; Tanrıvermiş veled-i Ahmed; Eyne Arif veled-i Gündur; Kemal veled-i İsrail; Emir Han veled-i Abdullah; Abdi veled-i Mehmed; Timurtaş veled-i o; Halil veled-i Karaca; Koç veled-i o; Melik Hoca veled-i o; Kösri veled-i o; Güvendik veled-i Melik Hoca; Kara Ali veled-i Abidin.

	Nefer	14
--	-------	----

[s.557] Cemaat-i Kulu

An Etrakiye-i mezkûr

Kemal veled-i Satılmış; Abdullah veled-i Mehmed; Hasan veled-i Saki; Fasıl veled-i Karamani; Gündoğmuş veled-i o; Yusuf veled-i Satılmış; Musa veled-i Abdullah.

	Nefer	7
--	-------	---

Cemaat-i Milellü

Emir *Kethüda* veled-i Seydi Ahmed; Sevindik veled-i Güvendik; Serven veled-i Mustafa; Ali veled-i o; Egirci veled-i Hasan; Aydoğmuş veled-i o; Sinan veled-i Abdullah; Murad veled-i Ömer; Seydi veled-i Tarem; Kökçe Koç veled-i Uyduk; Duman veled-i o; Yusuf birâder-i o; Hızır veled-i İlyas; Göçeri veled-i Ali; Mahmud veled-i o; İvaz veled-i İbrahim; Tur Ali veled-i İbrahim; Tur Ali veled-i Sevindik; Aykud veled-i o; Aydoğmuş veled-i Seymir; Sultan Hoca veled-i Abdullah; Tatar veled-i Seven; Hasan veled-i o; *Sarra* veled-i Halil; Mehmed veled-i o; San veled-i İbrahim; İlyas veled-i o; Mehmed veled-i Musa; Ali veled-i o; Aydoğmuş veled-i Polad; Musa veled-i Abdullah; Ümmet veled-i İsmail; Ayan veled-i Sevindik; Şeyh veled-i Yolcu; Kara Mehmed veled-i Yahya; Ümmet veled-i o; Köhne veled-i o; Kameri birâdereş; Boski Fakih veled-i Sıddık; Ornik veled-i Muhammedi; Hasan veled-i o; Mehmedullah veled-i Cavid; Emre veled-i Sevindik; Murad veled-i Mustafa; Musa Fakih veled-i Kasım; Selman veled-i o; Yusuf birâder-i o, mücerred; Hamza Fakih veled-i Ali, mücerred; Hüseyin veled-i Hasan, mücerred; Solak veled-i Aydoğmuş; Durmuş veled-i Mehmed; Halil veled-i Abdullah, mücerred.

Nefer	52
Hane	48
Mücerred	4

Cemaat-i Kuru Oğlu

Pir Ali veled-i Salim; Hıdır veled-i o; Mehmed veled-i Ahmed; Halimi veled-i Mahmud; Kara Avcı veled-i o; Seydi Ahmed veled-i Duvarcı; Saru Dos veled-i Selman; İsmail veled-i Halil; *Çerkez* veled-i İvaz; İlyas veled-i Hamza; Cavid veled-i Mehmed; İbrahim veled-i o; Mustafa veled-i Ahmed; Mehmed veled-i Ümmet; Pir Ali veled-i Cersire; Sofu veled-i Mahmud; Göç veled-i Abdullah; Mahveker veled-i o; Aydemür biradereş; Hasan veled-i Sultan; Halil veled-i Hamza; Avcı veled-i Kasım; Hasan veled-i Sevindik; Bağcı veled-i Ali; Ahmed Fakih veled-i Mehmed; Mustafa birâder-i Ahmed; Kara Halil veled-i Saki; Hamza veled-i Halil.

[s.558] İbadullah veled-i Ahmed

Nefer	29
-------	----

Cem'an

Nefer	113	1000
HÂSİL		

5. BULGULAR

Tahrir defterleri, Osmanlı Devleti'nin sosyal ve ekonomik yapısını ortaya koyan veriler içermesi bakımından Osmanlı tarihi için en önemli kaynaklar arasında yer almaktadır. Özellikle içeriklerinin mâli ağırlıklı verilerden oluşuyor olması tahrir defterlerini diğer tarihi vesikalardan ayırmaktadır.

Sivas tarihinin temel kaynakları arasında değerlendirebileceğimiz 19 numaralı Sivas Tapu tahrir defteri M. 1485/ H. 890 tarihinde Sivas Kazası'nın iktisadi, sosyal ve demografik yapısını ortaya koyan kayıtları içeriyor olması nedeni ile önem arz eder hasebi ile önemli resmi kayıtlar arasında görülmektedir.

1485 tarihinde "Kaza" olarak geçen Sivas, Nahiye-i Sivas, Nahiye-i Havik ve Nahiye-i Hargün olmak üzere üç nahiyeden oluşmaktaydı. Bu üç nahiye içinde gerek nüfus yapısı gerek bağlı bulunan köy ve mezra oranı açısından en geniş ve en büyüğü Nahiye-i Sivastır.

Sivas şehir merkezinde 12'si Müslim ve 9'u Gayrimüslim olmak üzere toplam 21 mahalle bulunmaktaydı. Bu 21 mahallede Gayrimüslim oranı Müslümanlardan fazla idi. Yine meslek grupları ve göç verileri içinde de Gayrimüslim unsurlar ağırlık kazanmaktadır.

Sivas Kazası dahilinde bulunan üç nahiyede toplam 234'ü köy ve 148'i mezra olmak üzere toplam 382 yerleşim birimi incelenmiştir. Sivas şehir merkezi gibi kırsal alanda da Gayrimüslimler nüfus olarak fazla durumdadır. Özellikle Gayrimüslim köyler kalabalık nüfusa sahip iken Müslüman köyler daha az nüfuslu idi. Ayrıca iki adet de her iki unsurun bir arada bulunduğu köy vardı.

Genelde mezra kayıtlarında vergi nüfusu bulunmazken 19 numaralı tahrir defterine göre Nahiye-i Sivas dahilinde 15 mezrada vergi nüfusu kaydı bulunmaktadır.

Sivas kazasında toprak tasarruf eden re'ayadan topraklarının büyüklüğüne göre çift, nim, bennâk ve caba adı altında vergiler alınmaktadır. Bu vergilerin akçe olarak karşılıkları ise şöyledir: çift 57 akçe, nim 28,5 akçe, bennâk 18 akçe, caba 13 akçe. Diğer tahrir defterinde mücerred olarak kaydedilmiş olan bekar erkek nüfusdan vergi alındığı görülürken, bu defterde mücerred olarak kaydedilen kişiler vergiden muaf tutulmuştur.

6. SONUÇ

Osmanlı Devleti bir bölgeyi fethettiğinde ya da ilhak ettiğinde ilk olarak orada bir tahrir yaptırırdı. Tahrirler vasıtasıyla devlet o bölgenin sosyal, ekonomik ve demografik yapısını tespit edebilmekte ve bu sayede bölge üzerinde yapılabilecek her türlü tasarruf daha sağlam bir zemine oturtulabilmekteydi. Tahrir defterleri daha çok mâli amaçlarla yapılıyor olmasına rağmen sosyal ve demografik açıdan birçok kıymetli bilgi içermektedir.

Sivas bölgesi eski çağlardan beri önemli bir konumda bulunması hasebiyle birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Hitit, Roma, Bizans sınırları içinde kalmış, ilk kez kısa süreli olsa Danişmendliler döneminde bölgede Türk hakimiyeti sağlanmış, devamında Selçuklular, Beylikler ve akabinde Osmanlı hakimiyeti tesis edilmiştir.

Sivas'ta 1454 ve 1572 yılları arasında yapılmış olan 5 tahrirden 2. si olan 1485 tarihli tahrir çalışması konumuzun temelini oluşturmuştur. Bu çalışma ile birlikte 1485 tarihinde Sivas Kazası'na bağlı olan yerleşmeler şehirler, köyler ve mezralar baz alınarak incelenmiştir.

1485 tarihinde Sivas şehir merkezinde 12'si Müslim 9'u Gayrimüslim olmak üzere 21 mahalle ve o dönem Sivas'a bağlı olan üç nahiye içinde kayıtlı 234'ü köy ve 148'i mezra olmak üzere toplam 382 yerleşim birimi incelenmiştir. 1485 tarihinde Sivas'ın ekonomik, sosyal ve demografik yapısı hakkında birçok bilgiye ulaşılmıştır. Bunlar arasında şehir ve köylerde bulunan vergi nüfusu, göçmenler, meslek erbabı, görevliler hakkında bilgiler, eski köy ve mezra isimleri yer almaktadır. Yine o dönem içinde iktisadi yapının temelini oluşturan tarım ürünleri, hayvancılık hakkında bilgiler ve vergi sistemi ile ilgili kapsamlı bilgiler yer almaktadır.

Bu alışmada Osmanlı Devleti'nin iktisadi, sosyal demografik yapısının Sivas Kazası dahilinde küçük bir profilini çizerek toplumumuzun geçirmiş olduğu sosyal, kültürel ve iktisadi değişimin anlaşılmasına katkı bulunmaya çalışıldı.

7. KAYNAKLAR

- Acun, Fatma (2000), “Osmanlı Tarihi Araştırmalarının Genişleyen Sınırları: Defteroloji”, **Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi**, 1, İstanbul.
- Açikel, Ali (2001), XIV-XVI. Yüzyıllarda Tokat Zaviyeleri, Pax Otomana Studies in Memoriam Prof. Dr. Nejat Göyünç (ed. Kemal Çiçek), Sayfa 229-264 (Haarlem- Ankara).
- _____ (2003), Tanzimat Döneminde Tokat Kazasının İdari ve Nüfus Yapısındaki Değişiklikler, **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, Sivas.
- Afyoncu, Erhan (1999), Osmanlı Devletinde Tahrir Sistemi, **Osmanlı Ansiklopedisi**, VI, Ankara.
- Akis, Metin (2008), **16. Yüzyılda Ayıntab Sancağındaki Zaviyeler ve Mali Kaynakları**, Kilis.
- Akkoyun, Songül (1992), **1530 (H. 937) Tarihli Tahrir Defterine Göre Darende Kazâsı**, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- Akgündüz, Ahmed (1990), **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri, 1. Kitap** Osmanlı Hukukuna Giriş ve Fatih Devri Kanunnâmeleri, İstanbul.
- Altun, Şuliye (2007), **400 Numaralı Tapu Tahrir Defterine Göre Şimontornya Livası**, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Armağan, Mustafa (1999), Osmanlı Şehrine Kavramsal Bir Yaklaşım, **Osmanlı Ansiklopedisi**, V, Ankara.
- Aslan, Dilek (2006), **512 Numaralı Mufassal Tahrir Defterine Göre 1571-1572 Yıllarında Cebele Sancağı**, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Aslanoğlu, İbrahim (1964), **Her Yönden Sivas**, Kamil Kitabevi, Sivas.

- Atlı, Hüsamettin Halit (2008), **47 numaralı Tapu Tahrir Defterine Göre Simav Nahiyesi**, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Barkan, Ömer Lütfi (1940), **İmparatorluk Devirlerinin büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri**, İFM, II/I, İstanbul.
- _____ (1945), “Çiftlik”, İslam Ansiklopedisi, C. 3, İstanbul.
- _____ (1953), “Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi”, **Türkiyat Mecmuası**, X.
- _____ (1980), Türk- İslam Toprak Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğu’nda Aldığı Şekiller, “Malikâne-divânî Sistemi”, **Türk-Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası**, Sayı 2, İstanbul.
- _____ (1988), **Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri**, I, Ankara.
- Beşirli, Mehmet (2005), **Orta Karadeniz Kentler Tarihi I: Tokat (1771 – 1853)**, Tokat.
- Bulduk, Üçler (1995), 16 Yüzyılda Çorum Sancağı-II. (Dirlikler), **OTAM**, sayı.6, s. 39-50, Ankara
- Ceylan, Oğuz (1988), **Sur ve Kaleleri İle Tarihte Sivas**, Sivas.
- Cin, Halil (1985), **Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- Çağatay, Neşet (1947), “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, **AÜ DTCTFD**, V, Ankara.
- Göde, Kemal (2005), Eretnalılar Devrinde (1327 – 1381) Sivas, **Selçuklular Döneminde Sivas Sempozyum Bildirileri**, Sivas.
- Dalgacı, Fatih (2008), **45 Numaralı Tapu Tahrir Defterine Göre Simav Nahiyesi**, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Darkot, Besim (1960), “Sivas”, **İslam Ansiklopedisi**, C.X, İstanbul.

- Demir, Alpaslan (2006) “Tahrir Defterlerine Göre Akşehir Zaviyeleri”, **Tarih Yazıları**, der. M. Akif Erdoğan, İstanbul.
- _____, (2007), XVI, **Yüzyılda Samsun - Ayıntab Hattı Boyunca Yerleşme, Nüfus ve Ekonomik Yapı**, AÜSBETABD, Doktora Tezi, Ankara.
- _____, (2012), XV-XVI. Yüzyılda Turhal Kazası’nda Nüfus- Toprak İlişkisi, **OTAM** sayı 27’de yayınlanacak
- Demir, Mustafa (1996), **Türkiye Selçukluları ve Beylikler Devrinde Sivas Şehri**, Doktora Tezi, İzmir.
- Demirel, Ömer (1998), **Osmanlı Dönemi Sivas Şehri ve Esnaf Teşkilatı**, Sivas.
- _____ (2000) **Osmanlı Vakıf-Şehir İlişkisine Bir Örnek: Sivas Şehir Hayatında Vakıfların Rolü**, TTK, Ankara, 2000.
- _____ (2006)”Osmanlı Dönemi Sivas Şehrinde Sur, Saray, Mahalleler ve Sosyo-Kültürel Eserler”, **Osmanlı Dönemi Sivas Şehri-Makaleler**, Sivas.
- _____ (2009), “Sivas”, **TDVİA**, C.37, İstanbul.
- Develioğlu, Ferit (2005), **Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügât**, Ankara.
- Düzbakar, Ömer (2003), Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri, U.Ü. **Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, s. 5, Bursa
- Elibüyük, Mesut (1990), **Türkiye’nin Tarihi Coğrafyası Bakımından Önemli Bir Kaynak, Mufassal Defterler**, Coğrafya Araştırmaları, C.2, Ankara.
- Emecen, Feridun M. (1999), Osmanlılarda Yerleşik Hayat Şehirliler ve Köylüler, **Osmanlı Ansiklopedisi**, IV, Ankara.
- Gögebakan, Gökür (2002), **XVI. Yüzyıl Malatya Kazası (1516-1560)**, Malatya.
- Gökçınar, Recep (2007), “**16.Yüzyılın İkinci Yarısında Kırşehir Merkez Kazası (283/139 Numaralı Tahrir Defterine Göre)**”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Günday, Dünder (1989), **Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı Özellikleri ve Divan Rakamları**, TTK, Ankara.

Gürbüz, Adnan (1993), **Toprak Vakıf İlişkileri Çerçevesinde XVI. Yüzyılda Amasya Sancağı**, Doktora Tezi, Ankara.

_____ (1997), “**XV.-XVI. Yüzyıllarda Sivas Şehrinde İdari ve Ekonomik Yapı**”, VD, XXVI, Ankara.

_____ (2001), **XV.-XVI. yüzyıl Osmanlı Sancak Çalışmaları, Değerlendirme ve Bibliyografik Bir Deneme**, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Halaçoğlu, Yusuf (2003), **XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, TTK, Ankara.

Hınz, Walter (1990), **İslam’da Ölçü Sistemleri**, Çev: Acar Sevim, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

İlhan, M. Mehdi (2006). “Mufassal Tahrir Defterlerindeki Adların Önemine Dair Bazı Örnekler” **Tarih Araştırmaları Dergisi**, Cilt. XXV. Sayı. 40. s. 41-58, Ankara

İnalçık, Halil (1959), Osmanlılarda Raiyyet Rüsûmu, **Belleten**, C. XXIII, s. 92, Ankara.

_____ (1991), Cizye, DİA, C. 8, İstanbul.

_____ (2006), **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300 – 1600)**, Çev: Ruşen Sezer, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

_____ (2009), **Devlet-i Aliyye, Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I**, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Keleş, Bahattin (2001), “Anadolu’da Gelişen Bazı Önemli Ticaret Merkezleri”, **Anadolu’da Tarihi Yollar ve Şehirler Semineri (21 Mayıs 2001) Bildiriler**, İ.Ü.E.F. Tarih Araştırmaları Merkezi, İstanbul, s. 25-38.

Komasyon (2000), **Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, İstanbul.

Kramers, J.H. (1954), **İA**, Mahalle, C. 7, İstanbul.

- Kuban, Doğan (1968), Anadolu-Türk Şehri Tarihi Gelişmesi, Sosyal ve Fiziki Özellikleri Üzerinde Bazı GeliŐmeler, **Vakıflar Dergisi**, VII, Ankara.
- Kurt, Yılmaz (2004), **Çukurova Tarihinin Kaynakları I 1525 Tarihli Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri**, TTK, Ankara.
- Kütükoğlu, Mübahat S. (1994), **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, ed. Ekmeleddin İhsanoğlu, İstanbul.
- L. Fekete (1947), Türk Vergi Tahrirleri, Çev: Sadrettin Karatay, **Belleten**, C. XI, Ankara.
- Mahiroğulları, Memduh Ahmet (2003), **İlk Çağlardan Günümüze Sivas İli**, Sivas.
- Nedkoff, Boris Christoff (1944), Osmanlı İmparatorluğunda Cizye (Baş Vergisi), çev: Őinasi Altundağ, **Belleten**, C.VIII, s. 32, Ankara.
- Ocak, Ahmet YaŐar- Faruki, Süreyya, Zaviye, **İA**, 13, İstanbul, 1993
- Ortaylı, İlber (1994), **Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı**, Ankara.
- Öz, Mehmet (1999), **XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı**, TTK, Ankara.
- _____ (2000), **Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler**, Osmanlılarda Bilgi ve İstatistik, ed.H. İnalçık-Ő.Pamuk, DİE Yayını, Ankara.
- Öztürk, Said (1996), **Osmanlı Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı ve Tarihî Gelisimi**, OSAV, İstanbul.
- Savaş, Saim (2002), “Osmanlı - Safevi Mücadelesinin toplumsal Sonuçları”, **Türkler Ansiklopedisi**, 6. cilt, (Ed.) Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca, Yeni Türkiye yayınları.
- _____ (2002) **XVI. Asırda Anadolu’da Alevilik**, Vadi Yayınları, Ankara, 2002.

- Solak, İbrahim (2003) 16. Yüzyılda Pazarcık, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** s. 9, Konya.
- Soysal, Mustafa (1988), On altıncı yüzyılda Adana İlinin “Mufassal Defteri”ne göre Sosyal ve Ekonomik Yapısı Üzerine Bir Araştırma, **Belleten**, C.L.II, Ankara.
- Sönmez, Serpil (2007), **15 - 16. Yüzyıllarda Nefs-i Sivas**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Şimşirgil, Ahmet (1989), “Osmanlı Taşra Teşkilatında Rum Beylerbeyliği”, **Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi**, s.5, İstanbul.
- _____ (1990), **Osmanlı Taşra Teşkilatında Tokat (1455-1574)**, Doktora Tezi, İstanbul, 1990.
- Tabakoğlu, Ahmet (2008), **Türk İktisat Tarihi**, Dergah Yayınları, İstanbul.
- Uzunçarşılıoğlu, İsmail Hakkı – NAFİZ, Rıdvan (1992), **Sivas Şehri**, Yay. Haz. Recep Toparlı, Erzurum.
- Uzunpostalcı, Mustafa (1993), “Cemaat”, **TDVİA**, c,7, İstanbul
- Ünal, Mehmet Ali (1992), **Harput Sancağı Tahrir Defterleri, Tarih İçinde Harput**, Elazığ.
- _____ (2002), **Osmanlı Müesseseleri Tarihi**, Isparta.
- Ünalın, Sıddık (2004), XIX. ve XX. Yüzyıllarda Sivas’ın Demografik Yapısı, **Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Elazığ, 2004.
- Ural, Selçuk (2006), **355 Numaralı Tapu Tahrir Defterine Göre Pakrac Livası**, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Yalçınkaya, Sinan (2006), **265 Numaralı Mufassal Tahrir Defterine Göre 1548 Yılında Gazze Sancağı**, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Yasak, İbrahim (1994), **Sivas İli**, Sivas.

Yavaş, Reyhan (2009), **398 No'lu Tapu Tahrir Defteri Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Manisa.

Yetkin, Nilüfer (2007), **136 Numaralı Tahrir Defterine Göre XVI. Yüzyıl Sonlarında Kayseri**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yılmaz, Ahmet (2010), **413 Numaralı Mufassal Tapu Tahrir Defterine Göre Bitlis Sancağı (1555-1556)**, Yüksek lisans Tezi, Konya.

Yinanç, Refet; Elibüyük, Mesut (2009), **Kayseri İli Tahrir Defterleri, I**, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Kayseri.

Yund, Kerim (1973), "Sivas Adı ve Ötesi II", **Sivas Folkloru Dergisi**, Sayı X1, Sivas.

Yurt Ansiklopedisi,(1981), Sivas, X, İstanbul, 1981.

İnternet Siteleri

www.ttk.org.tr

ÖZGEÇMİŞ

20 Ağustos 1983 tarihinde Sivas'ın Zara ilçesinde doğdu. İlkokulu Zara Yüzüncüyıl ilköğretim okulunda, Orta okulu Zara Çok Programlı Lisesi Orta kısmında, Lise öğrenimini Zara Çok Programlı Lisesinde tamamladı. 2004 yılında girdiği Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden 2008 yılında mezun oldu. 2008 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisansa başladı ve yüksek lisans öğrenimini sürdürmektedir.